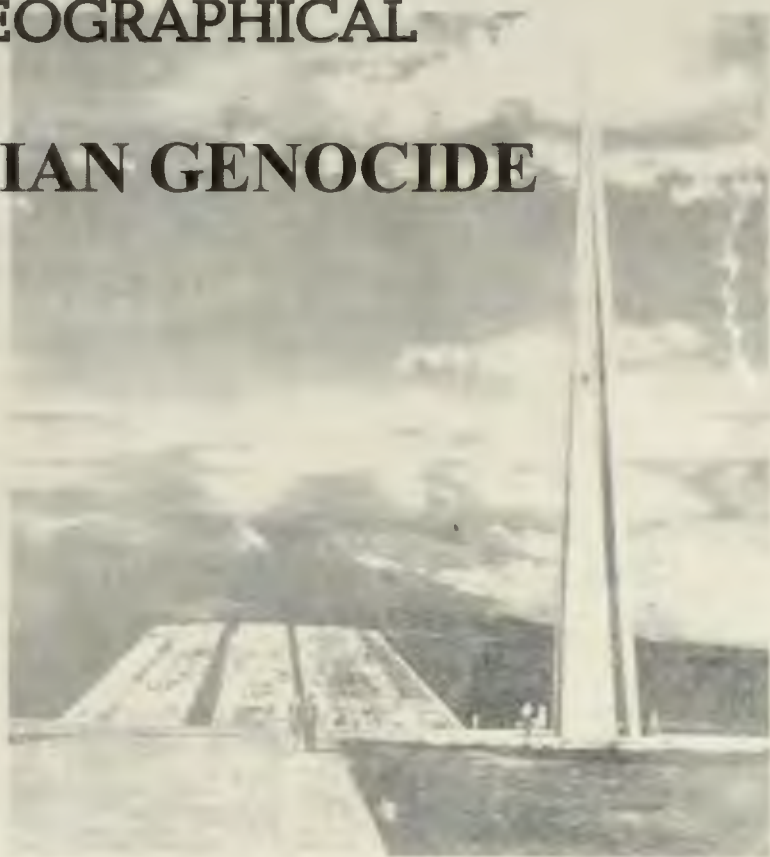

Ջ. Հ. ԵՍԱՅԱՆ

ՊԱՏՄԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ
ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՄԱՍԻՆ

ИСТОРИКО-ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ
ДАНИЕ
О ГЕНОЦИДЕ АРМЯН

HISTORICO-GEOGRAPHICAL
DATAS ON
THE ARMENIAN GENOCIDE

ԵՐԵՎԱՆ - 2005

**Նվիրում եմ ծնողներին՝
Իսկուհի ու Հրաչիկ Եսայանների
և դստերս՝ Լիլիթի պայծառ հիշատակին**

ЕРЕВАНСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ

YEREVAN STATE UNIVERSITY

Дж. Г. ЕСАЯН

ИСТОРИКО-ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ
ДАННЫЕ
О ГЕНОЦИДЕ АРМЯН

J. H. YESAYAN

HISTORICO-GEOGRAPHICAL
DATAS ON
THE ARMENIAN GENOCIDE

ИЗДАТЕЛЬСТВО ЕРЕВАНСКОГО УНИВЕРСИТЕТА
YEREVAN UNIVERSITY PRESS

ЕРЕВАН – 2005 – YEREVAN

Ջ. Հ. ԵՍԱՅԱՆ

ՊԱՏՄԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ
ՏՎՅԱԼՆԵՐ
ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՄԱՍԻՆ

ՀՏԴ 941 (479.25)
ԳՄԴ 63.3 (2Հ)
Ե 583

Տպագրության է երաշխավորել
Երևանի պետական համալսարանի
Տնտեսական և սոցիալական
աշխարհագրության ամբիոնը

Եսայան Ջ. Հ.

Ե 583 Պատմաաշխարհագրական տվյալներ Հայոց ցեղասպանության մասին, Եր.: ԵՊՀ
հրատ., 2005, 170 էջ:

Գրքում ամփոփված են տվյալներ Օսմանյան կայսրությունում 1890-1923 թթ. հայ ժողովրդի նկատմամբ կատարված ցեղասպանության մասին: Վերջինս ներկայացված է ըստ տեղանունների՝ այբբենական հաջորդականությամբ: Տրված են յուրաքանչյուր տեղանվան դիրքը, բնույթը և հսկիորճ տեղեկություններ: Աշխատանքը կատարված է արքայազնուհիտական առկա նյութերի հիման վրա:

Եռալեզվյան լինելով՝ այն մատչելի է նաև օտարալեզու ընթերցողներին:

Նախատեսված է հայագետների, աշխարհագրագետների, Հայաստանի պատմությամբ և առհասարակ Հայոց ցեղասպանությամբ հետաքրքրվողների համար:

6503020913

Ե 704 (02)- 2005 2005

ԳՄԴ 63.3 (2 Հ)

ՀԵՂԻՆԱԿԻ ԿՈՂՄԻՑ

Հայոց Մեծ եղեռնը, որը կոչվում է նաև Հայոց ցեղասպանություն, Մեծ կոտորած, Մեծ ոճիր և այլ անուններով իրականացվել է հայերի նկատմամբ Օսմանյան կայսրությունում 1890-1923 թթ.: Ողջ մարդկության աչքի առջև եկվոր, խաշմարած թուրքերի, ինչպես նաև հաճախ նրանց դրոմամբ քրդերի կողմից կատարված անմարդկային ու աներևակայելի մահասփյուռ վայրագությունները հայերի նկատմամբ այնքան անլուր տառապանքներ են պատճառել, որ անցած 90 տարիների ընթացքում նույն խորությամբ մխտում է մի ողջ ժողովուրդ: Մխտում է, սակայն, նաև հարաստևման նոր ուժ առնում, դյուցագնանում, հաղթում, ինչպես օրերս արտերկրում՝ օտարների մեջ տարած իր փայլուն հաղթանակը, Արթուր Արրահամյանի նման արժանավոր հայազուն տոգորված ու ձեռքը երկինք պարզած հայտարարեց, որ նվիրում է Հայոց ցեղասպանության 90-ամյակին, ուրախության արցունքներ հոսեցնելով բողոքիս աչքերից: Հիրտվի, հայ ժողովուրդը, երբ վաղուց արդեն չկան նրա ժամանակակիցները, կանգուն է մնացել նման հայերով:

Իհարկե, թուրքական արյունոտ բռնապետության վարած հայաջինջ քաղաքականության անհավասար գոյամարտում, հայերի կողմից դիմադրության և ինքնապաշտպանության հերոսական էջեր ևս կան, որոնց ընթացքում ծնվել են նրա լեզունը դարձած հերոս գավակները՝ Անդրանիկ Օզանյանը, Գևորգ Չավուշը, Աղբյուր Մեղրը, Արարոն, Հրայրը ևն: Նրանք, հայ կամավորների հետ, երկար ժամանակ անառիկ են պահել Ձեյթունը, Վանը, Սասունը, Մուշը, Շարսին Գարահիսարը, Խոտրջուրը և հայոց աշխարհի այլ հատվածներ: Այդ անմահ հերոսների անունները շարունակ հայ ժողովրդի շուրթերին են, նրանց մասին գրվել, ձոնվել են բազում գրքեր, բանաստեղծություններ, երգեր:

Մենք ևս, որպես հոգու ճիչ, ուզում ենք հանրությանը ներկայացնել հայ ժողովրդի չփակվող վերքի՝ Հայոց ցեղասպանության մասին հսկայածու նյութերը, որոնք կլինեն իմ գրավոր խոնարհունը անմեղ ու անշիրիմ նահատակների հիշատակի առջև:

Գրքում զետեղված նյութերը նախապես հավաքել էինք Հայոց ցեղասպանության քարտեզի և ատլասի կազմման համար և այդ աշխատանքների ավելի քան երեք քառորդն արդեն ավարտված է, սակայն ֆինանսական միջոցների բացակայության պատճառով դրանք ընդհատված են... Եվ, ավելի քան 40 տարում հավաքված նյութերը հայկական կոտորածների մասին որոշեցինք ներկայացնել գոնե այս տեսքով. եռալեզու՝ հասկանալի նաև օտար ընթերցողներին: Նյութերը հավաքված են հայ և օտարալեզու գրականությունից, ճառագրերից, միկրոֆիլմերից, ականա-տեսների ուղեգրություններից, արխիվային փաստաթղթերից: Վերջիններս որոշ թղթերի վրա դեռևս բա-ռացիորեն պահպանվում են հայ անմեղ նահատակների արյան հետքերը՝ կրկին ու կրկին հատատեղով կատարված սահմուկեցուցիչ ոճրի իրողությունը: Այդ թափված արյան վրա այսօր արդարություն պիտի հառնի:

Տեղանունները նշելիս հնարավորինս աշխատել ենք վերականգնել դրանց հին հայկական անվանումները, կամ գոնե նշել, թե հին հայկական, որ տեղանվանն է համապատասխանում:

Այս հոգեմաշ աշխատանքները սկսելիս նպատակ չենք դրել տալու կոտորածների ընթացքում նահատակված կամ տուժած հայ բնակչության թվական տվյալները՝ նշելու, նրա երևելի զա-վակների մասին՝ դրանք թողնելով առաջիկայում հրատարակվելիք գրքին:

Նաև մտածում ենք, որ այստեղ ընդգրկված տվյալները դեռևս, ցավոք, հեռու են վերջնական լինելուց, հատկապես որ, հնարավորություն չենք ունեցել հավաքել նաև արտերկրների գրադարաններում և արխիվներում պահվող նյութերը: Ուստի համարում ենք, որ սա միայն սկիզբն է և դեռևս կլինեն բազում լրացումներ, առաջարկություններ, արձագանքներ, ինչը շնորհակալությամբ և սիրով կըդունենք:

Շնորհակալություն Արմինե Նասյանին և Բեկա Գալստյանին այս աշխատանքներին ցուցաբերած սրտացավ վերաբերմունքի համար:

**Տեղանունների տեքստերը հակիրճ ձևակերպելու համար
հաճախ խուսափել ենք «ուներ» բառը գրելուց, նաև
կատարել ենք հետևյալ կրճատումները.**

աշխ. – աշխարհ

արվ. – արևելյան

արմ. – արևմտյան

բարձր. – բարձրություն

բնկ. – բնակիչ, բնակչություն

բք – բերդաքաղաք

գավ. – գավառ

գվռկ. – գավառակ

գ. – գյուղ

գ-ախումբ – գյուղախումբ

գք – գյուղաքաղաք

լ-անցք – լեռնանցք

լ -գագաթ – լեռնագագաթ

լշ – լեռնաշղթա

հմմտ. – համեմատիք

հս – հյուսիսային

հր– հարավային

նահ. – նահանգ

Ն. – Ներքին

շրջ. – շրջան

Վ. – Վերին

տ. – տուն, նաև՝ տե՛ն

Փ. – Փոքր

ք. – քաղաք

ՕՍՄԱՆՅԱՆ ԿԱՅԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԽԱՂԱՂ ՀԱՅ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ՆԿԱՏԱՍԻԲ ԿԱՏԱՐՎԱԿ
 ԲՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ (1890-1923)

ВАРВАРСТВА СОВЕРШЕННЫЕ ОСМАНСКОЙ ИМПЕРИЕЙ ПРОТИВ МИРНОГО
 АРМЯНСКОГО НАСЕЛЕНИЯ (1890-1923)

THE VIOLENCE AGAINST CIVIL ARMENIAN INHABITANTS
 IN THE OTTOMAN EMPIRE (1890-1923)

ՏԵՂԱՆՈՒՆՆԵՐ ТОПОНИМЫ TOPONAME	ՏԵՂԱԳԻՐԸ МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ LOCATION	Կոտորած	Տեղահանություն	Բռնագաղթ	Բռնի մանկերակախցիկում	Սուղակախցիկում	Կտորում	Գրաբեյ	Ինքնապաշտպանություն	Սպանում	Հրկիզում	Սնանում	Օտուստոնում
		Резня	Выселения	Депортация	Насильственная мусульманизация	Суршакхачում	Изгнание	Грабеж	Самозащита	Убийства	Разрушения	Пожоги	Ущурения
		Բ./ԳԳ.	Բ./ԳԳ.	Բ./ԳԳ.	Բ./ԳԳ.	Բ./ԳԳ.	Բ./ԳԳ.	Բ./ԳԳ.	Բ./ԳԳ.	Բ./ԳԳ.	Բ./ԳԳ.	Բ./ԳԳ.	Բ./ԳԳ.
Աբաղա (քր) Абага Abagha	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Բերկրի գետի հովտում: 20-րդ դ. սկզբին ուներ 3000 բնկ, որի 1/3-ից սպանվեցին հայեր, որոնք ուներ եկեղեցի և ուսումնարան:	1915		1915							I h. ք.		
Աբաղա (գավառակ) Абага Abagha	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Բերկրի գետի հովտում: 19-րդ դ. սկզբներին ուներ 50 գյուղ, մեծ մասը՝ հայաբնակ:	1915		1915		Ար. Հայ.							
Աբասգյոլ Абасгёл Abasgyol	Երևանի մահ-ի Մուրմալուի գավ-ում, Գալաթու լճից հս, Աբասգյոլ լճից հր-արմ: Կար եկեղեցի՝ ս. Մարգհս:	1918- 1920		1918- 1920									
Աբդիոցլի Абдиогли Abdioghli	Կելիկիայում, Ադանա ք-ից հր, Ջահան (Պիտանա) գետի աջ ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 800 բնակիչ, ս. Գևորգ եկեղեցի, նախակրթարան:	1909, 1915		1909									1915
Աբոդրեկ Абодрек Abdodrek	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանագ-կերտ ք-ից 15 կմ հր: Հայաբնակ:	1915								1915			
Աբուլբոհար Абдулбоар Abdulbohar	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 25 կմ հս-ար, Յրոնք գ-ից հր-արմ, Նազիկ լճից արմ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն բնակիչ:	I h. պ.								I h. պ.			
Աբեղյանդ Абегянд Abeghyand	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 22 կմ հս-արմ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 30 տուն բնակիչ, նախակրթարան:	I h. պ.											I h. պ.
Աբերնես Абернес Abernes	Էրզրումի մահ-ի Թորթումի գվեկ-ում, Աբերնես գետակի ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 450 բնակիչ, եկեղեցի, վարժարան:	I h. պ.								I h. պ.			

Արզրիկ Абзерик Abzerik	Վանի մահ-ում. Բերկրի գ-ից 50 կմ հր-արդ, Արճակ լճից 53 կմ արդ, Սև ջուր գետի հովտում: Հայասրան. 1914 թ. 14 տուն՝ 120 բնակիչ:	I հ. ւ. ւ.			
Արիգե Абиге Abige	Էրզրումի մահ-ում, Երզնկա ք-ից 25 կմ հր-արդ, Արևմտյան Եփրատ գետի աջ կողմում: Հայասրան. 20-րդ դ. սկզբներին մոտ 50 տուն:	I հ. ւ. ւ.			
Արիհենդի Аблгенди Ablhendi	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում, հարթավայրում: 1880 թ. մոտ 150 հայ և 25 տուն թուրք: Հայկական արական վարժարան, (ս. Առավածաժին) եկեղեցի:	I հ. ւ. ւ.	I հ. ւ. ւ.		
Արյան (Արիտն) Абян Abyan	Տրասպիզոնի մահ-ի Տրասպիզոնի գավ-ում, Յոնուրայի գվեկ-ի կենտրոնը: Հայասրան. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 105 տուն, վարժարան:	1895 I հ. ւ. ւ.	I հ. ւ. ւ.		
Արյանի Абяни Abyani	Դիարբեքի մահ-ի Արյանամաղենի գավ-ում, Բալուի գվեկ-ում: Ունե 2 եկեղեցի:	1915	1915		
Աբո Або Abo	Դիարբեքի մահ-ի Դիարբեքի գավ-ում: Հայասրան:	I հ. ւ. ւ.			1895
Աբրաղալի Абрагали Abraghali	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Մոկսի գվեկ-ում: Հայասրան. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տուն:	1915	1915	Արդ. Հայ.	
Աբուտաղ Абутар Abutagh	Բիթլիսի մահ-ի Մոշի գավ-ում, Մուսկան գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 15 տուն հայ:	1915			
Ագարակ Агарак Agarak	Բիթլիսի մահ-ի Բիթլիսի գավ-ում, Խյաթի գվեկ-ում:	1915			
Ագարակ Агарак Agarak	Բիթլիսի մահ-ի Մոշի գավ-ում, Սասունի Խոթ գվեկ-ում: Հայասրան: Կային 1216 թ. կառուցված եկեղեցու ավերակներ:	1915	1915		
Ագարակ Агарак Agarak	Էրզրումի մահ-ում, Երզնկա ք-ից 17 կմ հր-արդ, հարթավայրում: Հայասրան. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 68 տուն:	1915	1915		
Ագարակ Агарак Agarak	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 13 կմ հր-արդ, հարթավայրում: 19-րդ դ. վերջերին մոտ 450 հայ և 175 թուրք բնկ, եկեղեցի, սրահ կից կար արական դպրոց: Այժմ Ագարակի տեղում թուրքական Չիլթիկ գյուղն է:	1915	1915		
Ագարակ Агарак Agarak	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Զոլիի գվեկ-ում: Հայասրան. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն (ս. Առավածաժին) եկեղեցի, վարժարան:	I հ. ւ. ւ.	I հ. ւ. ւ.		
Ագարակ Агарак Agarak	Խարբեռի մահ-ի Խարբեռ գավ-ում, Ագարակ գ-ից 9 կմ հս-արդ, ս. Փրկիչ մխատակայրի մոտ: Մինչև եղեմը եղել է հայասրան:	I հ. ւ. ւ.	I հ. ւ. ւ.		
Ագարակ Агарак Agarak	Խարբեռի մահ-ի Խարբեռի գավ-ում, Ակնի գվեկ-ում, Ակն գ-ից 8 կմ հր-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 550 բնակիչ մեծ մասը հայ: Կար եկեղեցի:	1915	1915		

Ագարակ Агарак Agarak	Պատմական Փոքր Հայքի Սեբաստիայի մահ-ի Շապին Գարահիսար մահ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին 220 տուն, ս. Ատովածածին և ս. Թորոս եկեղեցիներ, վարժարան, խայրարներ և արձանագիր տապանաքարեր:	1915	1915		
Ագարակ Агарак Agarak	Կարսի մարզի Կաղզվանի օկրուգում: Հայաբնակ. 1913 թ. ուներ 665 բնակիչ:	I			
Ագարակ Агарак Agarak	Կարսի մարզում, Կաղզվանից 33 կմ հարլ, Տեկոթ գ-ից 2 կմ արմ: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 34 տուն, 2 եկեղեցի, մեկի վրա՝ 1006 թ. արձանագրությամբ:	I			
Ագարակ Հին Агарак Хин Agarak Hin	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդի գավ-ում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 229 բնակիչ, եկեղեցի:	1915	1915		
Ագարակ Մեծ Агарак Мед Agarak Mets	Երզրումի մահ-ի Երզնկա ք-ից 15 կմ հր-արլ, սարահարթում: 1914 թ. ուներ խառը բնկ, հայերը 650 անձ էին, որոնք ունեին մեծ եկեղեցի, երկսեռ վարժարան:	1915	1915		
Ագարակ Ներքին Агарак Неркин Агарак Nerkin	Երզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում: Հայաբնակ՝ 23 տուն:	I			
Ագարանկ Агаранк Agarank	Բիթլիսի մահ-ում, Խուլի գվոկ-ում: Հայաբնակ:	1895			1895
Ագտամ Агтам Agtam	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում, Միսգը-ից 15 կմ հր-արմ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 70 տուն բնակիչ:	1915	1915		
Ադանա (մահանգ) Адана Adana	Կիլիկիայում: 20-րդ դ. առաջին կես-երին՝ 403.000 բնակիչ: Կային բազում եկեղեցիներ, գործում էին Մուշեղյան և Աղջկանց վարժարանները, տպագրվում էին պարբերականներ:	1909, 1915			
Ադանա (քաղաք) Адана Adana	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում, Մարտ գետի աջ ափին: 20-րդ դ. ուներ 45.000 բնակիչ, որից՝ 13.000-ը՝ հայեր, որոնք ունեին եկեղեցիներ և վարժարաններ:	1909, 1915			
Ադըցյազ Адыгезал Adəgyozal	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից հս, Սև ջուր գետի ափին: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 20 տուն (ս. Սարգիս) եկեղեցի:	+		I	
Ադիջանց Адияжанц Adijants	Վանի մահ-ում, Մուկսի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 բնակիչ, ուներ 2 եկեղեցի:	I		I	
Ադլեվազ Адлжеваз Adljevaz	Վանի մահ-ում: Գավառակը և քաղաքը (տե՛ս Արժևե):				
Ադյաման Адыман Adyaman	Կիլիկիայում: Հայաբնակ: Հայերին բուրբուրը սկսել են կոտորել 1915 թ. հուլիսի 15-ին:	1915			1915
Ադյաման (քաղաք) Адыама Adyaman	Խարբերդի մահ-ի Մալաթիայի գվոկ-ում, Մալաթիա ք-ից հր: 19-րդ դ. վերջերին ուներ 15.000 բնկ, որի կեսից քիչ պակասը՝ հայեր: Ուներ 3 եկեղեցի, իրենց դպրոցներով:	1915			
Ազաղբյուր (Ավազարբյուր) Азагбюр Azaghbyur	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավառում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին 80 տուն:	1915		1915	Արլ. Հայ.

Ազարա Azara Azara	Վանի նահ-ի Արճնչի գվոկ-ում: Հայա- րնակ:	I h. պ.			I h. պ.	
Ազարե Azare Azare	Վանի նահ-ում, Վան ք-ից ոչ հեռու: Հա- յարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 400 բնա- կիչ, ս. Խաչ եկեղեցի:	1915	1915- 1918.		1915	
Ազիզ (գավառակ) Aziz Aziz	Պատմական Փոքր Հայքում, Սեբաս- տիայի նահ-ում, Սեբաստիայի գավ-ում, այժմ՝ Փոնոարաշի: 1913 թ. Համիդի գվոկ-ի հետ ունեին 7000 բնկ, որից 900՝ հայ:	1915	1915			
Ազիզի (գք) Azizi Aziz	Պատմական Փոքր Հայքում, Սեբաս- տիայի նահ-ում, Սեբաստիա ք-ից եր- արմ, Ազիզ գվոկ-ի կենտրոնը: Հայա- րնակ. 1913 թ. ուներ 900 բնկ, կար եկե- ղեցի և 2 վարժարան:	1915	1915			
Ազիզու Azizlu Azizlu	Խարբերդի նահ-ում, Դերսիմի Չմշկա- ծագի գվոկ-ում, Չմշկածագից 10 կմ հա- արմ: Հայարնակ:	I h. պ.			I h. պ.	
Ազիկ Azik Azik	Բիթլիսի նահ-ի Մղերդի գավ-ում:	1895	1895			
Ազնիկ Aznik Aznik	Էրզրումի Քոլիի գվոկ-ում: Մինչև եղեռնը հայարնակ էր՝ 300 բնակիչ:	1915				
Ատանագին (Մանկունից) (վանք) Atanagine Atanagine	Բիթլիսի նահ-ի Բիթլիսի գավ-ում, Վանա լճից եր-արմ, Տառիկ գավ-ի Մանկանց գյուղի մոտ:	I h. պ.			I h. պ.	I h. պ.
Ատանանց Atanants Atanants	Վանի նահ-ի Վանի գավ-ում, Ոստան գք-ից ոչ հեռու: Հայարնակ. 1909 թ.՝ 308 բնկ, ս. Գևորգ եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915		1890, 1915	1915
Ատանաս (վանք) Atanas Atanas	Խարբերդի նահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Մեծկերտ գք-ի մոտ:				1915- 1918	
Ատանոս Atanos Atanos	Պատմական Փոքր Հայքում, Սեբաս- տիայի նահ-ում: Հայարնակ:	1915	1915		1915	
Ատյգ Atg Atg	Կիլիկիայում, Բիլլանի գվոկ-ում, Ալեք- սանդրես ք-ի մոտ: Հայարնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 150 տուն:	1915- 1918			1915- 1918	
Այնկեր Ainker Ainker	Դիարբեքրի նահ-ում, Դիարբեքր ք-ի մոտ: Հայարնակ:	I h. պ.	I h. պ.		1895	1895 I h. պ.
Ալադին Aladin Aladin	Բիթլիս, Մուշից 18 կմ հս, Մեծ Ալլան գյուղի մոտ: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբ- ներին՝ 12 տուն, ուներ եկեղեցի:	1914- 1918			1914- 1918	
Ալադինա Aladina Aladina	Դիարբեքրի նահ-ի Դիարբեքր գավ- ում, Միլիանի գվոկ-ում: Հայարնակ. 19- րդ դ. վերջերին՝ 35 տուն:	1914- 1918	+		1914- 1918	
Ալամիշիկ Alamishik Alamishik	Խարբերդի նահ-ի Խարբերդի գավ-ում: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 18 տուն՝ 110 բնկ, ս. Գևորգ եկեղեցի:	1914- 1918			1909	
Ալամոնիկ Alamonik Alamonik	Սեբաստիայի նահ-ի Շապին Գարաի- սար ք-ից 15 կմ հեռու: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 240 բնկ, ս. Լուսավորիչ եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915			
Ալամոնկ Alamonk Alamonk	Բիթլիսի նահ-ում, Դատվան -- Բաղշ ճամուպարիին: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 13 տուն բնկ: 1890-ական թթ. արտեղ Անդրամիկ գորտկարը ինքնա- պաշտպանական մարտեր է վարել:	1895			1890 1895, 1915	

Ալաշկերտ (գավառակ) Алашкерт Alashkert	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում: 1878 թ. ունեթ 104 գյուղ, որտեղ հայերից քացի ապրում էին մաև քրդեր: 1903 թ. այնտեղ կար 32 հայկական եկեղեցի և ս. Հովհաննես վանքը:	1914- 1918	+				
Ալաշկերտ (քաղաք) (Վաղարշակերտ) Алашкерт Alashkert	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում: Մինչև 17-րդ դ. հայտնի էր իր հին Վաղարշակերտ անվամբ, որ հետագայում եկվորները դարձրին Ալաշկերտ: Հայերը Ալաշկերտից վերաբնակվել են 1829 և 1878 թթ. և 1878 թ. ունեին 122 տուն հայ, 144 տուն քուրդ: 1914 թ. ունեթ 7000 բնկ, 2 հայկական դպրոց, մեկը՝ Բագրատունյան, ս. Աստվածածին եկեղեցի և ս. Կիրակոս վանք:	1890, 1915- 1918					
Ալաչամ Алачам Alacham	Տրսպիզոնի մահ-ի Սամսոնի գավ-ում, Բաֆրա ք-ի մոտ: Հայաբնակ:		+	+			
Ալափունար Алапунар Alapunar	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի Միս ք-ից ոչ հեռու: Հայաբնակ:	1909					1909
Ալաքիլիսե Алакилисе Alakilise	Սեբաստիայի մահ-ում, Քուկիլի (Ձառայի) գվոկ-ում, Սեբաստիայից 60 կմ արլ: Հայաբնակ, մինչև եղեռնը՝ 700 բնակիչ, ս. Մինաս եկեղեցի, երկսեռ վարժարան:	1915	1915				1915
Ալբիստան (գավառակ) Албистан Albistan	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, մոտավորապես համապատասխանում է Կիլիկիայի հայկական պետության Կուկիստն գվոկ-ին. Մինչև եղեռնը ունեթ 6000 հայ բնկ, քոլոր գյուղերում կային եկեղեցիներ և վարժարաններ:	I հ. ս.		I հ. ս.			I հ. ս.
Ալբիստան (քաղաք) Албистан Albistan	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Ջեյթումի մոտ, Ալբիստան գվոկ-ի կենտրոնը: 1914 թ.՝ 12.000 բնակիչ, որից 4000-ը հայ, ս. Հակոբ և ս. Գևորգ եկեղեցիներ: Հնում՝ Պլատոս:	1915- 1918	1915- 1918				1915- 1918
Ալդարահ (վանք) Алдара Aldarah	Վանի մահ-ի Հեքյարի գավ-ում, Բաշկաղայի գվոկ-ում, Բաշկաղայից 12 կմ երարլ, Առակ գյուղի մոտ:						1915
Ալդին Алдин Aldin	Դիարբեքրի մահ-ում, Բաղո ք-ից 33 կմ եր-արլ:	1915			1895		1895 1915
Ալեբնցի Алебнци Alebntsi	Դիարբեքրի մահ-ում, Դիարբեքրի գավ-ում, հարթավայրում: Հայաբնակ:	1895					1895
Ալեթլու Алетлу Aletlu	Երևանի մահ-ի Մուրմազուի գավ-ի արլ մասում: Հայաբնակ. 1906 թ.՝ 788 բնակիչ:			1918- 1920			
Ալևի Алеви Alevi	Տրսպիզոնի մահ-ի Ամասիա ք-ից 22 կմ հս-արմ: Հայերը՝ 60 տուն էին, ունեին եկեղեցի:	1915					
Ալեքսանդրետա (գավառ) Александретта Aleksandretta	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Հայոց ծոցի արլ, ավամերձ շրջ-ում: 1918-1920 թթ. ապրում էին 18.000 հայեր: Կոտոլածից հեռու հայաբնակից:	1915- 1920					1895
Ալեքսանդրետա (Իսկենդրիբուն) (քաղաք) Александретта Aleksandretta	Կիլիկիայում, Հայոց ծոցի արլ ափին: 1913 թ. հայերը 4500 անձ էին, ունեին 2 եկեղեցի՝ ս. Խաչ և Ջառասուն Մանկունք:	1915- 1920			1895		

Ալլա Алыс Als	Բիթլիսի նահ-ի Բիթլիսի գավ-ում, Վերին Կարկառի գվոկ-ում, Վանա լճից եր: Հայաքնակ. 1909 թ. 10 տուն բնկ, և Թաղևու եկեղեցի:	1915- 1916				
Ալթըն-Հուսեյն Алтын-Гусейн Altın-Huseyn	Էրզրումի նահ-ի Քոլիի գվոկ-ում, Խու- զիանի շրջ-ում: 20-ր դ. սկզբներին՝ 68 տուն հայ և 25 տուն քուրդ, եկեղեցին և Աստվածածին:	1915- 1918				
Ալիանք (Ալյանց) Алианк Aliank	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունում: Հայա- քնակ. 1909 թ. 540 բնկ, վարժարան:	1915- 1916	+			1896
Ալիգետիկ Алигетик Aligetik	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշից 35 կմ հս-արլ, Մուշ-Կարին ճանապարհին: Հայաքնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 57 տուն, եկեղեցի, ուսումնարան:	1915				
Ալիեն Алиен Alien	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունում: Հայա- քնակ. 19-րդ դ. վերջերին ուներ 200 տուն: Թուրքերը 165 տունը կողարեւել և ոչնչացրել են: Ունեին եկեղեցի և վարժարան:	1894	+		1894	+
Ալիզրան Ализран Alizran	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշ ք-ից 7 կմ արլ: Հայաքնակ. 1909 թ. 3 տուն բնկ, եկեղեցի և վարժարան:	1915				1915
Ալիկրան Аликран Alikran	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում: Հայա- քնակ:	1915				
Ալիցնան Алигснан Alighsnan	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում: Հայա- քնակ:	1915	1915			
Ալիք Алик Alik	Դիարբեքի նահ-ում, Հայաքնակ, ուներ եկեղեցի և դպրոց:	1915- 1918			1895	1895
Ալիյարան Аллияран Alliyaran	Էրզրումի նահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Քոլիի գվոկ-ում: Հայաքնակ:	1915				
Ալմադին Алмадин Almadin	Դիարբեքի նահ-ի Բշերիկի գվոկ-ում, Սասնո ջուր գետի ստորին հոսանքի ձախ ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն խառը բնակչությամբ:	1895			1895	1895
Ալյուր Алюр Alyur	Վանի նահ-ի Տոսպ գավ-ում, Վան ք-ից 22 կմ հս Կոռուց կրճա դիմաց: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 400 տուն, և Աստվածածին և և. Գևորգ վանքեր, երկուսն վարժա- րան:	1895- 1896, 1915	1915 Ար. Հայ.		1895- 1896	
Ալոդինա Алодина Alodina	Դիարբեքի նահ-ում, Դիարբեքի գավ-ում, Սիլվանի գվոկ-ում: 1895 թ. կռ- ղարավել և սվերվել է թուրքերի կռ- մից:	I հ. պ.				I հ. պ.
Ալչախդերե Алчакхдере Alchakhdere	Տրապիզոնի նահ-ում, Տրապիզոն ք-ի մոտ: Հայաքնակ:	1895			1895	1895
Ալվարինջ Алвариндж Alvarinj	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշից 18 կմ հր-արլ, Պարոնիկ քերտի մոտ: 1909 թ. 160 տուն հայ և 7 տուն քուրդ: Հայերը ունեին եկեղեցի, դպրոց:	I հ. պ.				I հ. պ.
Ալվար Алвар Alvar	Էրզրումի նահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Բա- սեն գվոկ-ում, Հասանկալայից 7 կմ հր- արլ, Արբերկանց դաշտում, Միքանաց լեռներից 10 կմ հեռու: 1878 թ. 50 տուն խառը բնակիչներ, եկեղեցի, ուսումնա- րան:	I հ. պ.				I հ. պ.

Ախավանք Ахаванк Akhavank	Վանի նահ-ում, Վանա լճի եր ափին, Արթամար կրգու դիմաց: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 250 բնակիչ:	I h. ս.	I h. ս.		
Ախոր Ахор Akhor	Խարքերդի նահ-ում, Խարքերդ ք-ից 22 կմ արդ, Արածանի գետի ճախ ափին: Մինչև եղեմը՝ 100 տուն՝ 800 հայ և 60 տուն՝ 300 խառը բնկ, ս. Վարզ (ըստ Էփրիկյանի) ս. Աստվածածին եկեղեցի:	1915	1915	1914	
Ախորիկ Մեծ Ахорик Мец Akhorik Mets	Վանի նահ-ում, Վանի գավ-ի արլ սահմա-նի մոտ, Մադալի շրջ-ում: 20-րդ դ. սկզբնե-րին՝ 71 տուն խառը բնկ, վարժարան:	1915		1915 1914	1915
Ախորիկ Փոքր (Ախորիկ Վերին) Ахорик Покр Akhorik Pokr	Վանի նահ-ի Վանի գվեկ-ում, Նարեկ գյուղից 4 կմ եր: Հայաբնակ. 19-ր դ. վերջերին 39 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915		1915 1914	
Ախպերս Ахперс Akhpers	Վանի նահ-ի Վանի գավ-ում, Նարեկ գյուղից 4 կմ եր: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 39 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	I h. ս.	I h. ս.		I h. ս.
Ախվախ (ըլուրներ) Ахвах Akhvakh	Կիլիկիայում, Ջեյթանի գվեկ-ում, Ջեյ-մուկի դաշտի եր-արլ ծայրին: 1895 թ. Ջեյթանը գրավելու համար այստեղ բա-նակ էր դրել թուրքական 40.000 զորք:				
Ախվեիս Ахвеис Akhveis	Երևանի նահ-ի Մտրմալուի գավ-ում, Իգդիրից հս-արմ: Հայաբնակ. 1906 թ. 1105 բնկ, եկեղեցի, ուսումնարան:	1918- 1920	1918- 1920		
Ականց (Արճեշ) (զք) Аканц Akants	Վանի նահ-ում, Վանա լճից հս: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1000 տուն, որից 250-ը հայեր:	1915- 1918	1915 Ար. Հայ.		
Ակն (գաղխաակ) Акн Акн	Խարքերդի նահ-ի Խարքերդի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 18000 հայ բնկ, 5 վանք, 72 եկեղեցի, 24 դպրոց, 9 ու-սումնարան, թատրոններ, լույս էին տես-նում թերթեր:	1896, I h. ս.	I h. ս.		
Ակն (զք) Акн Акн	Խարքերդի նահ-ում, Արևմտյան Եփրատ գետի ափին: 1880 թ. ուներ 5442 հայ և 4286 այլք: 20-րդ դ. սկզբներին 3070 տուն: Կար քաղմաթիվ վանքեր, եկեղե-ցիներ: Եղել է գրչության կենտրոն:	I h. ս.	I h. ս.		
Ակվեիստ Аквейст Akveist	Էրզրումի նահ-ի Բայազետի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 123 տուն հայ, եկե-ղեցի, ուսումնարան:	1915	I h. ս.		
Ակսարայ (զք) Аксарай Aksaray	Կեսաբխայի նահ-ում, Կեսաբխա ք-ից եր-արմ, Անկարայից Կիլիկիա տանող ճա-նապարհին: Ուներ եկեղեցի:	I h. ս.	I h. ս.		
Ահարոնք Агаронк Aharonk	Բիթլիսի նահ-ում, Մառտնի Խուլփ գվեկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 90 տուն, վարժարան, 2 եկեղեցի:	I h. ս.	I h. ս., Ար. Հայ.		
Ահնիձոր Агнидзор Ahnidzor	Խարքերդի նահ-ի Դերախի գավ-ում, Գնչկաձազի գվեկ-ում: 1915 թ.՝ 85 տուն խառը բնակիչ:	I h. ս.	+		
Աղաբաղ Агабаг Aghabagh	Մերաստիայի նահ-ի Թոկատի գավ-ում: 19-րդ դ. վերջերին 800 հայաբնակ տուն, եկեղեցի, ուսումնարան:	1915	1915		
Աղադիզե Агадизе Aghadize	Էրզրումի նահ-ի Բայազետի գավ-ում, Ալաշկերտի գվեկ-ում:	I h. ս.	I h. ս.		

Աղադիր (Աղաթեր) Агадир Aghadir	Էրզրումի մահ-ի Դերջանի (Մամախաթանի) գվոկ-ում: 1914 թ. 70 տուն հայ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915				
Աղաղ Агаг Aghagh	Բիթլիսի մահ-ում, Խլաթի և Դաստվանի միջև: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 20 տուն, եկեղեցի: Միջին դարերում եղել է զբոսայգի կենտրոն:	I h. պ.				I h. պ.	I h. պ.
Աղամ Агам Agham	Դիարբեքի մահ-ում, Բաղա ք-ից հս-արմ: 20-ր դ. սկզբներին՝ 200 բնակիչ, եկեղեցի, վարժարան:	I h. պ.				I h. պ.	I h. պ.
Աղբակ (գավառակ) Агбак Aghbak	Վանի մահ-ի Հեռյարի գավ-ում: 19-րդ դ. երկրորդ կեսին 81 գյուղ, որից 24-ը հայ-կական՝ 10.000 բնակչով մնացածը՝ այլ-ընթաց: Ուներ 6 վարժարան: 1915 թ. կոտորվեց հայերի մեծ մասը: Ողջ մնացածները բռնագաղթվեցին:	1915	1915				
Աղբաձոր Агбадзор Aghbadzor	Խարբերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկածագ գ-ից 55 կմ հս-արլ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 16 տուն հայ, 64 տուն քուրդ:	I h. պ.	I h. պ.				
Աղբենիս (Մորիս) Агбенис Aghbenis	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 38 կմ արլ, Նեմրոթ լճից հս-արմ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 80 տուն, եկեղեցի, ուսումնարան:	1915			1915	1915	
Աղբերկավանք Агберкаванк Aghberkavank	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խոթ գվոկ-ում, Բոնաշեն ավանի մոտ, Բեռզո գ-ում, վարժարան: Ապաստարան էր սպասարան սասունցիների համար:				+		
Աղբշուտ Агбзут Aghbzut	Էրզրումի մահ-ում, Ջոլի գ-ից 5 կմ եր: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 600 հայ և 10 տուն բուրբ: Ուներ վարժարան: 1895 թ. բուրբերը թալանեցին և կործանեցին գյուղի եկեղեցին:	1895	I h. պ. ԱՄՆ Բուլղ			I h. պ.	
Աղբինք (Աղբիկ) Агбинк Aghbink	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում, Մոխրասրից 10 կմ հեռու: Հայաբնակ. 1913 թ.՝ 90 տուն, 600 բնակիչ, 2 եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915			I h. պ.	I h. պ.
Աղբլուր Агблур Aghblur	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: Առաջին համ պատ. նախօրեին՝ 108 հայ և 30 բուրբ բնկ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	I h. պ.				I h. պ.	
Աղբաշ Агдаш Aghdash	Երևանի մահ-ի Մուրճաղի գավ-ում: 19-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տուն հայ, 6 տուն բուրբ:	I h. պ.	I h.պ. Աղ. Հայ.				
Աղթամար (գավառակ) Агтамар Aghtamar	Վանի մահ-ում, Վանա լճի եր սփամերձ շրջ-ում: Միմչև եղեռնի ունե 62.000 հայ բնակիչ:	1915	1915				
Աղթամար (վանք) Агтамар Aghtamar	Վանի մահ-ում, Աղթամար կղզում: Ուներ դպրոց: Կարողիկուսանիտ էր: Եղել է զբոսայգի կենտրոն:						I h. պ.
Աղին (գր) Агин Aghin	Խարբերդի մահ-ում, Արաբկիր ք-ից 25 կմ եր-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 500 տուն, որից 200-ը՝ հայեր:	1915			1915		
Աղկան Агкан Aghkan	Դիարբեքի մահ-ում, Լճի գվոկ-ում:	1895				1895	
Աղձնիք Агдзник Aghdznik	Խարբերդի մահ-ի, Խարբերդի գավ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 700 բնկ, 2 դպրոց, վանք, 3 եկեղեցի: Թուրքերը տեղաբնակ հայերին տարագրել են	1915	1915	1915	1915		

	Կիարքերի և Եղիսիա, որտեղ և նրանք նահատակվել են:					
Աղձոր ԱԳՃՅՐ Aghdzor	Երզրամի նահ-ում, Օլթի գետի վերին հոսանքի ձախ կողմում: 1880-ական թթ. մմեր 43 տուն:	I h. պ.				
Աղձոր ԱԳՃՅՐ Aghdzor	Բիթլիսի նահ-ում: 1882 թ-ին մմեր 9 տուն, 53 հայ բնակչով:	1895			1895	
Աղճապատ (գավառակ) ԱԳՇԱՓԱՏ Aghchapat	Տրապիզոնի նահ-ում, Տրապիզոն ք-ից արմ: Բնակչության մեծ մասը՝ հայեր, որոնք 1915 թ. գաղթեցին Սև ծովի կով- կասյան ափեր:	1915	1915	1915		
Աղյուստ ԱԳՅՍՕ Aghyuso	Բաբումի մարզի Արշլիների օկրուգում: 20- րդ դ. սկզբներին՝ 28 տուն հայ և վրացի բնակիչ:	1921	1921		1921	
Աղչերոյուք ԱԳՇԵԾՕԿ Aghcheboyuk	Կիլիկիայում, Ադանայի գավ-ում: Հայա- բնակ. 1910 թ.՝ 15 տուն բնակիչ:	1910				1910
Աղպրուր ԱԳՊԱԿՅՐ Aghprjyr	Երզրամի նահ-ի Զոլիի գվոկ-ում: Մինչև 1915 թ.՝ 45 բնակիչ: Փրկվել է ընդա- մենը 5 մարդ:	1915		1915		
Աղջազունեյ ԱԳՃՅԱԳՅՈՆԵՅ Aghjagyuney	Տրապիզոնի նահ-ի Ջանիկի գավ-ում, Չարշամբա ք-ի մոտ: Հայաբնակ. 19-րդ դ. 70-ական թթ.՝ 110 բնակիչ, 2 եկեղեցի, դպրոց:	I h. պ.		I h. պ.		I h. պ.
Աղջակալա ԱԳՃՅԱԿԱԼԱ Aghjakala	Կարսի մարզի Կաղզվանի օկրուգում, Կարին-Անի ճանապարհին: Հայաբնակ. 1907 թ.՝ 500 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	I h. պ.				I h. պ.
Աղջակալա ԱԳՃՅԱԿԱԼԱ Aghjakala	Կարսի մարզում, Կարս ք-ից հս-արմ, Կարս գետի աջ ափին: Հայաբնակ. 20- րդ դ. սկզբներին՝ մմեր 30 տուն և եկե- ղեցի:	I h. պ.				I h. պ.
Աղջան ԱԳՃՅԱՆ Aghjan	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշ ք-ից 14 կմ հս, Մեղրագետի աջ ափին: Հայաբնակ. 19- րդ դ. վերջերին՝ 150 տուն 1200 բնկ, 20-րդ սկզբներին՝ 1100 բնկ, եկեղեցի, ուսումնարան:	I h. պ.				I h. պ.
Աղջաչայ ԱԳՃՅԱՇԱԿԱՅ Aghjachay	Վանի նահ-ի Արճակ գվոկ-ում: 1850- ական թթ.՝ 40 տուն բնկ, եկեղեցի:	1915				1915 1915
Աղջավերան ԱԳՃՅԱՎԵՐԱՆ Aghjaveran	Վանի նահ-ի Թիմարի գվոկ-ում, Արճակ լճից արմ: 1909 թ.՝ 35 տուն հայ և մի քանի քուրդ: Հայերն ունեին եկեղեցի, մախակրթարան:	1915		+	1896	1915 1915
Աղջաքենդ ԱԳՃՅԱԿԵՆԴ Aghjakend	Երզրամի նահ-ում, Երզնկա ք-ից 16 կմ հր-արլ, Երզնկա-Կարին ճանապարհին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն, մեծամա- սամբ հայ բնկ, եկեղեցի, մատուռ, վար- ժարան:	I h. պ.		I h. պ. Աղ. Հայ.		
Աղջիկալի ԱԳՃՅԱԿԱԼԵ Aghjikale	Պարսկահայաստանում, Ուրմիայի գավ- ում:	1914				1914 1914
Աղջունիկ ԱԳՃՅԱԿՈՆԻԿ Aghjkunik	Խարքերդի նահ-ի Չարսանջակի գվոկ- ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 18 տուն բնակիչ, եկեղեցի:	I h. պ.		I h. պ.		
Աղտր ԱԳՏԿ Aghtk	Սեբաստիայի նահ-ում, Հաֆիթի գվոկ-ում, Սեբաստիա ք-ից 27 կմ արլ, ս. Հուշտա- կապետաց վանքի մոտ: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 3200 բնակիչ, եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915	

Աղրավես Агравес Aghraves	Սերաստիայի մահ-ի Շապին Գարսի-տարի գավ-ում, Արարկիր-Երզնկա-Տերիկ ճանապարհին: 1915 թ. մախորին կար 1700 հայ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915					
Աղրո Агро Aghro	Տրապիզոնի մահ-ի Աղճապատի գավ-ում, Սերա գետի հովտում: 1915 թ.՝ 20 հայ, 12 տուն՝ աղյազի: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915						
Աղուզում Агузум Aghuzum	Կարսի մարզի Կաղզվանի օկրուգում, Կարս գետի ստորին հոսանքի շրջանում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 360 քնկ, եկեղեցի, դպրոց:	1918-1920	1918-1920	1918-1920				
Աղրիկիսա Агкилица Aghikilisa	Կարսի մարզի Կաղզվանի օկրուգում, Բայազետի գավ-ի Ալաշկերտ ք-ից 20 կմ հս-արլ: Հայաբնակ: 1913 թ.՝ 567 քնկ, եկեղեցի, ռաւմնարան:	1920						1920
Ամարիճ Амарич Amarich	Էրզրումի մահ-ի Ջրիի գվոկ-ում, Ջրի գ-ից 23 կմ հս-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 500 հայ և 7 տուն քուրդ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1914-1916		+				
Ամատ Амат Amat	Էրզրումի մահ-ի Ալաշկերտի գվոկ-ում, Ամատարեքոյի ավերակներից 5 կմ հր: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 113 հայ, ռաւմնարան, եկեղեցի:	1914-1916						
Ամատ (քեր)	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Ամատ գյուղի մոտ, լեռան զագաթին: Թուրքերից ազատվելու համար շրջակա գյուղերի հայերը ապաստանում էին այստեղ:							
Ամարա Амара Amara	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Ալաշկերտի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1877 թ.՝ 98 տուն քնակիչ:	1915-1918	1915-1918					1915-1918
Ամբարնի (Գ) Амбарни Ambarni	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Անդոկ լեռան մոտ: Այստեղ է գտնվել Սերոբ փաշան:							
Ամրոլու ս. Հովհաննես (վանք) Амрдолу св. Оганнес Амрдолу st. Hovhannes	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ում, ուներ 3 եկեղեցի:				1915		1915	191
Այգեձոր Айгедзор Aygedzor	Էրզրումի մահ-ում, Սպերի գվոկ-ում, Սպեր գ-ից 35 կմ արլ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 15 տուն, ռաւմնարան:	1915	1915				+	
Այգեպատ Айгепат Aygapat	Էրզրումի մահ-ի Հասամկալայի գվոկ-ում, Հասամկալա գ-ից 4 կմ հր-արլ, Պատիճվան գ-ի մոտ: 1912 թ. 103 տուն, քնկ: Եղել է գյուղային կենտրոն:	1915			1915	1915		1915
Այցի Айги Aygi	Վանի մահ-ի Շատախի գվոկ-ում: 1850-ական թթ.՝ 90 հայ քնկ, եկեղեցի, վարժարան: Եղել է գյուղային կենտրոն:	1915-1918						1918
Այնթապ (գավառակ) Айнтап Ayntap	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում: 19-րդ դ. վերջերին ուներ 80 քնակալայր՝ 3900 քնակալ: Հայերը եղևնի ենթարկվեցին 1915-1918 թթ.:	1915-1918		+				
Այնթապ (գավառակ) Айнтап Ayntap	Կիլիկիայում, Արամայի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 346 գյուղ, 87000 քնակալ, ճնշող մեծամասնությունը՝ հայեր: Եղևնից փրկվածները ապաստա-	1915-1921						1895

	նեցին Միրիայում, ԱՄՆ-ում, Լիբանանում, որոնց մի մասը հետագայում եկան Մովսեսյան Հայաստան:							
Այնթապ (Երզրաթ) Айнтап Аунтар	Կիլիկիայի հր-արլ մասում, Մարաշ-Հալեպ ճամադարին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ ուներ 36000 հայեր, 17 ուսումնարան, դպրոց, վարժարան: 1915 թ. հայերը նահատակվեցին Տեր-Ջորում:	1915	1915	1921			1920-1921	
Ալիանոս (Աղվանիս) Айванос Ауванос	Մերաստիայի մահ-ում, Շապին Գարահիսար ք-ից 27 կմ հր-արլ: Հայաբնակ. 1915 թ. նախօրին՝ 1300 քնակիչ, եկեղեցի, վարժարան:	I հ. ս.						
Ալվաջուկ (Մարթին) Айваджук Ауважук	Տրապիզոնի մահ-ի Ջանիկի գավ-ում, Չարշամբա գ-ից ոչ հեռու: Հայաբնակ. 19-րդ դ. կեսերին՝ 100 տուն, 2 եկեղեցի, վարժարան:	I հ. ս.		+	+			
Ալլու Айвос Аувос	Խյարքերդի մահ-ում, Խարքերդ ք-ից 30 կմ հր: 1900 թ.՝ 1200 հայ և 350՝ այլոք: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան, ուսումնարան:	1915					1895	
Անանավանք Ананаванк Ananavank	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից հս-արմ, Ալյուր գ-ից 4 կմ հր: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 56 տուն, եկեղեցի:	1895		1915		1895	1915	
Անապատ Анапат Анапат	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ում, Շուրի վանքի մոտ: Այստեղ են Հեռիաց վանքի ավերակները:				+			
Անապատ (վանք) Анапат Анапат	Մերաստիայի մահ-ում, Մերաստիա ք-ից հս, ս. Նշան վանքի մոտ: 1900 թ. կարճ ժամանակով դարձվել էր որջանոց:						1915	1915
Անոն-Գարուակ (վաշր) Анно-Картак Анно-Kartak	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ում, Ջեյթում ք-ից ոչ հեռու:						1895	
Անբեկ Анбек Анбек	Վանի մահ-ում, Բաշկալայի գվեկ-ում, Բաշկալա գ-ից 25 կմ արլ: Հայաբնակ. 1851 թ.՝ 90 քնակիչ:	I հ. ս.					I հ. ս.	
Անգակ Антак Антак	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանազկերտի գվեկ-ում: Հայաբնակ:	1895				1895	1895	
Անգղ (քր) Анкг Ангегх	Դիարբեքի մահ-ում, Դիարբեք ք-ից հս: 1873 թ. 102 տուն հայ, 250 տուն բուրք: Հայերն ունեին՝ եկեղեցի, վարժարան: Այստեղ էր Անգղի ս. Նշան վանքը:	I հ. ս.	I հ. ս.					
Անգղ Анкг Ангегх	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գվեկ-ում, Վան ք-ից հր-արմ, Խորզոմ գետի աջ ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	I հ. ս.		+			1895, I 1915 հ. ս.	
Անգրա ս. Աստվածածին (վանք) Ангра св. Аствацацин Анггха с. Астватсатсин	Վանի մահ-ում, Անգղ գյուղից 3 կմ հեռու, Արտամետից հր-արլ:						1895	1895
Անդի (Երզրաթ) Анди Анди	Խարքերդի մահ-ում, Արաբկիր ք-ից 5 կմ հս-արլ: Մինչև 1915 թ. մեծամասամբ հայեր: Հայաբնակիչ 1915-1918 թթ.:	1895				1895		
Անդուկ լեռ Андок лер Андок лер	Բիթլիսի մահ-ում, Սառուհում, Մուշ ք-ից հր-արմ: Վտանգի ժամանակ այստեղ են ապաստանել բուրբեքից հալածված հայերը:							

Անդրեաս (Էնդերես) (քաղաք) Андреас Andreas	Մերաստիայի նահ-ում, Շապին Գարա- հիսար հր-արմ, Մերաստիա-Երզնկա ճա- նապարհին, Անդրեսա գետի ափին: Առաջին համ պատ. ժամանակ ուներ 6000 հայ բնկ, 2 վարժարան, մի քանի եկեղեցի: 1895 թ. բուրբարը այրել են գյուղի եկեղեցին և դպրոցը, սպանել դպրոցում եղածներին:	1895, 1915- 1918		1915		1915	1895
Անդրեսասնք Андреасанк Andreasank	Կիլիկիայում, Ձեյթուն գ-ից հր, Շենպեք լեռան հս կողմում: Առաջին համ. պատ. նախօրյակին ուներ 30 տուն, 120 հայ բնակչով:	I հ. պ.					1915- 1918
Անեղրի Анерги Anerghi	Մերաստիայի նահ-ի Շապին Գարահի- սար ք-ից 3 կմ հեռա: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տուն հայեր, վարժարան:	1915		1915			1915
Անիֆա Анифа Anifa	Տրասպիզոնի նահ-ում, Տրասպիզոն ք-ից 14 կմ հր: Հայաբնակ. 1915 թ. 20 տուն, վարժարան: Փրկվածները գաղթել են սևծովյան ափեր:	1915		I հ. պ.			
Անժոնապատ (վանք) Анжонат Antsghnapat	Վանի նահ-ում, Վանա լճի հր ափին: Եղել է գրչության կենտրոն:	I հ. պ.					1915- 1918
Անկշտանց Анкштанц Ankshtants	Վանի նահ-ում, Ուտան ք-ի մոտ: 1909 թ. 60 տուն, 305 բնակչով, վարժարան:	1895		1915 Ար. Հայ.		1895	1915 1895
Անձակ Анذاك Andzak	Վանի նահ-ում, Վանա լճի ափից 14 կմ հր, Նարեկ և Շատվան գյուղերի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 40 տուն հայ բնակիչ:	1915					1915
Անձավ Анذاكв Andzav	Վանի նահ-ում, Վան ք-ից հս-արլ: 1850- ական թթ. ուներ 8 տուն՝ 60 հայ բնակչով:	I հ. պ.					1915
Աննա Анна Anna	Մերաստիայի նահ-ում, Շապին Գարա- հիսար գավ-ում: Մինչև 1915 թ. հայա- բնակ:	+		+			
Անջք Анжк Anjk	Կիլիկիայում, Ադանայի նահ-ի Մարաշի գավ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբնե- րին՝ 35 տուն:	1909					
Անսուր Ансур Ansur	Խարբերդի նահ-ի Մալաթիայի շրջ-ում, Անսուր գետի ափերին: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 600 բնակիչ, վարժարան:	1915					1915
Անտեզ Антез Antez	Մերաստիայի նահ-ի Թուրատի գավ-ում, Ղազուլա դաշտի հր կողմում, Թուրատ- Թարխազա ճամապարհին: 20-րդ դ. սկզբներին մի քանի տասնյակ խառը բնակիչ:	1915					
Անտինց Антинц Antints	Բիթլիսի նահ-ում, Վանա լճից եր, Խի- զանի գլեկ-ում:	1915		1895			
Անտիոք (քաղաք) Антиок Antiok	Կիլիկիայում, Հաղեպի նահ-ում, Անտիո- քի գլեկ-ում, Որոմոնես գետի ափին: Մինչև եղեռնը 5000 հայեր: Ուներ 3 եկեղեցի, դպրոց, վարժարան: Տիգրան Մեծի ժամանակ Հայկական պետության թագավորամիտոն էր: 1909 թ. զարմանը Անտիոքից և Բնիզակայքից մահառակ- վել են 11.000 հայեր:	1915	1915				
Անտրուն (գավառ) Антрун Antrun	Կիլիկիայում, Ադանայի նահ-ում, Մա- րաշ ք-ից արմ, Ձեյթուն գ-ից հր-արմ:	1909, 1915-		1915			

	Առաջին համ. պատ. տարիներին ուներ 25.000 թնկ, որից 6000-ը՝ հայ: Կար 50 եկեղեցի:	1918							
Անտրի Антки Antki	Էրզրումի նահ-ի Գենջի գավ-ում, Վա-պարզրի գվոկ-ում: Հայաթնակ. 19-րդ վերջերին՝ 45 տուն:	1895			1895				
Աշա Аша Asha	Տրասպիզոնի նահ-ում, Տրասպիզոն ք-ից մոտ 30 կմ հր:				1915				
Աշկալա (քաղաք) Ашкала Ashkala	Էրզրումի նահ-ում, Կարին ք-ից 40 կմ արմ: 1909 թ. ուներ 800 հայ և բուլղոս թնակիչ: Հայերն ունեին 2 եկեղեցի, դպրոց:	I հ. ս.		I հ. ս.				I հ. ս.	
Աշղալա Ашгала Ashghala	Էրզրումի նահ-ում, Բայազետի գավ-ում, Ալաշկերտ գք-ից 25 կմ հր-արլ, Արա-ծամի գետից աջ: Հայաթնակ. 1909 թ.՝ 34 տուն թնակիչ:	1895							
Աշոտ (գք) Ашот Ashot	Սեբաստիայի նահ-ի Սեբաստիայի գավ-ում: Հայաթնակ: Մինչև 1915 թ.՝ 65 տուն, վանք, եկեղեցի, ուսումնարան:	1915							I հ. ս.
Աշվան Ашван Ashvan	Խարբերդի նահ-ում, Խարբերդ ք-ից 34 կմ հս-արմ, Չմշկածափ գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 58 տուն, վար-ժարան, 2 եկեղեցի:	1915							
Աշուշեն Ашүшен Ashushen	Սեբաստիայի նահ-ում, Տերիկ գք-ի մոտ: 1915 թ. ուներ 800 հայ թնկ: 1895 թ. բուլղոս թնակիչ են գյուղի եկեղեցին:	1895		1895	1895				
Աչիկ Ачик Achik	Բիթլիսի նահ-ի Սղերդի գավ-ում:	1895			1895				
Ապարանք Апаранк Aparank	Վանի նահ-ի Մոկս ք-ից 10 կմ հր-արմ, Ապարանքի ս. Խաչ վանքից հր: 1909 թ. ուներ 18 տուն հայ թնկ, վարժարան:	I հ. ս.		I հ. ս.				I հ. ս.	
Ապարանք (Ապրանք) Апаранк Aparank	Դիարբեքրի նահ-ի Բալուի գվոկ-ում, Բալու ք-ից 7 կմ հս: Հայաթնակ:	1915							
Ապարանք Апаранк Aparank	Էրզրումի նահ-ում, Մամախուստուն գք-ից 13 կմ հր-արմ, Շակրաթի ս. Դավիթ վանքի մոտ: 1912 թ. հայաթնակ էր և ուներ 100 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915					1915	
Ապարանքի ս. Խաչ (վանք) Апаранки св. Хач Aparanki st. Khach	Վանի նահ-ի Մոկս գվոկ-ում, Մոկս գք-ից 10 կմ հր-արմ:								1915
Ապեդին Апедин Apedin	Կիլիկիայում, Ջերերերեքերի գավ-ում: Հայաթնակ:	1909						1909	
Ապոգնակ Апогнак Apoghnak	Էրզրումի նահ-ի Զոլի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին հայաթնակ էր և ուներ 1000 թնկ, որոնց բուլղոս կոտորեցին Զուլբան ձորում: 1895 թ. բուլղոս սվե-րկ են գյուղի եկեղեցին:	1915	1915	1915		1895		1895, I հ. ս.	I հ. ս.
Ապրի Апри Arpri	Բիթլիսի նահ-ի Մաշի գավ-ում, Լազիկ լճից 14 կմ հս: 1909 թ. ուներ 110 տուն թնկ, որից 30-ը՝ հայկական: Կար եկե-ղեցի:	1915		1915					
Ապրղնա Апугна Arughna	Սեբաստիայի նահ-ում: Հայաթնակ:	1895			1895				
Ապուշտան Апуштан Apushtan	Էրզրումի նահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Կամախ ք-ի մոտ: Հայաթնակ. 1909 թ.՝ 21 տուն թնակիչ, եկեղեցի:	I հ. ս.							I հ. ս.

Ապուշեխ Апушех Apushekh	Խարբերդի մահ-ում, Ակն գ-ից քիչ հը- արդ, Ապուշեխ լեռան ստորոտում: 1900- ական թթ. ուներ 2000, մեծամասամբ հայ քնկ, վարժարան, եկեղեցի, բառարան:	1915					
Աջամ Մավրակ Аджам Маврвк Ajam Mavtrak	Կարսի մարզում, Շորագյալի շրջ-ում: 1907 թ. ուներ 572 հայ քնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1920	1920				
Աջանց Аджандж Ajans	Էրզրոմի մահ-ի Սպերի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 30 տուն հայ քնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915				
Աջեմլի Аджемли jemli	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ի Մարաշ ք-ից 20 կմ հս-արմ: 1910-1912 թթ. ուներ 25 տուն հայ քնակիչ:	1915					
Առակ Арак Arak	Վանի մահ-ի Բաշկալա գ-ից 12 կմ հը- արդ: 19-րդ դ. կեսերին հայաբնակ էր և ուներ 80 տուն: Կար եկեղեցի:	1896			1896		1896
Առակի (Էրեկլի) (քաղաք) Аракли Arakli	Կիլիկիայում, Լամբրոնից 70 կմ հս-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 20.000 քնկ, որից 10.000-ը՝ հայ: Կային եկեղեցիներ, վարժարաններ:	1915	1915				
Առանց (Հառանց) Аранц Arans	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Կարճկան գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 20 տուն:	1915			1895	1915	1915
Առավուլ (լեռ) Аравул Aravul	Հայկական լեռնաշխարհում, Վանա լճից հը-արմ, Աշմակ գյուղի մոտ: Առաջին համ. պատ. ժամանակ թուրք հրոսակ- ների հետ կռվի ընթացքում գոյուվար Անդրանիկը գրավել է լեռը:					+	
Առար Арак Arak	Բիթլիսի մահ-ի Խրաթի գվեկ-ում: Հայա- բնակ. 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 60 քնակիչ:	I h. պ.					I h. պ.
Առարեղց վանք АракеЛОЦ ванк Arakelots vank	Բիթլիսի մահ-ում, Մոշ ք-ից հը-արդ, Մի- րինկասար լեռան լանջին: Ուներ դպրոց, որտեղ սովորել է Գևորգ Չավուշը: 1901 թ. ճանաչել Անդրանիկը ապաստանել էր այտոնել: Վանքում են թաղված Մովսես Խորենացին, Դազար Փարպեցին, Դա- վիթ Անհադը:				I h. պ.		
Առերդ Арберд Arberd	Վանի մահ-ում, Վանա լճից հը, Նարե- կավանքից Մոկս գ-ը տանող ճանապար- հին: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 40 տուն քնա- կիչ, եկեղեցի:	I h. պ.					I h. պ.
Առերդ (վանք) Арберд Arberd	Վանի մահ-ում, Վանա լճից հը, Առերդ գյուղից հս:						I h. պ.
Առեղ Арег Aregh	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 20 կմ հը-արդ: Հայաբնակ. 231 քնակիչ: Ունեին եկե- ղեցի:	I h. պ.			1895	1915	I h. պ.
Առեղս Арегс Areghs	Վանի մահ-ի Շառախի գվեկ-ում, Շա- տախ գ-ից 18 կմ հս: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 26 տուն, եկեղեցի:	I h. պ.					
Առեն Арен Aren	Վանի մահ-ում, Արծյե գ-ից արդ, Վա- նա լճի ափամերձ շրջ-ում: Հայաբնակ. 1895 թ.՝ 110 քնակիչ: Ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1895, 1915					
Արճնճվանք Арѳнчванк Arənchvank	Բիթլիսի մահ-ի Մոշի գավ-ում, Մոշի գվեկ-ում: 1880-ական թթ. սկզբներին՝ 220 հայ քնկ, 47 հույն և քուրդ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	I h. պ.	I h. պ. Ար. Հայ.		1895		1895

Արինձ (Առիշ) Аринц Arindz	Էրզրումի մահ-ի Ջոնիի գվոկ-ում, Ջոն և Մելիքան գյուղերի միջև: Հայասրնակ. 19-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տուն՝ 1200 հայ, 20-րդ դ. սկզբներին՝ 70 տուն՝ 600 բնի, եկեղեցի, վարժարան: Փրկվել է 33 մարդ:	I հ. պ.		I հ. պ.				I հ. պ.	
Արինջկույս Аринджукуйс Arinjkuys	Վանի մահ-ում, Արծկե ք-ից 30 կմ արլ, Արին լճակից արլ: Հայասրնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 70 տուն, վարժարան, 2 եկեղեցի:	I հ. պ.						I հ. պ.	I հ. պ.
Արտակ Артгак Artsghak	Բիթլիսի մահ-ի Մանազկերտի գվոկ-ում:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Արղու Аргу Arghu	Վանի մահ-ի Վերին Կարկառ գվոկ-ում: Հայասրնակ. 19-րդ դ. վերջերին 12 տուն:	1895						1895	
Արյուժկա Арюцка Aryutska	Էրզրումի մահ-ում, Բաքերո ք-ից հր-արմ կողմում: Հայասրնակ: Մինչև 1914 թ. 600 բնակիչ, եկեղեցի, դպրոց:	1915							1915- 1916
Արնաուտ Арнаут Arnaut	Խարբերդի մահ-ում, Խարդերո ք-ից 24 կմ արմ, Մալաթիայի ճանապարհից աջ: Հայասրնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	I հ. պ.							I հ. պ.
Արնիստ Арнист Arnist	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 28 կմ արլ, Բաղեշ ք. տանող ճանապարհից ձախ: Հայասրնակ. 1880 թ.՝ 80 տուն, եկեղեցի-վարժարան:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Արնճիկ Арнджик Arnjik	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկերտի գվոկ-ի արլ մասում, Հուրոբս գյուղից արմ: Հայասրնակ. 1909 թ.՝ 20 տուն:	1895			1895			1895	
Արնճիկ Арнджик Arnjik	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մուշի դաշտի արլ մասում: Հայասրնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Արտոց Арттоц Arvtots	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Արածանի գետից աջ: Հայասրնակ. 20-րդ դ. սկզբներին մենք 150 տուն, վարժարան:	1915- 1918		1915- 1918				1915- 1918	
Արտոց Арттоц Arvtots	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Կոմի ավանից 8 կմ հս-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին մենք 300 տուն, որից 263-ը՝ հայկական: Կար վարժարան:	1915			1915	1915	+	1915	
Արտոց Арттоц Arvtots	Բիթլիսի մահ-ում, Սատանի Խարզան գավ-ում, ս. Ատովածածին վանքի մոտ: Հայասրնակ. 1890-ական թթ.՝ 22 տուն:	1915	1915					+	I հ. պ.
Ասեղ Асер Аsegh	Էրզրումի մահ-ի Ջոնիի գվոկ-ում: Հայասրնակ. 1913 թ. 225 տուն՝ 1570 անձ, տ-տամարան, եկեղեցի:	I հ. պ.		I հ. պ.					I հ. պ.
Ասլանբեկ Асланбек Aslanbek	Պատմական Փոքր Հայքում, Նիկոմեդիայի շրջ-ում: Հայասրնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 4000 բնակիչ, եկեղեցի, դպրոց:	I հ. պ.						I հ. պ.	1896 I հ. պ.
Ասմար Асмар Asmar	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Այնթապի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 103 տուն՝ հայ և բուլղ:	I հ. պ.		I հ. պ.					
Ասոցիկ Асогик Asoghik	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդի գավ-ում: Հայասրնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 220 շունչ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915	1915					
Ասպավերակ Аспаверак Aspaverak	Էրզրումի մահ-ում, Մամախարուն գ-ից 36 կմ հս-արմ, Բուրգ գ-ից հր: 1890-ական	1915	1915						

	բթ.՝ 50 տում հայ և թուրք: Հայերն ունեին ռատմնարան:								
Ասպիսինեկ Асписинек Aspisinek	Վանի նահ-ում, Վան ք-ից 54 կմ հս-արլ: 20-րդ դարի սկզբներին՝ 60 տուն հայ և թուրք:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Ասպիսնակ Асписнак Aspisnak	Վանի նահ-ում, Արանց ք-ից հս-արմ: Հայա-րնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 80 տուն, եկեղեցի, վարժարան: Եղել է գրչության կենտրոն:	I հ. պ.	I հ. պ.					I հ. պ.	
Ասպնջեր Аспнджер Aspner	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Մուսկան գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1913 թ.՝ 80 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1895						I հ. պ.	I հ. պ.
Ասպնջեր Վերին Аспнджер Верин Aspner Verin	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Մուսկան գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1882 թ.՝ 15 տուն, 91 հոգի, վարժարան:	1895						1895	1895
Ասպրտուն Асптун Asptun	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Խիանք գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբնե-րին՝ 43 տուն:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Աստղ Астг Astgh	Արևմտյան Հայաստանում: Այստեղ 20-րդ դ. սկզբներին Գևորգ Չավուշը իր հայրուկներով ընդհարվել է թուրքական կանոնավոր բանակի հետ:							+	
Աստղաբերդ Астгаберд Astghaberđ	Էրզրումի նահ-ի Ջրիի գվոկ-ում, Ջրի գք-ից 25 կմ հր-արլ, Աստղաբերդ լեռան և րեղի մ ուռ, ս. Կիրակոս վանքից 3 կմ հր-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 250 տուն՝ 1500 հայ և 10 տուն ջուրդ րնկ: Հա-յերն ունեին 2 եկեղեցի, վարժարան:	I հ. պ.	I հ. պ. Արլ. Հայ.					I հ. պ.	
Աստղիկ Астгик Astghik	Խարբերդի նահ-ի Խարբերդի գավ-ում: Հայաբնակ:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Աստվածածին Аствадацин Astvatsatsin	Վանի նահ-ի Թիմարի գվոկ-ում, Բերկրի գք-ից 27 կմ հր-արմ, Լին կղզու դիմաց: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն, եկեղեցի:	I հ. պ.	I հ. պ. Արլ. Հայ.					I հ. պ.	I հ. պ.
Աստվածածին (վանք) Аствадацин Astvatsatsin	Էրզրումի նահ-ում, Հատանկալա գք-ից 5 կմ հս, Արաքս գետից ձախ: Եղել է գրչության կենտրոն:							I հ. պ.	
Աստվածածին (վանք) Аствадацин Astvatsatsin	Էրզրումի նահ-ում, Երզնկա ք-ից 10 կմ արմ, Մեսրոհ լեռան ստորոտում:							I հ. պ.	հ. պ.
Աստվածամայր (րեղ) Аствадамайр Astvacacamayr	Էրզրումի նահ-ում, Կիսկիմի գվոկ-ում, Խոտրջրի գ-ախմբի Մոխրակույտ գ-ի արևելյան կողմում: 1918 թ. այստեղ ա-պրատանել էին հայ ֆիդայիները:							+	
Աստվածաշեն (Հայկաշեն) Аствадашен Astvatsashen	Վանի նահ-ում, Վան ք-ից 15 կմ հր, Հայոց ձոր գվոկ-ում: 1913 թ. 109 տուն՝ 236 հայ և 225 ջուրդ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915		I հ. պ. Արլ. Հայ.			1895		
Աստվան Ներքին Астван Неркин Astvan Nerkin	Բիթլիսի նահ-ում, Սղերդի գավ-ում, Բարվարի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 10 տուն:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Աստվան Վերին Астван Верин Astvan Verin	Բիթլիսի նահ-ում, Բարվարի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 15 տուն:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Աստուճի Астучи Astuchi	Վանի նահ-ում, Վան ք-ից 10 կմ հս-արլ:							I հ. պ.	
Ասրաֆ Асраф Asraf	Վանի նահ-ում, Ականց գք-ից 15 կմ արլ: Հայաբնակ. 1850-ական թթ.՝ 48 տուն՝ 323 րնակիչ: 1895 թ. կոտորածներից	1895		I հ. պ. Արլ. Հայ.	I հ. պ.			+	I հ. պ.

	հետո գյուղը վերաշինվել է: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն, եկեղեցի, վարժարան:									
Ավագբաղ Авагтаг Avagtagh	Բիբլիսի մահ-ում, Ազնվածոր գվոկ-ում: 1882 թ.՝ 24 տուն՝ 118 անձ:	1895								
Ավագկալ Авагкала Avagkal	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ում, Չեյթուն ք-ից 10 կմ հր-արմ, Մթին լեռան լանջին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 3000 բնակիչ, եկեղեցի, վարժարան:	+	+	+				+		
Ավագկալ Վերին Авагкала Avagkal	Կիլիկիայում, Չեյթուն ք-ից հր-արմ: Հայաբնակ. 1912 թ.՝ 100 տուն, վարժարան:	1915					1915			
Ավագ վանք Аваг банк Avag bank	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Մեպուի լեռան վրա: Ուներ դպրոց, եղել է գրչության կենտրոն: Գործել է մինչև Մեծ եղեռնը:									
Ավագարյուր Авагагбюр Avazaghbyur	Բիբլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 15 կմ հս-արմ, Մաղազետի հովտում: 19-րդ դ. վերջում 570 բնակիչ, որի 450-ը հայ: Ուներ եկեղեցի, վարժարան: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915- 1916							1915	
Ավանց Аванц Avants	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 3 կմ հս, Վանա լճի ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին 500 տուն, վարժարան, եկեղեցի: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915		1915	Արգ. Հայ.			+	I հ. ս.	
Ավավ Авав Avav	Բիբլիսի մահ-ում, Մղերդ ք-ից ոչ հեռու: Հայաբնակ էր, ուներ եկեղեցի:	1895			1895					
Ավարիկ Аварик Avarik	Խարբերդի մահ-ում, Ակն գ-ից հս-արմ:				+					
Ավիխտ ս. Աստվածածին (ս. Թադիի վանք) Авеху св. Аствадацин Avekhu sv. Astvatsatsin	Բիբլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից մի քանի կմ հս-արմ:								20-րդ դարի սկիզբ	20-րդ դարի սկիզբ
Ավերակ Аверак Averak	Էրզրումի մահ-ում, Բարերդի գվոկ-ում, Կարին-Տրապիզոն ճանապարհին: 1909 թ.՝ 110 տուն հայ և 90 տուն թուրք: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915	1915				
Ավերակ Аверак Averak	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից հս, Մարի ս. Գևորգ մատուռից հս-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն հայ, 30 տուն՝ քուրդ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915					1915			
Ավերակ (Էվերեկ) (քաղաք) Аверак Averak	Կեսարիայի մահ-ում, Կեսարիա ք-ից 23 կմ հր-արմ, Արզեսու լեռան հր կողմում: Մրան գրեթե միացած էր Ֆենեսի հայաբնակ ախանը: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20000 բնի, որից 12000-ը հայ, որոնք ունեին 2 եկեղեցի, 2 դպրոց, վարժարան:	1895, 1915	Տեր- Չոր	ԱՄՆ						
Ավզուտ Авзут Avzut	Բիբլիսի մահ-ում Մուշ ք-ից 30 կմ հր-արմ, Բաղեշ տանող ճանապարհին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն, որից 25-ը հայ-կական: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915								
Ավին Авин Avin	Բիբլիսի մահ-ում, Խիզամի գվոկ-ի էրու-նի գ-ախմբում: Հայաբնակ: Ունեին եկեղեցի:	1895			1895					

Ալշեքար Авшекар Avshekar	Խարրերդի մահ-ում, Չարտանցակի գվոկ-ում, Բերրի գետի հովտում: 19-րդ դ. կեսերին՝ 288 տուն հայ, 50 քուրդ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1895, 1915		1915				
Ավսոյ Տետվան Авсой Тетван Avsoy Tetvan	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մուշ ք-ից 25 կմ հր-արմ, Անդոկ լեռան արլ լանջին:						1915	
Ավրան (Հավոյանք) Авран Авран	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 20 կմ հս, Աշտիշատի վանքի մոտ: Հայաբնակ. 1913 թ.՝ 200 տուն, դպրոց, եկեղեցի:	+					1915- 1916	
Ավրտնիկ Авртник Avrtnik	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: 1873 թ.՝ 140 հայ և 26 տուն՝ քուրդ: Հայկական եկեղեցի: Եղև է գոյաթյան կենտրոն:	I հ. պ.		I հ. պ.				
Ատնականց Атнанкц Atnakants	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 17 կմ հս Սև ջուր գետի ձախ ափին: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 40 տուն, եկեղեցի:	1915- 1916					1915- 1916	
Ատշա Атша Atsha	Դիարբեքի մահ-ի Միլվանի գվոկ-ում, Ֆարկին գ-ից 7 կմ հս-արմ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915- 1918				1895	1895,	
Արաբկիր (գավառակ) Арабкир Arabkir	Խարրերդի մահ-ում, մինչև 1915 թ. եղե- նը՝ 35.000 անձ: Հայաբնակ գյուղերի թիվը անցնում էր 20-ից: Կային մա- խառը բնակչությանը գյուղեր: Գվոկ-ում կար 18 դպրոց, 19 եկեղեցի:	1915	1915				1895	
Արաբկիր (քաղաք) Арабкир Arabkir	Խարրերդի մահ-ում, Արաբկիր գվոկ-ի կենտրոնը, Մալաթիա ք-ից 30 կմ հս, Արաբկիր գետի Անկոյի ջուր վտակի ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20.000 բնա- կիչ, որի կեսից ավելին՝ հայ: Ունեին 10 դպրոց, 7 եկեղեցի, մի քանի սրբավայ- րեր, մատուռներ:	1915		1925 Մով. Հայ.				
Արագ (Առաղ) Араг Араг	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից արլ, Մեղ- րագետի ափին: 1909 թ.՝ 30 տուն հայ և 17 տուն քուրդ:	1915	1915					
Արազիլ բուն Арагил бун Aragil bun	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 22 կմ արլ, Ավազադրյուր գյուղի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 120 տուն:	1915		1915 Արլ. Հայ.			1915- 1918	
Արազգեղ (Մարգեղ) Аразгег Аразгегh	Կարսի մարզում, Անի մայրաքաղաքի աղերակներից 6 կմ հս: Հայաբնակ: Ունեւ եկեղեցի:			1920 Մով. Հայ.			1920	
Արաշեն (Առշեն) Арашен Arashen	Բիթլիսի մահ-ի Գեմջի գավ-ում: Հա- յաբնակ. 1909 թ.՝ 230 տուն, վարժարան, Գ-ից հս կար ավերակ վանք:	1915	1915					
Արաշեն Арашен Arashen	Վանի մահ-ում, Թիմարի գվոկ-ում: Հա- յաբնակ, եկեղեցի: Թուրքերն ավերել են եկեղեցին:	1895				1895	1895	
Արատենց (Նամիկ) Аратенц Aratents	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից հր, Խորզոմ գետի աջ ափին, ս. Առավածածին և ս. Հայրապետ վանքերի մոտ: 1899 թ.՝ 30 տուն հայ և 9 տուն քուրդ: Հայերն ունեին 4 եկեղեցի, վարժարան:	1915		1915 Արլ. Հայ.				
Արարա (վայր) Арара Arara	Կիլիկիայում: 1918 թ. սեպտեմբերին տե- ղի ռմեցավ ընդհարում հայերի և քուր- քերի միջև: Հարեցին հայերը՝ զոսվեցին Աղունա և Ալեքսանդրետ քաղաքները:						1918	

Արբեհան Арбеан Arbehan	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, գեոստատուտ: Հայասրնակ. 19-րդ դ. վերջերին 50 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915
Արբենց Арбенц Arbents	Վանի մահ-ի Մոկսի գվոկ-ում: 1915 թ. 30 տուն:	1915				
Արդատի Ардатли Ardatli	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ում: Հայասրնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն բնկ: Թուրքերը այրել են եկեղեցին:	1895		1895		1895
Արեգ (Առեք) Арег Арег	Էրզրումի մահ-ի Ջրի գվոկ-ում, ս. Աստվածածին վանքից արմ: Հայասրնակ: Առաջին համ. պատ. մախոբին՝ 300 տուն՝ 1680 բնակիչ: Ուներ եկեղեցի:	1915		1915		
Արեգ Арег Арег	Վանի մահանգում:	1895		1895		
Արեգի (Արեգմաղին) Ареги Ареги	Էրզրումի մահ-ի Խարջրի գվոկ-ում, Հակոբ մատուռի մոտ: Հայասրնակ. 1915 թ.՝ 25 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1915				1915
Արեգի Ареги Ареги	Խարբերդի մահ-ում, Ալն գ-ից 20 կմ հր-արմ: Համարվել է Ալնի արվարձանը: Բարձունքին Գրիգոր Լուսավորչի մատուռն էր: Ուներ վարժարան:	1896				1896
Արեգին Арегин Арегин	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկերտի գվոկ-ում: Հայասրնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տուն:	1915		1915		
Արեգին Арегин Арегин	Կիլիկիայում, Չեյթուն ք-ից 3 կմ հր-արդ, Շամպեր լեռան մոտ: Հայասրնակ. 1880 թ.՝ 3200 բնկ, վարժարան: Գյուղի մոտ էր գտնվում ս. Ամենավրկիչ վանքը:	I հ. պ.		I հ. պ.		
Արենց Аренц Аrents	Վանի մահ-ում, Վանա լճից հր: Հայասրնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 բնակիչ, եկեղեցի:	1915		1915 Ար. Հայ.		
Արզերա Арзера Arzera	Վանի մահ-ի Արծկեի գվոկ-ում: Հայասրնակ: 1895 թ. թուրքերը կողոպտել և ավերել էին գյուղի եկեղեցին:	1895			1895	
Արթխան Артхан Artkhan	Դիարբեքի մահ-ում, Բաղու ք-ից հր-արմ, Թովմա ավերակ եկեղեցու մոտ: Հայասրնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 400 բնակիչ, վարժարան, եկեղեցի:	1915				1915
Արտուն Артун Artun	Բիթլիսի մահ-ում, Սասանի Տաղվորիկ գվոկ-ում, դեպի Մաշի դաշտ իջնող լեռնաճյուղում: Ուներ եկեղեցի:	1915				1915
Արժատի Арцати Artsati	Էրզրումի մահ-ի Էրզրում ք-ից հս: Հայասրնակ. 1914 թ.՝ 40 տուն, եկեղեցի, դպրոց:	I հ. պ.		1915		
Արժե (գալխասկ) Арцке Artske	Վանի մահ-ում, Վանա լճից հս, ափամերձ շրջ-ում, Ականց և Խլաթ գվոկ-ների միջև: 19-րդ դ. երկրորդ կեսին ուներ 140 գյուղ, 30.000 բնկ, որից 25.000-ը հայ, 30 եկեղեցի, 3 վանք:	1915		1915	1915-1918	
Արժե (Աղջևազ) (քաղաք) Арцке Artske	Վանի մահ-ում, Վանա լճից հս: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 2460 բնկ, որից 1340-ը՝ հայեր, 2 եկեղեցի: Ուներ ամառիկ քեր:	1915	1915		1915	
Արժն (Կարաարգ) Арцн Artsn	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 9 կմ հր-արմ, Եփրատ գետի ափին: 1880 թ.	1915		1915		

	մներ 820 քնակիչ, որից 682-ը՝ հայ, եկեղեցի, վանքեր:								
Արծվիք Арцвик Artsvik	Բիբլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մու-վասարի շրջ-ում, Այծից քերդի ավերակ-ների և ս. Դանիել վանքի մոտ: Հայա-քնակ. 1914 թ.՝ 3 տուն քնակաբնակ:	1915						1915	
Արկնի (քր) Аркни Arkni	Դիարքերի մահ-ում, Դիարքերի-Խարքերո ճանապարհին: 20-ր դ. սկզբ-ներին՝ 6000 քնկ, որից 3000-ը հայեր, մի քանի եկեղեցի, վարժարան, դպրոց:	1915		1915					
Արդանամադեն (գավառ) Арданамаден Arganamadzen	Դիարքերի մահ-ում, Դիարքերից հու: Մինչև 1915 թ.՝ 35.000 մարդ, որից 20.000-ը հայ, որոնց մեծ մասը նահատակվեց:	1915-1918							
Արդանամադեն (քաղաք) Арданамаден Arganamadzen	Դիարքերի մահ-ում, Դիարքերից հու: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1500 տուն խա-ռը քնկ: Հայերն ունեին 2 վարժարան:	1915-1918				1915-1918			
Արճակ Арчак Archak	Վանի մահ-ում, Արճակ լճից հր-արդ: 1909 թ. հայաքնակ էր և ուներ 160անձ:	1915		1915				1915	
Արճակ (գյուղախումբ) Арчак Archak	Վանի մահ-ի Թիմարի գվոկ-ում, Վան ք-ից հս-արլ, Արճակ լճակի հր-արդ կողմում: Մինչև առաջին համ. պատ. ուներ 22 հայաքնակ գյուղ՝ 876 տուն և 6062 քնակիչ:	1915						1915	
Արճեշ (գավառակ) Арчеш Archesh	Վանի մահ-ի հս-արլ մասում, Վանա լճից հու: 1881 թ. ուներ 26.897 հայ, 4000 քուրդ քնկ: Մինչև երկու հայերը ունե-ին 24 եկեղեցի, 4 վարժարան, մի քանի վանքեր:	1896, 1915-1918							
Արճեշ (քաղաք) Арчеш Archesh	Վանի մահ-ում, Արճեշի գվոկ-ում (տե՛ս Ականց):								
Արճոնիք Арчоник Archonik	Վանի-մահ-ում, Արճեշի գվոկ-ում: Հա-յաքնակ էր, ուներ եկեղեցի:	1896	1915						
Արմեկոն Армекон Armekon	Վանի մահ-ում, Արճեշի գվոկ-ում: Հայա-քնակ էր: Ուներ եկեղեցի: 1915 թ. բարբերո կողմալուկ և այլուկ են գյուղի եկեղեցին:	1915				1895		1915	
Արմճյան Армџан Arməjan	Խարքերի մահ-ում, Խարքերո ք-ից արլ: Հայաքնակ. 1915 թ.՝ 70 տուն՝ 560 քնկ, եկեղեցի, վարժարան:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Արմճաղ Армтаг Armtagh	Մերաստիայի մահ-ում, Տերիկ ք-ից 10 կմ հեռու: Առաջին համ. պատ. նախո-րին հայաքնակ էր: Ուներ 70 տուն՝ 600 քնակիչ, ուսումնարան, եկեղեցի:	1915				1915			
Արմիզոն Армизон Armizon	Վանի-մահ-ում, Արճեշի գվոկ-ում, Արճե-շից 26 կմ հր-արմ: Հայաքնակ. 1895 թ.՝ 400 քնակիչ, եկեղեցի: Միջին դարերում գյուղայան կենտրոն էր:	1895-1896						1895-1896	1895-1896
Արմշատ Армшат Armsbat	Վանի մահ-ում, Երզնկայի գավ-ում, Կա-մախ գ-ից 50 կմ արմ: Հայաքնակ. 20-րդ դ. սկզբներին 2000 քնկ, եկեղեցի, վար-ժարան:	I հ. պ.		I հ. պ. Ար. Հայ.			1915	I հ. պ.	
Արմճիս Армџис Arnjis	Արևմտյան Հայաստան, ճշգրիտ տեղա-դրությունը՝ անորոշ: Հայաքնակ. 1895 թ.՝ 20 տուն քնակիչ:	I հ. պ.						I հ. պ.	
Արշակունի Аршакунի Arshakuni	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 12 կմ արմ: Հայաքնակ: Առաջին համ. պատ. առաջ՝ 100 տուն քնակիչ, եկեղեցի:	I հ. պ.	I հ. պ.					I հ. պ.	

Արոս (Հարոս) Арос Aros	Էրզրումի նահ-ում, Խնուս ք-ից 7 կմ ար-արդ, Մուշի ճանապարհին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 140 տոմս վարժարան, եկեղեցի:	1915		+				I h. ս.	I h. ս.
Արոսիկ Аросик Arosik	Խարքերդի նահ-ում, Խարքերդ ք-ից 30 կմ հեռավորությամբ: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 50 տոմս, որից 40 տոմս՝ հայ, եկեղեցի, վարժարան:	1895 1915						1895, 1915	I h. ս.
Արչեվիս Арчевис Archevis	Մեքսառոխյալի նահ-ում, Շառլին Գադա-հիաար ք-ից ոչ հեռու: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տոմս, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915					1915	
Արս Арс Ars	Բիթլիսի նահ-ում, Խիանքի գվեկ-ի հս-արմ մասին: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վեր-ջերին՝ 20 տոմս:	1915				1915			
Արսեկ Арсек Arsek	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Խուլի գվեկ-ում:	1895				1895			
Արսլանբեկ Арсланбек Arslanbek	Խարքերդի նահ-ում, Ալն գ-ից հս-արդ, Պարտիզակի շրջ-ում:	I h. ս.						I h. ս.	I h. ս.
Արտամետ (գք) Артамет Artametk	Վանի նահ-ում, Վան ք-ից հր-արմ, Վան-Ուտան ճանապարհին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 500 տոմս, եկեղեցի, վարժարան: 1895 թ. թուրքերը կողոպ-տել և սպերել էին եկեղեցին:	I h. ս.		I h. ս.		1895	1915		
Արտանուջ (գք) Артанудж Artanuj	Բաթումի մարզի Արդվինի գվեկ-ում: 1907 թ.՝ 1214 անձ, մեծ մասը՝ հայ: Ունեին 2 վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915						
Արտխոնք Артхонк Artkhonk	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշ ք-ից 140 կմ հր-արմ, Արծնիի ձախ կողմում: 1914 թ.՝ 40 տոմս հայ և 18 թուրք ընկել:	1915	1915						
Արտխոնք Артхонк Artkhonk	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Տալվորիկ գվեկ-ում, Մուշ ք-ից 40 կմ հր-արմ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 30 տոմս:	1915						1895, 1915	
Արտխոնք Артхонк Artkhonk	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշ ք-ից 36 կմ հր-արմ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 10 տոմս:	1915							
Արտվան Ներքին Артван Неркин Artvan Nerkin	Բիթլիսի նահ-ում, Սղերդ գ-ից 50 կմ, Ռարանոկից 10 կմ արդ: 1890-ական թթ.՝ 8 տոմս, եկեղեցի:	I h. ս.						I h. ս.	
Արտուշեն Артушен Artushen	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Խուլի գվեկ-ում: Առաջին համ. պատ. ժամանակ հա-յաբնակ. 150 տոմս, եկեղեցի, կրթարան:	1915						1915	1915
Արուճագրակ (Արճագրակ) Аручаграк Aruchagrak	Էրզրումի նահ-ի Վերին Բասեն գվեկ-ի արդ սահմանագլխին: 1878 թ.՝ 560 ընա-կիչ, եկեղեցի:	1915- 1918		1915				Արդ. Հայ.	
Արունիկ Аруник Arunik	Բիթլիսի նահ-ի հս սահմանի մոտ, Էրզրումի նահ-ի Ջոլի գ-ից 10 կմ հր-արդ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 2000 ընկ, վարժարան, ԱՄՆ-ում ուսումնասի-րաց ընկերություն:	1915							
Արավուտ Арпавут Arpavut	Խարքերդի նահ-ում, Խարքերդ ք-ից 20 կմ արմ, Կապա-Մադենի գվեկ-ում, Խար-քերդ-Մալաթիա ճանապարհին: Հայա-բնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 600 ընկ, 2 եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915						
Արի Ари Argi	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Մոսկամ գվեկ-ի հր-արմ մասում, Բաղնշ ք-ից արմ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 15 տոմս, եկեղեցի:	1895, 1915		1916				Արդ. Հայ.	

Արքավանք Аркананк Arkavank	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 24 կմ հր-արդ, Մերսագետի հովտում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1000 բնկ, վարժարան, 2 եկեղեցի: Այստեղ Գևորգ Չուխաշը իր յանրով կռվել է թուրքերի դեմ:	I հ. ս.		I հ. ս.				+	I հ. ս.	
Արքուրի Аркури Arkuri	Երևանի մահ-ի Սուրմալուի գավ-ում: Հայաքմակ. 19-րդ դ. կեսերին՝ 1500 բնակիչ, դպրոց:	I հ. ս.								I հ. ս.
Ալիեվանք Алеванк Arevank	Էրզրումի մահ-ում, Ջրի գվեկ-ում, Ջրի գր-ից 4 կմ հր-արմ: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 870 բնակիչ:	1915		1915					1915	1915
Ալիում пум Арум	Դիարբեքի մահ-ում, Լճն գր-ից 2 կմ հր-արդ: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 120 տուն:	1915		1915						
Արեա Акеа Акеа	Կիլիկիայում, Միջերկրական ծովի արլ ափին:	1915	1915	1915						
Արյաղի Акъяги Akyaghi	Տրասպիզոնի մահ-ի Օրդուի գվեկ-ում, Մերքեզի գ-ախմբում: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 80 տուն:	I հ. ս.								I հ. ս.
Բաբերդ (գր) Баберд Baberd	Էրզրումի մահ-ում: Մինչև եղևուց հայերը 10.000 էին:	1895, 1918		1918	1895					
Բաբերդ (գավառ) Баберд Baberd	Էրզրումի մահ-ից հս-արմ մասում: Ըստ Վ. Ջինեի 1900 թ. մանր 186 գյուղ՝ 58.313 բնկ: 26 գյուղերը հայաքմակ էր՝ 19.000 անձ: Կար 2 վանք, 30 եկեղեցի:	1915								
Բաբլասան Бабласан Bablasan	Վանի մահ-ում, Բաշկալա ք-ից 12 կմ հս-արդ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 33 տուն՝ 17 տունը՝ հայ, եկեղեցի:	1896, 1915								
Բաբշեն (Պասաշեն) Бабшен Babshen	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղիշ ք-ից հս-արմ: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 325 բնկ, եկեղեցի, վարժարան: 1898 թ. հոկտեմբերի 20-ին թուրքական զորքի դեմ կռվելով, Սեյաթ փաշան տարալ հաղթանակ:	1915- 1918								
Բագարիճ (ավան) Багарич Bagarich	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Մանախաթան գր-ից 10 կմ հր-արմ: Մինչև 1915 թ.՝ 600 տուն, մեծամասամբ՝ հայ, եկեղեցի, վարժարան:	1915								
Բագարիճ Ներքին Багарич Неркин Bagarich Nerkin	Էրզրումի մահ-ում, Երզնկա ք-ից արմ: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 200 տուն՝ 1800 բնկ, վարժարան: 1896 թ. Բագարիճում է ծնվել Մուղուն Խաչատուրի Թեկերյանը:	1915								
Բագարիճ Վերին Багарич Верин Bagarich Verin	Երզնկայի մահ-ում, Երզնկա ք-ից արմ, Կամաք գր-ից 25 կմ հս-արմ, Ներքին Բագարիճից 12 կմ հս-արմ, ս. Նշան վանքից ոչ հեռու: Հայաքմակ: Մինչև 1915 թ.՝ 110 տուն, վարժարան:	1915	1915							
Բագեմ Багем Bagem	Բիթլիսի մահ-ի Մոլերդի գավ-ում:	1895		1895						
Բադարան Бадаран Badaran	Խարբերդի մահ-ում, Դերսիմի գավ-ում: Մինչև 1915 թ.՝ հայաքմակ էր:	1915	1915							
Բադարան կեմե Бадаран кеме Badaran keme	Դիարբեքի մահ-ում, Դիարբեքի դաշտում: Մինչև 1915 թ. հայաքմակ:	1895, 1915								
Բադոց (գավառակ) Бадноц Badnots	Վանի մահ-ի հս-արմ մասում: 20-րդ դ. սկզբներին գտտ հայաքմակ էր 22 գյուղերից 8-ը, մինչև կոտորածը հայերը	1915	1915							

	գվոկ-ում 310 տոմ էր: Հայաստանից 1915-1918 թթ.:							
Բադնոց (գյուղ) Бадоц Badnots	Բադնոց գվոկ-ում: Հայաստան. 1913 թ.՝ 100 տոմ, եկեղեցի:	1915	1915					
Բադրատիլ Бадратил Badratil	Խարբերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկածազի գվոկ-ում: Հայաստան. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 12 տոմ, եկեղեցի:	1915	1915					
Բադրանանց Бадрананц Badranants	Բիրթլիսի մահ-ի Սպարկեբուսի գվոկ-ում, Հյուսիս Երզնի գյուղի արմ կողմում: Հայաստան. 1895 թ.՝ 13 տոմ:	I հ. ս.					1915- 1918	
Բազ Баз Baz	Վանի մահ-ի Բաշկազազ գ-ից հր-արդ, Շիրիկից ս. Գևորգ վանքի մոտ: 1915 թ.՝ 20 տոմ՝ հայ, 12 տոմ՝ քուրդ: Հայերն ունեին ռաւմնաբան, եկեղեցի:	1915	1915					
Բազաբուն Базабун Bazabun	Խարբերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկածազի գվոկ-ում: 1915 թ.՝ 19 տոմ, որից 16-ը՝ հայկական, եկեղեցի, դպրոց:	1915					1896	1896
Բազար (գյուղ) Базар Bazar	Մերսուտիայի մահ-ի Թոնուսի գավ-ում, Բազար գվոկ-ի կենտրոնը: 19-րդ դ. վերջերին՝ 415 տոմ՝ խառը բնակիչ:	1915		1915			1915	
Բազարջիկ (գավառակ) Базарджик Bazarjik	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ի հր-արդ մասում: Մինչև առաջին համ. պատ. 22.000 բնկ, որից 1500-ը՝ հայեր, որոնք ոչնչացվեցին կամ մասամբ տեղահան եղան 1915-1922 թթ.:	1915- 1922	1915- 1922				1915	
Բազմադրյուր (Խաչգյուղ) (ավան) Базмагдюр Bazmaghbyur	Երզրումի մահ-ում, Մամախաբուն գ-ից 20 կմ հր-արդ: 1909 թ.՝ 55 տոմ հայ և մուսլման քուրդ: Կար հայկական եկեղեցի, վարժարան:	1915						
Բազմաշեն Базмашен Bazmashen	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 10 կմ հր-արմ, Խարբերդ-Մալաթիա ճանապարհից ձախ: Հայաստան. 1915 թ. մախորիին՝ 500 տոմ՝ 3500 բնկ, 3 դպրոց, 3 եկեղեցի:	1895, 1915		1895	1915	1895	1895, 1915	
Բազուխորմ Базухорм Bazukhorm	Դիարբեքի մահ-ի Սիվանի գվոկ-ում: Մինչև 1915 թ.՝ հայաստան, 70 տոմ:	I հ. ս.					1915- 1918	
Բալավալա Балавала Balavala	Դիարբեքի մահ-ում, Ֆարսին գ-ից 16 կմ հր-արդ: Հայաստան:	1915			1895		1895և 1915	
Բալախոր Балахор Balakhor	Երզրումի մահ-ում, Բաբերդ գ-ից 26 կմ հր-արմ, ս. Գևորգ վանքի մոտ: 1909 թ.՝ 240 տոմ հայ և քուրդ բնկ, կար հայկական վարժարան:	1915						
Բալիշեր Балишер Balisher	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 30 կմ հս, Մեծուր գետի աջակողմում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 25 տոմ հայ և 18 տոմ քուրդ, 4 հայկական եկեղեցի:	1915						1915
Բալլուղ Баллуг Ballugh	Տրուսիզոնի մահ-ի Ումիեի գվոկ-ում: Հայաստան. 1914 թ.՝ 185 տոմ բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915		1915		1915	
Բալու (գավառակ) Балу Balu	Դիարբեքի մահ-ում: 1914 թ.՝ 100.000 խառը բնկ, մեծամասամբ՝ հայ, 5 եկեղեցի, 4 վարժարան:	1915					1895	
Բալու (քաղաք) Балу Balu	Դիարբեքի մահ-ում:	1895		+	ԱՄՆ Ար. Հայ.		1895, 1915	

Բախտ Бахт Bakht	Բիթլիսի մահ-ում, Սպարկերտի գվուկ-ում: Հայաբնակ. 1890-ական թթ.՝ 60 տուն բնակիչ:	1894- 1896							
Բաղինց Багениц Baghents	Բիթլիսի մահ-ում, Սպարկերտի գվուկ-ում, Բաղինց վանքի մոտ: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 20 տուն:	1895- 1896		1895- 1896		1895- 1896		1895- 1896	
Բաղիշ (Բիթլիս) (ցաղար) Багеш Baghesh	Բիթլիսի մահ-ում, Վանա լճից եր-արմ: Մինչև ուշ միջնադարը հայաբնակ էր: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 30.000 բնկ, որից 10.000-ը՝ հայ, 8 դպրոց, 4 վանք, 4 եկեղեցի: Միջնադարում եղել է գրչու-թյան կենտրոն: Չարդն ու տեղահանու-թյունը՝ 1915 թ. հունիսի վերջին:	1915	1915						
Բաղնիք Багник Baghnik	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 28 կմ եր-արդ, Բերդի գ-ից 5 կմ հս-արդ, Բերդի գետի ափին: 1894 թ.՝ 15 տուն՝ 120 անձ հայ և 5 քուրդ: Կար հայկական եկեղեցի:	1915						1915	
Բաղնիք Багник Baghnik	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 13 կմ հս, Արևմտյան Եփրատ գետից աջ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տուն, որից 60-ը՝ հայ-կական: Ունեին եկեղեցի և դպրոց:	1915	1915						
Բաղչե Багче Baghche	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի Ջերեբե-րեքեթի գվուկ-ում, Ջահան (Պիտամու) գետի ձախ կողմում: 1900-ական թթ.՝ 3000 մարդ, գրեթե լրիվ հայ, չնչին քվով՝ այլազգիներ:	1909							I հ. ս.
Բայազետ (գավառ) Баязет Bayazet	Էրզրումի մահ-ում: 20-ր դ. սկզբներին ուներ 52.544 բնկ, որից 10.505-ը՝ հայ: Հայերի շարունակական բնաջնջումն ու տեղահանությունը սրվեց հասակապես առաջին համ. պատ. ժամանակ:	I հ. ս.	I հ. ս.						
Բայազետ (ցաղար) Баязет Bayazet	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում: 1914 թ. ուներ 5000 բնկ, որից 2000-ը՝ հայ, 2 հայկական եկեղեցի, վարժարան:	1918							
Բայմեյդան Баймејдан Baymeydan	Դիարբեքրի մահ-ում, Դիարբեքրի դաշտում:	1895				1895		1895	
Բայրակ Байрак Bayrak	Վանի մահ-ում, Թիմարի գվուկ-ում, Վան ք-ից 20 կմ հս, Սև ջուր գետից ձախ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ կար 23 տուն բնկ, եկեղեցի: Թուրքերի դեմ պայքարի ակտիվ վայր էր:	+					+ 1900- 1918		
Բայրաման Байраман Baytaman	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մուշ-Կարին ճամապարհից ձախ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին կար 30 տուն բնակիչ:	1895				1895		1895	
Բանիջան Баниджан Banijan	Բիթլիսի մահ-ի Մոլեդի գավ-ում, Բար-վարի գվուկ-ում: Հայաբնակ. 1913 թ.՝ 25 տուն բնակիչ:	1915				1915			
Բանոն Банон Banon	Վանի մահ-ի Արճեշի գվուկ-ում, Վանա լճից հս: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն, եկեղեցի:	I հ. ս.	I հ. ս.						
Բաշարակ Башагак Bashagak	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդից 40 կմ հս, ս. Հովհաննես տվերակ վանքի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1000 հայ և 150՝ քուրդ: Հայերն ունեին վարժարան:	1915						I հ. ս.	

Բաշ-Բոյուք Баш-Бойук Bash-Boyuk	Դիարբերդի մահ-ի Միլվանի գվոկ-ում, Դիարբերդի դաշտում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 15 տուն:	1895				1895	1895		
Բաշդարի Башдари Bashdari	Դիարբերդի մահ-ում, Դիարբերդի դաշտում:	1895				1895	1895		
Բաշդերամ Башдерам Bashderam	Բիթլիսի մահ-ում, Սասանի Խարզան գվոկ-ում:	1895			1895	1895	1895		
Բաշխա Башха Bashkha	Դիարբերդի մահ-ում, Միլվանի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն բնակիչ, եկեղեցի:	1895, 1915				1895	1895, 1915		1915
Բաշ Չարտաղ Баш Чартаг Bash Chartagh	Տրսայիզոնի մահ-ում, Բաշ Չարտաղ գավ-ի կենտրոնը: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 46 տուն:	I h. ս.	I h. ս.						
Բաշ Չարտաղ (գյուղախումբ) Баш Чартаг Bash Chartagh	Տրսայիզոնի մահ-ի Տրսայիզոնի գավ-ում: 1915 թ. Բաշ Չարտաղի 10 գյուղերում ապրում էր 245 տուն՝ 1715 հայ բնակիչ:	I h. ս.	I h. ս.						
Բաշչիֆթլիկ Башчифтлик Bashchiftlik	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 48 կմ հր-արմ, Բյուրակն գետի ձախ ափին: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 50 տուն, 20-րդ դ. սկզբներին՝ 27 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1915							
Բաջուդ Баджуд Bajud	Արևմտյան Հայաստանում:	1895			1895	1895	1895		
Բար Бар Bar	Վանի մահ-ում, Մոկսի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 15 տուն հայ, կային նաև այլազգիներ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915		1915					
Բաս Бас Bas	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 28 կմ հր-արդ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 60 տուն՝ 450 բնակիչ:	1895				1895			
Բասեն (գավառակ) Басен Basen	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում: 1909 թ. հայերը ավելի քան 12.400 անձ էին:	1895, 1915		+					
Բաստ Баст Bast	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկերտի գվոկ-ում, Վանա լճից հր-արմ: Մինչև կոտորածը ուներ 100 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915			1915			
Բասու Басу Basu	Խարբերդի մահ-ում, Բերդի ք-ից 7 կմ հս: Հայաբնակ: Մինչև 1915 թ.՝ 30 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915	1915		
Բատլբո Батлбо Batlbo	Պարսկահայաստանում, Ուրմիայի գավ-ում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 30 տուն բնակիչ:	1914		1914		1914	1914		
Բարա (Բրա) Бара Бара	Դիարբերդի մահ-ի Խզուի (Հազու) գավ-ում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 1000 տուն, Տղա Մանուկ անվամբ մեծաբան:	+					1915		1915
Բարակաձորի ս. Աստվածածին (վանք) Баракадзори св. Аствацацин Barakadzori st. Astvatsatsin	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Խիզան ք-ի ավերակներից 8 կմ հր-արմ: Ուներ 3 եկեղեցի և մեծաբան:					1895	I h. ս.		I h. ս.
Բարդազ Бардаз Bardaz	Վանի մահ-ի Արծկեի գվոկ-ում:	1895					1895		
Բարդի Барди Bardi	Խարբերդի մահ-ի Դեռվանի գավ-ում, Այն գը-ից 60 կմ արդ: 1915 թ. ուներ 1350՝ հայ, 975՝ քուրդ բնկ, վարժարան: Բարդիի արմ կողմում հայերը փոքիկ էին քաղաք-ներ, քուրդերից պաշտպանվելու և զենք ու ձեռագրեր պահելու համար:						+		

բախ մարզում, Սարիղամիշ գյ-ից հս-մ: 1915 թ. Կովկասյան բանակը ջախխեց Էմվեր փաշայի բուրքական մեթոլ գոբրին:	1915					1915		
արքեպիսկոպոսի գաղխառում:	1895				1895	1895		
արքեպիսկոպոսի գաղխառում:	1895				1895	1895		
մի մահ-ի Արծկեի գվոկ-ում, Արծկեից 24 կմ արլ, Վանա լճի ափին: Համակ. 1909 թ. ռմեր 12 տում բնակիչ:	I հ. ս.					I հ. ս.		
թխի մահ-ում, Մամուտանքի գվոկ-ում: յարմակ:	1895		1895					
իկիայում, Վահկա բերդից արմ, Մամուտ գետի աջ կողմում: 19-րդ դ. ի 1 տվազակային հարձակումներից առկում և ամայանում է:						1895		1895
արքեպիսկոպոսի մահ-ում, Չնքուշից 2 կմ արմ, Արիմի մոտ: Գրչության կենտրոն					1895	I հ. ս.		
յատուխայի մահ-ի Տերիկի գվոկ-ում: յարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 մ, 500 բնակիչ:	I հ. ս.	I հ. ս.						
գրերդի մահ-ում, Խարբերդի դաշ-ում, ճանապարհների խաչադրում: 1915 3500 բնի, որից 2000-ը հայ, ռմեր յոց:	1895 և 1915					1895, 1915		
մի մահ-ի Բաշկաղայի (Աղբակի) կ-ում: Հայարմակ:	1895				1895	1895		
թխի մահ-ում, Սասունի Կիանք կ-ում: 20-րդ դ. սկզբին՝ 30 տում:	1915	1915				1895, 1915		
սպիգոմի մահ-ում, Մամուտ գ-ից 24 արմ, վարժարան: 1914 թ.՝ 2200 հայ լիչ:	1915	1915						
բախ մարզում, Կաքս գ-ից 22 կմ հր-ի, Սարիղամիշի ճանապարհին: Համակ. 1907 թ.՝ 1422 բնի, վարժարան: 4 է գրչության կենտրոն: Մինչև ա-աջումը այտուտ հավաքվել էին հայ լրակամները:	I հ. ս.	1920						I հ. ս.
բերդի մահ-ում, Խարբերդ գ-ի շրջա-րի բուրքերը հրկիզել են գյուղը:	1895					1895		
մի մահ-ում, Ուտամից 5 կմ արլ, լուկո վանքի մոտ: Հայարմակ. 20-րդ սկզբներին՝ 65 տում, եկեղեցի:	1915	1915						
արքեպիսկոպոսի մահ-ի Դիարբերդի գաղ-Հայարմակ: Ոմեր եկեղեցի:	1895				1895	1895		
բակահայտուտանում, Խոյի գաղ-ում, սուլ լեռից ոչ շատ հեռու:						+		
մի մահ-ում, Վանա լճից հր, Ընձաքի- (Կասպուտկոլ) լեռան հր ստորոտում, պոստիլոյի ս. Հակոբ վանքի մոտ: Համակ. 1909 թ.՝ 110 տում, վարժարան:	I հ. ս.	I հ. ս.	I հ. ս.			I հ. ս.		I հ. ս.

Քեհեսնի (գավառակ) Бегесни Behesni	Խարբերդի մահ-ում: Մալաթիայի գավառակ: Հայարմակ:	1915		1915				
Բեղուդլար Бегудлар Begudlar	Տրասպիզոնի մահ-ի Չարշանրայի գվեղ-ում: Հայարմակ. 1914 թ., 40 տում:	I h. պ.	I h. պ.					I h. պ.
Բեյլուկ Լիման (Ֆոզ) (գք) Бейлук Лиман Beyuk Liman	Տրասպիզոնի մահ-ում, Տրասպիզոնից ք-ից այրմ: 1910 թ.: 25 տում գաղթած հայեր, դպրոց:	1916						
Բենդավա Бендава Bendava	Վանի մահ-ի Բերկրիի գավառակում:	+						1899
Բենկա (Ալմագլուղ) (գք) Бенка Benka	Մերաստիայի մահ-ի Տերիկի գվեղ-ում, Եփրատ գետի ստին: 1880 թ.՝ 874 հայ և 60 թուրք: Հայերն ունեին 2 վարժա-րան:	I h. պ.				1895- 1896		I h. պ.
Բեորենք (Բոնրենք, Բյորենք) Беоренк Beorenk	Մերաստիայի մահ-ում: 20-րդ դ. սկզբնե-րին՝ 45 տում հայ, 10 տում՝ քուրդ: Կար հայկական վարժարան:	I h. պ.						
Բեչար Бечар Bechar	Դիարբեքի մահ-ի Բեչարի գվեղ-ում: Խառը բնակչությանը՝ հայ և քուրդ:	1895			1895	1895		
Բեսկինձիկ Бескинджик Beskinjik	Մերաստիայի մահ-ի Թոկատ ք-ից հս: Հայարմակ: Մինչև 1915 թ. 200 տում՝ 1650 բնակիչ:	1915						I h. պ.
Բեսրեյ (Խոլիս) Бесрей Besrey	Բիթլիսի մահ-ում, Սառամում, Անդոկ լե-ռան շրջանում:						+	
Բեր Բեր Ber	Բիթլիսի մահ-ի Մղերդի գավառակում:	1895			1895		+	
Բերդ Берд Berd	Վանի մահ-ի Արաղայի դաշտում: Հա-յարմակ: 8 տում բնակիչ:	1915	1915					1915
Բերդ Берд Berd	Բիթլիսի մահ-ի Մոշի գավառակում, Մամազ-կերտի գվեղ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 165 տում՝ խառը բնակիչ:	I h. պ.	I h. պ.					
Բերդ Берд Berd	Վանի մահ-ի Թիմարի գվեղ-ում, Վան ք-ից հս: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տում:	I h. պ.	I h. պ.					
Բերդագրակ (գք) Бердаграк Berdagrak	Էրզրումի մահ-ի Կիսկինի գվեղ-ում, Վորոխ գետի ծախ ստին: Ուներ խառը բնի, հա-յերը՝ 40 տում էին: Հայերն ունեին դպրոց: Թուրքերը եղեղեցին դարձրել էին սկիթ:	+			+			
Բերդաձայր (ժայռ-ամրոց) Бердажайр Berdagayr	Մերաստիայի մահ-ում, Շալին Գաղա-հիտար ք-ի մտ: Հայերը ամրացրել էին ժայռը և ուներ պաշտպանական նշա-նակություն:						+	
Բերդակ Бердак Berdak	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 8 կմ եր աղ Հայարմակ: 1909 թ.՝ 100 տում, դպրոց, գրչության կենտրոն: Գևորգ Չախուշը 1901 թ. մասնակցել է գյուղի կռիվներին:	I h. պ.	I h. պ.				+	
Բերդակ Бердак Berdak	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդից ք-ից 20 կմ հս-արլ: 20-րդ դ. սկզբում 500 տում բնակիչ, որից 100 տումը՝ հայեր, վար-ժարան: Դերսիմի գավառի եր ինքնա-պաշտպանական հենակետն էր:	1895			1895		+	1895
Բերդակ (Մև Ագրակ) Бердак Berdak	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից հր: Հայա-րմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տում: Եղել է գրչության կենտրոն:	1896	I h. պ.			1896		
Բերդակու ս. Աստվածածին (վանք) Бердаку св. Аствацацин Berdky st. Astvatsatsin	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 10 կմ եր, Բեր-դակ գ-ի մտ:							19-րդ դ. վերջ

Բերդաձորի ս. Աստվածածին վանք (Կարմրակ, Միանձն վանք) Берда св. Аствацацин ванк Berdadzori st. Astvatsain vank	Վանի նահ-ում, Վանա լճից հր, Առտեր կղզու դիմաց, լճափից 2 կմ հեռու: Եղել է գրչության կենտրոն: 20-րդ դ. սկզբին եկեղեցին և շրջակա շինությունները ա- վերված և լքված էին:								
Բերդաղ Бердаг Berdagh	Վանի նահ-ի Արճեշի գվոկ-ում, Ականց ք-ից 16 կմ արմ, Օրորան գետակի հով- տում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տուն:	I հ. ս.	I հ. ս.						
Բերդուս (գետ) Бердус Berdus	Կիլիկիայում, Չեյթուն ք-ից 30 կմ հր արլ: Այստեղ 1895 թ. հայերի և բուրքերի միջև տեղի է ունեցել ճակատամարտ:							+	
Բերդուս (քաղաք) Бердус Berdus	Կիլիկիայում, Սարաշ ք-ից հս, Բերդուս գետի ստիին:	I հ. ս.	I հ. ս.	I հ. ս.					
Բերեխաշան Берешашан Berekhashan	Դիարբեքրի նահ-ի Դիարբեքրի գավ- ում:	1895						1895	1895
Բերեքուրան (անդունդ, կիրճ, վիհ) Берекуран Bereturan	Դիարբեքրի նահ-ում, Դիարբեքրի ք-ի մոտ: 1915 թ. այստեղ բուրքերը կոտո- րել են Դիարբեքր ք-ից և շրջակայքից այստեղ քշված շատ հայերի:	+							
Բերկրի Беркри Berkri	Վանի նահ-ում, Խիզանի կամ Բիթլիսի նահ-ի Վերին Կարկառ գվոկ-ում: Հայա- րմակ. 20-ր դ. սկզբներին՝ 33 տուն:	1915	1915						1915
Բերկրի (գավառակ) Беркри Berkri	Վանի նահ-ի Վանի գավ-ում: 19-րդ դ. վերջերին ուներ 16.964 հայ: Ապրում էին մաև այլազգիներ:	1915		1915					
Բերկրի (քաղաք) Беркри Berkri	Վանի նահ-ի Վանի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 3100 բնկ, որից 2100-ը հայ: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915							
Բերկրո ձոր (ձոր) Беркро дзор Berkro dzor	Հայկական լեռնաշխարհում, Բերկրի գե- տի հովտում: Թուրքերն այս ձորում կո- տորել են հազարավոր հայերի:	1915							
Բերմ Берм Berm	Բիթլիսի նահ-ում, Սառամի Խիսնք գվոկ-ի արլ կողմում, Ջուռխանք լեռան լանջին: Հայաբնակ: 1890-ական թթ. 200 տուն, վարժարան: Այրի ընկնող տեղ է գրտվել Սառամի ինքնապաշտպանու- կան կռիվներում:	I հ. ս.	I հ. ս.					+	1895
Բերշեմպե Бершемпе Bershempe	Տրասխիզոնի նահ-ում, Օրդուի գվոկ-ում, Սամսոն տանող ճամայարիին: 1915 թ. 22 տուն, 132 բնակիչ:	I հ. ս.	I հ. ս.						
Բերշեմպե (գյուղախումբ) Бершемпе Bershempe	Տրասխիզոնի նահ-ում, Օրդուի գվոկ-ում: 1915 թ. ուներ 2254 հայ բնակիչ:	I հ. ս.	I հ. ս.						
Բերվանե Берване Bervane	Տրասխիզոնի նահ-ում, Տրասխիզոն ք-ից 33 կմ հր-արլ: Հայաբնակ. 1870-ական թթ. 35 տուն:	1895				1895			
Բերրի (գավառակ) Берри Berri	Խարբեքրի նահ-ում, Դեյուսիմի գավ-ում: Ուներ 20-ից ավելի հայաբնակ գյուղեր:	I հ. ս.		I հ. ս.					1895
Բերրի (քաղաք) Берри Berri	Խարբեքրի նահ-ի Դեյուսիմի գավ-ում: 20- րդ դ. սկզբներին ուներ 800 տուն, որից 700-ը՝ հայկական:	I հ. ս.	I հ. ս.						
Բզվան Бзван Bzvan	Էրզրումի նահ-ում, Երզնկա ք-ից 5 կմ արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն հայ, 27 տուն՝ քուրդ, հայկական վարժարան:	1915							

Ազրիխանա Бэрихана Bzrikhana	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Ալաշկերտի գվոկ-ում:	I h. պ.	I h. պ.				
Բարաիճ Бтарич Btarich	Էրզրումի մահ-ի Երզնկա ք-ից 20 կմ հր-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 150 տուն, վար-ժարան:	I h. պ.	I h. պ.				
Բիրիաս Битиас Bitias	Կիլիկիայում, Մուսս լեռան հս-արլ լան-ջին: Հայաբնակ: Առաջին համ. պատ. առաջ 130 տուն: Մուսս լեռան հերոսու-մարտի 7 գյուղերից մեկն էր:	1915	+			+	
Բիրիս (մահանգ) Битиас Bitias	Արմ. Հայաստանում, Վանա լճից արմ: Տա-րածվում էր մինչև Բյուրակնյան լեռները և Տիգրիս գետը: Մեծ երկունի մախորեին սպ-րում էին 200.000 հայեր, որից վերելեցին միայն 56.000-ը: Նրանց մի մասին թուրքերը հասցրել էին մահանդակահանգնել:	1915		1915			
Բիրիս (քաղաք) Битлис Bitlis	Բիրիսի մահ-ում (տե՛ս Բաղիշ):	1915		1915			
Բիմեր Бимер Bimer	Բիրիսի մահ-ի Սասունի Խարզան գվոկ-ում:	1895		1895	1895	1895	
Բինարեն Бинарен Binaren	Բիրիսի մահ-ի Մղերդի գավ-ում, Մղերդ ք-ի մոտ:	1895					
Բիշմետ Бишмет Bishmet	Դիարբեքի մահ-ում, Դիարբեքի դաշտում:	1895			1895	1895	
Բիրան Биран Biran	Բիրիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլանիկ լճից հր: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն:	1895			1895		
Բիրեջիկ (քաղաք) Биреджик Birejik	Հայոց Միջագետքում, Եփրատ գետի ձախ ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 10000 բնակիչ, որից 1500-ը հայ, 2 դարձ: 1915 թ. հայերի զաղթակայան էր:	1915	1915				
Բլախանա (գք) Блатана Blatana	Տրասպիզոնի մահ-ում: 20-րդ դ. սկզբ-ներին՝ 20 տուն հայ, մակ՝ այլոք, հայ-կական վարժարան:	I h. պ.	I h. պ.				
Բլեշ Блеш Blesh	Բիրիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մուշ ք-ից 10 կմ արմ: Հայաբնակ: 20-րդ դ. սկզբ-ներին՝ ուներ 20 տուն:	I h. պ.	I h. պ.				
Բլրակ Блак Blrak	Էրզրումի մահ-ի Բարերդի գվոկ-ում, Բարերդ ք-ից 20 կմ հր-արմ, Վորոխ գետի ձախ ափին, Բալախտի դաշտում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 65 տուն, հայկական վարժարան: 1895 թուրքերը եկեղեցին դարձրել էին մզկիթ:	I h. պ.	I h. պ.				
Բլուր Блур Blur	Բիրիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանազ-կերտից գք-ից 18 կմ հր-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն, որից 45-ը՝ հայկական:	I h. պ.	I h. պ.				
Բլուր Блур Blur	Բիրիսի մահ-ում, Մղերդ ք-ի մոտակայ-քում:	1895		1895	1895	1895	
Բլուր Блур Blur	Էրզրումի մահ-ի Բարերդի գվոկ-ում, Բա-րերդ ք-ից 30 կմ հր-արմ, Վորոխ գետի ձախ ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 300 տուն, որից 112 տունը՝ հայ: 1895 թ. թուրքերը եկեղեցին դարձրել էին մզկիթ:	1895		1895			
Բլուր Блур Blur	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 12 կմ արմ, Եփրատ գետից ձախ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 70 տուն, որից 40-ը՝ հայ-կական, վարժարան:	I h. պ.	I h. պ.				

Բլւրմակ Блурмак Blurmak	Վանի նահ-ի Արճնշի գվոկ-ում, Ականց գը-ից գը-ից 4 կմ հս-արմ, Օրորան գետի հովտում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 120 տուն, որի կեսից ավելին հայկական, վարժարան:	I h. պ.	I h. պ.					
Բյւրակն Бюракн Byurakn	Մերաստիայի նահ-ի Հաֆիքի գվոկ-ում, Մերաստի ք-ից 14 կմ հր-արլ: Հայարնակ. մինչև 1915 թ. 200 տուն՝ 1700 բնակչով:	1915	1915					
Բյւրանդ (Բուրանդ) Бюранд Byurand	Վանի նահ-ի Մոկսի գվոկ-ում: Հայարնակ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 10 տուն:	I h. պ.	I h. պ.					
Բնունիք Бнуник Bnunik	Բիթլիսի նահ-ի Սաւտմում, Խարզան գվոկ-ի Նահիրան գյուղախմբում:	1895		1895	1895	1895		
Բոգի Богн Bogi	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանագ-կերտի գվոկ-ում:	1895			1895	1895		
Բոդու Боду Bodu	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավառում:	1895			1895	1895		
Բոլորմարգ Болормарг Bolormarg	Վանի նահ-ի Արճնշի գվոկ-ում, Ականց ք-ի մոտ: Հայարնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 25 տուն:	1915- 1918	1915- 1918					
Բոկլան Боклан Boklan	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանագ-կերտի գվոկ-ում:	I h. պ.					1895	
Բոգազկյասան Богазкясан Bogazkyasan	Վան ք-ից 55 կմ հս-արլ, Սև ջուր գետից ձախ: 1914 թ.՝ 320 հայ և քուրդ:	I h. պ.					1890, 1915- 1916	
Բոյական Боякан Boyakan	Բիթլիսի նահանգում:	1895			1895	1895		
Բոյուքոյ Бююкөй Boyukyoy	Տրասպիզոնի նահ-ի Սամսոնի գավ-ում Ֆաթուայի գվոկ-ում: Հայարնակ. 1915 թ.՝ 40 տուն, վարժարան:	1915- 1918					1915- 1918	
Բոշատ Бошат Boshat	Դիարբեքլիի նահ-ի Ֆարկին գը-ից 10 կմ հս: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 140 տուն, որից 20-ը՝ հայկական:	1915- 1916	1915- 1916					
Բոստան Бостан Bostan	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Մուշ ք-ից 36 կմ հս-արլ: Հայարնակ. 1915 թ.՝ 135 տուն, վարժարան:	1915- 1916	1915- 1916					
Բորմ Борм Borm	Բիթլիսի նահ-ի Սղերդի գավ-ում, Բարվարի գվոկ-ում: Հայարնակ. 1909 թ.՝ 80 տուն:	I h. պ.	I h. պ.					
Բրնաշեն Брнашен Brnashen	Բիթլիսի նահ-ում, Սաւտմոնի Խոթ-Բրնաշեն գվոկ-ում: Հայարնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 100 տուն:	I h. պ.				+	1915- 1918	1915- 1918
Բվան Бван Bvan	Բիթլիսի նահ-ի Մանուտանք գվոկ-ում: Հայարնակ: 1850-ական թթ.՝ 18 տուն: Ուներ եկեղեցի:	1915- 1916	1915- 1916				1915- 1916	
Բրգաշեն Бргашен Brgashen	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլանի-կում, Կոսի գը-ից 24 կմ հր-արմ: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տուն:	1915- 1918	1915- 1918					
Բրգնիկ (Բագրաստմ) Бргник Brgnik	Մերաստիայի նահ-ի Տեֆիկի գվոկ-ում, Կաանա գյուղի և Խնդրակաւաւար ու Լուսախորից սրբավայրերի մոտ: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1300 բնկ, վարժարան:	1915						
Բրզանջե Ջերին Брзанже Жерин Brzanje Gerin	Դիարբեքլիի նահանգում:	1895					1895	
Բրոկ Брок Brok	Դիարբեքլիի նահ-ի Միլիանի գվոկ-ում: Հայարնակ:	1895					1895	

Բրջո Брджо Brjo	Երզրումի նահ-ի Բայազետի գավ-ում, Այնթապի գվեկ-ում: Հայաքմակ:		+			+		
Բուլանը Буланг Bulangh	Խարթերի նահ-ում, Խոզաք գր-ից եր-արմ, գետափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 53 տուն խառը բնակիչ:	1915						
Բուլանիկ (գավառակ) Буланик Bulanik	Կիլիկիայում, Ադանայի նահ-ում: 19-րդ դ. վերջերին ուներ 40 տուն, շուրջ 7700 հայ բնկ, որի մեծ մասը հայեր էին:	+						
Բուլանիկ Буланик Bulanik	Կարսի մարզում, Կարս ք-ից 23 կմ արդ: Հայաքմակ. 1907 թ.՝ 285 բնկ: 1920-ական թթ. հայաքափվեց:	1918-1920		1918-1920		1895		
Բուլանիկ Ներքին (գավառակ) Буланик Неркин Bulanik Nerkin	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշի գավ-ում, Բուլանիկ գվեկ-ի եր-արմ մասում: Կենտրոնը Լիզ գյուղն էր: Մինչև առաջին համ. պատ. զատ հայաքմակ գյուղերը 13-ն էին: Կային նաև խառը բնակչությունը գյուղեր:	I հ. պ.		I հ. պ.				
Բուլանիկ Վերին (գավառակ) Буланик Верин Bulanik Verin	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշի գավ-ում, Բուլանիկ գվեկ-ի եր-արդ մասում: Կենտրոնը՝ Կոտի ավանն էր: 19-րդ դ. վերջերին ուներ զատ հայաքմակ էր: 16 գյուղ՝ միջին հաշվով յուրաքանչյուրում 100 տուն բնակիչ:	1915-1918		1915-1918				
Բուլանջիկ (ավան) Буланджик Bulanjik	Տրասիզոնի նահ-ում, Ժովադինյա Կերա-տան ք-ից արմ: Հայաքմակ. 1915 թ. նա-խօրյակին՝ 75 տուն՝ 520 բնկ, եկեղեցի, դպրոց, հիվանդանոց:	1915						
Բուլենց (ավան) Буленц Bulents	Վանի նահ-ի Մոկսի գվեկ-ում: Հայա-քմակ. 1909 թ.՝ 35 տուն, եկեղեցի: 1895 թ. թուրքերը եկեղեցին դարձրել էին մզկիթ:	I հ. պ.	I հ. պ.				I հ. պ.	
Բուլք Буак Bulk	Երզրումի նահ-ի Մամախաթանի գվեկ-ում, Արևմտյան Եփրատ գետի աջ ափին: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 160 տուն՝ 1500 բնկ: Ունեին վարժարան: Եղել է գույաթյան կենտրոն:	1915-1918					1915-1918	
Բուխտի Бухти Bukhti	Երզրումի նահ-ի Բաքերդի գվեկ-ում: Ուներ եկեղեցի, որը թուրքերը դարձրել էին մզկիթ:	1895		1895				
Բույնուտ Буйнут Buynut	Բիթլիսի նահ-ում, Սառունի Մուղան գվեկ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբնե-րին՝ 30 տուն:	1895, 1915-1918		1895				
Բունգե (հովիտ) Бунге Bunge	Բիթլիսի նահ-ում, Սառունում: Եղեռնի ժամանակ այտուեղով էր անցնում հա-յերի ինքնապաշտպանական զիծը:					+		
Բունղու Бунгу Bungu	Կեսարիայի նահ-ում, հավանաբար Կե-սարիա ք-ի մոտակայքում: 1915 թ. այս-տեղով է անցել հայ տարագիրների քա-րակամը:							
Բուռնազ Бурназ Burnaz	Երզրումի նահ-ում, Խնուս ք-ից 23 կմ արդ, Խնուս գետից ձախ: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 45 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915			1915		
Բուսեյիդ Бусейид Buseyid	Մերսատիայի նահ-ի Շապին Գարաի-սարի գվեկ-ում: Հայաքմակ. 1915 թ.՝ 300 բնկ, եկեղեցի, վարժարան: 1895 թ. թուր-քերն ավերել էին գյուղի եկեղեցին:	1915	1915			1895		
Բուրգ (Եսկիչեհիթ) Бург Burg	Մերսատիայի նահ-ում, Շապին Գարա-իսար գավ-ում, Նիկուպոլիս ք-ի տեղում: Հայաքմակ. 1915 թ.՝ 300 տուն՝ 2500 բնկ:	1895, 1915-1916	1915-1916				1915	

	Ունեք 2 եկեղեցի, վարժարան: 1895 թ. թուրքերն ավերել էին դպրոցն ու եկեղեցին:							
Բուրգ (Ազշեհեր) Burg Burg	Պատմական Փոքր Հայքում, Սեբաստիայի մահ-ում, Շապին Գարահիտար գավ-ում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 800 տուն (ս. Պողոս և ս. Պետրոս) 2 եկեղեցի, վարժարան: 1895 թ. թուրքերը այրել են դպրոցն ու եկեղեցին:	1915	I հ. ս.					
Բուրխան Burgan Burhan	Սեբաստիայի մահ-ի Թոմասի գվեկ-ում, Կամարակ ավանից հս, Ալիս գետի ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 170 տուն:	1915-1918	1915-1918		1915-1918			
Բրլենց Брленц Brlenc	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից հս: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն:	I հ. ս.	I հ. ս.					
Գաբրիելի գոմ Габриели гом Gabrieli gom	Էրզրումի մահ-ում, Խնուս ք-ից արլ: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 13 տուն:	I հ. ս.	I հ. ս.				I հ. ս.	
Գաբու աղզը Габу агзы Gabu aghzə	Սեբաստիայի մահ-ի Թուկատի գավ-ում, Նիքսարի գվեկ-ում, Գալ գետի ձախ ափին: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 60 տուն՝ 300 բնակիչ, եկեղեցի:	1896			1896			
Գազախ Газакh Gazakh	Բիթլիսի մահ-ում, Սաաունի Մոսկան գավառակում: 1895 թ. թուրքերը կողոպտել և այրել էին գյուղի եկեղեցին:	1895			+		1895	
Գազան Газан Gazan	Խարթերոլի մահ-ում, Ալն գք-ի մոտ:	1895			+			
Գազկե Газке Gazke	Բիթլիսի մահ-ում, Սաաունի Խուլի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 60 տուն՝ 360 բնակիչ:	1895					I հ. ս.	
Գադլար Гатлар Gatlar	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում, Ալեքսանդրիայի ծոցից հս: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 100 տուն:	1895					1895	
Գալաչաբերեն Галачаверен Galachaveren	Կեսարիայի շրջ-ում: Հայաբնակ:	I հ. ս.					I հ. ս.	I հ. ս.
Գալատերի Галатере Galatere	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում, Վահկայի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1863 թ.՝ 40 տուն, եկեղեցի, մայրավարձարան:	1915		I հ. ս.			I հ. ս.	1915
Գալուսաղի ձոր Галусаги дзор Galusaghi dzor	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Սաաունում: 19-րդ դ. վերջերին եղել է հայերի մահաուսուկության տեղ:	+						
Գամաղիել (վանք) Гамагил Gamaghiel	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվեկ-ում, Այգեհոռ գ-ում: Միջնադարում գրչության կենտրոն էր: Թուրքերը սպանել են վանքի վանականներին և կողոպտել վանքը:				1895			
Գամբուրջ Гамбурдж Gamburj	Բիթլիսի մահ-ում, Բիթլիսի գավ-ում:	1895			1895			
Գայբան Гайбан Gayban	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մշո դաշտում:	1915		1915	1895	1915	1915	1915
Գայլետ (Կեկիթ) (գք) Гайлет Gaylet	Տրապիզոնի մահ-ի Գյումուշխաննի գավ-ում, Գալ գետի ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 280 տուն, որից 50-ը հայկական, 2 եկեղեցի, վարժարան:	I հ. ս.	I հ. ս.					
Գայլոմ Гайлом Gaylgom	Կարսի մարզի Օլթիի օլրուգում: Դեռ հնուց հայաբնակ էր:	I հ. ս.					I հ. ս.	

Գալի Гайли Gayli	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 12 կմ հր-արդ: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն՝ 188 բնակիչ, եկեղեցի:	I h. ս.	I h. ս.			I h. ս.
Գան Ган Gan	Խարբերդի մահ-ում, Մալաթիայի գավ-ում: Բնակչության մեծ մասը՝ հայ:	I h. ս.				I h. ս.
Գանիոշ Ганиош Ganiosh	Էրզրումի մահ-ում, Ալաշկերտի գվեկ-ում: Հայարմակ:	1915				I h. ս.
Գանիրեշ Ганиреш Ganiresh	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 63 կմ հր-արմ: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տուն:	I h. ս.				I h. ս.
Գանձակ Гандзак Gandzak	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Վան ք-ից 35 կմ արմ, Նարեկ գ-ից 23 կմ հս-արմ, ս. Թովմայի վանքի մոտ: Հայարմակ. 1909 թ.՝ 30 տուն բնկ, մեծատան: Բնակիչները մասնակցել են Վանի ինք-նապաշտպանությանը:	I h. ս.			1915	I h. ս.
Գարնկերտ (Գառնակերտ) Гарынкерт Garnkert	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդ ք-ից 18 կմ հս-արդ, Բերդակից հր-արդ, Արածանի գետի ձախ ափին: Հայարմակ. 1900 թ.՝ 32 տուն՝ 250 բնակիչ:	I h. ս.				I h. ս.
Գարներբակ Гарнбердак Garnberdak	Էրզրումի մահ-ում, Մամախաթուն ք-ից 35 կմ արդ: Հայարմակ. 1913 թ.՝ 70 տուն եկեղեցի, վարժարան:	I h. ս.	I h. ս.			
Գանի Гани Garni	Էրզրումի մահ-ում, Կամախ ք-ից 19 կմ հս-արդ, Մեպուի լեռան ստորոտում: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն բնկ, ուներ վանք և վարժարան:	I h. ս.	I h. ս.			I h. ս.
Գավառ (գք) Гавар Gavar	Վանի մահ-ի Հեղարի գավ-ում, Գավառ դաշտում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 2500, մեծամասամբ հայ բնակիչ, եկեղեցի, վարժարան: 19-րդ դ. վերջերին գաղթել են Ուրմիա, Խոյ, Մալմաստ:	1915		1919 վեր-ջին		
Գավրա Гавра Gavra	Սեբաստիայի մահ-ում, Սեբաստիա ք-ից 233 կմ արդ: Հայարմակ. 1915 թ.՝ 200 տուն:	1895, 1915	1915		1895	1895
Գատը-բեոյ Гаты-беоѳ Gatə-beoy	Կիլիկիայում, Արսնայի գավ-ում: 1910 թ.՝ 15 տուն բնակիչ:	1915				
Գառնճուղ Гатнчуг Gatnchugh	Տրապիզոնի մահ-ի Օրդուի գվեկ-ում: Հայարմակ. 1915 թ.՝ 64 տուն բնկ: Առաջին համ. պատ. ժամանակ հայերը բռնագաղթվել են Արխաղիա:			I h. ս.		
Գարաղել Гарәәл Garaghel	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում: Հայարմակ. 1909 թ.՝ 170 տուն:	1915- 1916			1915- 1916	1915- 1916
Գարանամեդ (ամնառ) Гаранамед Garanamед	Կիլիկիայում, Ձեյբունի գվեկ-ի Ֆըմուղ-ճագ գյուղի մոտ: 1915 թ. հայ ինքնա-պաշտպանության մարտիկների մի մասը ապաստանել էր այտուղ:					+
Գարասար Гарасар Garasar	Սեբաստիայի մահ-ի Թոմասի գավ-ում: Հայարմակ. 1915 թ.՝ 150 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915- 1916		1915- 1916		1915- 1916
Գարաքորվու (կանոթք) Гаракөрплу Garaköyrlü	Դիարբեքիք-Երեսիա (Ուրհա) ճանա-պարհին: 1915 թ. թորքերն այտուղ հայ քաղում տարագիրների հետ ալանել են մահ Գրիգոր Չոքրային:	1915				

Գարրգլաղ Гарыглаг Garəglagh	Տրապիզոնի մահ-ի Սամսոնի գավ-ում, Չարշամբայի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 50 բնկ, եկեղեցի, վ արծարան:	1915	1915					
Գարմասան	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ի մոտ:	1907			1907		1907	
Գափլան Гаплан Garplan	Էրզրումի մահ-ի Խոնուսի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 136 տուն:	1915						
Գափլան դուզախ Гаплан дузах Garplan duzakh	Կիլիկիայում, Մուսա լեռան շրջ-ում: Մուսա լեռան հայ հերոսները այստեղ ստեղծել էին իրենց ճամբարները:						+	
Գաֆու գայա Гафу гая Gafu gaya	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Սասունում, Մովսատարի մոտ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն բնկ: 1915 թ. հայերի մի մասը ինքնապաշտպանական կռիվներով ազատվեց թուրքական հրոսակներից և ապաստանեց Հյուսիսային Կովկասում:	1915					+	
Գբեր Гбер Gber	Էրզրումի մահ-ի Կիսկիմի գվոկ-ում, Խոտրջրի գ-ախմբում, Խամդանորի շրջ-ում: Այստեղ էր Գբերու ս. Վարդանանց ուխտատեղին:	1915						1915
Գելաշ Гелараш Gelarash	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Սասունում, Մովսատարի մոտ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 64 տուն բնակիչ:	1915-1916	1915-1916		1915			
Գելիեզուզան Гелигузан Geliegunan	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 20 կմ հր-արմ, Անդոկ լեռան ստորոտում, Շենիկ, Մեմալ գ-երի մոտ, Կուս գետակի ափե-րին: Հայաբնակ. 1890-ական թթ.՝ 1000 տուն բնակիչ:	1915		1915		Արդ. Հայ.	+	1915
Գելիեզուզան (գյուղախումբ) Гелигузани Geliguzani	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Շատախի գվոկ-ում, Անդոկ լեռան արլ կող-մում: Մինչև 1915 թ. ուներ 16 հայաբնակ գյուղեր՝ 207 տնով՝ 1800 բնակիչ:	1915	1915					1915
Գելիեմսուր Гелиемсур Geliemsur	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 45 կմ հր-արմ, Խուլի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ. նախօրեին՝ 30 տուն՝ 200 բնակիչ:	1915	1915		1915			
Գելիեսան (Կելիեսան) (գետակ) Гелесан Geliesan	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում: 1915 թ. թուրքերն այստեղ խեղդանահ են արել քաղում հայերի:	1915			1895		1895	1914-1918
Գելեոք Гелок Gelbok	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խարզան գվոկ-ում, Բաղեշ ք-ից 30 կմ հեռու: Հայաբնակ. 1882 թ.՝ 27 տուն:	1915						
Գելջիլար Гелджилар Geljilar	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ում: Հայաբնակ: Մինչև 1915 թ.՝ 30 տուն բնակիչ:	1915			1915			
Գելախոր Гелакор Geghakhor	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 10 հր-արմ, Կարնո շամբ լճակից հս: 1909 թ.՝ 37 տուն հայ, վարժարան, կային այլագ-զինք:	1915						1915
Գելաձոր Геладзор Geghadzor	Էրզրումի մահ-ի Մայերի գվոկ-ում: Հայաբնակ: Մինչև 1920 թ. հայաբնակ:			1915				
Գեղան Геган Geghan	Բիթլիսի մահ-ում, Սղերդի գավ-ում:	1895			1895			
Գեղչի Гегчи Geghchi	Վանի մահ-ում, Հայոց ձոր գվոկ-ում: 1895 թ. թուրքերը սվերել են գ-ի եկեղեցին:	1895	1895		1895			
Գեղվանք Гегванк Geghvank	Խարթերդի մահ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 58 տուն, վարժարան, եկե-ղեցի:	1915	1915					

Գեղ(ե)րվանք Ger(e)րванк Ger(e)vank	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի խուլի գվոկ-ում, Մոշ ք-ից 40 կմ հր-արմ: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 100 տոմ, վարժարան:	1914-1915-1918			1914-1918			1914-1918	
Գեղուս Վ. Հովհաննես (վանք) Geghu sv. Ованнес Geghu s. Hovhannes	Վանի մահ-ի Մոկսի գվոկ-ում, Գեղիս գյուղում:							I h. սյ.	I h. սյ.
Գեղուտ Gegut Geghut	Էրզրումի մահ-ում, Կիսկիմի գվոկ-ի խուլոքի գ-ախմբում: Հայաքմակ. 1915 թ.՝ 55 տոմ՝ 385 բնակիչ:	1915			1915				
Գենդոտն Гендотн Gendotn	Վանի մահագում:	1895							
Գենջ (գավառակ) Гендж Genjak	Բիթլիսի մահ-ի հս-արմ կողմում: 1891 թ. ուներ 66.200 բնկ: 1895 թ. 18 գ-երի հայ բնկ բռնի մահմեղակահանգվեց: 1915-1916 թթ. լրիվ հայաթափվեց:	1915-1916	1915-1916						
Գենջ (գր) Гендж Genj	Բիթլիսի մահ-ի Գենջի գավ-ում, Մոշ ք-ից արմ, Արածանի գետի ձախ ափին: 1914 թ.՝ 600 հայ և փոքր թվով այլազգի բնակիչ:	1915-1916	1915-1916						
Գենջիկ Генджик Genjik	Բիթլիսի մահ-ում, Սղերդի գավ-ում:	1895			1895				
ս. Գևորգ (վանք) св. Геворк s. Gevork	Խարքերդի մահ-ում, Խարքերդ ք-ից 8 կմ արմ, Գուլի գյուղում: Ուներ եկեղեցի:	1915-1918			1915-1918			1915-1918	
ս. Գևորգ (վանք) св. Геворк s. Gevork	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գվոկ-ում, Խարականց գյուղում:	1895			1895				
Գետասին Гетасин Getasin	Մերաստիայի մահանգում:	1895			1895				
Գետեզր Гетеэр Getezr	Վանի մահ-ի Մոկսի գվոկ-ում, Մոկս գր-ից 30 կմ հր-արմ, Տալանից ձոր գ-ախմբում, Առվանից ձոր գ-ի մտո: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 5 տոմ:	1915		1915 Ար. Հայ.					
Գերենց Դուսադիք Геренц Дусадик Derenc Dusadik	Բիթլիսի մահ-ի Սղերդի գավ-ում:	1895			1895				
Գերիգիան Геригиан Gerigian	Վանի մահ-ի Արճեշի գվոկ-ում: Ուներ եկեղեցի, որը թուրքերը կողոպտել էին:	1895			1895				
Գերմար Гермар Germar	Բիթլիսի մահ-ում, Մոշ ք-ից 10 կմ հր-արմ, Սև սարի լանջին: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 395 հայ:	I h. սյ.							
Գզեխ Гзех Gzekh	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Մոռկան գվոկ-ում, Արիի գետից ձախ:	1895			1895				
Գզրան Гзрач Gzram	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Ջերկ-րերերերի գավ-ում: Հայաքմակ:	1909							
Գզրաշ Гызташ Gztash	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գվոկ-ում: Հայաքմակ. 19-ր դ. վերջերին՝ 20 տոմ բնակիչ:	1895			1895	1895			
Գզլաճ Гызлач Gəzlach	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում:	1909							
Գրանց (Կրանց) Гранц Gtanc	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում, Մանդուտանք գ-ախմբում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 30 տոմ հայ:	1895			1895				
Գրարիճ Гтарич Gtarich	Խարքերդի մահ-ի Չարասնգակի գավ-ում, Բալու ք-ի մտո: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 280 հայ բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915		1915 Ար. Հայ.					
Գինաբեր Гинабер Ginaber	Վանի մահ-ի Արճեշի գվոկ-ում: Ուներ եկեղեցի, որը թուրքերը կողոպտել էին:	1895			1895				

Գիներեր (Կեմարեր, ս. Գևորգ) (վանք) Гинабер св. Геворк Ginaber s. Gevork	Վանի նահ-ի Արճնշ գվոկ-ում, Միսիան և Մեծոփա լեռների միջև, Գանձակ գյուղի մոտ:					1895-1896		
Գինեկանց Гинеканц Gibekanc	Վանի նահի Մոկս գվոկ-ում, Մոկս գր-ից արմ, Բառ ձորահովտում: Ունեք եկեղեցիներ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 32 տուն: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915		1915	Ար. Հայ.			
Գինձիկ Гиндзик Gindzik	Վանի նահ-ում, Մոկս գվոկ-ում, Բաղնշ ք-ից 31 կմ հր-ար, լեռնային վայրում: 1895 թ. թուրքերն այստեղ շատ բռնություններ են արել, ստեղծել կանանց և աղջիկներին:	1895						
Գիջի (Կիճի) Гиджи, Giji	Բիթլիսի նահ-ի Բիթլիսի նահ-ում, Ներքին Կարկառ գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 14 տուն, եկեղեցի:	1895			1895			
Գիսմիրիկ Гисмирик Gissmirik	Խարբերդի նահ-ի Խարբերդի գավ-ում: Հայաբնակ:	1895			1895			
Գմբեթ (Գամբեթ) Гмбет Gmbet	Դիարբադի նահ-ի Բաղուի գվոկ-ում, Բաղու ք-ից 12 կմ հս: Ավետան եկեղեցու ստեղծակներից արմ: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 38 տուն՝ 304 բնկ, ուսումնաբան, եկեղեցի:	1915	1915					
Գյարդաբադ Гярдабад Gyardabad	Պարսկահայաստանում, Ուրմիայի գավ-ում, Նազլու գետի հովտում:	1914		1914	Ար. Հայ.	1914		
Գյոկչայիր Гөкчайир Gyokchayir	Կիլիկիայում, Ջերերերքերի գավ-ում, Բաղչեի գվոկ-ում: Առաջին համ. պատ. նախօրեին 15 տուն՝ 114 հայ բնկ և 30 տուն այլազգիներ:	1909				1909		
Գյոքսուի ս. Կիրակոս (վանք) Гөксуи св. Киракос Gyoksui s. Kirakos	Բիթլիսի նահ-ի Բիթլիսի գավ-ում, Գյոքսու գյուղում: 1895 թուրքերը սպանել են վանքի քահանային:	1895			1895			
Գյումուշխանե (գավառ) Гюмушхане Gyumushkhane	Տրապիզոնի նահանգում: 1915 թ. այստեղից տեղահանել են 1624 հայ:	1915			1915	Ար. Հայ.		
Գյումուշխանե (Արժարահամ) (քաղաք) Гюмушхане Gyumushkhane	Տրապիզոնի նահ-ում, Մերասոխայի նահ-ում: 1915 թ.՝ 8000 շունչ, որից 2500-ը հայ, վարժարաններ:	1915			1915			
Գյումուշ-մադեն Гюмуш-маден Gyumush-maden	Խարբերդի նահ-ում, Խարբերդ ք-ից ոչ հեռու: 1915 թ. ստեղծվել և փլատակների է վերածվել:	1915				1915		
Գոդում Годум Godum	Բիթլիսի նահ-ում: Հայաբնակ:	1895, 1915-1918				1895, 1915-1918		
Գոդեմ Гөгем Goghem	Բիթլիսի նահ-ում, Ճապաղջրի գվոկ-ում: Ունեք եկեղեցի: 1895 թ. թուրքերը գ-ի եկեղեցին դարձրին մզկիթ:	1895			1895			
Գոմաձոր Гомадзор Gomazor	Էրզրումի խորատան գր-ից հր-արմ, Ամրագոմ գ-ի մոտ: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 200 տուն: Բնակիչները մասնակցել են Վանի ինքնապաշտպանությանը:	1914-1915			1915	Ար. Հայ.		
Գոմանց Гоманц Gomants	Վանի նահ-ի Մոկսի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 40 տուն, եկեղեցի:	1915			1915	Ար. Հայ.	1915	

Գոմաց վանք Гомач банк Gomac vank	Էրզրումի մահ-ի Կամսախ գրից 7 կմ հս-արլ: 1909 թ.՝ 54 տուն խառը բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915						+	1915		1915
Գոմեր Гомер Gomer	Էրզրումի մահ-ում, Կամսախ գր-ից 7 կմ հս-արլ: 1909 թ. մներ 54 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915									
Գոմշատուն Гомшатун Gosgaton	Մերաստիայի մահ-ում, Շապին Գարահիսարի գավ-ում: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն, վարժարան:	1915								1915	
Գոմս Гомс Goms	Բիբրիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 8 կմ արմ: Հայարնակ. 19-ր դ. վերջերին՝ 60 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1915								1915	
Գոմս Гомс Goms	Վանի մահ-ի Թիմարի գվեկ-ում: Հայարնակ. 1909 թ.՝ 40 տուն, եկեղեցի:	1918	1918								
Գոմս Гомс Goms	Վանի մահ-ի Կարնկանի գվեկ-ում, Վանա լճից 5 կմ հր-արմ: Հայարնակ. 1909 թ.՝ 50 տուն:	1915						+	1915		
Գոմսի ս. Գևորգ (վանք) Гомси св. Геворк Gomsi s. Gevork	Վանի մահ-ի Կարնկան գվեկ-ում, Գոմս գյուղից 8 կմ հս, Վանա լճի ափին:									1895, 1915- 1916	1895, 1915- 1916
Գոմսուր Гомсур Gomsur	Մերաստիայի մահ-ի Դանդալի (Ջանկալի) գվեկ-ում: Հայարնակ. 1915 թ.՝ 50 տուն՝ 460 բնակիչ:	1915		1915						1915	
Գոմք Гомк Gomk	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 16 կմ հս-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 80 տուն, հայերի ճնշող մեծամասնությամբ, եկեղեցի, վարժարան:	I h. ս.								I h. ս.	
Գոմք Гомк Gomk	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 14 կմ հր-արլ: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տուն, եկեղեցի, վարժարան: 1896 թ. թուրքերը կողտարեցին և երկի-զեցին գյուղի եկեղեցին:	1896, 1915	1915	1915						1915 Արլ. Հայ.	1896
Գոյակ Гояк Goyak	Կիլիկիայում, Ջերերերերերի գավ-ում: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն:	1909		1909							
Գոյլուճ (Ջոյին Արթին) Гойлуч Goyluch	Տրսույիզունի մահ-ում, Միմուսի գավ-ում: Հայարնակ. 1915 թ.՝ 100 տուն բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915- 1916	1915- 1916								
Գոնագալմազ Гонагалмаз Gonagalmaz	Խարբերդի մահ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 150 տուն և եկեղեցի:	1915									
Գոր Гор Gor	Բիբրիսի մահ-ի Մաշի գավ-ում, Խաթի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 85 տուն հայ և փոքր թվով այլազգիներ:	1909		1909							
Գորիտ Горит Gorit	Դիարբերդի մահ-ում, Դիարբերդ ք-ից 60 կմ հս, Միլիանի գվեկ-ում: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տուն, վարժարան, մատուռ:	1915							1915		1915
Գոտագլի Готагли Gotagli	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Միսի գվեկ-ում: Հայարնակ:	1909		1909							
Գորիհան Гориган Gorihan	Բիբրիսի մահ-ում, Մղերդի գավ-ում, Շիր-վանի գվեկ-ում: Հայարնակ. 1909 թ.՝ 50 տուն:	1915- 1916									
Գործոթ Горцот Gortsot	Վանի մահ-ի Բերկրի գվեկ-ում, Բերկրի գր-ից 15 կմ հր: Հայարնակ. 1914 թ.՝ 1914 բնկ, վարժարան, 4 եկեղեցի:	1915								1915	1915
Գորվու Горву Gorvu	Բիբրիսի մահ-ում, Սասունի Մուկան գվեկ-ում:	1895, 1915								1895	1915

Գրարաջ Грabadж Grabaj	Դիարքերիի մահ-ում, Դիարքերիի դաշտում: Հայարմակ էր մինչև 20-րդ դ. սկիզբը:	1895				1895	1895		
Գրեհասան Греасан Grehasan	Դիարքերիի մահ-ում, Դիարքերիի դաշտում (այլ բաժանմամբ մտել է մահ Բիթլիսի մահ-ի Սաառնի Խարզան գավառակի մեջ):	1895					1895	1895	1895
Գրեմորի Гремори Gremori	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Սաառնի Խուլի գվոկ-ում: Հայարմակ. 1890-ական թթ.՝ 35 տուն:	1895, 1915				1895	1895		
Գրեսալատ Гресалат Gresalat	Դիարքերիի մահ-ի Դիարքերի ք-ից 55 կմ արլ:	1895				1895	1895		
Գրե Սիրան Гре Сиран Gre Siran	Դիարքերիի մահ-ում, Բշերիկի գվոկ-ում: 19-րդ դ. կեսերին 7 տուն՝ հայարմակ:	1915					1915		
Գրզի Վերին Грзи Верин Grzi Verin	Էրզրումի մահ-ում, Բարերդ ք-ից 20 կմ հս-արմ, Գրզի Ներքին գյուղից 7 կմ հս-արմ: Հայարմակ. 1914 թ.՝ 350 բնկ, 2 եկեղեցի, վարժարան:	1915					1915		
u. Գրիգոր (Սալնապատի վանք) (վանք) св. Григор st. Drigor	Վանի մահ-ի Վան ք-ից 8 կմ արլ, Վարագա լեռան հս լանջին: Ուներ որբանոց:					1895	1895	1915	
Գրիգորիս Григорис Grigoris	Մերաստիայի մահ-ում, Թուխտա ք-ից 10 կմ հս-արլ: Հայարմակ. 1914 թ.՝ 2400 բնկ, վարժարան, 2 եկեղեցի:	1915-1918			1915-1918				
Գրիգոր Լուսավորիչ (Մեպոն Մեծ Լուսավորիչ) վանք Григор Лусаворич ванк Grigor Lusavorich vank	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Մեպոն լեռան ստորոտներում, Ավագ վանքի հս-արմ կողմում: Գրչոթյան կենտրոն էր:						1915-1918	1915-1918	
Գրիոշ Григош Grihosh	Բիթլիսի մահ-ի Ճապաղչոր գվոկ-ում:	1895			1895	1895			
Գրիչք Гричк Grichk	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 10 կմ հս, Կարնո-Շանք լճակից հս: 1912 թ. ուներ 10 տուն՝ մեծամասամբ հայ բնակչությանը, եկեղեցի, վարժարան:	1915-1918	1915-1918						
Գրոբի Гроби Grobi	Տրասիզոնի մահ-ում, Տրասիզոն ք-ի մոտ: 1914 թ. հայարմակ:	1914-1915							
Գրոմիլա Громила Gromila	Տրասիզոնի մահ-ում, Տրասիզոն ք-ի մոտ: 1914 թ. հայարմակ: Ուներ եկեղեցի:	1914-1915							
Գրսա u. Հովհաննես (վանք) Грса св. Оганнес Grsa st. Hovhannes	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Ջեսու գ-ում, Նազիկ լճակի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին ավերվել է լքվել է:						+	+	
Գուզալդարա Гузалдара Guzaldara	Դիարքերիի մահ-ի Սիլվանի գվոկ-ում, Ռեդվանից 16 կմ հս-արմ: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն:	1915	1915						
Գուլամիրա Гуламриа Gulamira	Դիարքերիի մահ-ում, Դիարքերիի դաշտում: Հայարմակ:	1895		1895		1895	1895		
Գուլե Гуле Gule	Խարքերիի մահ-ում, Չարսանգակի գվոկ-ում, Խարքերդ ք-ից 8 կմ արմ: Հայարմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 1200 բնկ, եկեղեցի, 2 դպրոց:	1915	1915				1915		
Գում գույո Гум гую Gum guyu	Մերաստիայի մահ-ի Թուզրաքի շրջ-ում: Հայարմակ. 1873 թ.՝ 13 տուն, եկեղեցի: 1915 թ. թուրքերը գյուղի հայերին բռնի տարագրեցին ոչ հեռու գտնվող Աղբաղի մոտ և կոտորեցին բոլորին:	1915	1915						

Գումլուպուճախ Гумлупучах Gumlupuchakh	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Դիադին ք-ից 16 կմ հս-արմ, Նախտ լեռան ստորոտում, ս. Հովհաննես վանքի մոտ:	1915	1915			Ար. Հայ.
Գունդե Կեզան Гунде Хезан Gunde Khezan	Բիթլիսի մահ-ի Մղերդի գավ-ում, Շիր- վանի գվոկ-ում: Հայարմակ. 1914 թ. 20 տոմ:	1895	1895			
Գունդեմիր Гундемир Gundemir	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 50 կմ հս- արմ, Վարդոյի գվոկ-ում, Արածանի գե- տից աջ, Կարմիր վանքի մոտ: Հայա- րմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տոմ, եկեղեցի, դպրոց:	1915				1915
Գուշճու Гушчу Gushchu	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ում, Բադ- չի գվոկ-ում: Հայարմակ. 1909 թ. 35 տոմ: 1920 թ. հայաթափվել է:	1909		1909		1915- 1920
Գուպար (Կուպար) Гупар Gupar	Բիթլիսի մահ-ում, Գեմջի գավ-ի Մա- լադջրի գվոկ-ում:	1895		1895		
Գուրթար Гуртлар Gurtlar	Կիլիկիայում, Բադչի գվոկ-ում: Հայա- րմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 35 տոմ:	1909				1909
Գուրթղայա Гуртгая Gurtghaya	Մերաստիայի մահ-ի թոնուսի գվոկ-ում: Հայարմակ. 1915 թ. 300 տոմ:	1915				
Գուրշունլի Гуршунли Gurshunli	Տրապիզոնի մահ-ի Ջանիկի գավ-ում, Չարշամբայի գվոկ-ում: Հայարմակ. 19- րդ դ. վերջերին՝ 400 տոմ, 4 եկեղեցի, վարժարան:	1915- 1916				1915- 1916
Գուրշունլի (գյուղախումբ) Гуршунли Gurshunli	Տրապիզոնի մահ-ի Ջանիկի գավ-ում, Չարշամբայի գվոկ-ում: Մինչև 1915 թ. ունի 23 հայարմակ գյուղ:	I h. ս.				I h. ս.
Դադալ Дадал Dalal	Դիարբեքիրի մահ-ում: Հայարմակ:	1895				1895
Դալավա կաճե Далава каже Dalava kage	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Շատախ գվոկ-ում, Խուվի գ-ից հս-արլ: Հայա- րմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 10 տոմ՝ 60 րմակից:	I h. ս.				I h. ս.
Դալաճոր Даладзор Daladzor	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Շատախ գվոկ-ում: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբնե- րին՝ 30 տոմ:	I h. ս.				I h. ս.
Դալլաք Даллак Dallak	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 120 տոմ հայ և 31 տոմ թուրք:	1909		1909		
Դալոցլու-Մահմեդ (ազարակ) Далоглу-Магмед Daloghlu-Mahmed	Կիլիկիայում, Իվանի գվոկ-ում, Ջերդ- րերեքեթի գավ-ում:	1909				
Դակի Даки Daki	Բիթլիսի մահ-ի Խարզան գվոկ-ի Նա- հիրանի գ-ախմբում:	1895		1895	1895	1895
Դառլազար (քույր) Дарлазар Dahlazar	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում: Մեծ եղե- նի ժամանակ հայերի ինքնապաշտա- նական զինը անցնում էր այստեղից մինչև Անթազիների անտառի եզրերը:					+
Դաղվերան Дарверан Daghveran	Վանի մահ-ի Արճակի գվոկ-ում: 1914 թ. 40 տոմ՝ 320 հայարմակ:	I h. ս.	I h. ս.			
Դամաղիել Дамаггел Damaghiel	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում: Հա- յարմակ:	1895		1895		
Դայխուն Дайхун Daykhun	Բիթլիսի մահ-ի Բիթլիսի գավ-ում: 1916 թ. թուրքերը սպանել են այստեղ ըշված 800 հայերի և լցրել գետը:	1916				

Դանանքերոյ Дананынкёй Danannkyoy	Կիլիկիայում, Այնթապի գվոկ-ում: Հա- յարնակ:	I h. պ.						I h. պ.
ս. Դանիելի վանք св. Даниели ванк s. Daniel vank	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշի գավ-ում, Կոի գք-ի եր կողմում: Ռոներ վարժարան:							I h. պ.
Դանչեք (գյուղախումբ) Данчек Dancheck	Էրզրումի նահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Մա- մախարում գք-ից հս-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 6 եկեղեցի, 3 վանք, որոնք ավերվել են ստաջին համ. պատ. ժամանակ:	I h. պ.	1920					I h. պ.
Դանջան Данджан Danjan	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Խլաթի գվոկ-ում:	I h. պ.						
Դանուտ Ներքին Дагут Неркин Danut Nerkin	Դիարբեքրի նահ-ի Դիարբեքրի գավ- ում: Կողոպտվել և ավերվել է թուրքերի կողմից:	1895			1895			1895
Դաշդոմ Дашдом Dashdom	Բիթլիսի նահ-ում: Հայարնակ:	1895			1895			I h. պ.
Դաշկովո Дашково Dashkovo	Կարսի մարզի Կարսի օկրուգում, Կարս ք-ից 13 կմ արլ: Հայարնակ. 1913 թ. 760 բնակիչ:			1920 Մով. Հայ.				
Դաշտ Дашт Dasht	Բիթլիսի նահ-ում, Խիզանի գվոկ-ում, Սպարկերտ գ-ախմբում: Հայարնակ. 19- րդ դ. վերջին՝ 40 տուն: Միջին դարերում գրչության կենտրոն էր:	1895- 1896, 1915			1895- 1896			
Դաշտ Дашт Dasht	Դիարբեքրի նահ-ում, Բալոս ք-ից 5 կմ եր-արլ, Արածանի գետի ձախտակնյա- կում: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 13 տուն:	1915						
Դաշտադեմ Даштадем Dashtadem	Բիթլիսի նահ-ում, Սառունի Բոնաշեն գվոկ- ում: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 137 բնկ, 2 եկեղեցի: 1915 թ. մի մտադ գաղթել է ՀՀ Աշտարակի և Թալինի շրջաններ:	1915	1915	1915				
Դաշտակ Даштак Dashtak	Խարբերդի նահ-ի Չարսանցակի գվոկ- ում, Խոզաք գք-ից 9 կմ հս-արլ: Հա- յարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 300 բնկ, եկեղեցի: Եղել է գրչության կենտրոն:	I h. պ.	I h. պ.					
Դաշտամիր(ան) Даштамир(ан) Dashtamir(ан)	Բիթլիսի նահ-ում, Մառունի Խոթ-Բոնա- շեն գվոկ-ում: Հայարնակ:	I h. պ.						I h. պ.
Դաշտի Дашти Dashti	Վանի նահ-ի Մոկսի գվոկ-ում: Հայա- րնակ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն:	1915	1915		1915			
Դաշտիկ Даштик Dashtik	Սեբաստիայի նահ-ում, Աշխարուպա դաշ- տում: Հայարնակ:				+			1895
Դաշտոկ (սարավանդ) Дашток Dashtok	Բիթլիսի նահ-ում, Սառունի եւ մառուն: 1904 թ. կողոպտվելից հետո Դաշտո- կում հիմնադրվել է Սեմալ գյուղը:							
Դաշտոկ Дашток Dashtok	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշի գավ-ում: Հա- յարնակ. 1880-ական թթ. 100 տուն բնակիչ:	I h. պ.						I h. պ.
Դաշտոփ Даштоп Dashtop	Բիթլիսի նահ-ի Սպարկերտի գվոկ-ում: 1895 թ. թուրքերը այդտեղ են եկեղեցին:	1895			1895			1915
Դարբարո Дарбару Darbaru	Պարսկահայաստանում, Բարսանդուզի գվոկ-ում: Հայարնակ:	I h. պ.	1914					
Դասնա Дасна Dasna	Դիարբեքրի նահ-ում, Դիարբեքրի դաշտում: Հայարնակ:	1895			1895			1895

Դավիթիկ Давтик Davtik	Դիարբերդի մահ-ում, Բաղու ք-ից 13 կմ արմ: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 32 տոմն՝ 256 բնկ, վարժարան, 3 եկեղեցի:	I h. պ.					I h. պ.	I h. պ.
Դավիթի վանք Давти банк Davti vank	Էրզրումի մահ-ում, Մանախտաթում գվեկ-ից 13 կմ հր-արմ, Ապրանք և Դավիթ գյուղերի մոտ:						I h. պ.	
Դավիթի Давитли Davtili	Կիլիկիայում, Մաքաշի գավ-ում, Մաքաշ ք-ից 43 կմ հս-արմ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 20 տոմն՝ 112 անձով:	1909					1909	
Դավրա Давра Davra	Մեղրաստիայի մահ-ում, Մեղրաստիա ք-ից 5 կմ հս: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 180 տոմն՝ 1000 բնկ, վարժարան: Այտեղ էր Ամասիա կամ Չարխատիան ս. Աստվածածին վանքը:	I h. պ.	I h. պ.	I h. պ.				
Դատեմ Датем Datem	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 14 կմ հր: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1450 բնկ, եկեղեցի, դպրոց:	1915	1915				1895	
Դատեմ (վանք) Датем Datem	Խարբերդի մահ-ում, Դատեմ գ-ի մոտ, Մարիամ լեռան տոբոթոտմ:						I h. պ.	I h. պ.
Դատվան Датван Datvan	Բիթլիսի մահ-ում, Գեմջի գավ-ում, Դա-պաղոջրի գվեկ-ում: Ուներ խառը բնա-կիչ:	I h. պ.	I h. պ.					
Դատվան (գք) Датван Datvan	Բիթլիսի մահ-ում, Վանա լճի հր-արմ մասում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 700 տոմն՝ մեծամասամբ հայեր, որոնք ունեին մի քանի եկեղեցիներ:	1915		1915 Աղ. Հայ.				
Դարաբեկ Дарабек Darabek	Վանի մահ-ի Թիևարի գվեկ-ում, Վան ք-ից հս: 1909 թ.՝ 30 տոմն բնկ: Հայերը մասնակցել են Վանի ինքնապաշտպանությանը:	1916		1916 Աղ. Հայ.			+	1916
Դարակ Дарак Darak	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գվեկ-ում: Հայաբնակ:	I h. պ.					I h. պ.	
Դարատեկին Даратекин Daratekin	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում: 1909 թ.՝ 13 տոմն հայ, 3 տոմն թուրք:	I h. պ.						
Դարդղան Дардган Dardghan	Խարբերդի մահ-ի Մազաթիայի գավ-ում: Հիմնականում հայաբնակ:	I h. պ.					I h. պ.	
Դարդճա Дарыкджа Darəkjə	Տրասպիզոնի մահ-ի Օրդուի գվեկ-ում Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 40 տոմն բնակիչ, եկեղեցի:	I h. պ.		I h. պ.				
Դարի-բոկ Дари-бок Dari-bok	Բիթլիսի մահ-ի Գեմջի գավ-ում: Հայա-բնակ:	1895		1895				
Դարինիս Даринис Darinis	Բիթլիսի մահ-ի Մեշի գավ-ում: Հայա-բնակ:	1895		1895				
Դարման Дарман Darman	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից հս-արմ, Ար-ճակ լճից հր-արմ:	1896		1916			+	
Դարման Дарман Darman	Էրզրումի մահ-ում, Քոլի գք-ից 15 կմ հր-արմ: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 2650 բնկ, 2 եկեղեցի, 2 վարժարան, 2 ճիթանք:	1915- 1916		1915- 1916				
Դարոնց Даронц Daronts	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվեկ-ում: Հա-արնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 38 տոմն՝ 300 բնակիչ, եկեղեցի:	1915	1915					
Դարպասան Дарпасан Darpasan	Բիթլիսի մահ-ի Գեմջի գավ-ում, Դա-պաղոջրի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 8 տոմն բնակիչ:	1895						
Դարսել Дарсел Darsel	Դիարբերդի մահ-ի Դիարբերդի դաշ-ում: Հայաբնակ:	1895				1895	1895	

Դարսը Մունտինց Дарсы Мунтинц Darsə Muntints	Բիբլիսի մաս-ի Խիզանի գվոկ-ում: Հայարնակ:	1895		1895		I h. պ.
Դարսիկ Дарсик Darsik	Խարբերդի մաս-ի Խարբերդի գավ-ում: Հայարնակ: Ուներ եկեղեցի:	1895		1895	1895	1895
Դրմած ДАМАЧ Ddmach	Մերաստիայի մաս-ում, Մերաստիա ք-ից 12 կմ արմ: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 250 տուն՝ 2150 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915	1915
Դելոզ ДЕЛОГ Delogh	Վանի մահանգում:	1895		1895		
Դեղինքար ДЕТИНКАР Deghinkar	Էրզրումի մաս-ի Երզնկայի գավ-ում: Հայարնակ:	I h. պ.				I h. պ.
Դեմթաղ ДЕМТАГ Demtagh	Բիբլիսի մաս-ի Մղերդի գավ-ում, Բարվարի գվոկ-ում: Հայարնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 20 տուն:	1915				I h. պ.
Դենբե ДЕНБЕ Denbe	Դիարբեքի մաս-ի Արդանամադեմի գավ-ում: Հայարնակ: Ուներ եկեղեցի:	I h. պ.				I h. պ.
Դենդիլ ДЕНДИЛ Dendil	Էրզրումի մաս-ի Ջղիի գվոկ-ում, Ջղի գք-ից 15 կմ հր-արլ: Ուներ եկեղեցի:	1915	1915			
Դենեք ДЕНЕК Denek	Էրզրումի մաս-ի Ջղիի գվոկ-ում, Ջղի գք-ից 15 կմ արլ: Հայարնակ: Ուներ եկեղեցի:	1895, 1915				1915
Դեվեքսե (գք) ДЕВЕКСЕ Devexse	Մերաստիայի մաս-ում, Մերաստիա ք- ից հս-արլ, Մերաստիա-Շապին Գարա- նիսար ճամապարհից աջ: Հայարնակ. 1915 թ. նախօրինին 520 տուն՝ 2200 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	I h. պ.			I h. պ.
Դերավել ДЕРАВЕЛ Deravel	Բիբլիսի մաս-ի Մղերդի գավ-ում, Շիր- վան գվոկ-ում: Հայարնակ. 1909 թ.՝ 30 տուն:	I h. պ.	I h. պ.			I h. պ.
Դերեվանք ДЕРЕВАНК Derevank	Կեսարիայի մաս-ում, Կեսարիա ք-ից 7 կմ արլ, Արզեսու լեռան լանջին: Հայա- րնակ, եղեռնից առաջ 70 տուն, եկեղեցի, դպրոց:	+	+			+
Դերեկոյ ДЕРЕКЕЙ Derekyoy	Կիլիկիայում, Մարաշից 35 կմ արմ: Հայարնակ. 1914 թ.՝ 140 տուն՝ 850 բնկ, եկեղեցի, դպրոց:	+	+			+
Դերիկ ДЕРИК Derik	Բիբլիսի մաս-ի Մոշի գավ-ում, Մա- նազկեբու գք-ից 12 հր-արմ, Մանազ- կեբու-Կոփ ճամապարհին: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 98 տուն՝ 722 բնկ, դպրոց:	I h. պ.	I h. պ.			I h. պ.
Դերիկ ДЕРИК Derik	Բիբլիսի մաս-ում, Մղերդի գավ-ում, Շիրվան գվոկ-ում: Հայարնակ. 1909 թ. 15 տուն:	1895		1895		I h. պ.
Դերիկ ДЕРИК Derik	Դիարբեքի մաս-ի Լճի գվոկ-ում: Հայարնակ. 1880-ական թթ.՝ 60 տուն բնակիչ:	1894			1895	1895
Դերիկի ս. Աստվածածին (վանք) ДЕРИКИ СВ. АСТВАЦАЦЯН Deriki st. Astvatsatsin	Պարսկահայաստանում, Սալմաստի գավ-ի արմ մասում:					1894
Դերոն ДЕРОН Derin	Վանի մաս-ի Բերկրիի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն՝ հայ, 25 տուն՝ բոսնիացի:	1915		1915	Արլ. Հայ.	

Գերջան (գավառ) Держан Derjan	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ ավելի քան 10.000 բնի, բազում դպրոցներ, եկեղեցիներ, վանքեր:	1915	1915						
Գերսիլ Дерсил Dersil	Դիարբեքի մահ-ի Սիլվանի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1860 թ.՝ 21 տոմ, եկեղեցի:	I h. սյ.							I h. սյ.
Գերսիմ (գավառ) Дерсим Dersim	Խարբերդի մահ-ում: Առաջին համ. պատ. նաշորհին ուներ շուրջ 100.000 բնի, որի մոտ կեսը հայեր էին: Ունեին բազում եկեղեցիներ, վանքեր:	1895, 1915							
Դզնառ (գավառակ) Дэмар Dzmar	Պարսկահայաստանում, Ղարաղարում: Ուներ հայկական 6 գյուղ, որոնք բոլորն էլ թուրքերի կողմից ստերվեցին, բնակիչները քնաջնջվեցին:	1918							1918
Դըհ Дыг Dəh	Բիթլիսի մահ-ի Մղերդի գավ-ում, Բարվարի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 200 տոմ:	I h. սյ.	I h. սյ.						I h. սյ.
Դի Ди Di	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 38 տոմ:	1895		1895					
Դիադին (գավառակ) Диадин Diadin	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, հին Ծաղկոտն գավ-ի տարածքում: 1878 թ. ուներ 12.000 խառը բնակիչ:	1895 և 1915							
Դիանջուն Дианджун Dianjun	Արևմտյան Հայաստանում: Հայաբնակ. 1895 թ.՝ 50 տոմ:	1895							
Դիարբեքիր (մահանգ) Диарбекир Diarbekir	Արևմտյան Հայաստանում: 1914 թ. ուներ 296.000 բնի, որից 105.000-ը՝ հայեր: 100.000 հայերի թուրքերը կոտորեցին և տեղահանեցին:	1895, 1895, 1915 1915							
Դիարբեքիր (քաղաք) Диарбекир Diarbekir	Դիարբեքի մահ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 45.000 բնի, որից 15.000-ը՝ հայեր: Ուներ 2 եկեղեցի:	1895, 1915							
Դիդա Дяда Dida	Դիարբեքի մահ-ում, Սիլվանի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տոմ:	I h. սյ.							I h. սյ.
Դիլան Дилан Dilan	Բիթլիսի մահ-ի Մղերդ ք-ից 7 կմ հր-արմ.:	1895		1895	1895				
Դիլոն Дилон Dilon	Վանի մահ-ում, Արճեշի գվեկ-ում:	1895		1895					1915
Դիմ Дим Dim	Վանի մահ-ի Շառախի գվեկ-ի Նորադուզ գ-ախմբում, Շառախ գ-ից 33 կմ հր-արմ.: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 23 տոմ:	I h. սյ.							I h. սյ.
Դիմահար Димагар Dimahar	Էրզրումի մահ-ում, Խարբերդի գյուղի մոտակայքում:	I h. սյ.							1894, 1903
Դինարգոմ Динаргом Dinargom	Էրզրում ք-ից 16 կմ հր-արմ. Հինճ ք-ից արմ.: 1912 թ.՝ 10 տոմ, կեսից ավելին հայեր: Ուներ դպրոց, եկեղեցի:	I h. սյ.	I h. սյ.						I h. սյ.
Դինեկի Динеки Dineki	Կիլիկիայում, Նիկոնի գվեկ-ում: Հայաբնակ:	I h. սյ.							1920 սկիզբ
Դիվզիկ Дивзик Sivzik	Էրզրումի մահ-ի Մանախաթունի գվեկ-ում: Հայաբնակ:	I h. սյ.							I h. սյ.
Դիրա Дира Dira	Բիթլիսի մահ-ի Մասունի Խարզան գվեկ-ում, Նահիրան գ-ախմբում:	1895		1895	1895				1895
Դիրան Диран Diran	Դիարբեքի գավ-ում, Դիարբեքի դաշտում:	1895			1895				1895
Դիրելի Дирели Direli	Վանի մահ-ում, Բերկրի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ. նախորհին՝ 6 տոմ:	1915							

Դիրեք (գավառակ) Дирек Direk	Դիարքերիքի նահ-ի Դիարքերիքի գավ- ում: 1915 թ. թուրքերն այտուելից թոնի տարագրել են 327 հայի:	1915	1915					
Դիրշիկ Диршик Dirshik	Պարսկահայաստանում, Ուրմիայի գավ- ում: Հայաբնակ:	I h. պ.				I h. պ.	I h. պ.	
Դիրիլիբաշ Дикилигаш Dikilitash	Կիլիկիայում, Ջեյրոմի գվեկ-ում, Մարաշ ք-ից հս-արմ, Ենիջեկազից ոչ հեռու: Առաջին համ. պատ. նախօրին հայա- բնակ էր, ուներ 20 տուն և դպրոց:	I h. պ.					I h. պ.	
Դմլուճ Дмлуч Dmluch	Սեբաստիայի նահ-ում, Շապին Գարա- հիսարի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն՝ հայաբնակ, 20 տունը՝ այլոք, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915					
Դմսերիկ Дмсерик Dmserik	Դիարքերիքի գավ-ում, Դիարքերիքի դաշտում:	1895				1895	1895	
Դյոնգել Денгел Dyongel	Կիլիկիայում, Ջեյրոմ գք-ից 6 կմ արմ: Մինչև 1915 թ.՝ 120 տուն՝ հայեր, 1000 քնկ, եկեղեցի և վարժարան:	+				+	+	
Դյուզագաձ Дюзгагадж Dyuzaghaj	Կիլիկիայում, Անտիոքի գվեկ-ում: Հայա- բնակ:	1909					1909	
Դյուշմալան Дюшмалан Syushmalan	Բիթլիսի գավ-ում, Գենջի գավ-ում, Վա- պարջրի գվեկ-ում:	+			+	1895		
Դոդան (Դոտան) Додан Dodan	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշի գավ-ում, Վար- դոյի գվեկ-ում, Չարբոնարի եռվում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 45 տուն, դպրոց, եկեղեցի:	I h. պ.	I h. պ.				I h. պ.	
Դոդի Доди Dodi	Էրզրումի նահ-ի Վերին Բասենի գվեկ- ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 57 տուն՝ եկե- ղեցի, վարժարան:	I h. պ.		1915 Ար. Հայ.			I h. պ.	
Դոլաղբաշ Долагбаш Dolagbash	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մա- նազկեբուսի գվեկ-ում, Արածանի գետից ձախ: 1909 թ.՝ 40 տուն՝ հայ, 10 տուն՝ քուրդ:	1915		1915				
Դոլամաճ (վայր) Доламач Dolamach	Կիլիկիայում, Հաննի գվեկ-ում, Դոլամա- ճի գառիքալիին հայերը սպասում էին թուրքերի հարձակմանը:						+	
Դոլբանտ Долбант Dolbant	Կարսի նահ-ում, Սուրանյուի շք-ում, Սա- րիղամիշ գք-ից եր: 1893 թ.՝ 64 տուն՝ 440՝ հայ, 1913 թ.՝ 855 (115 տուն), վարժարան: Առաջին համ. պատ. ժամանակ գաղթել են Երևանի նահանգ:			I h. պ.				
Դոկու Доку Doku	Վանի նահ-ի Կարկառում: 19-րդ դ. վեր- ջերին՝ 52 տուն հայաբնակ: Մեկս գք-ից եր-արմ, Ընձարխարսից եր-արմ, Կար- կառից եր-արմ:	1895			1895	1895		
Դոլ Ջերմուկ Дол Джермук Dor Jermuk	Էրզրումի նահ-ում, Կարին ք-ից 5 կմ եր-արդ: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 150 տուն, դպրոց:	1915					1915	
Դվալենկ Дваленк Dvalenk	Բիթլիսի նահ-ում, Տավրիկից 3 կմ եր- արդ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 35 տուն, եկեղեցի:	1895, 1915			1915		1895, 1915	
Դվիս Двис Dvis	Վանի նահ-ի Արծկի գվեկ-ում: Ուներ եկեղեցի: Թուրքերը կողոպտել և այրել են եկեղեցին:	1895				1895	1895	
Դվե Двие Dvne	Արևանյան Հայաստանում:	1895				1895	1895	

Գվնիկ Двник Dvnik	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 16 կմ հս-արլ, Թիվ-Յրոնք ճամապարհին: 1890-ական թթ.՝ 80 տոմ: 600 հայ, դպրոց: Ուներ եկեղեցի:	1915	1915	1915				
Գվնիկ Двник Dvnik	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Մամախաթուն գք-ից 20 կմ հր-արմ, Մեսրոպ լեռան արմ ստորոտում: Հայաքանակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 80 տոմ: 610 անձ, վաժարան, եկեղեցի:	1915	1915			1915		1915
Գվնիկ Двник Dvnik	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 16 կմ արմ: 1913 թ.՝ 60 հայկական տոմ, կային նաև քիչ այլազգիներ: Հայերն ունեին դպրոց:	I հ. պ.		I հ. պ.				I հ. պ.
Դրմաշեն Драмашен Drdmashen	Վանի մահ-ի Թիմաթի գվոկ-ում: Հայաքանակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 156 տոմ:	I հ. պ.						I հ. պ.
Դունտար Дунтар Duntar	Սեբաստիայի մահ-ում, Շապին Գարահիսարի գավ-ում: Հայաքանակ:	I հ. պ.		I հ. պ.				
Դուսաչիկ Дусадчик Dusadchik	Դիարբեքրի գավառում:	1895				1895		1895
Դուսատակ Дусатак Dusatak	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խարզան գվոկ-ում: Հայաքանակ. 1914 թ.՝ 60 տոմ:	I հ. պ.						I հ. պ.
Եդեսիա (Ուոհա) (քաղաք) Едесиа Yedesia	Հայոց Միջագետքում: Առաջին համ. պատ. նախօրեին 55.000 քնկ, որից 19.000-ը՝ հայեր: Ջարդից հետո, քչերը վերադարձան իրենց տները:	I հ. պ.	I հ. պ.	I հ. պ.				
Ելան Елан Yelan	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գվոկ-ում: Հայաքանակ:	I հ. պ.						I հ. պ.
Ելգեչմազ Елгечмаз Elgechmaz	Կարսի մարզում, Սարիղամիշ գք-ից հս: 1907 թ.՝ 680 խառը քնակիչ:	I հ. պ.						
Ելփիս Елпис Yelpis	Էրզրումի մահ-ում, Խնուս ք-ից 6 կմ հեռու, Արածանի գետից աջ: Հայաքանակ. 1915 թ.՝ 65 տոմ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915					1915
Եկան Екан Yekan	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 67 տոմ՝ հայ, 8 տոմ՝ այլազգիներ:	1915						
Եկմալ Екмал Yekmal	Բիթլիսի մահ-ի Մանազկերտի գվոկ-ում: Հայաքանակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 17 տոմ՝ 160 քնակիչ:	I հ. պ.						I հ. պ.
Եկմալ (Էկմալ) Екмал Yekmal	Վանի մահ-ի Բերկրի գք-ից 18 կմ արլ, Բերկրի գետից ձախ: Հայաքանակ. 1909 թ.՝ 30 տոմ քնակիչ:	1895 I հ. պ.	I հ. պ.			1895	1915-1916	1895 I հ. պ.
Եկան Еган Yegan	Էրզրումի մահ-ի Բասեն գվոկ-ում: Հայաքանակ:	1915		+		+		
Եղդակոր Егдакор Yeghdakor	Էրզրումի գավառում:	1915						
Եղեցի Егегя Yeghegi	Խարբեքրի մահ-ում, Խարբեքր ք-ից 3 կմ հր: 1915 թ.՝ 180 տոմ՝ մեծամասամբ հայ, դպրոց, ուսումնասիրաց ընկերություն:	1915		1915				
Եղեցիս Егегис Yeghedis	Վանի մահ-ի Կարնկան գվոկ-ում, Խիզանի վերին հոսանքի աջ ափին, Բայաջուր լեռան ստորոտում: Հայաքանակ. 1909 թ.՝ 90 տոմ, վարժարան:	1915			1915		1890-1915	1915
Եղրուտի ս. Հովհաննես (Վանք) Егрутi св. Ованнес Yeghruti s. Hovhannes	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 13 կմ արմ: Գործել է մինչև առաջին համ. պատ.: Ուներ դպրոց:							

Երկր	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում:	1895		1895				
Երց Eghuc								
Երուճերն Eryuchern Yeghuchern	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկերտ գվոկ-ում: Հայաբնակ:	I h. ս.						I h. ս.
Ենի ցյուղ Ени цюг Yeni cyugh	Սեբաստիայի մահ-ի Շապին Գարահի- սարի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 47 տուն, որից 40-ը՝ հայ, վարժարան, եկե- ղեցի:	1915	1915					
Ենիխան (գավառակ) Еникхан Yenikhan	Սեբաստիայի մահ-ի Սեբաստիայի գավ- ում: 1910 թ. մենք 14.636 բնկ, որից 6900-ը՝ հայ:	1915						
Ենիխան (գր) Еникхан Yenikhan	Սեբաստիայի մահ-ում, Սամսոն-Պոլիս խճողային ճամապարհին: 1915 թ.՝ 300 տուն՝ 2400 հայ բնկ, կային մահ ալլ- ազգիներ: Հայերն ունեին դպրոց:	1915		1915				1915
Ենիճե Енидже Yenije	Սեբաստիայի մահ-ի Ամասիայի գավ- ում (Մարզվանի գվոկ-ում): Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 150 տուն՝ 1250 բնակիչ:	1915	1915					
Ենի Մեղրի Ени Мегри Yeni Meghri	Դիարբեքրի մահ-ի Բալուի գվոկ-ում: Հայաբնակ:	I h. ս.						I h. ս.
Ենիճե Енидже Yenije	Կեսարիայի մահ-ում, Թոմարգայի գր- ից 28 կմ հեռու: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն, դպրոց՝ Լևոնյան անվան: Հայերը ըշվել են Տեր-Ջոր և ոչնչացվել:	1915		1915				
Ենիճե Ստանոզ Енидже Станоз Yenighe Stanoz	Սեբաստիայի մահ-ում, լեռան ստորո- տում: 1873 թ.՝ 500 հայ և 128՝ թուրք բնկ: Կար հայկական դպրոց:	I h. ս.						I h. ս.
Ենիկայ Еникэй Enikyoy	Սեբաստիայի մահ-ի Շապին Գարահի- սար գավ-ում, Սեբաստիա ք-ից հր-արմ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն՝ 250 անձ:	I h. ս.						I h. ս.
Եսոնկ Есонк Esonk	Վանի մահ-ում, Վանի գվոկ-ում: Հայա- բնակ:	I h. ս.					+	I h. ս.
Եվկարա (սրբաուռն) Евкара Yevkara	Կեսարիայի մահ-ում, Կեսարիա ք-ից 15 արք, ս. Կարապետ վանքի մոտ: 1914 թ. 500 տուն հայ, 50 տուն թուրք և հայն: Կար հայկական դպրոց: Եղել է գրչու- թյան կենտրոն:	+		+				
Երանոս Еранос Yeranos	Էրզրումի մահ-ում, Կարաբիլիսա գր-ից 20 կմ արք: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 40 տուն՝ 300 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	I h. ս.						I h. ս.
Երաշխավոր ս. Աստվածածին (վանք) Ерашхавор св. Аствацацин Yerashkavor st. Astvatsatsin	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում, Վե- րին Կարկատի գ-ախանում, Մեր գետի արմ կողմում: 1895 թ. թուրքերը սպանել են վանականներին:						+	
Երգեղան Ереган Yergeghan	Խարբերդի մահ-ի Չմշկածաղի գվոկ- ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տուն, եկեղեցի:	I h. ս.		+				
Երգվա Ергва Yergva	Էրզրումի մահ-ի Բարեղի գվոկ-ում, Բարեղ ք-ից 15 կմ հս-արմ, Բազալտոսի ճամապարհին: Առաջին համ. պատ. մախօրին հայաբնակ էր և ուներ 83 տուն՝ 700, վարժարան, 2 եկեղեցի:	I h. ս.						I h. ս.

Երմնիկ Ермнник Yermnik	Խարբերդի գավ-ում, Խարբերդի դաշտում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 92 տան բնակիչ:	1915						I h. պ.	
Երեբախան (Երեբազան) Еребахан Yerebakhan	Կիլիկիայում, Միսի կամ Ջոզանի գավ-ում, Սարոս գետի ափին, Վահկայից 17 կմ հր-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 150 տան հայ և փոքր թվով թուրք:	I h. պ.	1915		1915			I h. պ.	
Երեցագրակ Ерецаграк Yeretsagrak	Խարբերդի մահ-ի Չմշկածազի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 35 տան, վար-ժարան, եկեղեցի:	I h. պ.						I h. պ.	
Երեցթաղ Ерецтаг Yeretstagh	Բիթլիսի մահ-ի Բաղեշ ք-ից 18 կմ արլ, Ազնվացձոր գվոկ-ում: Հայաբնակ:	1895			1895				
Երեք խորան Ерек хоран Yerek khoran	Էրզրումի մահ-ի Դիարիմի գվոկ-ում, Նարատ լեռան հս ստորոտում, Արս-ժանիի ձախ ափին: Հայաբնակ: Ուներ վանք:	I h. պ.						I h. պ.	
Երզնկա (զավառ) Ерзнка Yerznka	Էրզրումի մահ-ում: 1909 թ. ապրում էին 210.858 բնկ, որից 34.510-ը հայ: Կար հայկական 11 վանք և 33 եկեղեցի:	I h. պ.	I h. պ.					I h. պ.	
Երզնկա (քաղաք) Ерзнка Yerznka	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում: 1890-ական թթ.՝ 2300 խառը բնակիչ:	I h. պ.						I h. պ.	
Երիզակ Еризак Yerizak	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի դաշտում, Մուշ ք-ից 14 կմ արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տան հայ, 12 տան թուրք:	I h. պ.						I h. պ.	
Երիշատ (Հերիշատ, Արաշատ) Еришат Yerishat	Վանի մահ-ի Արճեշի գվոկ-ում, Ականց գ-ից 9 կմ հս, Արի գետի ափին: 1910 թ.՝ 91 տան խառը բնկ: Գոյություն ուներ մինչև առաջին համ. պատերազմը:	I h. պ.							I h. պ.
Երիցանք Ерицанк Yeritsank	Բիթլիսի մահ-ում, Մասունի Ըստոսի գվոկ-ում, Մասանք ձորում, Ըստոսի գետի ափերին:	I h. պ.						I h. պ.	
Երիցյուղ (Իրիցու գեղ) Ерицгюг Yeritsgyugh	Էրզրումի մահ-ում, Ալաշկերտ գ-ից 11 կմ հր-արլ, Մանկասար գետից աջ: Հա-յաբնակ. 1914 թ.՝ 110 բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1895						1895	
Երկայնիստ Еркайнист Yerkeynist	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 20 կմ արմ: Առաջին համ. պատ. նախօրեին 25 տան հայ բնկ, եկեղեցի:	1915	1915					1915	
Երկան Еркан Yerkan	Էրզրումի մահ-ում, Երզնկա ք-ից 12 կմ հր-արլ: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 150 տան, վարժարան, եկեղեցի:	1915			1915			1915	
Երկան Еркан Yerkan	Խարբերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Խոզաք գ-ից 8 կմ հր-արլ, Երկան գյու-րում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 35 տան հայ և թուրք:	1915- 1918			1915- 1918			1915- 1916	
Երկանի ս. Գևորգ (վանք) Еркани св. Геворг Yerkani st. Gevork	Էրզրումի մահ-ում, Երզնկա ք-ից 12 կմ հր-արլ, Տուժիկ լեռան փեշերին, Կելնցիք և Երկան գյուղերի մոտ: 19-րդ դ. վեր-ջերին թուրքերը ավերել և երկիզել էին:							19-րդ դար	19-րդ դար
Երմանց (Էրմանց) Ерманц Yermants	Վանի մահ-ում, Վարազա լեռից հս-արլ, Արճակ լճից հր-արլ: 1890 թ.՝ 20 տան հայ և թուրք:	1895							
Երմջիկ Ермжил Yernjil	Դիարբեքի մահ-ի Դիարբեքի ք-ի մոտ: 19-րդ դ. առաջին կեսերին՝ 20 տան հայ, կային մեկ այլազգիներ: Թուրքերը ա-վերել են հայկական թաղամասերը:	I h. պ.						I h. պ.	

Երում (գավառ) Ерум Yerum	Բիթլիսի նահ-ում: 1895 թ. բոսթրեղը սովորել և սրբապղծել են գավառի 12 հայկական գյուղերի վանքերն ու եկեղեցիները:	1895			1895		1895		
Եփրատ (գետ) Епрат Eprat	Բեռլին - Բարդաղ - Բասրա երկաթուղու աշխատանքների ժամանակ իրենց հայրենիքից տեղահանված հազարավոր հայերը քվեցին այստեղ, որոնց մեծ մասը նահատակվեց Ասիայի և Միջագետքի ամապատմներում:	+							
Եքմալ Екмал Ekmal	Էրզրումի նահ-ի Խնուսի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 6 տուն հայ բնակիչ:	1915						1915	
Չալմ (Չալիմ) Заям Zaim	Կարսի մարզ-ում, Կարս գետից ճախ, Կարս ք-ից 22 կմ հեռու: 1913 թ. 580 հայ բնիկ: Ռուսների բանակատեղին էր 1877 թ.:		1920	I			h. պ.		
Չակովկ Заковк Zakovk	Վանի նահ-ի Բաշկաղայի գվոկ-ում, ս. Բարդուղեմիոս վանքից հր-արդ: 1895 թ. կոտորածից առաջ 40 տուն հայ բնակիչ:	1895			1895			1895	
Չանգեզուր (զք) Зангезур Zangezur	Էրզրումի նահ-ի Բայազետ ք-ից հս-արմ:	1915	I				h. պ.		
Չասյան Заскян Zaskyan	Էրզրումի նահ-ի Բայազետի գավ-ում: 1888 թ.՝ 30 տուն՝ հայաբնակ:	I			I		h. պ.		
Չավարտես (Չավարտես) Завуртеа Zavuretea	Տրասպլզոնի նահ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին հայաբնակ էր: Ուներ եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915						
Չատկան (Չեփկան, Չեյրեկան) Заткан Zatkan	Էրզրումի նահ-ի Բայազետի գավ-ում, Ալաշկերտի գվոկ-ում, Ալաշկերտից 12 կմ հր-արմ: Առաջին համ. պատ. առաջ՝ 80 տուն հայ բնակ: Ուներ դպրոց:	I				1893		I	h. պ.
Չարանց (Չարանիա, Չառանց) Заранд Zarants	Վանի նահ-ում, Վան ք-ից 35 կմ արդ, Արճակ գվոկ-ում, Արճակ լճից հր-արդ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն, եկեղեցի:	I						I	h. պ.
Չարդանես Зарданес Zardanes	Կարսի մարզի Օլթի ք-ից 6 կմ հր-արմ, Միլիի գետի աջ ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 46 տուն:	I						I	h. պ.
Չարդարիչ Зардарич Zardarich	Խարբերդի նահ-ում, Խարբերդ ք-ից 26 կմ հր-արդ, Արածանի գետից ճախ, Մաստան լեռան և Արդյանեհի վանքի մոտ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն: Ունեն ք վանք:	1915	1915						
Չարդենիս ֆեյի Зарденис феги Zardenis fegi	Կարսի մարզի Օլթիի գվոկ-ում: Առաջին համ. պատ. նախօրեին՝ 220 հայաբնակ:	1915-1916	1915-1916						
Չարտուն Зартун Zartun	Վանի նահ-ի Արճեշի գվոկ-ում, Ալանց 7 կմ հս-արմ: Հայաբնակ. 20-ր դ. սկզբներին՝ 30 տուն, եկեղեցի:	1915	1915						
Չարիշատ (Չարիշատա) (քաղաք) Зарिशат Zarishat	Կարսի մարզում, Կարս ք-ից հս, Ախտրյանի Չարիշատ և Մեծագետ վտակների միջև:			1920					
Չափնա Запна Zapna	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում: Հայաբնակ: Կար եկեղեցի:	I						I	h. պ.
Չաքո Зако Zako	Դիարբեքի գավ-ում: Հայաբնակ:	1895				1895		1895	

Չելա (բաղար) Зела Zela	Մերաստիայի մահ-ում, Ամասիա ք-ից իր: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 21.000 խառը բնկ, 2 վարժարան: Առաջինը՝ Մեսրոպ- յան:	1915							
Չեյթուն (գաղխառակ) Зейтун Zeytun	Կիլիկիայում, Մարաշի գաղխառակ: 19-րդ դ. վերջերին ուներ 35.804 բնկ, որից 27.640-ը՝ հայ, որոնք թուրքերի կողմից քշվեցին Միդիայի ամապատները::	I հ. սյ.	I հ. սյ.			1895		1895	
Չեյթուն (գր) Зейтун Zeytun	Կիլիկիայում, Չեյթուն գիւղ-ի կենտրո- նը: Չեյթունի հայերին թուրքերը քշել են Միդիայի ամապատները, որտեղ և մա- հառակվել են:	1915	1915	1920			1895- 1896, 1915		+
Չեյթունի ս. Աստվածածին (վանք) Зейтуни св. Аствацацин Zeytuni s. Astvatsatsin	Կիլիկիայում, Չեյթուն ք-ից եր-արդ, Պար- զմկա լեռան լանջին: 1915 թ. այտուղ ամրացած հայերը ամհալխառը կռիվ էին մղում թուրքերի դեմ: Գրչուքյան կենտրոն էր:						1915	1915	1915
Չեներ Зенер Zener	Բիթլիսի մահ-ի Ազնվացճոր գիւղ-ում:					1895			
Չենզեն Зензен Zenzen	Դիարբեքրի մահ-ի Սիլվանի գիւղ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 43 տուն՝ հայաբնակ:	1915- 1916				1915-1895, 1916 1915- 1916		1895	1915
Չենիս (Չենիս) Зенис Zenis	Վանի մահ-ի Խոշարի գիւղ-ում, Կասր գետից 7 կմ հս-արդ: 1909 թ.՝ 25 տուն հայ և 15 տուն եկվոր քրդեր:	1896	I հ. սյ.					+	
Չերնակ (գր, գյուղ և բերդ) Зернак Zernak	Վանի մահ-ի Խոշարի գիւղ-ում, Խոշարի գետից ձախ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 40 տուն հայաբնակ:	1915							
Չերզո (Չերի) Зердо Zerdo	Խարբերդի մահ-ի Դերսինի գաղխառակ-ում, Բերդի գ-ից արմ: Մինչև եղեմը՝ 55 տնից ավելի հայ:	1915- 1916							
Չերմիենջ Зермиендж Zermienj	Կիլիկիայում, Չեյթուն ք-ից 20-25 կմ հս- արմ: Հայաբնակ. 1912 թ.՝ 80 տուն:	I հ. սյ.						I հ. սյ.	
Չերվանդանց Зерванданц Zervandanc	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 4 կմ արդ, Շուշանց գ-ից հս: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն հայ, եկեղեցի:	1915		1915 Արդ. Հայ.				+	I հ. սյ.
Չերֆաս Зерфас Zerfas	Բիթլիսի մահ-ի Խարզամի գիւղ-ում, Նահիրամի գ-ախմբում: Հայաբնակ:	1895				1895		1895	
Չեֆանոս Зефанос Zefanos	Տրսայիզոնի մահ-ում, Տրսայիզոն ք-ից 10 կմ եր-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն հայաբնակ: Կար Մեսրոպյան վար- ժարան:	1915	1915				1896		
Չիարեթ Зиарет Ziaret	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 25 կմ եր- արմ, Զարբի լեռան ստորոտում, ս. Կա- րապետ վանքից եր: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 180 տուն՝ 1500 բնկ, եկե- ղեցի, վարժարան:	1895 և 1915				1895	1895		1895
Չիմարա (Չմմառ) Зимара Zimara	Մերաստիայի մահ-ում, Տերիկ ք-ից 28 կմ հս-արդ, ս. Նիկողայոս և ս. Պողոս- Պետրոս վանքերի մոտ, Եփրատի աջ կողմում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 70 տուն հայ, 30 տուն՝ այլազգիներ: Ուներ վար- ժարան, եկեղեցի:	1895, 1915			1915				
Չիվոլի Зиволи Zivoli	Կեսարիայի մահ-ում: Մինչև 1915 թ. հա- յաբնակ:	1915- 1918				1915- 1918			

Չիրո Зиро Ziro	Էրզրումի մահ-ի Բայրազետի գավ-ում, Կարաքիլիսայի գվեկ-ում, Կարաքիլիսա-Դիարբեքր ճամսարից ճախ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տոմ հայաբնակ: Տե՛ս Չիրավ:	1915-1916	1915-1916						
Չմայլի Змайле Zmayle	Խարբերդի մահ-ի Չարսամջակի գավ-ում, Բերդի գ-ից 10 կմ հս-արմ, Մեծար գետից ճախ, ս. Լույս վանքի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տոմ հայ, 8 տոմ թուրք: Ուներ վարժարան:	1915				1915			
Չորցարուք Зорцарук Zorcaruk	Խարբերդի գավ-ում: Կար եկեղեցի, որը թուրքերը կտրուպեղ և այրել են:	1895				1895			
Չրզանոզ Зрзаноз Zrzanoz	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվեկ-ում: 1915 թ. Չրզանոզում թուրքերը սպանել են շրջա-կա բնակավայրերի հայ բնակիչներին:	1915							
Չրքխան (գավառ) Зрххан Zerkhan	Բիթլիսի մահ-ի եր կողմում: Այստեղ ևս եղել են հայերի զանգվածային կտառ-րածմեր:	1915				1915			
Էզաս բունար Эзас бунар Ezas bunar	Մերաստիայի մահ-ում: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ, վարժարան, եկեղեցի:	1915						1915	1915
Էզրեկ Эзрек Ezrek	Մերաստիայի մահ-ում: Մինչև եղեռնը հայաբնակ՝ 350 տոմ 2800 անձով:	1915-1916	1915-1916					1915-1916	
Էլեմիլ Элемил Elemil	Խարբերդի մահ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 30 տոմ բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915				1915		1915	
Էլեմոնց (Էլեմոնց) Элемонц Elemonts	Տրասպիզոնի մահ-ում, Սյուրմեմի գվեկ-ում, Էլեմոնց լեռան ստորոտում, Թախրդի գետի ետևում: 1915 թ.՝ 23 տոմ հայ բնակիչ, Անտոխ ք-ից 22 կմ հս-արմ:	1915-1916				1915-1916		1915-1916	
Էլեու (գյուղ, ախան) Элеу Eleu	Տրասպիզոնի մահ-ում, ծովափին: 1870-ական թթ.՝ 27 տոմ հայաբնակ, եկեղեցի:	1915							
Էյնտելլի Энтелли Eintelli	Կիլիկիայում, Ջերերերերերի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ, 36 տոմ: Հա-յերին թուրքերը իսպառ վերացրեցին 1918-1920 թթ.:	1909,							1909
Էլմաաչ Эламаач Elamaach	Մերաստիայի մահ-ի Թոզլարի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ:	1915							1915-1916
Էլուբեկրան Элубеккран Elubekkran	Տրասպիզոնի մահ-ի Օրդուի գվեկ-ում, Մերքեի գ-ախանում: 1915 թ.՝ 26 տոմ հայ:	1915-1916	1915-1916						
Էլոցլու Элоглу Eloghlu	Կիլիկիայում, Մարաշ-Ադանա ճամս-արիին: Մինչև 1909 թ.՝ հայաբնակ: 1918 թ. նոյեմբերին Չեյրեմեցի մի խումբ հա-յեր այստեղ քաջարար կռիվներ թուր-քական բանակի դեմ:	1909					1918		
Էլոցլու (գյուղախումբ) Элоглу Eloghlu	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ում: Մինչև 1909 թ. հայաբնակ էր:							1915	
Էհուբ (Ընուպ, Էսուր, Ինուպ, Հեյուր) Эгуб Ehub	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խուրի գվեկ-ում, Անարոնք գյուղի մոտ: 1915 թ.՝ 35 տոմ (300 անձ), հայաբնակ:	1916-1917				1915			
Էյլենջե Эйлендже Eylenje	Մերաստիայի մահ-ի Թոզլարի գավ-ում: 1890-ական թթ.՝ 65 տոմ հայ բնկ, վար-ժարան, եկեղեցի:	1915						1915	
Էյնելբաշ Эйнебаш Eynelbash	Տրասպիզոնի մահ-ի Չարշամբայի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 22 տոմ հայ բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915		1915	
Էյրիբուջաղ Эйрибуджар Eyrubujagh	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում: Մինչև 1920 թ.՝ բնակիչները հայեր էին:	1909,							1920

Էյրիդերի Эйридере Eyridere	Տրապիզոնի նահ-ի Չարշամբայի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 80 տոմ հայ բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915			1915		1915		
Էսեհաջիլի Эсегаджили Esehajili	Կիլիկիայում, Արամայի նահ-ում:	1915							
Էրանի Эрани Erani	Էրզրումի նահ-ի Սամախաթունի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 33 տոմ՝ 330 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915					1915		
Էրերնա (Սարր Սահակ) Эерна Eerna	Վանի նահ-ի Թիմարի գվոկ-ում, Վան ք-ից 24 կմ հս-արմ, Վանա լճի ափին: Մինչև 1915 թ.՝ 110 տոմ հայ բնկ, վարժարան:	1915			1915		1896		
Էրերնասս ս. Սահակ Պարթև (վանք) Эернас св. Саак Партев Eernas st. Sahak Partev	Վանի նահ-ի Էրերնաս գյուղում, Վանա լճի ափին:							1915	1915
Էրզրում (ճահանգ) Эрзум Erzum	Արև. Հայաստանում: Առաջին համ. պատ. ժամանակ ունեւ 550.000 բնկ, որից 300.000-ը՝ հայ:	1915	1915	1915		1915			
Էրզրում (քաղաք) Эрзум Erzum	Արմ. Հայաստանում (տե՛ս Կարին):								
Էրթչ Эртыч Ertch	Էրզրումի նահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: 1916 թ.՝ 100 տոմ՝ 775 հայաբնակ:	1915			1915				
Էրմենեկ (քաղաք) Эрменек Ermenek	Կիլիկիայում, Իչեղի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 8000 բնկ, որից 3000-ը՝ հայ:	1918	1918	1918					
Էրմենեկ (գավառակ) Эрменек Ermenek	Կիլիկիայում, Ադանայի նահ-ում: 1894 թ. ունեւ 63 գյուղ, 27.000 բնկ, որոնց զգալի մասը հայեր էին:	1915-1918	1915-1918	1915-1918					
Էրնկան Эрнкан Ernkan	Վանի նահ-ի Հեյարի գավ-ում, Աղրակ գվոկ-ում, ս. Բարդուղիմեոս վանքի արմ: Այստեղ եղել է վանք:	+	+	+				1913-1918	
Էրկիլեթ Эркилет Erkilet	Կեսարիա նահ-ում, Կեսարիա ք-ից 12 կմ հս-արմ: 19-րդ դ. սկզբներին՝ 1500 տոմ, որից 300-ը՝ հայ, Արամյան վարժարան:	1915							
Էքբեզ Экбез Ekbez	Կիլիկիայում, Արամայի նահ-ում: Մինչև 1918 թ.՝ հայաբնակ, եկեղեցի:	1909, 1915-1918							
Էքիզ կոյու Экыз кёю Ekiz kyoryu	Կիլիկիայում, Ջեսուպի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ հայաբնակ, եկեղեցի, վարժարան:	1915							
Ընկուզակ Инкузак Ծnkuzak	Վանի նահ-ի Բերկրիի գվոկ-ում: 1914 թ.՝ 216 հայ բնկ: Կային նաև 15 տոմ այլ-ազգիներ:	1915							
Ընձար (Ինձար) Инджкар Andzkar	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Խուպի գր-ից 17 կմ եր-արմ, Դարկոչ լեռան եր-արմ ստորոտում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 240 տոմ՝ Լինյում Հինձար:	1915	1915			1915		1915	
Ընճղակ Инчгак Anchghak	Խարբերդի նահ-ի Դերսիումի գավ-ում, Խոզաք գր-ից 47 կմ եր, լեռնային վայրում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 35 տոմ՝ 280՝ հայ և 150 քուրդ բնկ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915					1915	
Թադեոս (վանք) Тадевос Tadevos	Էրզրումի նահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Տանձիկ գյուղում:							1895	1895

Թադևոս (վանք) Тадевос Tadevos	Վանի նահ-ի Բերկրիի գվոկ-ում: 1915-1918 թթ. թուրքերի հարձակումների ժամանակ վանքի զանգի դղանջներով էր շրջակայքի հայաթյանը տեղեկացվում վտանգի մասին:							
Թաթոս Առարյալ (Սուրբ Թաթոս) Татос Аракял Tatos Arakyal	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլանիկի գվոկ-ում: Մինչև 1915 թ.՝ հայաբնակ:	I հ. սյ.					+	
Թաթուկ Татук Tatuk	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Փամպ գվոկ-ում, Խճճորենց գյուղի մոտ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 210 բնակիչ:	1915	1915					1915
Թալաս (գր) Талас Talas	Կեսարիայի նահ-ում, Կեսարիա ք-ից 5 կմ հր-արդ: Մինչև եղեռնը ուներ 20.000 բնկ, որից 7000-ը՝ հայեր, 4 դպրոց, եկեղեցի:	1915						
Թալոր Талор Talor	Վանի նահ-ի Վանի գավ-ում: Մինչև 19-րդ դ. վերջերը՝ հայաբնակ:	I հ. սյ.					+	
Թախչա Тахча Takhcha	ՎՀ Ախալքալաքի շրջ-ում, Արուլ լեռան հր կողմում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 260 տուն բնկ, դպրոց: 1918 թ. թուրքերը սրախողող են արել հայերին, փրկվել է 7 մարդ:	+						
Թաղ Таг Таgh	Բիթլիսի նահ-ում, Բաղեշ ք-ից 23 կմ հր-արդ: Գեղիս (Կեղիս) գյուղի մոտ: Հայաբնակ. 1900-ական թթ.՝ 15 տուն հայ: Ուներ 2 վանք:	1915						1915
Թաղավանք Тагаванк Taghavank	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Խոթ-Բոնաշեն գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 270 բնակիչ:	1915	1915					
Թաղվճճոր Тагвѳѳѳѳ Taghvədzor	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Խոթ-Բոնաշեն գվոկ-ում, Մարաթուկ լեռան տողառում, Բոնաշեն գետակի ձախ ափին: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 28 տուն խառը բնկ: Գյուղում միշտ վառ էին պահում 9-րդ դարի ազգային հերոս խաթեցի Հովհաննիս վառած կրակը:	1915	1915					
Թամզարա (գր) Тамзара Tamzara	Մերաստիայի նահ-ի Շապին Գարսիսիսի գավ-ում, Շապին Գարսիսիս ք-ից 10 կմ, Կերասուն տանող ճանապարհին: Հայաբնակ: Մինչև 1915 թ.՝ 8000 բնկ, վարժարան, մի քանի եկեղեցիներ և վանքեր: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915	1915					
Թաներ Танер Taner	Խարբերդի նահ-ում, Դերաբնդ գավ-ում:	I հ. սյ.					+	
Թանրճոց Тантрѳѳѳ Tagtrchəg	Մերաստիայի նահ-ում, Շապին Գարսիսիսի գավ-ում, Շապին Գարսիսիս ք-ից 7 կմ հեռավորությամբ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 18 տուն բնկ, եկեղեցի:	1915					1915	1915
Թանրճերդի Танрѳѳѳ Tagrəverdi	Կիլիկիայում, Արամայի նահ-ի Արամայի գավ-ում: 1915 թ. թուրքերը սպանել են 1280 հայի:	1915						
Թանց Танц Tants	Խարբերդի նահ-ի Չարսամբակի գավ-ում, Խոզար գր-ից հս-արդ, Խոզարի	1915					1915	1915

	ջոր և Մնձոր գետերի միջև: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տոմ հայ, 20 տոմ՝ քուր: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:								
Թառու Тару Тагу	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում: Հայաբնակ: Մինչև 1915 թ.՝ 102 տոմ՝ 406 ընկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915			1915			1915	
Թավշանլու Тавшанлу Tavshanlu	Մերաստիայի մահ-ում, Մերաստիա ք-ից 30 կմ հը: 20-րդ դ. սկզբներին ունեւ 500 խառը բնակիչ, եկեղեցի:	1915						1915	
Թավշանլու Тавшанлу Tavshanlu	Մերաստիայի մահ-ում, Հաֆիքի գավ-ում: 1920 թ. սկզբներին՝ 800 տոմ խառը ընկ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915						
Թացու Тацу Tatsu	Վանի մահ-ի Կարկառի գվոկ-ում, Բաղաջուր լեռան ստորոտում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 65 տոմ:	1916-1918	1916-1918					1915-1918	
Թափաճ Тапач Tapach	Մերաստիայի մահ-ում: Հայաբնակ: Մինչև 1915 թ.՝ 200 տոմ:	1915	1915						
Թափձոր Тапдзор Tapdzor	Էրզրումի մահ-ի Խոտարջի գ-ախմբում, Սպեր գ-ից 20 կմ հս-արլ:					+			
Թեղուտ Тегут Teghut	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Կոմ-Խնուս ճանապարհին: 1915 թ.՝ 300 տոմ, որից 221-ը հայկական, վարժարան, եկեղեցի:	1915			1915			1915	
Թեղուտ Тегут Teghut	Բիթլիսի մահ-ում, Խյաթ գ-ից 8 կմ հը-արմ, Նեմրոթ լեռից հս: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 1730 բնակիչ:	1895, 1915						1915	1915
Թեղուտ Тегут Teghut	Էրզրումի մահ-ի, Երզնկայի գավ-ում 20-րդ դարի սկզբին ունեւ 630 ընկչ, որից՝ 500 հայ, եկեղեցի վարժարան:	1915	1915						
Թեմեջիկ Темежик Temejik	Մերաստիայի մահ-ում, Թոնուսի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 80՝ տոմ՝ 700 բնակիչ, եկեղեցի:	1915	1915						
Թեյեկ Тейек Teyek	Կիլիկիայում, Մուսս լեռան մոտ, Ջեքերերեթի գվոկ-ում: Մինչև 1915 թ.՝ 15 տոմ՝ հայ բնակիչ:	1909, 1915						1909	
Թենեք մաճեն Тенек маден Tenek maden	Մերաստիայի մահ-ի Յոզղաթի գավ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 350 հայ ընկ, վարժարան, 2 եկեղեցի:	1915	1915						
Թեվեքսե Тевексе Tevekse	Մերաստիայի մահ-ում: 1915 թ.՝ 100 տոմ՝ 850 հայ բնակիչ:	1915-1916	1915-1916					I հ. սլ.	
Թերզլի Терзали Terzili	Մերաստիայի մահ-ի Յոզղաթի գավ-ում: Հայաբնակ՝ 500 տոմ, 2 եկեղեցի, դպրոց:	I հ. սլ.	I հ. սլ.					1915	
Թերմե (գավառակ) Терме Terme	Տրասպիզոնի մահ-ում, Ջամիկի գվոկ-ում: 1915 թ. տեղահանվել և կոտորվել են 2567 հայեր: Ունեւ եկեղեցի:	1915	1915						
Թեփե Тепе Tepe	Դիարբեքի մահ-ի Բաղաթի գվոկ-ում, Ուրուզա լեռից հը-արմ, Թեփեի մոտ սրբատեղի մեկից տեղահանված հայեր: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 500 ընկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915						1915	
Թեփրիվերդի Теприверди Tepriverdi	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում: Հայաբնակ:	1909							
Թեքեբինա (տվան, քեր) Текебина Tekebina	Էրզրումի մահ-ի Ալաշկերտից հս: Կոտորածներից փրկվելու համար շրջակայքի հայերը բարձրվում էին այրուղի:	I հ. սլ.							
Թեքեի (գավառ) Текеи Tekei	Կիլիկիայում, Կարամանի մահ-ում: 1848 թ. ունեւ 260 բնակավայր՝ 10.000 ընկ, որոնց մեծ մասը հայեր էին:	1918-1922	1918-1922						

Թեքելի Текели Tekeli	Մերաստիայի մահ-ում, Մերաստիա ք-ից 15 կմ հր: Մինչև 1915 թ.՝ հայաբնակ:	1915	1915					
Թեքիրչե Текирче Tekirche	Կիլիկիայում Ադամայի մահ-ում, Միսի մտա: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 17 տուն՝ հայ բնակիչ:	1909						
Թեքիրեջ (գյուղախումբ) Текиредж Tekirej	Տրասպիզոնի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. ուներ 8 հայաբնակ գյուղ՝ 251 տուն՝ 1757 բնակիչ:	1915						
Թիզ Тиз Tiz	Բիթլիսի մահ-ի Գեմջի գավ-ում: 19-րդ դ. վերջերին հայաբնակ էր: Ուներ եկեղեցի:	1895			1895			
Թիլ Тил Til	Դիարբեքի մահ-ում, Բալու ք-ից 10 կմ հր-արմ, Արածանիից ձախ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 5 տուն բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915				1915	
Թիլ (Թ. Բերդակո, Թլակ) Тил Til	Խարբերդից 8 կմ հս-արլ, Չարսանջակի գվոկ-ում, Արածանի գետի աջ ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն բնկ:	1915	1915					
Թիլ (Թլա) Тил Til	Բիթլիսի մահ-ի Հազո-Խարթոզ գվոկ-ում, Մուշ ք-ից 23 կմ արլ, Արիստակես վանքի մտա: 1900-ական թթ.՝ 70 տուն՝ հայ, 30 տուն՝ քուրդ, վարժարան:	1915	1915				1915	
Թիլա (վանք) Тила Tila	Դիարբեքի մահ-ի Բալուի գավ-ում, Թիլ գվոկ-ում, Արածանի գետից ձախ, վարժարան:						1916-1918	1916-1918
Թիլ Արմեն Тил Армен Til Armen	Դիարբեքի մահ-ի Մարտին գավ-ում, Մարդինից հր-արմ: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ:	I h. պ.					I h. պ.	I h. պ.
Թիլ Համտուն (Տեղիում) (սական և բերդ) Тил Гамтун Til Hamtun	Կիլիկիայում, Միսից ոչ շատ հեռու, Ջանանի գետի ձախ կողմում, Սարկանդիլարի մտա: Ավանդ կանգուն էր մինչև 1915-1921 թթ:	+						
Թիմար (գավառակ) Тимар Timar	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից հս, Վանա լճից արլ: 1881 թ. ուներ 120 գյուղ, 39.900 հայ և 230 քուրդ բնկ: Կար 14 հայկական վարժարան, 65 եկեղեցի, 13 վանք:	1915			+		+	
Թիմար Тимар Timar	Վանի մահ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ. 15 տ.: Ուներ 4 վանք:	1915			+		1915-1916	
Թ(ի)մենք Т(и)рменк T(i)menk	Բիթլիսի մահ-ի Շիրվանի գվոկ-ում:	1895			1895			
Թիրիշմեկ Тиршмек Tirishmek	Խարբերդի մահ-ում, Խոզար գ-ից 17 կմ հր-արլ, Բերդի գետի ձախ կողմում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 36 տուն բնակիչ:	1915			1915		1915	
Թլաբերդ (սական, բերդ) Тлаберд Tlaberđ	Խարբերդի մահ-ում, Բերդի ք-ից 7 կմ արլ, Բերդի գետափին: 1915 թ. Թլաբերդի մտա ոչմշտակից Չարսանջակի հայաբնակ:	1915						
Թլանց Тланц Tlants	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 10 կմ հր-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տուն բնակիչ:	1915	1915					
Թլավ Тлав Tlav	Բիթլիսի մահ-ում, Սառանի Խուրի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 85 բնակիչ:	I h. պ.						
Թլկատին (Խոլլու) (գր) Тлкатин Tlkatın	Խարբերդի մահ-ից 12 կմ հր-արմ, Արածանի գ-ետից ձախ, Ուլ վտակի ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 360 տուն՝ 3000 բնկ, 6 վարժարան և եկեղեցի:	1915		1915	1915			
Թլպաշար (Տարբաշար) (ամրոց, քաղաք) Тлпашар Tlpushar	Եղիսիայի մահ-ում, Ուտույում, Հույոց Միջագետքում: Մեծամասամբ հայաբնակ: Ուներ եկեղեցի և վարժարան:	1915-1918						

Թխիկ (Դղխիկի գր) Тхик Tkhik	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Բուն Սարուն գվոկ-ում, Ծովասարի արմ լան-ջին: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ:	I h. պ.							+
Թխիկ (ըլուր) Тхки Tkhki	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 20 կմ եր-արմ, Ալյանց գյուղի մոտ: Թուրքերից սրաշտարանվելու համար հայերը դիտրա-վորվել էին այստեղ:								+
Թմնիս (Տմնիս) Тмнис Tmnis	Խարբերդի մահ-ում, Ծովք լճակից արմ, Եփրատ գետի ճախ ափին, ս. Լուսա-վորիչ եկեղեցու մոտ: 1915 թ.՝ 280 հայ, 670՝ խառը բնակիչ:	1915				1915			
Թյուրինջի Тюрнажли Tyurinji	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում: 1909 թ.՝ հայաբնակ՝ 20 տուն:	1909				1909			
Թոդեվերան Тодеверан Todeveran	Էրզրումի մահ-ի Բասենի գվոկ-ում, Հա-սանկալա գր-ից 32 կմ եր-արդ: Հայա-բնակ. 1909 թ.՝ 100 տուն, վարժարան:	1918-1920	1918-1920						1918-1920
Թոդորակ Тодорак Todorak	Մերաստիայի մահ-ում, Մերաստիա ք-ից 40 կմ հս: 1915 թ.՝ 1600 հայ, 370՝ բուրք: Հայերն ունեին վարժարան:	1915		1915					
Թոկատ (գավառակ) Токат Tokat	Մերաստիայի մահ-ում: 19-րդ դ. վեր-ջերին՝ 200.000 բնկ, որից 40.000-ը հայ: 1915 թ. ուներ 5 բնակավայր, որոնցում հայերը 70.000-ից ավելի էին:	1915		1915					
Թոկատ (Եվրոպիա) (քաղաք) Токат Tokat	Մերաստիայի մահ-ում: 19-րդ դ. վեր-ջերին՝ 50.000 բնկ, որից 30.000-ը հայ: Կար հայկական 5 վարժարան: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915		1915 Ար. Հայ.		1915			1915
Թոմարզայի ս. Աստվածածին (վանք) Томарзайи св. Аствацацин Tomarzayi st. Astvatsatsin	Կեսարիայում, Թոմարզա գր-ից 5 կմ արլ ձորում: Ուներ վարժարան, 2 եկե-ղեցի:								1915
Թոմարզա (գր) Томарза Tomarza	Կեսարիայի մահ-ում, Կեսարիա գր-ից 40 կմ եր, Արզեսու լեռից եր-արդ: Առաջին համ. պատ. ստաջ՝ 14.000 բնկ, մեծամասամբ՝ հայ: Կար վարժարան, օրհորդաց դպրոց:	1915		+					
Թոմա Հայկական Томла Айкакан Tomla Haykakan	Էրզրումի մահ-ի Բարերդի գվոկ-ում, Բարերդ ք-ից 10 կմ հս, Բաղախտի դաշտում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 57 տուն բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915				1915			1915
Թոմլյուք Томлюк Tomlyuk	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում: Հայա-բնակ էր:	1909							
Թոնդրակ Тондрак Tondrak	Բիթլիսի մահ-ում, Մանազկերտից 9 կմ եր-արմ, Արածամի գետից ճախ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն խառը բնկ: Կար հայկա-կան եկեղեցի: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915				1915			
Թոնուս (գավառակ) Тонус Tonus	Մերաստիայի մահ-ի Մերաստիայի գավ-ում: 1915 թ. մախօբեին հայաբնակ: Բնակավայրերը 25-ն էին, որտեղ ապ-րում էին 40.000 բնակիչ:	1915							
Թոմաս (Թրջի) (վանք) Товмас Tovmas	Դիարբեքրի մահ-ում, Հազրոյի գավ-ի Թրջի գյուղում: Ավերվել և ամայացվել է 19-րդ դ. վերջերին:								1895 1895
Թորդան (գր) Тордан Tordan	Էրզրումի մահ-ի Կամախի գվոկ-ում, Մեպուս լեռան արլ ստորոտում: Հա-յաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1500 բնկ, երկսեռ վարժարան, եկեղեցի:	1915							

Թորդան Тордан Tordan	Էրզրումի մահ-ում, Հասանկալա գը-ից 12 կմ հը-արդ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 100 տուն՝ խառը բնակիչ:	1915		Վ. Հ.	1915				
Թորդան Тордан Tordan	Խարբերդի մահ-ի Չարսանջակի գվեկ-ում, Տաժիկ լեռան ստորոտին: 1915 թ.՝ 30 տուն՝ հայ և 15 տուն՝ քուրդ:	1915	1915						
Թորթում (տվան) Тортум Tortum	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում: 19-րդ դ. սկզբներին՝ 8000 բնկ, որից 5000-ը՝ հայ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տուն:	1915			+				
Թորթում (գալխտակ) Тортум Tortum	Էրզրումի մահ-ում, Էրզրումի գավ-ի հս-արլ մասում: 1915 թ. նախօրինին՝ 11 գյուղ, մոտ 30.000 բնակիչ:	1915			+				
Թորոսխե Ներքին Торосхев Неркин Toroskhev Nerkin	Կարսի մահ-ում, Արթահան ք-ից 15 կմ արմ, Կուր գետից ձախ: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 750 բնակիչ:	1915	1915	1915					
Թորոսցոց գեղ (Թորոսլի) Торосцоц ger Torostots gegh	Տրապիզոն ք-ից 35 կմ հը, Կարադեղի գետից ձախ: 1915 թ. 15 տուն հայ բնկ: 19-րդ դ. վերջերին հայերի սրաքարը գլխա-վորում էր քահանա տեղ Կարապետը:	I h. ս.				+			
Թոփալ Չավուշ Топал Чавуш Topal Chavush	Էրզրումի մահ-ում, Մամախաթում գը-ից 25 կմ հս-արլ: 1909 թ.՝ 185 տուն խառը բնկ: Կար հայկական եկեղեցի և վարժարան: Մեծ եղեռնի ժամանակ բարբերը գ-ի հայերին կոտորել են Կամախի կիրճում:	1915							
Թոփաջ Топаж Topaj	Սերաստիայի մահ-ի Թոնուսի գվեկ-ում, Կամարակից արլ: 1915 թ.՝ 200 տուն հայ բնկ, 2 եկեղեցի, 1 վանք:	1915	1915					1915	
Թվանճ Тванч Tvanch	Էրզրումի մահ-ից 10 կմ հս-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին 60 տուն՝ խառը բնկ: Հայ-երն ունեին երկսեռ վարժարան: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915			+	Վ. Հ.	1915		
Թրխե Трхе Trkhe	Դիարբերդի գավ-ում, Բալու ք-ից 17 կմ հը-արմ, Թրխե գ-ից և Թիլա վանքից հը-արմ: Հայարմակ. 1890-ական թթ.՝ 80 տուն բնկ, դպրոց:	1915	1915						
Թրոլ Трол Trol	Տրապիզոնի մահանգում: Հայարմակ. 1915 թ.՝ 24 տուն:	1915	1915						
Թրջիլ Трджил Trjil	Դիարբերդի մահ-ում, Հազրոյի գավ-ում, Հազրոյից հս-արմ, Թրջիլ գվեկ-ում: Հայարմակ էր մինչև 1915 թ.: Ուներ եկեղեցի և վանք:	1915						1915	
Թուրեն (Դուդան) Тутен Tuten	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Մուղան գվեկ-ում, Բաղեշ ք-ից 38 կմ հը-արմ: Հայարմակ էր մինչև 1890-ական թթ.:	I h. ս.			+				
Թուրլու օլուխ Тутлу олух Tutlu olukh	Կիլիկիայում, Հանճըն - Միս ճանապարհին: 1915 թ. եղեռնի ժամանակ բարբերն այստեղով էին տանում հայ տարազիր-ներին:								
Թուխ Тух Tukh	Բիթլիսի մահ-ում, Վանա լճի հը-արմ մասում: Հայարմակ. 20-ր դ. սկզբներին՝ 41 տուն՝ 272 բնկ: Ուներ վանք, վար-ժարան:	1895, 1915						1895, 1915	
Թումա մեզրե Тума мезре Tuma mezre	Խարբերդի մահ-ի Դերսինի գավ-ում, Չճշկաճազի գվեկ-ում: 1915 թ.՝ 37 տուն՝ հայ, 12 տուն՝ այլազգիներ: Հայերն ու-նեին եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915	ԱՄՆ			

Թունրասուվարար Тунтрасуладар Tuntrasuladar	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մա- մազկեբուի գվեկ-ում: Մինչև 1915 թ. հա- յաշատ էր և նշանավոր:	1915			1915				
Իզակ Изаk Izak	Դիարբեքիի մահ-ի Բեչարի գվեկ-ում: Հայաբնակ:	1895			1895		1895		
Իզմե Изме Izme	Խարբերդի մահանգում: Հայաբնակ:	1895					1895		
Իզնամիր Изнамир Iznamir	Բիթլիսի մահ-ի Մղերդի գավ-ում: Հա- յաբնակ:	1895			1895				
Իլիպե Илипе Iipe	Կեսարիայի մահ-ում, Ավերակ ք-ից 3 կմ արև, Խաչին լեռան բարձունքի վրա: Հա- յաբնակ. 1915 թ. մախոթյակին ուներ 5000 բնկ, եկեղեցի: Թուրքերը տարագրել են հայերին և ոչնչացրել Տեր-Ջորում:	1915							1915
Իլոխան Илохан Pokhan	Դիարբեքիի մահ-ի Դիարբեքիի գավ- ում: Հայաբնակ:	1895							1895
Իլիշ Илиш Ilish	Խարբերդի մահ-ում, Կարկառի գվեկ- ում, Մալաթիա ք-ից 75 կմ հր-արև, Եփ- րատ գետի աջ ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տուն, վարժարան:	1915	1915						
Ինուպ (Էյուր, Ընուպ) Игуп Ihup	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խուլի գվեկ- ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 20 տուն: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915	1915						
Իյդալի Ийдали Iydali	Մերասոփայի մահ-ի Յոզղաթի գավ-ում: 1873 թ.՝ 40 տուն՝ հայ, 13 տուն այլոք: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915				1915
Իյնեպոլու Ийнеполу Iynepolu	Տրասպիզոնի մահ-ում, Միմուսի գավ-ում, Միմուս ք-ից արև: Մինչև 1915 թ. 9000 բնկ, որից 1500-ը՝ հայ, վարժարան:	1915							
Ինչեսու Հայի Ичесу АЙи Inchesu Hayi	Կեսարիայի մահ-ում, Կեսարիա ք-ից արև, Արգեսու լեռան մոտ: 1915 թ. ուներ 200 տուն՝ հայ, 50 տուն՝ քուրդ:	1915			1915				
Ինն Инн Inn	Խարբերդի մահ-ի Դեբեմի գավ-ում: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915							
Ինոճան Иноджан Inojan	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկեսի գվեկ-ում:	1915					1895		1895
Ինճիրլի Инджирли Injirli	Մերասոփայի մահ-ի Յոզղաթի գավ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 400 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915				1915
Ինճիրլի բունգար Инджирли бунгар Injirli bunghar	Կարսի մարզի Ջարիշատի շրջ-ում:						I h. պ.		I h. պ.
Ինճիրլիկ Инджирлик Injirlik	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ում: Հայա- բնակ. 1909 թ.՝ 140 տուն, եկեղեցի: 1909 թ. մահատակվել են 700 հայեր:	1909							
Իշխան Ишхан Ishkhan	Մերասոփայի մահ-ում, Մերասոփա ք- ից 12 կմ հր: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 700 բնկ, ուսումնարան:	1915			1915				
Իշխանաձոր Ишханадзор Ishkhanadzor	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խիանք գվեկ-ում, Խղեր լեռան մոտ: 1909 թ.՝ 100 տուն, վարժարան, եկեղեցի: 20-րդ դ. սկզբներին պայքարը ղեկավարում էր Գևորգ Չավուշը: Հայերին ճնշելու հա- մար թուրքերն այստեղ մշտապես զորք էին պահում:	1894, 1915			1915			+	1894

Բշխանի գոմ Ишкхани гом Ishkhani gom	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գվոկ-ում, Անգղ գ-ից հս-արմ, Վանա լճի ափամերձ շրջ- ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 52 տոմ՝ 319 բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915		1916- 1918 Ար. Հայ.			1915		
Իշխա Ишху Ishu	Էրզրումի մահ-ի Հասանկազա գ-ից 26 կմ հր-արլ, Արարս գետից աջ: Հայա- բնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 150 տոմ:	1915				1915			
Իջմե Иджме Ijme	Խարքերդի մահ-ում, Խարքերդ ք-ից 24 կմ հր-արլ, Մաստաբ լեռան արմ լան- ջին, Ջարդարիչ գյուղի մոտ: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 200 տոմ, եկեղեցի, վարժարան: 1895 թ. թուրքերը եկեղեցին դարձրել էին մզկիթ:	1895, 1915				1915 1915		1915	
Իսաբեկ Исабек Isabek	Դիարբեքի մահ-ում, Բալու գ-ից 16 կմ հս-արլ: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 50 տոմ: Թուրքերն ավերել էին գյուղի եկեղեցին:	1915				1915		1915	
Իսանաչեղ Исаначылы Isanachele	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում: Հայա- բնակ:	1909						1909	
Իսանլու Исанлу Isanlu	Սերաստիայի մահ-ում, Թոնուսի գավ- ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 300 տոմ, վար- ժարան, եկեղեցի:	1915	1915						
Իսլաիե (գավառակ) Ислагие Islahie	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում: 19-րդ դ. վերջերին ուներ 68 գյուղ, մոտ 16.000 բնկ, որոնց մեծ մասը հայեր էին:	1909, 1915							
Իսկանդարյան Искандарян Iskandaryan	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Չոք Մարգվանի գավ-ում: Հայաբնակ:	1909				1909, 1915		1909, 1915	
Իսկենդերուն (գավառ և ք) Искендерун Iskenderun	Կիլիկիայում, տես Ալեքսանդրետա:								
Իսյան (գավառ) Исян Isyan	Դիարբեքի մահ-ի հր-արլ մասում:	1915						+	
Իսուն Исун Isun	Դիարբեքի մահ-ում: Հայաբնակ:	1895, 1915				1895, 1915		1895, 1915	
Իքիսու (վայր) Икису Ikisu	Տրապիզոնի մահ-ում, Ծովախնչա Կեդաստն ք-ի մոտ: 1915 թ. թուրքերը կոտորել են այստեղ տարագրված մեծաքանակ հայերի:	1915							
Լապչեղ Лапчылы Lapchle	Կիլիկիայում, Մուսս լեռան մոտ: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ՝ 124 տոմ:	1909, 1915	1909, 1915					1909 1909	
Լաղանա Лагана Laghana	Տրապիզոնի մահ-ում, Ազեստպատի գվոկ-ում, Սեդա գետի հովտում: Հայա- բնակ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տոմ, 35 տոմը՝ հայկական, եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915			
Լախան Лакхан Lakhan	Դիարբեքի մահ-ում, Բալուի գվոկ-ում, Բալու գ-ից 16 կմ հս:	1895				1895			
Լամբրոն (ք) Ламброн Lambron	Կիլիկիայում, Տարսոն ք-ից 40 կմ հս- արմ: Մինչև կոտորածը՝ 4500 խառը բնկ, եկեղեցի, ուսումնարան:	1915				1915			
Լաշկոթ Лашкот Lashkot	Վանի մահ-ում, Բաշկազա գ-ից մոտ 20 կմ հս-արմ: Հայաբնակ: 1890 թ.՝ 30 տոմ:	1896						1896	
Լեզ Лезк Lezk	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 3 կմ հս-արմ, Վանա լճի ափին: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 180 տոմ, եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915			
Լեք Лек Lek	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: 1914 թ.՝ 22 տոմ խառը բնակիչ:	1915							
Լտարիչ Лтарич Ltarich	Սերաստիայի մահ-ի Շալիմ Գարաիի- տարի գավ-ում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 100 տոմ, եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915		1915	

Լի Ля Li	Բիբլիսի մահ-ում, Խիզանի գվեկ-ում, 1915 Բաղիշ ք-ից 23 կմ հր-արդ, Լի գ-ից արդ: Հայաբնակ. 1850-ական թթ.՝ 28 տուն՝ 150 բնակիչ:	1915					1915	
Լիճք Личк Lichk	Խարքերդի մահ-ում, Ակն գ-ից 33 կմ հս- արմ, Եփրատ գետի աջ կողմում: 1880- ական թթ. մեծեր 507 հայ, 256 քաղք բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի, ուսումնարան:	1896			1896		1915	
Լիմ-Կոտոց (շրջան) Лим-Ктуц Lim-Ktuc	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Կոտոց թե- րակրգա և Լիմ կրգա տարածքում: 1915 թ. մեծեր 13000 հայ բնկ, 8 վանք, 24 եկե- ղեցի:	1915		1915		1915		
Լիսանլի Лясанли Lisanli	Մերսատիայի մահ-ում, Քոնուսի գավ-ում: 1914 թ.՝ 217 տուն՝ 1500 հայ բնկ, 30 տուն քաղք: Հայերն ունեին ուսումնարան:	1915	1915			1915		
Լճան Лчан Lchan	Վանի մահ-ում, Մոկս գ-ից հս, Փետս- վանքի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին մեծեր 12 տուն հայ և մի քանի տուն քաղք բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	I հ. ս.					I հ. ս.	
Լճն (Դիլիշա) (ավան) Лче Lche	Դիարքերդի մահ-ում, Լճն գվեկ-ում, Դիարքերդ ք-ից հս-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին 10.000 խառը բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915		
Լճիկ Лчик Lchik	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվեկ-ում, Ջոլի գ- ից 43 կմ հս-արդ: 1909 թ.՝ 280 հայ, 70՝ քաղք: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915		1915 ԱԱՆ				
Լոտար Лотар Lotar	Բիբլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլա- միկի գվեկ-ում: Մինչև 1915 թ.՝ հայա- բնակ:	1895, 1915				1895, 1915		
Լորենիկ Лореник Lorenik	Խարքերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկաձագի գվեկ-ում: 1915 թ.՝ 14 տուն՝ հայ, 12 տուն՝ քաղք: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915					
Լորտնձոր Лортндзор Lortndzor	Բիբլիսի մահ-ի Խոթի գվեկ-ում, Մու- կան լեռան ստորոտում: Հայաբնակ. 1910 թ.՝ 23 տուն:	1915						
Լսոնք (Լուսանոնք) Лсонк Lsonk	Էրզրումի մահ-ի Բարեղո ք-ից 16 կմ արդ, Ղորոխ գետից աջ, Լսոնք գետի տեղին: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 130 տուն, վանք, վարժարան:	1895 և 1915			1915		1915	
Լսոնքի ս. Լուսավորիչ (վանք) Лсонки св. Лусаворич Lsonki s. Lusavorich	Էրզրումի մահ-ում, Բարեղոի գվեկ-ում, Լսոնք գյուղում: Մինչև առաջին համ. պատ. գործում էր:						1915	1915
Լվար (Լուար) Лвар Lvar	Բիբլիսի մահ-ի Սպարկերտի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 12 տուն:	1915					1915	
Լուսարաիճ Лусатарич Lusatarich	Խարքերդի մահ-ում, Դերսիմի գավ-ում, Արևմտյան Եփրատ և Արածանի գետե- րի միախառնման վայրում, Ջառտուն Մանկունք ավերակ վանքի մոտ:	1915	1915				1915	
Խաբանու Хабану KHabanu	Մերսատիայի մահ-ում: Ուներ հայկա- կան եկեղեցի, որը 1895 թ. քաղքերը կո- րչալու էն և սպանել քահանային:	1895						
Խաբլոձոզ Хаблоджоз Khabljoz	Բիբլիսի մահ-ում, Մասունում, Հազգո գ-ից 12 կմ հս: 1914 թ. մեծեր 150 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915				1915		

Խաբխաբ Хабхаб Khabxab	Դիարքերքի մահ-ի Բալուի գվոկ-ում, Բալու ք-ի մոտ:	1895			1895			
Խաբգամբ Хабгамб Khabgamb	Խարքերդի մահ-ում, Խարքերդ ք-ի մոտ:	1895			1895			
Խատ Хат Khat	Բիթլիսի մահ-ում, Խիզանի Սարակներս գվոկ-ում:	1895			1895			
Խատավին (լեռ) Хатавин Khatavin	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մանազկերտի գվոկ-ի բարձր լեռը, Մուշ-Խլաք ճամնապարհին: 1896 թ. հայ ֆիդայիները Խլաք գնալիս, լեռան վրա համոզիպել են թուրքերին և նրանց դեմ կռվել մինչև լույս:							
Խալֆալու Халфалу Khalfalu	Երևանի մահ-ի Մարմարտի գավ-ում, Իզդիր գք-ից 6 կմ հր-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տուն, 1090 բնկ, վարժարան: Հայ-թուրքական և հայ-քրդական ընդհարումների ժամանակ եղել է պաշտպանական մարտերի ստրոգ:		1920					
Խախրեվ Хакрев Khakhrev	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 12 կմ հս-արլ, Վանա լճի ափից 6 կմ հր-արմ: 1909 թ.՝ 31 տուն՝ 207 բնկ, եկեղեցի:	1895, 1915		1915		1895		
Խախտիկ (երկիր) Хактик Khakhtik	Մև ծովի հր-արլ ափին, ծովի և Երզնի գետի միջև, Պարխարյան լեռների տարածքում: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ էր:	+			+			
Խաղաջուր Хагаджур Khagajur	Խարքերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում: Առաջին համ. պատ. նախօրեին ուներ 115 հայ և քուրդ բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915	1915					
Խամլար Хамлар Khamlar	Երզրամի մահ-ի Դերջանի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 35 տուն բնակիչ:				1915			
Խայաչի Хайачи Khayachi	Խարքերդի մահ-ի Չարսանջակի գվոկ-ում, Բերդի գք-ից հս-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն՝ հայ, 20 տուն՝ քուրդ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:		1915					
Խայեսիկ Хайесик Khayesik	Խարքերդի մահ-ում, Բալու ք-ի մոտ, Արածանի գետի ափին: Կար եկեղեցի և վարժարան:	1915	1915					
Խայիբան Хайтбан Khayiban	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 20 կմ հս-արմ: Մեծ եղեռնի ժամանակ թուրքերը այստեղ կոտորել են քաղամ հայերի:	1915	1915					
Խայիտ Хайит Khayit	Կիլիկիայում, Անտիոքի գվոկ-ում:	1910				1910		
Խան Хан Khan	Վանի մահ-ում, Բաշկալա գք-ից 28 կմ հս-արմ: Հայաբնակ. 1915 թ-ից առաջ՝ 10 տուն:	1915						
Խանասոր (դաշտ) Ханасор Khanasor	Վանի մահ-ում, Արցախի դաշտի հս-արլ կողմում, Ջազրուշի լ-ների արևմուտքում ստորոտում: 1897 թ. եռլիսին հայ ֆիդայիները այստեղ ջախջախեցին թուրքերին:						+	
Խանդակ Хандак Khandak	Բիթլիսի մահ-ի Մղերդի գավ-ում, Շիրվանի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 20 տուն:	1915	1915					
Խանդաձոր Վերին Хандадзор Верин Khandadzor Verin	Երզրամի մահ-ի Կիսկիմի գվոկ-ում, Խուրթրքի գ-ախմբում, Երզնի գետից ձախ: 1915 թ.՝ 220 տուն՝ 1500 բնկ, դպրոց, 2 եկեղեցի, 5 մատուռ:	+				1918		+

Խանեկ Ханек Khanek	Բիթլիսի մահ-ում, Սղերդ ք-ի մոտ:	1895		1895	1895		
Խանի գյուղ (Իշխանի գյուղ) Хани гюг Khani gyugh	Կարսի մարզում, Կարս ք-ից 12 կմ հր, Արցախ լեռան արլ ստորոտում, Կարդ-վան տանող ճամապարհին: 1914 թ.՝ 64 հայաբնակ տուն, եկեղեցի, վարժարան:		1920				
Խանժար Ханцар Khancar	Մերաստիայի մահ-ում, Մերաստիա ք-ից 13 կմ հս-արլ, Մերաստիա-Կարին ճամապարհին: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 120 տուն՝ 1050 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915				
Խանձիթ ХАНДЗЯТ Khandzit	Բաթումի մարզի Արդվինի օկրուգում:		1921	1921			
Խանոս (լեռ) Ханос Khanos	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ում, Ջեթուն գք-ի արմ կողմում: 1915 թ. աշ-մամից մինչև 1916 թ. գարուն, այստեղ ապաստանել էր զեյթունցի սպառառնների մի ջոկատ:					+	
Խաշդար Хашдар Khashdar	Բիթլիսի մահ-ում, Սաւունի Խարզան գվոկ-ում, Սղերդ ք-ից հս-արմ:	1895		1895			
Խաշխալտաղ Хашхаалтаг Khashkhaltagh	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մուշ ք-ից հս, Մերթագետի գետաբերանի մոտ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 60 տուն:	1915	1915				
Խաչալույս Хачалуйс Khachaluys	Էրզրումի մահ-ի Խնուսի գվոկ-ում, Արուս գետի ափին: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 20 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915			1890	
Խաչաղբյուր Хачагбюր Khachaghbyur	Էրզրումի մահ-ի Սպերի գվոկ-ում:	1915	1915				
Խաչամելիկ Хачамелик Khachamelik	Էրզրումի մահ-ի Խնուս ք-ից հր, Խամուր լեռան լանջին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն, վարժարան:	1915					
Խաչան Хачан Khachan	Վանի մահ-ի Բերկրի ք-ից 27 կմ հս-արլ, Արաղայի դաշտում:	1915	1915			1915	
Խաչատուր Хачатур Khachatur	Էրզրումի մահ-ի Ջղիի գվոկ-ում, Ջղի գք-ից 12 կմ հր: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն հայ և քուրդ:	1915					
Խաչելի Хачели Khacheli	Խարբերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկաձագի գվոկ-ում, Գորգանախանքի մոտ:	1915		+			
Խաչերով Хачеров Khacherov	Վանի մահ-ի Արճնշի գվոկ-ում: 1896 թ. ունեւր 15, առաջին համ. պատ ճախո-րեին՝ 30 տուն հայ բնակիչ:	1915		1915			
Խաչի գյուղ Хачи гюг Khachi gyugh	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Կարաքիլիսայի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն, եկեղեցի, վարժարան:			1915			
Խաչիկյան գոմ Хачикийн гом Khachikyan gom	Էրզրումի մահ-ի Դեբջանի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 18 տուն հայ, 12 տուն այլոք: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915	1915				
Խաչլի Хачли Khachli	Էրզրումի մահ-ի Հատանկալա գք-ից 30 կմ հր-արլ, Արաբս գետից աջ: 1915 թ. ունեւր 30 տուն խաւր բնակիչ:			1915		+	
Խաչկավանք Хачкаванк Khachkavank	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 20 կմ հս, Մաղկալեւ լեռան հր ստորոտում: Հայաբնակ, վարժարան:	1915	1915				
Խաչտուն Хачтун Khachtun	Խարբերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկաձագի գվոկ-ում, Թաղարո քուր	1895					1895

	գետի և ս. խաչ մատուռի մտա: Հայա- րնակ. 1915 թ.՝ 12 տուն:								
Խառակոնիս Хараконис Kharakonis	Վանի մահ-ի Արճակ գվոկ-ում, Արճակ լճի հս-արլ ափին: 1909 թ.՝ 200 տուն, վարժարան:	1915							
Խարատուն Харатун Kharatun	Վանի մահ-ի Հեքյարի գավ-ում, Աղբակ գվոկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 45 տուն խառը բնակիչ:	1895- 1896			1895- 1896				
Խարնի (քր) Харни Kharni	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ի Բաղչե գվոկ-ում, Ջահան գետի ձախ ափին: Հայարնակ. 1909 թ.՝ 140 տուն: Թուրքի կոտորածից փրկվել է միայն 9 հայ:	1909							1909
Խաս (գյուղ) Хас Khas	Բիբլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 16 կմ հս- արլ, Մեղրագետի ձախ կողմում, Բաղնշի ճամուսարհին: Մինչև 1915 թ. ուներ 500 տուն՝ մեծամասամբ հայեր, քրդերը 50 տուն էին: Հայերն ունեին վարժարան:	1915	1915						
Խաս-Չիֆտլիկ Хас-Чифтлик Khas-Chiftlik	Կարսի մարզում, Կարս ք-ից 10 կմ հս- արև: Հայարնակ. 1913 թ.՝ 57 տուն՝ 336 բնկ, եկեղեցի:	1920	1920						
Խասսա (գավառակ) Хасса Khassa	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ի Ջերեկ- բերեքթի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 38 գյուղ՝ 7800 բնակիչ:	1915		1915					
Խաստախանե Хастахане Khastakhane	Կիլիկիայում Հանքնի գվոկ-ում, Խաս- տախանե լեռան մտա: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 28 տուն:	1895					1895	1895	
Խասքոյ Хаскёй Khaskyoy	Կարսի մարզի Ադրահանի օկրուգում, Ադրահան ք-ից 23 կմ հր-արմ: 1907 թ.՝ 500 հայ և հույն:			1915 Աղ. Հայ.					
Խատերբոշ Хатербош Khaterbosh	Դարբեքի մահ-ում, Դիարբեքի ք-ից ոչ հեռու: Թուրքերը այրել էին գյուղի եկեղեցին:	1895			1895				1895
Խար Хар Khar	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Ալաշկերտի գվոկ-ում: Ուներ եկեղեցի:	I h. պ.							I h. պ.
Խար Хар Khar	Կարսի մարզի, Կարզվան ք-ից 8 կմ հս, Խար լեռան ստորոտին: 1913 թ.՝ 58 տուն՝ 762 բնակիչ:	1920	1920						
Խարաբազար Харабазар Kharabazar	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Դիարի մահ-ի գվոկ-ում: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տուն:	1914		1914					1914
Խարաբա Դասմիկ Хараба Гасмик Kharaba Ghasmik	Բիբլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մա- նազկերտի գվոկ-ում: Հայարնակ. 1914 թ.՝ 100 տուն:	I h. պ.	1915						I h. պ.
Խարաբաշեհիր Харабашеһир Kharabashehir	Բիբլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլա- միկում, Կոս լեռան հս-արմ ստորոտում, ս. Դամիկ վանքի մտա: 1909 թ.՝ 30 տուն հայ, 50 տուն՝ քուրդ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1895	1915		1895				1915
Խարաբաշեհիր Харабашеһир Kharabashehir	Բիբլիսի մահ-ում, Խլաք ք-ից արմ: Հա- յարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն:	1915							
Խարաբե Харабе Kharabe	Բիբլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանազ- կերտի գվոկ-ում:	1895			1895				1895
Խարաբեք Харабек Kharabek	Էրզրումի մահ-ում, Ջրի գ-ից 45 կմ հս- արլ: Հայարնակ. 1909 թ.՝ 40 տուն՝ 280 բնկ, եկեղեցի:	1914							1914

Խարաբիվ Харабивк Kharabivk	Դիարբերքի մահ-ի Բալուի գվոկ-ում, Արածանի գետի մոտ: Հայարմակ. 1915 թ.՝ 30 տոմս՝ 240 քմկ, եկեղեցի:	1915	1915							
Խարատաշ Хараташ Kharatash	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում: Հայարմակ. 1914 թ.՝ 400 քմկ, վարժա-րան:	I h. ս.							I h. ս.	
Խարականց Хараканц Kharakanc	Վանի մահ-ի Ոստանի շրջ-ում, Վանա լճի հր ափին: 1913 թ.՝ 36 տոմս՝ 185 քմկ: Հայտնի էր իր հայրուկներով:	1915	1915					+		
Խարակվիժ Хараквиж Kharakvig	Էրզրումի մահ-ի Խնուսի գվոկ-ում: Հա-յարմակ. 1914 թ.՝ 80 տոմս:	1915								
Խարախանի Харапахани Kharaxani	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մա-նազկերտի գվոկ-ում: Հայարմակ. 1909 թ.՝ 47 տոմս:	1915	1915							
Խարբերդ (մահանգ) Харберд Kharberd	Արևմտյան Հայաստանում, Արմ. Եփրատ և Արածանի գետերի հովիտներում: 1882 թ. ուներ 500.000 քմկ, որից 270.000-ը՝ հայեր, որոնք ունեին 15 վանք, 190 եկե-ղեցի: 1895 թ. կոտորածների ժամանակ թուրքերն ավերել են 138 հայկական բնակավայր: Թուրքերը այրել են 5064 տոմս, սպանել 180.000 հայերի, կոտու-տել 68 եկեղեցի ու վանք, 83 դպրոց:	1895, 1915	1915					1915		1915
Խարբերդ (քաղաք) Харберд Kharberd	Խարբերդի մահ-ում: 1850-ական թթ. ո-ւներ 25.000 քմկ, որից 15.500-ը՝ հայ, քազ-մաքիվ եկեղեցիներ, վարժարաներ:	1895- 1896, 1915	1915	1915					1895, 1915	
Խարզեթ Харзет Kharzet	Բիթլիսի մահանգում:	1895						1895		
Խարզիթ Харзит Kharzit	Վանի մահ-ի Գավաշի գվոկ-ում, ս. Կա-րապետ վանքից 5 կմ հր-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տոմս, որից 10-ը՝ քրդա-կան:	1915	1915							
Խարտկոխ Харткох Khartkokh	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 15 կմ հր: Հայարմակ. 1914 թ.՝ 10 տոմս, եկեղեցի:	1895						1895		
Խարտոս Хартос Khattos	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 18 կմ հա-արլ, Թրոնք գ-ից հս: Հայարմակ. 1909 թ.՝ 30 տոմս:	1915		1915						
Խարեկ Харкев Kharkev	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում: Հա-յարմակ. 1909 թ.՝ 36 տոմս:	1915		1915						
Խարկուսա Харкуса Kharkusa	Տրտալիզոնի մահ-ում, Տրտալիզոն ք-ից 27 կմ հր-արլ, Սյուննեհի գվոկ-ում: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տոմս:	1915		1915	1915					
Խհրի գյուղ Ххри гюг Khdri gyugh	Էրզրումի մահ-ում, Կարաքիլիսս գը-ից 5 կմ արլ, Մանկասար գետակի ափին: 1915 թ. ուներ 33 տոմս խառը բնակիչ:			1915						
Խեդխեդկ Хедхедк Khedxedk	Բիթլիսի մահ-ում, Մասունի Խարզան գվոկ-ում, Նանկրան գ-ալամբում:	1895			1895		1895			1895
Խեզխեզ Хезхез Khezhez	Դիարբերքի մահ-ում, Դիարբերքի դաշտում:	1895						1895		1895
Խեմդունա Хемдуна Khemduna	Բիթլիսի մահ-ում, Մղերդի գավ-ում, Մղերդ ք-ի մոտ:	1895			1895		1895			
Խեկա ս. Գեորգ (վանք) Хека св. Геворг Kheka s. Gevorg	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գվոկ-ում, Խեք գ-ից մոտ 2 կմ հր-արմ:							1895		

Խորթ Хырт Khərt	Երզրամի մահ-ի Խնուսի գվոկ-ում, Խնուս ք-ից 22 կմ հս-արլ: 1894 թ. հայարնակ, ունեւ 25 տուն: 1909 թ.՝ 70 տուն խառը բնակիչ:	1895		1895				
Խժիշկ Хжигшк Khgishk	Վանի մահ-ում, Թիւնարի գվոկ-ում, Վանա լճի ափին: Հայարնակ. 1909 թ.՝ 110 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915		1915				
Խիանք (գավառակ) Хианк Khiank	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում, Անդոկ լեռան եր-արմ կողմում: 1909 թ.՝ 56 տուն, որից 18-ը՝ հայկական: Տեղարնակ հայերը չլիմանալով թուրքերի հալածանքներին ընթատանում էին և դիմում գեմրի:	+					+	
Խիդուկ Хидук Khiduk	Դիարբեքի մահ-ում, Դիարբեքի դաշտում:	1895			1895			1895
Խիլիչպուկ Хилитчпук Khilitchptuk	Երզրամի մահ-ի Զոլի գվոկ-ում: Հայարնակ. 1915 թ.՝ 28 տուն՝ 288 բնկ: Կտուրածից փոկվել է միայն 21 հայ:	1915						
Խիջիկան Хиджикан Khijikan	Դիարբեքի մահ-ում, Դիարբեքի դաշտում:	1895			1895			1895
Խլաթ (քաղաք) Хлат Khlat	Բիթլիսի մահ-ում, Վանա լճից արմ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 200 տուն, որից 20 տունը՝ հայկական: Ուներ եկեղեցիներ, վարժարան:	1915						
Խլովիտ Хловит Khlhovit	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում, Տալվորիկից եր-արլ: Հայարնակ. 1909 թ.՝ 10 տուն:	1895						1895 1895
Խլխամեդ Хлхамед Khlxamed	Դիարբեքի մահ-ում, Դիարբեքի դաշտում:	1895			1915			1895
Խլրկու Хлрку Khlrku	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում:	1894						1894 1894
Խմելջուր Хмелдур Khmeljur	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 4 կմ եր-արմ: Հայարնակ. 1909 թ.՝ 12 տուն, եկեղեցի:	1895			1895			
Խյուրտուկ Хюуртук Khyurtuk	Սեբաստիայի մահ-ի Թոկատի գավ-ում: 1915 թ.՝ 250 տուն բնակիչ:	1915		1915				
Խնդրակատար ս. Սառվածածին (վանք) Хндракатар св. Аствацацин Khndrakatar s. Sstvacacin	Սեբաստիայի մահ-ում, Սեբաստիա ք-ից 10 կմ արմ:				1915			1915
Խնդրիկ Хндрик Khndrik	Խարբեքի մահ-ում, Դերսիմի գավ-ում, Չմշկածագ գ-ից հս-արմ: Հայարնակ. 1880-ական թթ.՝ 8 տուն: 1895 թ. բռնազարթվել են հարևան Մամաս գյուղը:	1895		1895				
Խնզրի Хнзри Khnzri	Երզրամի մահ-ում, Մամախաթումի գվոկ-ում: 1909 թ. ուներ 50 տուն խառը բնկ, 80 տուն՝ 920 հայ բնկ: Հայերն ունեին վարժարան:	1915						
Խնձաւերակ Хндзаверак Khndzaverak	Երզրամի մահ-ի Բարեղո ք-ից 10 կմ հս-արմ, Բալախտի դաշտում: 1909 թ. ուներ 35 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին վարժարան:			1915				
Խնձորգին Хндзоргин Khndzorgin	Վանի մահ-ի Կարճկամի գվոկ-ում, Վանա լճի եր ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն: Հայարնակ էր և ուներ եկեղեցի:	1918-1920		1918-1920				1918-1920
Խնձորեկ Хндзорек Khndzorek	Երզրամի մահ-ի Խնուսի գվոկ-ում: Հայարնակ:	1915		1915				

Խնձորեկ Xhndzorek Khndzorek	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Երզնկա ք-ից 50 կմ հր-արդ, Արմ. Եփ-րատի աջ կողմում: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 420 քմկ, վարժարան:	I h. ս.					1916		
Խնձորուտ Xhndzorut Khndzorut	Վանի մահ-ում, Մեկս գք-ից 5 կմ հս, Խնձորուտի ս. Գևորգ վանքի մոտ: Հայաքմակ. 1909 թ.՝ 13 տուն քմկ, եկեղեցի:	1896		1896		1896	1896		
Խնուս (գավառակ) Xhyus Khyus	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում: 19-րդ դ. վերջերին ուներ 22.528, որից 852-ը՝ հայ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25.000 հայ, 18 վարժարան: Ջարդերից փրկվել է միայն 128 հայ:	+							
Խնուս (քաղաք) Xhnus Khnus	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում: 1909 թ.՝ 900 տուն, 1914 թ.՝ 8000 խառը քմկ, որից 2000-ը՝ հայ: Կոտորածից փրկվել է միայն 200 հայ: Ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915							
Խշխորի Xhshkhorı Khshkhorı	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Արաքս գետի աջ ափին: Մինչ եղեմը ապրում էին 130 տուն հայեր:	1915		1915		1915			
Խոգաս Xhogas Khogas	Բիթլիսի մահ-ի Գեմջի գավ-ում, Չիֆթլիկ գվոկ-ում: Հայաքմակ. 20-րդ դ. սկզբներից՝ 55 տուն:	1915	1915						
Խոդնով Xhodnov Khodnov	Դիարբեքլի մահ-ում, Դիարբեքլի գավ-ում, Ֆարկին գք-ից 20 կմ հս: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տուն:	1895				1895	1895		
Խոզատ (գք) Xozat Khzat	Խարբերդի մահ-ում, Դերսիմի գավ-ում: 1915 թ. ուներ 8640՝ հայ և 1944՝ քուրդ քմակից: Հայերն ունեին 2 եկեղեցի, ուսումնարան:	1915		1915					
Խոզաղբյուր Xozaghbyur Khozaghbyur	Էրզրումի մահ-ի Մսկերի գվոկ-ում, Մսկեր գք-ից 42 կմ հր-արմ, Խոզաղբյուր վտակի ափին: 1909 թ.՝ 30 տուն՝ հայ, 60 տուն՝ քուրդ քմկ: Հայերն ունեին դպրոց, եկեղեցի, մատուռ:	1915	1915	1915					
Խոզաղբյուր Xozaghbyur Khozaghbyur	Խարբերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չոնկաձազի գվոկ-ում, ս. Քորոս գյուղախմբում:	1915		1915					
Խոզլու Xozlu Khozlu	Էրզրումի մահ-ում, Խնուս ք-ից 20 կմ հս-արդ, Դեղթափ (Մսխոտակ) լեռանցին: 19-րդ դ. վերջերին՝ 200 տուն, 1909 թ.՝ 125 տուն, որից 120-ը՝ հայկական: Ունեին վարժարան:	1915		1915					
Խոզնեղ Xozneger Khoznegh	Խարբերդի մահ-ում, Դերսիմի գավ-ում, Մեծկերտ գք-ից հր-արդ: Հայաքմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 60 տուն, վանք, եկեղեցի:	1915		1915					
Խոզքար Xozkar Khozkar	Էրզրումի մահ-ի Քրիի գվոկ-ում: Ուներ ս. Նիկողոս եկեղեցի, որը 1895 թ. թուրքերը կտրուպտել և այրել են:	1895				1895			
Խոթանլի Xotanli Khotanli	Կարսի մարզում, Կարս ք-ից հր-արմ, Վլադիկարս գք-ից 8 կմ հս-արմ: 1913 թ.՝ 51 տուն՝ 450 հայ քմկ, եկեղեցի:			1920	Մով. Հայ.				
Խոթանլու Xotanlu Khotanlu	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանգլեքտ գք-ից 26 կմ արմ, Արածանի գետի ափին, 1909 թ.՝ 65 տուն՝ հայ, 10 տուն՝ քուրդ:	1915	1915						

Խոխ Xox Khokh	Խարքերդի մահ-ում, Խարքերդ ք-ից 7 կմ հը-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 400 տմն 2500 հայ և թուրք: Հայերն ունեին եկեղեցի, որը 1895 թ. կողոպտվել է:	1915		1915		1895	
Խոխում Хохум Khokhum	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Հավածոր գ-ախմբում: 1895 թ. թուրքերը կողոպտել են գյուղի եկեղեցին:	1895				1895	
Խոձձեթ Ходзет Khozdet	Բիթլիսի մահամբում: Ասորում էին հայ խաղաղ բնակիչներ:	1895				1895	
Խոյ (գավառ) Хой Khoy	Պարսկահայաստանում, Ուրմիա լճից հը-արմ: 19-րդ դ. կեսերին ուներ 60 գյուղ, իսկ 1898 թ.՝ հայաբնակ 8 գյուղ, 308 տմն, 1836 բնկ, 8 եկեղեցի, ռաւմնա-րան:	1918		1923 Սով. Հայ.		+	
Խոնյալ Хонял Khonyal	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլա-նիկի գվեկ-ում:	1915		1915		+	
Խոշգյալդի Хошгялди Khoshgyaldi	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլա-նիկում, Խաչվա լճից 21 կմ արմ, Լիզ գետի աջ ափին:	1895, 1915		1915		1895	
Խոշխաբար Хошхабар Khoshxabar	Երևանի մահ-ի Ստրմաղուի գավ-ում, Իրգլեր ք-ից 8 կմ արմ: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 100 տմն:		1920			+	
Խոշմատ Хошмат Khoshmat	Դիարքերդի մահ-ում, Բալու ք-ից 7 կմ հը-արդ, Սակրաստ գետի ձախ ափին: Հա-յաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 120 տմն, եկեղեցի:	1895		1915		1895	
Խոշյան Хошян Khoshyan	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Ալաշկերտից 8 կմ հը-արմ: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 25 տմն:			1915			
Խոշկար Хошкар Khoshkar	Էրզրումի մահ-ի Գեմօի գավ-ում, Չիֆթ-լիկ գը-ից 24 կմ հը-արդ: 1909 թ.՝ 105 հայ և 37 այլազգի բնկ: Կար հայկական եկեղեցի: Թուրքերը գյուղի հայերին կո-տորել են 1915 թ. Կամախի կիրճում:	1915		1915			
Խոչխոլ Хочхол Khochhol	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվեկ-ում: Հայա-բնակ:	1915					
Խոբյին Хобин Khorjn	Դիարքերդի մահ-ի Դիարքերդի դաշ-տում:	1895				1895	1895
Խոջողի Ходжогли Khojoghli	Տրապիզոնի գավ-ի Օրդուի գվեկ-ում, Օրդու գը-ից 32 կմ հը: 20-րդ դ. սկզբնե-րին ուներ 50 տմն հայ բնակիչ:	I h. ay.	1915				
Խորխորն Хорхорн Khorxorn	Մերաստիայի մահ-ում, Մերաստիա ք-ից 24 կմ արդ: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջե-րին՝ 50 տմն, վարժարան, եկեղեցի:	I h. ay.	1915				
Խորոչ Хороч Khoroch	Խարքերդի մահ-ի Արսախի ք-ից 12 կմ հը-արդ, Ոսկեգետակից հը-արդ: Հայա-բնակ. 1895 թ.՝ 20 տմն, դպրոց:	1895		1895			
Խորոներան Хороверан Khoroveran	Էրզրումի մահ-ի Հասանկալայի գվեկ-ում: Հայաբնակ: 1909 թ.՝ 27 տմն:			1915 Կով-կաս			1915
Խոսքեր Хоскер Khosxer	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Միկս գը-ից 25 կմ հը-արմ: 1909 թ.՝ 30 տմն:	1915		1915			1915
Խոսնակ (Օսնակ) Хоснак Khosnak	Էրզրումի մահ-ում, Ջոլի գը-ից 20 կմ հը-արդ, Աղյուծ լեռից հը-արդ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբին՝ 200 տմն, վարժարան, վանք: Գյուղի հայերին թուրքերը կոտո-	1915		1915 Ար. Հայ.		1895	1895

	րեցին 1915 թ. Կամախի կիրճում և Զուրաբնա ձորում:						
Խոսնակու ս. Կիրակու (վանք) Хоснаку св. Киракос Khosnaku s. Kirakos	Էրզրումի նահ-ի Ջղիի գվեկ-ում, Ջղի գը-ից 20 կմ եր-արդ, Աստղարերդ գյուղից 5 կմ հս-արմ: Ջղիի առաջնորդարանն էր: Ուներ ռուսմեարան: Ավերվել է քաղաքի ձեռքով:					+	
Խոսպ Хосп Khosp	Վանի նահ-ում, Վան ք-ից 22 կմ եր, Հայոց ձոր գվեկ-ում: 1909 թ.՝ 43 տուն, 223 հայ և 6 տուն քուրդ: Հայերն ունեին վարժարան:	1915	1915		1895	1895	
Խոսրովարան Хосроваран Khosrovaran	Էրզրումի նահ-ի Խորասան գը-ից 16 կմ եր-արմ, Բոցիկ լեռան մոտ: 1915 թ. ուներ 60 տուն բնակիչ:		1915				
Խոտրջուր (գյուղախումբ) Хотражур Khotrjur	Էրզրումի նահ-ում, Կիսկիմի գվեկ-ում, Շորոխի ձախակղզումյան Խոտրջուր վտակի ետևում: 1915 թ. հայերը 8080 անձ էին, որից 7000-ը՝ սպանվեցին:	1915				+	
Խորասան Хорасан Khorasan	Էրզրումի նահ-ում, Ստորին Բասեն գվեկ-ում: 1909 թ.՝ 24 տուն հայ, կային նաև քուրդեր:		1915 Մով. Հայ.				
Խորգոմ (Հորգոմ) Хоргом Khorgom	Վանի նահ-ի Հայոց ձոր գվեկ-ում, Վանա լճի ափին, Ուտանի շրջ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 57 տուն, եկեղեցի:		1915		1895	1915	
Խորխոր Хорхор Khorkhor	Խարբերդի նահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկածագ գը-ից հս-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 600 հայ, 150 քուրդ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915	1915				
Խորխոն(ք) Хорохон(к) Khorkhon(k)	Մերաստիայի նահ-ում, Մերաստիա ք-ից 28 կմ եր-արմ, Հաֆիքի գվեկ-ում: 1914 թ.՝ 250 տուն՝ 2100 հայ, վարժարան:	1915	1915				
Խորոնք Хоронк Khoronk	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշ ք-ից 8 կմ հս-արմ: 1909 թ.՝ 50 տուն հայ, 6 տուն՝ քուրդ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915				
Խորսանա Хорсана Xorsana	Մերաստիայի նահ-ում, Մերաստիա ք-ից 12 կմ արդ: 1914 թ. ուներ 2600 հայ բնկ, վարժարան, 2 եկեղեցի:	1915					
Խորտոմ (տնտանոց) Хортум Khortum	Կիլիկիայում, Հանքնի գվեկ-ում: 1915 թ. այստեղով են անցել հայ տարագիրները Հանքնից Միս քչվելիս:						
Խոց (Խոց) Хоц Khots	Բիթլիսի նահ-ում, Մառտնում, Շուխապի ստորոտում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տուն:	1915	1915				
Խոցեմասիա Хоцтемасна Khoctemacia	Տրասպիզոնի նահ-ում, Յուսուբայի գյուղախումբ:	1915					
Խոք Хоц Khop	Բիթլիսի նահ-ում, Սիբրդի գավ-ում:	1895		1895	1895		
Խոքա Хопа Khopa	Տրասպիզոնի նահ-ում, Սև ծովի եր ափին, ՎՀ Բարում ք-ից 30 կմ եր-արմ:		1915		1895	1895	
Խոքեր Хопер Khoper	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշ ք-ից 7 կմ հս, Մեղրագետից աջ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 30 տուն:			1895	1895	1895	
Խվներ Վերին Хвнер Верин	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշ ք-ից 30 կմ արդ, Գոմշանոս լեռան լանջին: Խվներ Ներ-	1915	1915				

Khvner Verin	քին գյուղի հետ 1890 թ. ունեւ 50 տում՝ հայ, 3 տում քուրդ: 1909 թ.՝ 60 տում՝ քուրդ, 20 տում՝ հայ:								
Խտան (Խրտան) Хтан Khtan	Բիբլիսի մահ-ում, Սաւառում, Մոխա- սարի շրջ-ում, Մոխասար-Ամրոկ ճանա- պարհին, Արրի գ-ից 4 կմ հեռու, Գեղի- գազանից հր-արդ: 1895 թ.՝ 100 տում՝ հայ բնակիչ:	1895						1895	1895
Խրարք Храрк Khrank	Խարրերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում:	1915- 1916							
Խրբասար Хрбасор Khrbasor	Երզրամի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Այնթապում: 1909 թ.՝ 89 տում՝ հայ և քուրդ:	1915	1915						
Խրեֆաս Хрефас Khrefas	Դիարրերդի մահ-ում, Դիարրերդի դաշտում:					1895		1895	
Խրեմխայա Хрымхайа Khremkhaya	Երզրամի մահ-ի Խնուսի գվոկ-ում, Արա- ծանի գետի ափին: Հայարմակ. 1914 թ.՝ 52 տում:	1915	1915						
Խրչիկ Хрчяк Khrcik	Խարրերդի մահ-ում, Խարրերդ ք-ից 6 կմ հր, Խրչիկ-Արղանամտին ճանա- պարհից աջ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տում՝ հայ: Կար եկեղեցի:	1915							
Խրորտենց (Խրորտեց) Хоротенц Khortenc	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Կարկառ գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 45 տում՝ հայ, եկեղեցի:	1915	1915			1895	+	1895	
Խրոջ (Խռոճ) Хрудж Khruj	Բիբլիսի մահ-ում, Սաւառում, Խուլի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 7 տում՝ հայ բնակիչ:	1895				1895			
Խուբս (Խոխոս) Хубс Khubs	Երզրամի մահ-ում, Բարերդ ք-ից 12 կմ հր, Մարոխ գետից ձախ: 1909 թ.՝ 90 տում՝ հայ: Ունեւ վանք, դպրոց:	1915	1915						
Խուբս (Խոխոս) Хубс Khubs	Երզրամի մահ-ում, Զոյի գ-ից 12 կմ արմ, Խաչկոնց լեռան հր ստորոտում, Մերկկի գ-ի և ս. Փրկիչ վանքի մոտ: Հայարմակ. 1915 թ.՝ 317 տում՝ 2400 բնկ: Ունեւ եկեղեցի, մատուռ, վարժարան, մանկապարտեզ: 1914 թ. մայիսին թուր- քերը կոտորել են 1642 հայ:	1914							1915
Խուզբ Хузб Khuzb	Արևմտյան Հայաստանում: Հայարմակ. 1895 թ.՝ 18 տում բնակիչ:	1916							
Խուտ Хут Khut	Բիբլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում, Սպարկերտի մոտ: 1909 թ.՝ 9 տում՝ հայ բնակիչ:	1895	+			1895		1895	
Խուտ-Բրնաշեն (գավառակ) Хут-Брнашен Khut-Brnashen	Բիբլիսի մահ-ում, Սաւառում: 1915 թ. ունեւ 21 հայարմակ գյուղ: Մեծ եղե- նի ժամանակ հայերը մահառակվեցին, փրկվածները գաղթեցին Ար. Հայաս- տան, ՀՀ Աշտարակի և Թալինի շրջան:	1915	+						
Խուտիկ Хутик Khultik	Բիբլիսի մահ-ում, Բաղիչ ք-ից 8 կմ հր- արդ: 1915 թ.՝ 400 տում՝ հայ բնկ, 2 դպրոց, եկեղեցի:	1915				1915		1915	
Խուլիկ Хулик Khulik	Բիբլիսի մահ-ում, Խլար ք-ից 13 կմ հս, Նազիկ լճից հս-արդ: 1909 թ.՝ 20 տում՝ 183 հայ:	1915	1915						
Խուլիկ Хулик Khulik	Բիբլիսի մահ-ում, Սաւառի Խարզան գվոկ-ում, Նահիրան գ-ախմբում:	1895		1915	1915	1915		1915	
Խուլի (սոխ) Хули Khulp	Բիբլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 46 կմ հր-արդ: 1914 թ.՝ 360 տում՝ 8640՝ հայ և քուրդ:	1915						1915	

Խուլի (գաղաթակ) Хулл Khulo	Բիթլիսի մահ-ում, Մասառնում, Անդրկ լեռան շրջ-ում: Մինչև եղեռնը ունեւր 700 հայ քնակիչ:	1915					1915	
Խումար Хумар Khumar	Վանի մահ-ի Վան գաղ-ում, Շառախ գ-ից 18 կմ եր-արմ, Կաճեռից (Կաս-կես) եր-արմ: 1850-ական թթ.՝ 15 տուն հայ: 1909 թ.՝ 10 տուն:	1895					+	
Խումլի Хумли Khumli	Էրզրումի մահ-ում, Ալաշկերտի գվոկ-ում:	1915					1915	
Խումս Хумс Khums	Վանի մահ-ում, Վանա լճի եր ափին, Բաղնշի Ազնվացճոք գվոկ-ում, այլ քա-ժամանակ՝ Բիթլիսի մահ-ում, Կարճկամի գվոկ-ում, Եղեզիսից 8 կմ հս-արլ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 20 տուն: 1909 թ.՝ 30 տուն հայ:	1895, 1915	1915			1895	1895	
Խուշին Хушин Khushin	Խարթերի մահ-ում, Բերրի գ-ից 15 կմ արլ, Բերրի գետի աջ ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 42 տուն՝ հայ, 4 տուն քուրդ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915						
Խուպեք Хупек Khupek	Էրզրումի մահ-ում, Ջոլի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 20 տուն հայ՝ 140 անձ և 105 տուն այլազգիներ: Կար վարժարան, եկեղեցի: 1915 թ. թուրքերը բռնի կերպով տեղա-հանել են հայ խաղաղ քնակիչներին և սպանել Կամախի կիրճում:	1915	1915					
Խումնավիլ Хурнавил Khurnavil	Մերաստիսի մահ-ում, Տեփիկ ք-ից արլ: 1915 թ.՝ 150 տուն՝ 1200 հայ քնկ, եկե-ղեցի, վարժարան:	1915	1915	1915				
Խուր Хур Khur	Բիթլիսի մահ-ում, Մասառնում, Մուկան կամ Խուր-Բոնաշեն գվոկ-ում: 1870-ա-կան թթ.՝ 35 տուն՝ հայ: 1909 թ.՝ 10 տուն՝ հայ:	1895	1895			1895		
Խուրդաք Хурдап Khurdap	Բիթլիսի մահ-ի Բիթլիսի գաղ-ում:	1895				1895		
Խուք Хуп Khup	Բիթլիսի մահ-ում, Վանա լճից եր-արմ Խիզանի գվոկ-ում, Խիզան գետի եռվ-տուն: 1850-ական թթ.՝ 30 տուն: 19-րդ դ. վերջերին՝ 12 հուն, 1909 թ.՝ 9 տուն՝ հայ: 1895 թ. թուրքերը կողոպտել և այրել էին գյուղի եկեղեցին:	1895				1895	1915	
Շատվանք (Ճանժվան, Ժատվան) Цацванк Tsatsvank	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գաղ-ում, Մարաքիերտի գվոկ-ում, Ամենասաքք Եր-րոզդոթյուն վանքի մոտ: Հայաքնակ. 1896 թ.՝ 50 տուն:	1915	1915			1896	1896, 1915	
Շակժակ Цакцак Tsaktsak	Վանի մահ-ի Վանի գաղ-ում, Արճնշի գվոկ-ում: Հայաքնակ. 20-րդ դ. սկզբնե-րին՝ 42 տուն՝ 375 քնակիչ:	1915	1915				1915	
Շակտար Цактар Tsaktar	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 15 կմ հս-արմ, Մալմես գետի ափին: 1909 թ.՝ 40 տուն՝ հայ:	1915	1915					
Շակքար (ժաք) Цаккар Tsakkar	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 20 կմ եր-արմ, Անդոկ լեռան շրջ-ում, Անկ գյուղի մոտ: Հայերը սրաշտարանվելու համար ժաքում անցր էին քացել և այրուել սպասում էին թուրքերին:						+	
Շաղկե Цагке Tsaghke	Բիթլիսի մահ-ում, Նազիկ լճից հս-արլ, Խլաք ք-ից 9 կմ հս, եկեղեցի:	1895	1915					

Մաղկարի (Մաղկարան) Цагкари Tsagkari	Էրզրումի նահ-ում, Մամախասթան գ-ից 20 կմ հր-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն՝ հայ, 15 տուն՝ այլազգիներ: Հայերն ունեին վանք, մատուռ, վարժարան:	1915	1915					
Մաղկոց Цагкоц Tsaghkots	Էրզրումի նահ-ի Խոտորջուր գյուղում:	+						
Մայծակ Цайцах Tsaytsak	Վանի նահ-ի Վանի գավ-ում, Արճեշի գվոկ-ում: 1896 թ.՝ 40 տուն հայ, Ականց 25 կմ հր-արմ, Վանա լճի ափին:	1896		1896				
Մանծաղ Цаянцг Tsantsagh	Էրզրումի նահ-ում, Խոջասան գ-ից 8 կմ հս, Կարս տանող ճանապարհին, Ար-տաստ գետի ափին: 1909 թ.՝ 47 տուն:	I հ. ս.		1915				
Մառուկ Царук Tsaruk	Խարթերոյի նահ-ում, Խարթերոյ ք-ից 9 կմ հս-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տուն, եկեղեցի:	1915						1895
Մերմակ (Միմմակ) Цермак Tsermak	Բիթլիսի նահ-ի Սպարկերտի գվոկ-ում:	1895		1895				
Միծաղարեր ս. Աստվածածին (Ռշտմնյաց վանք) Цицагаберд св. Астваца-дин Tsitsaghaber s. Astvatsatsin	Վանի նահ-ում, Վան ք-ից 20 կմ հր-արդ, Խոջաք գետի ձախ ափին, Հերեմեր (Էրեմեր) գյուղում:					1895		1915
Միծանց Цицанц Tsitsants	Վանի նահ-ի Վանի գավ-ում, Շատախի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 22 տուն՝ 164 տուն՝ հայ, դպրոց, եկեղեցի:	1915		1915				
Միկանո Цикано Tsikano	Տրասպիզոնի նահ-ի Տրասպիզոնի գավ-ում, Ջեմիզլիք գ-ախմբում: 1915 թ.՝ մեկ տուն հայ էր մնացել:	1915		+	+			
Մրնկա (Յրնձոդ) Цимла Tsimla	Տրասպիզոնի նահ-ի Սյուրմենեի գվոկ-ում, Տրասպիզոն ք-ից 25 կմ հր-արդ:	1915				1895		
Մրնկիկա Цинкила Tsinkila	Տրասպիզոնի նահ-ում, Յոմուրայի գվոկ-ում: 1914 թ.՝ 43 տուն բնկ, Գևորգյան վարժարան:	1915				1915		
Մրնիկիկա Циврика Tsivrika	Տրասպիզոնի նահ-ի Տրասպիզոնի գավ-ում, Պլատանա գվոկ-ում, Սևուս գետի հովտում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 23 տուն հայ բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915					
Մրմակ (Մերմաք) Цирмак Tsirmak	Էրզրումի նահ-ում, Ջոլի Խոսմակ գյու-ղից 3 կմ արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տուն՝ 1500 անձ, 14 տուն՝ բոթք: Հայերն ունեին եկեղեցի, երկսես վարժարան:	1915		1915	ԱՄՆ			
Մկոր (Մոկոմ) Цкор Tskor	Վանի նահ-ում, Վանա լճից 20 կմ հր-արմ, Վերին Կարկառ գվոկ-ում: 1915 թ.՝ 17 տուն՝ 140 հայ, 1909 թ.՝ 38 տուն հայ, եկեղեցի և վանք:	1895	1915	1915	1895		1895	1915
Մղակ Цгак Tsghak	Բիթլիսի նահ-ում, Վանա լճի արմ ափին: 1882 թ.՝ 90 տուն՝ 865 անձ հայ, 1909 թ.՝ 60 տուն՝ 496 բնկ, եկեղեցի:	1895		1915	Ար. Հայ.		1895	
Մղակ (Չիակ) Цгак Tsghak	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշ ք-ից 24 կմ հր-արդ, Մուշ-Բաղեշ ճանապարհից աջ, Գոմշանուս լեռան հս լանջին: 1890 թ.՝ 35 տուն՝ հայ, 15 տուն՝ բոթք:	1915						
Մմաթաղ Цматар Tsmatagh	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Խուրի գվոկ-ում:	+					1894	

Շոկորցուն Цкоренц Tsokorcun	Վանի մահ-ում, Վանի գավ-ում, Ստորին Կարկառ գվուկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 15 տոմս՝ 126 հայ բնակիչ:	1915			1915	1915		
Ծպնի Цпни Tspni	Կարսի մարզում, Կարզվանի օկրուգում, Տեկոր գետի աջ ափին: 1913 թ.՝ 212 տոմս՝ 1643 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915				Ար. Հայ.	
Շոզետ Цпрет Tsrget	Բիթլիսի մահ-ում, Մեջ ք-ից արլ, Սեդ- րագետ գետից ձախ: 1915 թ. նախօրեին 40 տոմս՝ հայ, 30 տոմս՝ ջուրդ:	1915	1915					
Շվար (Մուվար, Յվար) Цвар Tsvar	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 9 կմ հս- արլ, Բաղեշ գետից աջ: Արլ-ում և Խաչն է: 19-րդ դ. վերջերին՝ 30 տոմս, 1909 թ.՝ 17 տոմս՝ 86 բնկ, եկեղեցի, ուխտատեղի:	1895	1915		1895			
Շվստան (Չվստան) Цвстан Tsvstan	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 8 կմ հր, Վանա լճից հր-արլ, Շամիրամի ջրանց- քից ձախ: 1850-ական թթ.՝ 57 տոմս՝ հայ, 18 տոմս՝ այլազգի: 1909 թ.՝ 80 տոմս՝ հայ, 60 տոմս՝ թուրք: Ումեր և Գևորգ եկեղեցի, կից՝ տաճարով, որը 1895 թ. կողոպտվել էր, որն ուներ վանք:		1915		1895			
Կադրա Кадра Kadra	Տրասպիզոնի մահ-ում, Տրասպիզոն ք-ի մուսակալքում: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 21 տոմս: 1895 թ. թուրքերը կողոպտել են գյուղի եկեղեցին:	1895		+	1895	1895		
Կազաչեղ Казачар Kazachegh	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Շատա- խում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 50 տոմս հայ:	1895			1895			
Կազբել (Էն) Казбел Kazbel	Կեսարիայի մահ-ի Կեսարիայի շրջ-ում: Լեռան մոտ հայ տարագիրների մի մեծ խումբ ենթարկվել է դաժան տառապանք- ների:							
Կազիմաղարա Казимагара Kazimaghara	Մերասոխայի մահ-ում, Մերասոխա ք-ից 36 կմ հր: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբ- ներին՝ 40 տոմս, նախակրթարան:	+						
Կատսա (Կատոսա) Катса Katsa	Խարբերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Բերդակից հս-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 35 տոմս, որից 20-ը՝ հայկական, 15-ը՝ քրդական: Հայերն ունեին դպրոց, եկե- ղեցի:	I h. u.	1915					
Կաժ Каж Kag	Էրզրոմի մահ-ում, Մպեր գք-ից հս, Ճորոխի աջ ափին: Հայարնակ. 1909 թ՝ 18 տոմս, ծխական դպրոց, եկեղեցի, 2 մատուռ:	1915	1915					
Կաիկ Каик Kaik	Դիարբեքրի մահ-ի Դիարբեքրի գավ- ում, Ֆարկին գք-ից 23 կմ արմ, Ֆար- կին-Դիարբեքր ճամուպարից քիչ հր: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տոմս հայ:	I h. u.	1915				I h. u.	
Կալա Кала Kala	Մերասոխայի մահ-ի Մերասոխայի գավ- ում, Շալին Գարսիսիսար գ-ից 20 կմ արմ, եկեղեցի, վարժարան:	I h. u.					I h. u.	
Կալարաշ (Կալասաշ) Калараш Kalarash	Էրզրոմի մահ-ի Բայազետի գավ-ում: Հայարնակ: Կար եկեղեցի:	I h. u.					I h. u.	
Կալաֆկա Հայկական Калафка Айкакан Kalafka Haykakan	Տրասպիզոնի մահ-ում, Տրասպիզոն ք-ից 20 կմ հր-արլ: Հայարնակ. 1915 թ.՝ 63 տոմս, Մահակյան երկսեռ վարժարան, 2 եկե- ղեցի: Թուրք հրոսակների հարձակում- ներից փրկվել է ընդամենը 8 հայ:	1915	1915					

Կաղեղեր (ավան) (Գյուլնար) Каледере Kaledere	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Իչելի գավ-ում: 1915 թ. ունեւ 50 տուն հայ բնակիչ:	1915	1915						
Կաղեղերեսի Каледереси Kalederesi	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի Ջոզանի գավ-ում, Երեւարան գը-ից ոչ հեռու: 1863 թ.՝ 40 տուն հայ:	I հ. ս.	I հ. ս.						
Կաղեկզընման Калекгынман Kalekgəntman	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 20 տուն հայ բնկ: 1895 թ. թուրքերի հալածանքներից ու տպանա-թյուններից փրկվել են քիչ թվով հայեր:	1895		1895					1895
Կաղեջիկ Каледжик Kalejik	Կարսի մարզի Կարսի օկրուգում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 71 հայ բնակիչ:		1920						
Կաղեջուխ Каледжух Kalijukh	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գվեկ-ում: Հայաբնակ:	1915							1915
Կակարիճ (գը) Какарич Kakarich	Էրզրումի մահ-ում, Էրզրում ք-ից 8 կմ հս-արմ, Արմ. Եփրատ գետի ստից 2 կմ հեռու: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 250 տուն՝ 201 տունը՝ հայկական, դպրոց, եկեղեցի: Չուկել է հայ բնակչության մեծ մասը:	1915							
Կաղազիս (Գեղազիս) Кагазис Kaghazis	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Շատախի գվեկ-ում, Շատախ գը-ից 20 կմ հս-արմ, Ոտոանից 10 կմ հը-արլ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 214 բնկ, եկեղեցի:	1895	1915	1895					1915
Կաղբի Кабди Kaghbi	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Շատախի գվեկ-ում, Ակոռ կամ Չոռոս ս. Ստեփանոս վանքի մոտ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 75 տուն՝ 460 բնկ, վարժարան:	I հ. ս.						+	I հ. ս.
Կաղզի-Ուրեն Каззи-Урен Kaghzi-Uren	Տրապիզոնի մահ-ի Օրդուի գվեկ-ում, Բերշեմսկի գյուղախմբում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 48 տուն հայ, դպրոց, եկեղեցի:	1915	1915						
Կաղնուտ Кагнут Laghut	Խարբերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Մեծկերտ գը-ից 20 կմ հս-արլ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 13.000 տուն բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915						
Կամախ (գախտակ) Камах Kamakh	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում: 19-րդ դ. առաջին քնտրում ունեւ 360 գյուղ՝ 210.000, մեծամասամբ հայ բնկ, որոնց մի մասը լոմի մտաներականացվել էին:	1915	1915		+				
Կամախ (գը) Камах Kamakh	Էրզրումի մահ-ում, Կամախի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1500 բնկ, որի կեսը հայ, եկեղեցի:	1915	1915	1915	1915	1915			
Կամախ Камах Kamakh	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղնշ ք-ից 8 կմ հս-արլ, Մուշ տանող ճամապարհից աջ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն, եկեղեցի:	1895					1895		1915
Կամախ (ձոր, կիրճ) Камах Kamakh	Էրզրումի մահ-ի Երզնկա ք-ից 50 կմ հը-արմ, Ալն - Արսիկի - Խարբերդ ճամապարհին: Այստեղ 1915 թ. մայիսին թուրքերը կոտորեցին Երզնկայից ըշված 25.000 հայերի:	1915							
Կամարակապ Камаракан Kamarakan	Խարբերդի մահ-ում, Ալն գը-ից 2 կմ հը-արլ: 1880-ական թթ. ունեւ 1133՝ հայ և 212՝ թուրք բնկ: Հայերն ունեին 2 դպրոց, բարձրագույն կրթարան, տպարան, մի քանի եկեղեցիներ:	1915	1915	+					

Կամբոնին Камбынин Kambənin	Բիբլիսի մահ-ում, Սառամի Խուլի-Խի-անք գվոկ-ում: 19-ր դ. վերջերին՝ 40 տոմս՝ հայեր, որոնք գերուցան եղան 1894 թ.:	1894						1894	
Կամիս Камис Kamis	Մերաստիայի մահ-ում, Մերաստիա ք-ից 28 կմ հս-արլ, Ալիս գետի ափին: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 1700 անձ:	1915	1915						
Կամրջագեղ Камржагер Kamrjagegh	Էրզրումի մահ-ի Բասենի գավ-ում, Հասանկազա գք-ից 14 կմ արլ: 1915 թ. ունեթ 250 տոմս, որից 150 տոմսը՝ հայեր:	1915	1915	1915			1895		
Կամուրջ Камурдж Kamurj	Հայոց Միջագետքում, Եղեսիա ք-ից 6 կմ հս-արլ: Հայաբնակ. 19-ր դ. վերջերին՝ 400 տոմս, վարժարան, 2 եկեղեցի, 1 վանք:	1915					1915		
Կամուրջ Камурдж Kamurj	Բիբլիսի մահ-ում, Խլաթ ք-ից 8 կմ հր-արմ, Վանա լճի ափամերձ շրջ-ում, Խլաթ և Դատվան ք-երի միջև: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 700 անձ, դպրոց, 2 եկեղեցի:	1915	1915						
Կամուրջգլուխ Камурджлух Kamurjglukh	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում: 1909 թ.՝ 4 տոմս հայ և 1 տոմս այլազգի:	1915							
Կայարտի Каярти Kayaarti	Տրասպիզոնի մահ-ում, Ջանիկի գավ-ում: Հայաբնակ. 1873 թ.՝ 25 տոմս, եկեղեցի:	1915	1915						
Կայարաշի Каябаши Kayabashi	Կիլիկիայում, Նիկոն ք-ի մոտ: Հայաբնակ:	1915						1909	
Կայաբեգ Каябег Kayabeg	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Ալաշկերտի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տոմս, վարժարան, եկեղեցի:	1915		1915					
Կայալունար Каялунар Kayarunar	Մերաստիայի մահ-ում, Մերաստիա գավ-ում, Կամարակ ախանից արլ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 800 բնակիչ:	1915	1915						
Կայերլիկ Кайерлик Kayerlik	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում:	1909						1909	
Կայնեմերան Кайнемеран Kajnemeran	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Ուտան գք-ից 17 կմ հր: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 20 տոմս:	1915	1915	1915					
Կան Кан Кан	Էրզրումի մահ-ում, Սպեր գք-ից հր-արլ: Հայաբնակ. 20-րդ սկզբներին՝ 98 տոմս:	I հ. ս.						I հ. ս.	
Կան (գք) Кан Кан	Էրզրումի մահ-ի Կարին ք-ից 3 կմ հս-արմ: 1914 թ.՝ 350 տոմս հայ, 150 տոմս՝ քուրդ: Հայերն ունեին դպրոց, 2 եկեղեցի:	1915	1915	1915					
Կանգարլի Кангарли Kangarli	Դիարբեքի մահ-ում, Բարուի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տոմս հայ՝ 320 անձ, 175 քուրդ:	1915	1915						
Կանգվար Кангвар Kangvar	Վանի մահ-ում, Վանի գավ-ում, Ար. Տիգրիսի աջ ափին, Հոգյաց վանքի մոտ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տոմս, վանք:	1896, 1915		1915				1896	1896
Կանդու Канду Kandu	Վանի մահ-ի Կարնկանի գվոկ-ում: Հայաբնակ էր, ունեթ եկեղեցի:		1915				1895	1895, 1915	
Կանեգավան Канегаван Kanegavan	Վանի մահ-ում, Բերկրիի գվոկ-ում Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 20 տոմս:	I հ. ս.		I հ. ս.					
Կանիկոր Каникор Kanikor	Բիբլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մանգլեկտից 20 կմ հս: 1909 թ.՝ 15 տոմս՝ հայ, 50 տոմս՝ քուրդ:	1915	1915						

Կանիսուրիկ Канисурик Kanisurik	Բիթլիսի գահ-ում, Աղերդի գավ-ում, Ռեդ-վան գվեկ-ում: Հայարմակ:	I h. պ.					I h. պ.
Կանչարս Канчарс Kanchars	Վանի գահ-ի Կարճկանի գվեկ-ում, Խոնս գ-ից հր-արմ: Հայարմակ. 1909 թ. 20 տուն, եկեղեցի:	1915	1915				
Կանչի Канчи Kanchi	Կիլիկիայում, Ադամայի գահ-ում, Ջեյ-թունում Կանչի քերդեցի հա: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 35 տուն՝ հայ, 75 տուն՝ բուրդ: Թուրքերը ստեղծել էին հայկա-կան քաղամասը:	+					I h. պ.
Կապան Капан Капан	Բիթլիսի գահ-ի Բիթլիսի գավ-ում, Խի-զանի գվեկ-ում: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տուն բնակիչ:	1915	1915				
Կապան Капан Капан	Կիլիկիայում, Կապան քերդեցի 5 կմ հե-ռու: 19-րդ դ. վերջերին՝ 1500 հայ: Առա-ջին համ. պատ. ժամանակ 400 տուն հայ, դպրոց:	1895, 1915					1895
Կապան-Մադեն (գավառակ) Капан-Маден Капан-Maden	Խարքերդի գահ-ում, Խարքերդի գավ-ում: Գավառակում մեծ թիվ էին կազ-մում հայերը:	1915	1915				
Կապան-Մադեն (գր) Капан-Маден Капан-Maden	Խարքերդի գահ-ում, Խարքերդ ք-ից 40 կմ հա-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 300 տուն, որի կեսը հայ, վարժարան, 2 եկե-ղեցի:	1915	1915				
Կապոն Капон Капон	Տրասիզոնի գահ-ում, Տրասիզոնի գավ-ում, Պատանայի (Ագչեսալատ) գվեկ-ում: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին 22 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915				
Կարնա Карна Karна	Բիթլիսի գահ-ում, Մուշ ք-ից քիչ հր: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 130 տուն՝ 1000 հայ և 30 տուն՝ քուրդ բնկ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1895		1895			I h. պ.
Կարուվանիո Каруванио Karuvanio	Վանի գահ-ի Կարճկան գվեկ-ում:	1895			1895		1895
Կասմա Касма Kasma	Սերաստիայի գահ-ի Սերաստիայի գավ-ում, Տերիկի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբնե-րին՝ 700 անձ, որից 500-ը՝ հայ, 200-ը՝ բուրդ: Հայերն ունեին վարժարան, եկե-ղեցի:	1915		1915			
Կասր (Կասրիկ) Каср Kasr	Վանի գահ-ում, Վանի գավ-ում, Աստի-ծաշեն գյուղից 3 կմ հա: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 240 բնակիչ:	I h. պ.					I h. պ.
Կասր գյուղ Каср гюг Kasr gyugh	Բիթլիսի գահ-ում, Բաղեշ ք-ից 25 կմ հր-արմ, Շենաձորի շրջ-ում: Հայարմակ. 1850-ական թթ.՝ 10 տուն:	I h. պ.					I h. պ.
Կասսար Кассар Kassar	Բիթլիսի գահ-ի Բիթլիսի գավ-ում, Շե-նաձորի շրջ-ում: Հայարմակ:	1895		1895			
Կավզա Кавза Kavza	Սերաստիայի գահ-ի Սերաստիայի գավ-ում, Ամասիայի շրջ-ում: Հայարմակ: Ա-ռաջին համ. պատ. նախօրեին 70 տուն, 520 շունչ:	1915		1915			1915
Կատինոկ Катинок Katinok	Բիթլիսի գահ-ի Խիզանի գվեկ-ում: Հա-յարմակ. 1909 թ.՝ 18 տուն, եկեղեցի:	I h. պ.					I h. պ.
Կատկոն Каткон Katkon	Բիթլիսի գահ-ում, Մուշի գավ-ում, Բուր-նիկում: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 38 տուն բնակիչ:	I h. պ.					I h. պ.

Կարաբոզազ Карабогаз Karaboghaz	Սեբաստիայի մահ-ի Սեբաստիա ք-ի մոտ: Մինչև 1915 թ. ունեւր 1700՝ հայ և 65 տուն՝ այլազգի: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915		1915				
Կարագյոլ Карагёл Karagyol	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ՝ 30 տուն: Հայաբնակ-վել է 1915-1916 թթ.:	1895			1895		1895	
Կարաթաշ (գք) Караташ Karataash	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում, Էրզրաո գվոկ-ում: 1894 թ.՝ 500 հայ բնակիչ:	1909						
Կարաիսալու Караисалу Karaisalu	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում, Ադա-նա ք-ից 45 կմ հս-արմ, Սաբաս գետից աջ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 500 բնակիչ:	1909			1909			
Կարակայա Каракая Karakaya	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մամազ-կերտ ք-ից 12 կմ հս-արլ: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 114 անձ:	1915			1915			
Կարահալի Карагали Karahali	Սեբաստիայի մահ-ում, Թոզլաքի գավ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 55 տուն, վարժարան:	1915	1915					1915
Կարահաջիլի Караджили Karahajili	Սեբաստիայի մահ-ի Թոնուսի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 2400 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915		1915			1915	
Կարահոյուք Карагоюк Karahoyuk	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում: Հայա-բնակ էր:	1909						1909
Կարամահմեդ Карамагмед Karamahmed	Կարսի մարզում Կարս ք-ից հր-արլ: Հա-յաբնակ. 1913 թ.՝ 622 անձ:		1920					ՀԱՀ
Կարաչիկ Карачик Karachik	Դիարբեքլիի մահ-ի Արդանամադենի գավ-ում, Հայնե գք-ի շրջ-ում:	1895			1895		1895	1895
Կարա Պըյզ Кара Пыйг Kara Pəyg	Սեբաստիայի մահ-ում, Թոզլաքի գավ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն, եկեղեցի:	1915			1915	1915		1915
Կարաջարի Караджари Karajari	Պարսկահայաստանում, Ուրմիայի շրջ-ում: Մինչև 1914 թ. հայաբնակ էր:			1915				
Կարաջորան Караджоран Karajoran	Կոնստանդնուպոլիսի մահ-ում, Կոնստան-դնուպոլիս ք-ից հր, Արգեստ լիսան ստորոտում Մինչև 1915 թ.՝ 200 տուն՝ հայ և հույն: Հայերն ունեին վարժարան: Թուրքերը կոտորել են մի-այն հայերին:	1915						
Կարասու Վերին Карасу Верин Karasu Verin	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 30 կմ հր-արլ: 1914 թ.՝ 50 տուն հայ և այլազգիներ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1895						
Կարավանք Караваңк Karavank	Կարսի մարզի Կաղզվան ք-ից 7 կմ հր-արմ: Հայաբնակ. 1913 թ.՝ 435 բնկ: Թուր-քերի հալածանքից հայերը սոխաղված լռնագաղթել են Ալլ. Հայաստան:			1920				Ալլ. Հայ.
Կարավի (Կտավի, Կոբավու) Карави Karavi	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 21 կմ հս, Մուշի դատում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 90 տուն:	1915			1915			1915
Կարակիլիսա Каракилиса Karakilisa	Էրզրումի մահ-ում, Բայազետի գավ-ում: 1915 թ.՝ 1500:	1915	1915					
Կարակիլիսա Каракилиса Karakilisa	Էրզրումի մահ-ի Երզնկա ք-ից հր-արլ: 1915 թ.՝ 50 տուն հայ և այլազգի: Հայերն ունեին վարժարան:	1915			1915			
Կարակոբրի Каракепри Karakyopri	Էրզրումի մահ-ում, Խնուս ք-ից 22 կմ հր-արլ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տուն:	1915-1918			1915-1918			1915-1918

Կարաօրեն Караорен Karaoren	Մերաստիայի մահ-ի Վանդաղի գվոկ-ում: Հայաբնակ էր մինչև 1915 թ.: Ուներ 50 տուն՝ 400 բնակիչ:	1915				
Կարգաբազար Каргабахар Kargabazar	Էրզրումի մահ-ի Բախազետի գվոկ-ում, ս. Հովհաննես վանքի մոտ: 1909 թ.՝ 20 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915				
Կարգին Каргин Kargin	Էրզրումի մահ-ում, Մամախաթուն գք-ից 18 կմ հր-արմ, ս. Սարգիս վանքի մոտ: 1914 թ. մախսորեին 150 տուն, որից 40-ը՝ հայկական: Հայերն ունեին եկեղե- ցի, վարժարան:	1915	1915			
Կարդալան Кардалан Kardalan	Վանի մահ-ում Վան ք-ից շրջ-ում: Մինչև 1915 թ.՝ հայաբնակ 40 տուն:	1896		1896		1915
Կարին (Էրզրում) (քաղաք) Карин Karin	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում: 1909 թ. ուներ 60.000 բնկ, որից 15.000-ը՝ հայեր, որոնք ունեին եկեղեցի, վանք, վարժարաններ, մշակութային օջախներ: Միջին դարերում եղել է գոյաբնակ կենտրոն:	I հ. ս.	I հ. ս.			
Կարինակ Каринак Karinak	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում:	1895		1895		
Կարճկան Карчкан Karchkan	Վանի մահ-ի Մոկսի գվոկ-ում: Հայա- բնակ. 1909 թ.՝ 30 տուն:	1915			1915	
Կարճկան (գավառակ) Карчкан Karchkan	Վանի մահ-ում, Վանա լճից հր-արմ: 1890-ական թթ. ուներ 80 բնակավայր՝ 14.460, որից 7890-ը՝ հայեր էին, նրանց մեծ մասը կոտորվեցին կամ 1915 թ. տա- րազրվեցին:	1915			1915	
Կարմիր (հովիտ) Кармир Karmir	Էրզրումի մահ-ի Խոտորչի գվոկ-ում: Հայաբնակ:	1915		1915		
Կարմիր (վանք) Кармир Karmir	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում:					
Կարմրակ (գք) Кармрак Karmrak	Կեսարիայի մահ-ի Կեսարիա ք-ից 20 կմ հս-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին ապրում էին 1500 հայեր: Ունեին եկեղեցի, վար- ժարան: Կամարակի երիտասարդներին բռնաբերելու պլաններին:	1915	1915			
Կամարավոր ս. Աստվածածին (վանք) Камаравор св. Аствацация Kamaravor s. Astvatsatsin	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 8 կմ արլ, Շուշանց գյուղի մոտ, Վարսագ լեռան արմ լանջին:					
Կարմրի Кармри Karmri	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Մեսրոպ լեռան լանջին: 1914 թ. ուներ 120 տուն հայ, եկեղեցի, վարժարան:	1915				
Կարմրի Кармри Karmri	Խարբերդի մահ-ի Դեբլիմի գավ-ում, Զմշկածագ գք-ից 16 կմ հս-արմ, Ջա- ռատուն Մանկունք վանքի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 2240 խառը բնկ, որի 1/4-ից սակեին հայեր:	1915		1915		
Կարմրի Кармри Karmri	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 16 կմ հր: 1914 թ.՝ 100 տուն հայ, վարժա- րան:	1915			1915	
Կարմրիկ Кармрик Karmrik	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Կիսկին գք-ից 20 կմ հր-արմ, Մորոխ գետի աջ ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝	1915	1915	1915		

	1190 ընկ, որոնց մեծ մասը հայեր՝ ունին եկեղեցի, ռաւամնարան:								
Կարնա (Կառնա) Карна Карна	Բիբլիսի մահ-ի Խիզանի Մամուտանք գվոկ-ում: 19-րդ դ. կեսերին ունեւ 25 տուն հայ ընկ: Կար եկեղեցի:	1895			1895			1915	
Կարս (մարզ) Карс Kars	Կալկասի փոխարքայաթոյնում: 1914 թ. ունեւ 391.213 խառը ընկ: 1919 թ. հայերն ունեւին 370 դպրոց, 22023 աշակերտներով: Այս հայաշատ մարզը 1921 թ. հոկտեմբերին հանձնեցին Թուրքիային:	I հ. ս.			1918- 1920				
Կարս (քաղաք) Карс Kars	Կարսի մարզում: 1914 թ. ունեւ 30.086 ընկ, որի 84 տոկոսը՝ հայեր: Կային եկեղեցիներ, գիմնազիս, ռաւամնարաններ, դպրոցներ: Ունեւ անտառի թերք:				I հ. ս. 1918- 1920				
Կարփ Карп Karp	Բիբլիսի մահ-ի Մարտիկերոսի գավ-ում, Վանա լճի հր-արմ ափամերձ շրջ-ում, Դատվան ք-ից 9 կմ հր: Հայաբնակ. 1909 թ. ունեւ 335 ընկ, եկեղեցի:	I հ. ս.				1916- 1917		1916- 1917	
Կարփոս Карос Karos	Էրզրումի մահ-ի Բարերդի գվոկ-ում: Հայաբնակ էր:	1895			1895				
Կեզ (Գուզ) Кез Kez	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 7 կմ հս-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 160 տուն, որից 130-ը՝ հայ, վարժարան:	1915	1915					1915	
Կելնցիք Келнчик Kelncik	Էրզրումի մահ-ի Երզնկա ք-ից 10 կմ հեռու, Երկամի ս. Գևորգ վանքի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 31 տուն հայ ընկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915					1915	
Կեխր Кехыр Kekhr	Բիբլիսի մահ-ում, Տառիկի գվոկ-ում: Մինչև 1915 թ.՝ 147 հայ ընկ: 1915 թ.՝ 147 հայ ընկ:	1915	1915						
Կեմիր Кемир Kemir	Դիարբեքի մահ-ում, Դիարբեքի գավ-ում: Հայաբնակ:	1895				1895		1895	
Կեյուր Кейур Keyur	Բիբլիսի մահ-ի Բիբլիսի գավ-ում: 1909 թ.՝ 150 հայ ընկ:	1915	1915						
Կենդանանց Кендананц Kendananc	Վանի մահ-ում, Վանա լճից 3 կմ հր, Կապուտկոլ լեռից արմ: 1909 թ.՝ 45 տուն հայ ընկ:	1915			1915 Ար. Հայ.			1890, 1915	1915
Կենդրոնից (վանք) Кендронц Kendronic	Վանի մահ-ի Կարճկանի գվոկ-ում, Կենդրանց գյուղի մոտ:					1895		1895	
Կեյին (Կարմիր ճակատ) (Լճ) Кеян Kerin	Բիբլիսի մահ-ի Մուշ ք-ից հր-արմ, Գեղիկազան գյուղի մոտ:	1915							
Կեսարիա (մահանգ) Кесариа Kesaria	Պատմական Փոքր Հայքում: 1915 թ. ունեւ սակի քան 30 հայաբնակ ընկալայր, շուրջ 50.000 ընկ:	1915							
Կեսարիա (քաղաք) Кесариа Kesaria	Կեսարիայի մահ-ում: 1896 թ.՝ 60.000 ընկ, որից 20.000-ը՝ հայ: Քաղաքում կար 3 եկեղեցի, 6 վարժարան: 1895 թ. հայերի մասնակի կոտորածից հետո, 1915 թ. քաղաքի և նրա շրջակայքի 70.000 հայթոյնը ենթարկվեց զանգվածային կոտորածների և տեղահանութան:	1895, 1915	1915	1915					
Կեվեջլի Кеведжли Kevejli	Սեդսատիայի մահ-ի Յոզդաքի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ էր:	1915				1915		1915	
Կեվեճաման Кеведаман Kevdedaman	Կարսի մարզի Արդահանի օկրուգում: Հայաբնակ:	1918- 1920				1918- 1920			

Կերասուն (քաղաք) Керасун Kerasun	Տրապիզոնի մահ-ի Տրապիզոնի գավ- ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 3000 տուն, որից 300-ը՝ հայ, վարժարան, եկեղեցի:	1915					
Կերնոսի Кеноси Kernosi	Բիբլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում: Հայա- րենակ էր:	1895		1895			
Կեցան (գավառակ) Кецан Kecan	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. այստեղ բնկ մեծամասնությունը հայեր էին, որոնք զանգվածաբար ոչնչացվեցին կամ տարագրվեցին Մեծ եղեռնի ժամա- նակ:	1915			1915		
Կեքսի Кекси Keksi	Մերաստիայի մահ-ի Թոկատ ք-ից 5 կմ հեռու: 19-րդ դ. վերջերին՝ 200 հայ, 200՝ հույն:	1915					1915
Կզլ գլաղ Кзыл гшлаг Kzyl gshlagh	Երևանի մահ-ի Սուրմալուի գավ-ում: 1905 թ.՝ 765 հայ և թուրք բնակիչ:						I հ. պ.
Կզլճա (վայր) Кзылча Kzəlcha	Կիլիկիայում, Մուսս լեռան վրա: Հայերը թուրքերից պաշտպանվելու համար այս- տեղ հիմնել էին ռազմական ճամբար:					1915	
Կզլչուբուկ Кзылчубук Kzəlchubuk	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվեկ-ում: Մինչև 1915 թ.՝ 105 տուն՝ հայ և մայրամ քվով թուրք: Հայերն ունեին եկեղեցի: 1915 թ. թուրքերը հայերին տեղահանեցին և ոչնչացրին Կամախի կիրճում:	1915					1915
Կզրկինք (ազարակ-անա- ռանոց) Кзткинк Kztkink	Կիլիկիայում, Ջեյթումում, Արեզին գյուղի մոտ:	1920- 1921			1920- 1921		1920- 1921
Կըր Кыр Кагг	Դիարբեքի մահ-ի Լճի գվեկ-ում: 20- րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն հայ:	+					
Կրանոց Ктаноц Ktanots	Մերաստիայի մահի Շապին Գարսի- սարի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 500 հայ և 150 թուրք բնկ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915			1915		1915
Կիդրանց Кидранц Kidrants	Վանի մահ-ի Կարճկամի գվեկ-ում, Վա- նա լճի եր-արմ ափից 7 կմ հեռու: 20- րդ դ. սկզբներին՝ 35 տուն հայ, եկեղեցի:	1915		1915 Ար. Հայ.			I հ. պ.
Կիզիս Кизис Kizis	Բիբլիսի մահ-ի Սպարկերտի գվեկ-ում: Հայաբնակ:	1895		1895	1895	1895	1895
Կիլիկիա (հայկական պետություն) Киликия Kilikia	Փոքր Ասիայում, Միջերկրական ծովի և ալ ափերին: 1882 թ. Կիլիկիայի հայերի թիվը 411.962 բնկ էր, որոնք թուրքերի կողմից բազմաթիվ անգամներ ներարկվել են դաժան կոտորածների:	1909, 1915		+	+		+
Կիսակ (Գիսակ) Кисак Kisak	Էրզրումի մահ-ի Խուրթրի գ-ախմբում, Խուրթրի 7 թաղերից մեկն էր: Այստեղ էր Խուրթրի առաջնորդարանը: 1915 թ. 434 հայ բնկ, 2 եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915	+			
Կիսկիմ (գավառակ) Киским Kiskim	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում: 1909 թ. ունե 68 գյուղ, որից 24-ը՝ հայաբնակ, որոնք ունեին դպրոց և եկեղեցի:	1915- 1917		1915- 1917			
Կիսկիմ (գյ) Киским Kiskim	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում: 1873 թ.՝ 160 տուն հայ և թուրք: Հայերն ունեին եկեղեցի և վարժարան: 1917 թ. գյու- ղաբաղաճի հայերը ապստամբել են Խուրթրում:		1917	+			

Կիվ Кив Kiv	Էրզրամի մահ-ի Բարեբրդի գվեկ-ում: 1914 թ.՝ 800 հայ բնկ, եկեղեցի, վարժարան: Գյուղի հայերին թուրքերը կոտորել են Կամախի կիրճում:	1915	1915					
ս. Կիրակոս (Յուդիտա) (վանք) св. Киракос s. Kirakos	Էրզրամի մահ-ի Երզնկա ք-ից 7 կմ հեռու, Առյուծ լեռան արմ կողմում, Ջարդ գյուղից ոչ հեռու: Եղել է գլխաթյան կենտրոն:					1915-1918		1915-1918
Կիրան Киран Kiran	Բիթլիսի մահ-ի Սալարկերտի գավ-ում:				1895			
Կիրաշեն Кирашен Kirashen	Վանի մահ-ում, Վանա լճի ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 126 հայ բնակիչ:					1915		
Կիրճ Վերին Кирч Верин Kirch Verin	Էրզրամի մահ-ի Բարեբրդի գվեկ-ում: Հայարմակ:	1895			1895			
Կծվակ Кцвак Kcvak	Բիթլիսի մահ-ի Խղարի գվեկ-ում, Դառավան գ-ից 6 կմ հս Վանա լճի ափին: 1882 թ.՝ 71 տուն՝ 642 հայ բնկ, 1909 թ.՝ 60 տուն՝ 514 հայ բնկ: Ռմեր եկեղեցի:	1895		1915				
Կծու Кцу Ксу	Բիթլիսի մահ-ի Մանգլիկերտի գվեկ-ում:					1895		1895
Կղարջ (գավառակ) Кгараж Kgharj	Մեծ Հայքի Գուգարք աշխարհում: Հետագայում մտնում էր Բարսումի մարզի Արդվինի օկրուգի մեջ:	1921	1921		1921			
Կղզի Кгзи Kghzi	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Հայոց ձոր գվեկ-ում, Խոշար գետի ձախ ափին: 1909 թ.՝ 32 տուն, 241 հայ և 11 տուն քուրդ բնկ: Հայերն ունեին ուսումնարան: Այստեղ էր գտնվում Արլու ս. Աստվածածին վանքը:	1895				1895		
Կճավ Кчав Kchav	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Մոկս գ-ից 8 կմ հր, Մոկսի Նամենց ս. Միսաս վանքից հր: 1909 թ.՝ 30 տուն հայ բնակիչ:	1915		1915		Արլ. Հայ.		
Կմեկ Кмек Kmek	Էրզրամի մահ-ի Ջղի գվեկ-ում, Ջղի գ-ից 35 կմ արմ, Հարդին գյուղի մոտ:	1915					1915	
Կյորելի (ավան) Кёреле Kyorele	Տրապիզոնի մահ-ի Աղճապատի գավ-ում: Ասրում էին հայեր, որոնք ունեին եկեղեցի և վարժարան:	1915	1915					
Կյորելի (գավառակ) Кёреле Kyorele	Տրապիզոնի մահ-ի Աղճապատի գավ-ում: 1915 թ. այստեղից բռնագաղթվել են 817 հայեր:	1915		1915				
Կյոքսին (չրջան) Кёксин Kyoksin	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի Մարաշի գավ-ում:	1909						
Կյուզուք Кюзук Kyuzuk	Խարեբլդի մահ-ի Դերսինի գավ-ում, Խաչաջուք լեռան արլ ստորոտում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 900 բնակիչ:	1915		1915			1915	
Կյուլլի Кюлли Kyulli	Էրզրամի մահ-ում, Կարինից 13 կմ արլ, Մեշ տանող ճանապարհին: 1909 թ.՝ 10 տուն հայ, որոնց կոտորել են եղեռնի ժամանակ Կամախի կիրճում:	1915	1915					
Կյուջուկ Кюджук Kyujuk	Կարսի մարզի Կարսի օկրուգում: 1913 թ.՝ 46 տուն՝ 343 հայ բնակիչ:					1920	Արլ. Հայ.	
Կյուսենց (Հյուսենց) Кюсненц Kyusnenc	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից հս, Թիմարի գվեկ-ում, Սև ցոր գետի ձախափնյա-կում: Հայարմակ. 1909 թ.՝ 110 բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915				1914	

Կյուրին (գավառակ) Кюрин Kyurin	Մերաստիայի մահ-ի Մերաստիայի գավառակ: 1910 թ. մենք 54 գյուղ՝ 55.307 քնկ, որից 26.820-ը՝ հայեր: Նրանցից բռնագաղթվել է 8000-ը:	1915		1915					
Կյուրինան Кюринан Kyurinan	Բիբլիսի մահ-ի Մղերդի գավառակ, Մղերդ ք-ից 48 կմ արլ, Տիգրիս գետի ափին:	1895		1895					
Կնիատ Книат Lniat	Դիարքեթիքի մահ-ի Սիլվանի գվոկ-ում 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տոմս հայ բնակիչ:	1895						1895	
Կոզ(իր) Коз(ир) Koz(ir)	Վանի մահ-ի Արճեշի գվոկ-ում, Սարի գետի ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 45 տոմս, որից 41-ը՝ հայ, 4-ը՝ քուրդ, 1915 թ.՝ 140 տոմս քնկ: Այստեղ տեղի են մենեցել հայերի զանգվածային ջարդեր:	1915							
Կոզբիք Козбик Kozbik	Տրասիզոնի մահ-ի Ունիկի գվոկ-ում: 1915 թ.՝ 64 տոմս հայ քնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915						
Կոզմաձա Козмаджа Kozlija	Վանի մահ-ի Թիմարի գվոկ-ում, Արճակ լճակի արև ափին: 1909 թ.՝ 55 տոմս հայ բնակիչ:	1915- 1916		1915- 1916					
Կոթեր (սվան) Котер Koter	Էրզրումի մահ-ում, Մամախաթուն ք-ից 10 կմ եր-արմ: 1914 թ.՝ 160 տոմս, որից 150-ը՝ հայկական: Ուներ դպրոց, եկեղեցի:	1915							
Կոտիկ Котик Kotik	Էրզրումի մահ-ի Թուրքումի գվոկ-ում, Միլրի գետի ձախակողմյան Կոտիկ վտակի ափին: 1873 թ. 30 տոմս՝ 260 հայ քնկ և 3 տոմս՝ թուրք հայերն ունենև եկեղեցի, վարժարան: Թուրքի հալածանքներին շղիմանալով գյուղի հայերը ստիպված գնացին Չերթանիս գյուղը:			+					
Կոկիսոն Кокисон Kokison	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ում, Չեյթուն գ-ից 32 կմ հս-արմ: 1913 թ մենք 10.800 քնկիչ:	1895		1915	1895				
Կոգ Ког Kogh	Բիբլիսի մահ-ում, Սառունի Հազգո-խարքոզ գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 20 տոմս քնկիչ:	1915		+					
Կոգակ Когак Koghak	Բիբլիսի մահ-ի Մուշի գավառակ, Բուլանիկում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 90 տոմս հայ և քուրդ: Հայերն ունենև եկեղեցի:	1915	1915						
Կոգբ (սվան) Когб Koghb	Երևանի մահ-ի Մտրմալուի գավառակ: Կար 2 հայկական եկեղեցի, վարժարան: Թուրքերի հալածանքներին շղիմանալով, տեղի հայերը բռնագաղթեցին Երևան և Արարատյան դաշտախորհի գյուղերը:				1920	Մուլ. Հայ.			
Կոգբանց Когбанц Koghbants	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 8 կմ արլ, Չարսիանքից 3 կմ հեռու: 1909 թ.՝ 27 տոմս քնկիչ:	1915		1915		Ար. Հայ.			
Կոչկանց Кочканц Kochkants	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավառակ: 1880 թ.՝ 128 տոմս, որից 80-ը՝ հայկական: Կար եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915						
Կոմո Комо Komo	Բիբլիսի մահ-ի Մուշի գավառակ, Մուշի դաշտում:	1895						1895	
Կոնես Конес Kones	Բիբլիսի մահ-ի Մոկսի գվոկ-ում, Մոկս գ-ից 10 կմ արմ: 1909 թ.՝ 10 տոմս հայ քնկ, եկեղեցի:	1895		1895					
Կոնիա (քաղաք) Кониа Konia	19-րդ դ. երկրորդ կեսին մենք 40.000 քնկ, որից 4000-ը՝ հայեր: Ուներ եկեղեցի:			1915					

Կոշակիլիսա Кшакилиса Koshakilisa	Կարսի մարզի Սարիղամիշի տեղամասում 1913 թ.՝ 57 տուն՝ 590 հայ բնակիչ:			1918-1920			
Կոշկա (կո) Кожка Koshka	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի լեռներում: 1915 թ. հայերը ասարտասնել էին այստեղ:						
Կոչանց Кочанц Kochanc	Էրզրումի մահ-ի Թորթումի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 176 տուն հայ բնկ, եկեղեցի, վարժարան:			1915			
Կոպալ Копал Kopal	Էրզրումի մահ-ի Խնուսի գվոկ-ում, Խնուս գք-ից 44 կմ հս-արլ: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 136 տուն, վարժարան:	1915	1915				
Կոպակ Копак Kopak	Բիթլիսի մահ-ի Մոշի գավ-ում, Բուլամիկում: 1909 թ.՝ 225 տուն խառը բնակիչ:	1915		1915			
Կոբո Кобо Кобо	Բիթլիսի մահ-ի Մոշի գավ-ում, Բուլամիկում: 1909 թ.՝ 140 տուն, որի կեսը՝ հայ, վարժարան, եկեղեցի:	1915		1915			
Կորիչ Корич Korich	Վանի մահ-ի Շատախի գվոկ-ում, Շատախ գք-ից հր-արմ:	1915	1915				
Կորնե Корне Korne	Խարքերդի մահ-ում, Խարքերդ ք-ի մուտակայքում:	1915					
Կորովանկ Корованк Korovank	Վանի մահ-ում, Շատախի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 8 տուն հայ բնակիչ:	1915				1915	
Կոսչուգաս Косчугас Koschughas	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում, Չեյթումի գվոկ-ում:	1915				1915	
Կովտուն Ковтун Kovtun	Մերասոխայի մահ-ում, Մերասոխ ք-ից ոչ հեռու: Մինչև 1915 թ.՝ 4000 տուն՝ 3350 հայ բնկ, դպրոց, եկեղեցի: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915	1915				
Կոտենց Ներքին Котену Неркин Kotenc Nerkin	Բիթլիսի մահ-ում, Սպարկերտի գվոկ-ում: 1880-ական թթ.՝ 15 տուն հայ, եկեղեցի:	1895		1895			
Կոտենց Վերին Котену Верин Kotenc Verin	Բիթլիսի մահ-ում, Մարտիկերտի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 37 տուն բնակիչ:	1895	1895				
Կոտոլ Котол Kotal	Վանի մահ-ի Խոշարի գվոկ-ի Սարա գավառում: 1904 թ. հայերը մղել են ինքնապաշտպանական կռիվներ:						1904
Կոտոպազ Котопаз Kotopaz	Էրզրումի մահ-ի Հարսանկալայի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 35 տուն: Կար եկեղեցի: Թորթերը գյուղի հայ բնակչությանը 1915 թ. կտորել են Կամախի կիրճում:	1915	1915				
Կոտուր (գավառակ) Котур Kotur	Պարսկահայաստանում, Խոյի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 18 գյուղ, 500 տուն բնակիչ:	1896		1896			1914
Կոտուր (գք) Котур Kotur	Պարսկահայաստանում, Խոյ ք-ից 55 կմ արմ, Կոտուր գետի աջ ափին: 19-րդ դ. վերջերին՝ 40 տուն բնկ: 1914 թ. նոյեմբերին Անդրանիկ զորավարն այստեղ իր փոքրաքանակ հայերի խմբով ջախջախիչ պարտության մատնեց թուրքական զորավորներին:	1896		1896			+
Կոր Кор Kor	Բիթլիսի մահ-ում, Վերին Կարկառ գվոկ-ում:	1895		1895			
Կորավու Кораву Koravu	Բիթլիսի մահ-ի Մոշի դաշտում, Մոշ ք-ից հս: 1881 թ.՝ 532 հայ բնակիչ:	1915					1915

Կորճան (Գորջան) Корчан Korchan	Խարբերդի նահ-ի Դերսիսի գավ-ում, Չարսանջակի գվոկ-ում, Բերրի գ-ից 7 կմ արլ: 1915 թ. 20 տոմն հայ, 10 տոմն քուրդ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915	1915	Ար. Հայ.				
Կորվու Корву Корву	Բիթլիսի նահ-ում, Բաղեշ ք-ից եր: 1909 թ. 60 տոմն 575 բնկ: Ունեին վանք:	1915	1915					
Կուրտիջան (չրջան) Куртиджан Kurtijan	Մերաստիայի նահ-ում: 1915 թ. եղեմից տոժեկ են 25.000 հայեր, նրանց մի մասը սպանվել է, մյուսներն էլ՝ բռնազաղթվել: Հայերն ունեին 12 ժխտատեղի, եկեղեցի:	1915	1915					
Կոփ (ավան) Коп Кор	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլանկում: 1914 թ. ունեի 60 տոմն հայ, 150 տոմն քուրդ: Հայերն ունեին 3 եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915	Ար. Հայ.	1895			
Կրան Кран Kран	Բիթլիսի նահ-ի Սպարկերտ գվոկ-ում, ձորահովտում: 1880-ական թթ. 15 տոմն, 1909 թ. 5 տոմն հայ բնկ, եկեղեցի:	1895			1895	1895		
Կրանի Крани Krani	Խարբերդի նահ-ի Արաբկիրի գվոկ-ում, Արաբկիր ք-ից 25 կմ արլ, Ոսկեգետնակի սահմ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 20 տոմն 150 հայ, վարժարան:	1895	1895			1895		
Կրիշիկ (լեռ) Кришяк Krišhik	Հայկական լեռնաշխարհում, Մուշի գավ-ում, Սասունում, Անրոկ լեռան մոտակայքում: 1915 թ. հայերը դիտարկելով էին այստեղ՝ թուրքերին դիմակայելու համար:		1915				I h. պ.	
Կվարս (գք) Кварс Kvars	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Մշո ս. Կարասպետ վանքից 7 կմ արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տոմն հայ և քուրդ բնկ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915					
Կտրած քար (Կտարած քար) Ктрац кар Ktrac kar	Վանի նահ-ի Վանի գավ-ում, Արանց ք-ից հս-արլ: 1909 թ. 58 տոմն:	1915	1915					
Կտուց (ս. Կարասպետ) (վանք) Ктуц Ktuc	Վանի նահ-ում, Վան ք-ից 18 կմ հս-արլ, Կտուց կղզում: 1896 թ. շրջակա գյուղերի 8000 հայեր շուրջ 2 ամիս ապաստանել են վանքում: Վանքն ուներ սրբանոց, դպրոց:							1915
Կրագոմ Крагом Kragom	Վանի նահ-ի Արճնշի գվոկ-ում, Բաթնոց գ-ից 4 կմ եր-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տոմն հայ բնկ, եկեղեցի:	1915	1915					
Կրեխոխ Крехох Krekhokh	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Խուլի գվոկ-ում:	1895			1895	1895		
Կրերի Крери Kleri	Դիարբեքրի նահ-ում, Դիարբեքրի դաշտում:	1895			1895	1895		
Կրեմորի Крымори Kṛemori	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունում:	1894			1894	1894		
Կրճնկոց Крчнкоц Kṛchnkoc	Էրզրումի նահ-ում, Կարին ք-ից 15 կմ հս: 1909 թ. 22 տոմն հայ, 8 տոմն քուրդ: Հայեն ունեին դպրոց: Գյուղի հայ բնակչությանը թուրքերը կտորեցին Կամախի կիրճում:	1915	1915					
Կրման Крман Kṛman	Էրզրումի նահ-ում, Խուրթրի գյուղախմբում, Խուրթուր գետի սահմ: 1914 թ. 90 տոմն, 712 հայ բնկ, դպրոց:	1915				1915	1915	
Կրշեհիր Кршегир Kṛshehir	Կեսարիայի նահ-ում, Կեսարիա ք-ից հս-արմ: 1914 թ. ունեի 200 խառը բնկ: Հայերն ունեին վարժարան: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915	1915					

Կու Ky Ku	Խարբերողի մահ-ի Խարբերողի գվոկ-ում:			1895				
Կուլակի Кулакн Kulakli	Տրասպիզոնի մահ-ի Սյուրմենի գվոկ-ում, Համշենում: 20-րդ դ. սկզբներին գյուղի հայերին թուրքերը բռնի մահմեդականացրել են:			1920	սկզբ-րում			
Կուլիկ (Խուլիկ) Кулик Kulik	Բիթլիսի մահ-ում, Խլաթի գվոկ-ում, Նազիկ լճից արլ:	1895				1895		
Կուլկուխ Кулкух Kulukuh	Խարբերողի մահ-ում, Խարբերող ք-ի մուտակայքում:						1895	
Կուդինց Кудинц Kughints	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում, Մամուտանք գ-ախմբում:	1895	1895					
Կումե Куме Kume	Դիարբեքի մահ-ում, Լճի գվոկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 60 տոմ հայ:	1895					1895	1895
Կումում Кумум Kumum	Բիթլիսի մահ-ի Մոշի գավ-ում, Վարդոյի գվոկ-ում: 1909 թ. հայերը 200 տոմ էին:	1915	1915					
Կունջի Շամշեն Кунджи Шамшен Kunjki Shamshen	Բիթլիսի մահ-ում, Մոշի գավ-ում:	1895		1895				
Կուշանա Кушана Kushana	Տրասպիզոնի մահ-ում, Տրասպիզոն ք-ի մտա: 1915 թ.՝ 58 տոմ հայ բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915					
Կուշտիան Куштиан Kushtian	Բիթլիսի մահ-ի Խլաթի գվոկ-ում, Վանա լճի արմ ափին: 1909 թ. ուներ 250 հայ բնակիչ:	1895	1915			1895		
Կուրուբաշ Курубаш Kurubash	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից ճկմ եր-արդ, ս. Խաչ բլրի ստորոտում, Վարազադանք տանող ճանապարհին: 1909 թ. ուներ 110 տոմ՝ 583 բնկ, 2 եկեղեցի:	1895-1896	1915			1895-1896	1895-1896	
Կուեչլի Кувечли Kuvechli	Մերաստիայի մահ-ի Յոզղաթի գավ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 45 տոմ՝ 280 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915					
Կուրղուկայա Кургукая Kurghlukaya	Մերաստիայի մահ-ի Թոմուսի գվոկ-ում: Հայաբնակ էր:	1915	1915					
Կուտրաշեն Кутрашен Kutrashen	Էրզրումի մահ-ի Խուսթրի գ-ախմբում, Ճորոխ գետի աջ ափին: 1909 թ.՝ 40 տոմ հայ բնկ: Ուներին 2 եկեղեցի, դպրոց:	1915	1915					
Կուրեշան Курешан Kureshan	Դիարբեքի մահ-ի Սիլվանի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տոմ հայ բնակիչ:	1895				1895	1895	
Կուրտեն Куртен Kurten	Մերաստիայի մահ-ի Յոզղաթի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տոմ՝ հայ, 10 տոմ՝ քուրդ:	1915	1915					
Հաբուր Кабур Habur	Խարբերողի մահ-ի Խարբերողի գվոկ-ում:	1895		1895				
Հաբուսի Габуся Habusi	Խարբերողի մահ-ում, Խարբերող ք-ից 21 կմ արդ, Արածանի գետից ձախ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 190 տոմ հայ, 2 դպրոց, եկեղեցի:	1895						
Հագար Гагар Hagar	Բիթլիսի մահ-ի Մամուտանք գվոկ-ում:	1895		1895				
Հագլվան Гагван Haglvan	Վանի մահ-ի Միկսի գվոկ-ում, Տալանից ձոր գ-ախմբում: 1909 թ.՝ 22 տոմ հայ բնկ, եկեղեցի:	1915					1915	
Հագմանք Гагманк Hagmank	Բիթլիսի մահ-ում, Սաառմում, Տալվորիկի գ-ախմբում, Տալվորիկի եր-արմ կողմում: 1909 թ.՝ 15 տոմ հայ, եկեղեցի:	1896, 1915	I h. ս.				1894	1915

Հագս Արևմտյան Гарс Аревмтян Hags Arevmtyan	Խարրերդի մահ-ում, Դերսիմի գավ-ում, Կզրիլիսի շրջ-ում, Հագս գյուղի ավե- րակներին հս: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1470 հայ և քուրդ բնակիչ:	1915	1915						
Հագարա Газара Hazara	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանազ- կերտի գվեղ-ում, Սիփան լեռից հս-արմ: Առաջին համ. պատ. տարիներին՝ 100 տոմս՝ 800 հայ բնակիչ:	I հ. պ.		I հ. պ.					I հ. պ.
Հագարա Газара Hazara	Վանի մահ-ի Վանի գվեղ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տոմս, մեծամասամբ հայ բնկ: 1915 թ. հայերին թուրքերը տարա- զրեցին Ալանց, որտեղից նրանք արտա- գաղթվեցին:	1915	1915	+					
Հագարգոմ (Հալալգոմ) Газаргом Hazargov	Դիարբեքի մահ-ում, Բալուի գվեղ-ում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 20 տոմս:	I հ. պ.		I հ. պ.					I հ. պ.
Հագարի Газаря Hazari	Խարրերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկածագ գր-ից 2 կմ հս: 1914 թ.՝ 90 տոմս՝ 540 հայ բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	I հ. պ.		I հ. պ.					I հ. պ.
Հագզո (զք) Газзо Hazzo	Բիթլիսի մահ-ի Հագզո-Խարրեզո գվեղ-ի կենտրոնը: Մինչև առաջին համ. պատ. 4500 անձ, որից 3000-ը՝ հայ, մնացածը քուրդ: Հայերն ունեին 2 եկեղեցի, դպրոց:	I հ. պ.							
Հագզո-Խարրեզո (գավառակ) Газзо-Хаблджоз Hazzo-Zabljoz	Բիթլիսի մահ-ի Մղերդի գավ-ում: 1891 թ. ունեի 48 հայաբնակ գյուղ, 5000 բնակ- չով:	I հ. պ.							I հ. պ.
Հագրո (գավառակ) Газро Hazro	Դիարբեքի գավ-ի Դիարբեքի գավ- ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 1000 տոմս, որի մոտ կեսը հայկական: Նրանք ունեին 2 եկեղեցի, դպրոց:	I հ. պ.	1915						
Հագրո (զք) Газро Hazro	Դիարբեքի մահ-ում, Ֆարկին գր-ից 24 կմ հս-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ մոտ 1000 տոմս, որի կեսը հայկական: Հայերն ունեին 2 եկեղեցի, դպրոց:	I հ. պ.		I հ. պ.					
Հալոն (Ալան) Галон Halon	Վանի մահ-ի Կարկառ գվեղ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 7 տոմս հայ՝ 60 անձ:	1915				1915		1915	
Հախճին Гакчин Hakhchin	Խարրերդի մահ-ում, Խարրերդի դաշ- տում: Հայաբնակ:	1915						1915	
ս. Հակոբ (վանք) св. Акоп s. Hakob	Մերսառիայի մահ-ում, Մերսառիա ք-ից 5 կմ հս:							1995, 1915	
ս. Հակոբ (վանք) св. Акоп s. Hakob	Կիլիկիայում, Հանըն գր-ում, ս. Հակոբ լեռան առջև: Ուներ վարժարան, հիվանդանոց:							1895	
ս. Հակոբ (վանք) св. Акоп s. Hakob	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Կասպա- կոլ լեռան լանջին, Ընձակ գյուղի մոտ:							1895, 1915	
Հակրակ (Ալրակ) Гакрак Hakrak	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բու- լանիկում: 1909 թ.՝ 45 տոմս հայ, 30 տոմս՝ քուրդ:	1915							
Հակուկ (Ալուկ) Гакук Hakuk	Բիթլիսի մահ-ի Մղերդի գավ-ում, Բար- վարի գվեղ-ում: 1909 թ.՝ 20 տոմս բնկ, եկեղեցի:	1915							
Հաղտ Гарт Haght	Վանի մահի Կարկառի գվեղ-ում, 19-րդ դ. վերջերին ուներ 50՝ տոմս, 1909 թ.՝ 30 տոմս հայ բնկ, վարժարան, 2 եկեղեցի:	1915						1915	
Հաղտուկ Гартук Haghtuk	Խարրերդի մահ-ում, Դերսիմի գավ-ում, Չմշկածագից 9 կմ հս: 19-րդ դ. վերջերին	I հ. պ.						I հ. պ.	I հ. պ.

	30 տում՝ 224 անձ, հիմնականում հայ բնի, որոնք ունեին 2 եկեղեցի, վարժարան:								
Հաճիտերի Гачитере Hachitrer	Կիլիկիայում, Ջեյթուն ք-ից եր: Հայարձակ:	1915	1915						
Հաճն (աղան) Гачн Hachn	Կիլիկիայում: Առաջին համ. պատ. մախտեին՝ 35.000 բնի: Հայերն ունեին 6 եկեղեցի, իրենց դպրոցներով, վարժարան: Հաճնի արմ ս. Հակոբ վանքն էր:	1915	1915				I h. պ. 1920	1915	
Հաճն (գավառակ) Гачн Hachn	Կիլիկիայի Մարաշի գավառում: Առանց Հաճն գք-ի ունեք 28000 բնի:	1915	1915	1915				1915	1915
Համամ Гамам Hamam	Մերաստիայի մահ-ի Շապին Գարահիսար գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տում՝ հայ բնի, եկեղեցի:	1915						1915	
Համզաշեխ Гамзашех Hamzashekh	Բիթլիսի մահ-ի Բալուխ գվոկ-ում, Ջեռնակ լեռան լանջին, Խնուս գետի գետաբերանի մոտ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 150 տում հայ, եկեղեցի, դպրոց:	1895, 1915						1895	1915
Համշեն (գավառակ) Гамшен Hamshen	Տրապիզոնի մահ-ում: 1915 թ. գաղթի ժամանակ հայերը եկել են Սև ծովի արևափերը: 17-րդ դ. ունեք 10.000 հայկական տում: Եղեռնի ժամանակ մեծ կոտորածներ եղան, իսկ 60.000 հայեր գաղթեցին:	1915		1915					
Համշեն (գք) Гамшен Hamshen	Տրապիզոնի մահ-ում, Ֆուրթունա գետի ափին, Ջաջբար լեռան ստորոտում: 1915 թ. եղեռնի ժամանակ բարբերի բռնություններից և հաղածանքներից տեղի հայ բնակչությունը գաղթել է սևծովյան շրջաններ՝ Աղեր, Սոխում, Սոչի:	1915		+					
Հայաճք Гайачк Hayachk	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում, Անտիոքի գավ-ում: Հայարձակ:	1909						1909	1909
Հայրաղու Гайбаглу Haybaghlu	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բալուխ գվոկ-ում, Մուշ ք-ից 26 կմ հս-արմ, Ջարքի 1-ից եր, Մերզներ գետի ձախ ափին: 1909 թ.՝ 40 տում հայ բնակիչ:	1915					1909		
Հայդերիկան Гайдерикан Hayderikan	Դիարբեքրի մահ-ի Դիարբեքրի դաշտում: Հայարձակ:	1895					1909	1915	1894
Հայեք Гайек Hayek	Էրզրոմի մահ-ի Էրզրոմի գավ-ում, Բարեղ գվոկ-ում:	1915							
Հայթաղ Гайтаг Haytagh	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում, Մետկան գվոկ-ում: Հայարձակ: Կար եկեղեցի:	I h. պ.						I h. պ.	
Հայկ (Հայք) Гайк Hayk	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գավ-ում, Վան ք-ից 21 կմ եր-արլ: Հայարձակ: 1909 թ.՝ 30 տում բնի, վարժարան:	1915							
Հայկավանից ս. Աստվածածին (վանք) Гайкаваниц св. Аствацацин Haykavanic s. Astvatsatsin	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 10 կմ արլ, Այգեստան բաղի սկզբներում, Հայկավան գյուղում:							1915	
Հայկերտ (Փանդիկ) Гайкарт Haykert	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից հս-արմ: 1882 թ.՝ 420 հայ բնի, եկեղեցի, վարժարան:	I h. պ.						I h. պ.	
Հայ Հըրիթ Гай Гырит Hay Haurit	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում: 1878 թ.՝ 20 տում հայ, եկեղեցի:	I h. պ.							

Հայնի (Էյնն) (գր) Гайни Hayni	Դիարրեբրի մահ-ի Բալուի գվոկ-ում, Դիարրեբրի ք-ից 50 կմ հս, Մալաթիայի ճանապարհից քիչ հեռու: Առաջին համ. պատ. մախորեին՝ 100 տոմ հայ բնկ, վարժարան:	1915							
Հանկույսների ս. Ատովաժածին Гануйснери св. Аствадацин Hankuysneri s. Astvatsatsin	Վանի մահ-ում, Վան ք-ի արմ մասում, Այգեռտան բաղամասում: Վերջին անգամ վերանորոգվել է 1900 թ.:							1915-1920	
Հայոց ձոր (գավառակ) Аайоц дзор Hayoc dzor	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում: Մինչև կոտորածը ուներ 10.000 բնակիչ:	1915							
Հայոց Միջագետք (երկրամաս) Айоц Миджаретк Hayoc Mijagetk	Միջագետքի հս-արմ կողմում: Ուներ շատ հայաշատ բնակավայրեր:	1915-1920	1915-1920						
Հայվաթի (Այվաթքիթ) Гайвати Hayvati	Խարրերդի մահ-ի Դերսինի գավ-ում, Չարսանջակի գվոկ-ում:	1915	1915						I հ. պ.
Հայտարան Гайтаран Haytaran	Խարրերդի մահ-ի Կզքքիլիսս գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 175 տոմ, 2 եկեղեցի:	1915	1915						1915
Հայք Айк Хаук	Կիլիկիայում, Չեյթուն ք-ից հս-արմ, Կոկիտունի մոտ: Եղեռնից առաջ կար 20 տոմ հայ:	1915							1915
Հանգստուն Гангстун Hangstun	Էրզրումի մահ-ում, Ջրի գր-ից 7 կմ հս-արլ, հին Ջրիի և Այրառու ս. Կարապետ վանքի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1400 հայ բնկ, վարժարան, 2 մատուռ: Առաջին համ. պատ. ժամանակ թուրքերի հալածանքներից և կոտորածներից հայերը գաղթեցին ԱՄՆ և այլ երկրներ:	1914-1915		1914-1915	ԱՄՆ				1914-1915
Հանդուրս Гандурс Handurs	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում: Հայաբնակ:	I հ. պ.							I հ. պ.
Հաշկանց Гашканц Hashkanc	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Շատախ գր-ից 4 կմ հս: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 15 տոմ՝ 88 բնկ, եկեղեցի:	1915	1915						1915
Հաշիշատ Ներքին (Ասպշատ Ներքին) Гашпшат Неркин Hashpshat Nerkin	Վանի մահ-ի Արճակ գվոկ-ում, Վանա լճի հս ափի մոտ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 30 տոմ բնակիչ:	I հ. պ.	I հ. պ.						+
Հաջլար Гаджылар Hajəlar	Կիլիկիայում, Ամարգարայից 5 կմ հս: Հայաբնակ:	1909						1909	1909
Հաջի Гаджи Haji	Էրզրումի մահ-ի Ջրիի գվոկ-ում: 1915 թ. մախորեին՝ 25 տոմ՝ 180 հայ:	+	+						
Հաջիբոթ Гаджибот Hajibot	Բիթլիսի մահ-ի Մամազկետ գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 33 տոմ, մի մառա՝ հայ:	1915							
Հաջի-Չաուշ Гаджи-Чауш Haji-Chaush	Կիլիկիայում, Ջերերերերի գավ-ում, Բալամի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տոմ:	1909							1909
Հաջիջան Гаджиджан Hajijan	Դիարրեբրի մահ-ում, Դիարրեբրի ք-ից արլ, Ֆարսին գր-ից 9 կմ-արմ, Միլիանի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տոմ հայ:								1915

Հաջի Սաֆար Гаджи Сафар Haji Safar	Էրզրումի մահ-ում, Ալաշկերտ 14 կմ հր-արմ, Շառիան գ-ից ճախ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 22 տուն հայ և այլազգիներ:	I h. սյ.	I h. սյ.					
Համ Гар Нар	Վանի մահ-ում, Շատախի գվոկ-ում, Փետանադաշտի շրջ-ում: 1890-ական թթ.՝ 25 տուն հայ:	1895			1895		1895	
Հարինջ (Առինջ) Гариндж Harinj	Վանի մահ-ում, Մոկսի գվոկ-ում, Հա-ռնջու գյուղին գ-ախմբում, եկեղեցի:	1915						1915
Հարվանց Гарванц Harvanc	Վանի մահ-ում, Մոկսի գվոկ-ում, Տա-լամից ձոր գ-ախմբում: 1909 թ.՝ 41 տուն 209 բնակիչ:	1915						
Հասանբեկի բոր Гасанбекки бор Hasanbeki bor	Բիթլիսի մահ-ում, Մանազկերտի գվոկ-ում: Հայաբնակ:	1895			1895		1895	1915
Հասանբեյլի Гасанбейли Hasanbeyli	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի Օսմանիե ք-ից հս: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 2000 հայ բնակիչ:	1909				1909	1909	
Հասան փաշա Гасан паша Hasan pasha	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանազ-կերտի գվոկ-ում:	1895		1895				I h. սյ.
Հասանօսայ Гасанцпай Hasanoray	Դիարբեքրի մահ-ում, Բալուի գվոկ-ում, Արածանի գետի ափին: Հայաբնակ:	I h. սյ.			1895			I h. սյ.
Հասանօվա Гасарова Hasanova	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Վարդոյի շրջ-ում, եկեղեցի:	I h. սյ.						I h. սյ.
Հասնջավ Гаснджав Hasnjav	Վանի մահ-ում, Մոկսի գվոկ-ում: Հայա-բնակ. 1915 թ.՝ 15 տուն:	1915					1915	
Հասմիկ (Խարաբա) (Ղասմիկ) Асмик Hasmik	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մա-նազկերտի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 100 տուն:	1915						
Հասպտան Аспстан Haspstan	Վանի մահ-ի Արճակ գվոկ-ի արլ ծայ-րում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 35 տուն հայ և քուրդ:	1915						
Հասուններ Гасуннер Hasunner	Բիթլիսի մահ-ում, Մանազկերտի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն՝ հայ և 3 տուն՝ քուրդ:	1915						I h. սյ.
Հասփտան Гаспстан Haspstan	Վանի մահ-ում, Ադրակ գվոկ-ում, Ադրակ գետի աջ ափին: Առաջին համ. պատ. մախօրեին՝ 45 տուն հայ, եկեղեցի: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915				1915		I h. սյ.
Հավատորիկ Гаваторик Havatorik	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 5 կմ հր-արլ, Մաարի հս փեշերին, Մշո Առաքելոց վանքից ոչ հեռու: 1880-ական թթ.՝ 157 տուն՝ 2000 անձ, 1915 թ.՝ 65 տուն՝ հայ բնկ, վարժարան:	1915						I h. սյ.
Հավարանց Гаваранц Havaranc	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 6 տուն բնակիչ:	1915					1915	
Հավարիս Гаварис Havaris	Վանի մահ-ում, Մոկսի գվոկ-ում: 1909 թ. սկզբներին՝ 15 տուն հայ և մի քանի տուն քուրդ: Հայերն ունեին 2 եկեղեցի:	1915	+					
Հավելանց Гавеланц Havelanc	Բիթլիսի մահ-ի Սղեղոյի գավ-ի Բարվարի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 30 տուն՝ հայ:	1915	1915	+		1894		I h. սյ.
Հավենց Гавенц Havenc	Վանի մահ-ում, Թիմարի գվոկ-ում, Վան ք-ից 22 կմ հս-արմ, Ալտր գ-ից հս-արլ կողմում, լեռան լանջին: 1909 թ.՝ 95 տուն՝ հայ բնկ, վարժարան:	+				1915		

Հավրա Гавра Havgha	Մերաստիայի մահ-ում, Մարզվանի գվոկ-ում: 1880-ական թթ.՝ 30 տուն հայ:	1915	1915						
Հավշան Гавшан Havshan	Դիարքերիքի մահ-ում, Դիարքերիքի դաշտում:	1895				1895		1895	
Հավշարար (Գ-ունեշ, Ավշարար) Гавшарар Havshakar	Խարքերի մահ-ում, Խարքերի ք-ից 30 կմ հս, Բերրիից հս-արմ, Մեծոր գետի աջ կողմում: Առաջին համ. պատ. մա-խօսքին՝ 34 տուն, որից 30-ը՝ հայեր, 4-ը՝ քրդեր: 19-րդ դ. կեսերին՝ 38 տուն՝ 288 հայ և 10 տուն՝ քրդեր:	1895, 1915		+				I h. պ.	
Հավսիկ Ներքին (Ավսիկ Ն.) Гавсик Неркин Havsik Nerkin	Խարքերի մահ-ում, Չարսանցակում, Մեծկերտ գ-ից 15 կմ հս-արմ, Խոզար գետի ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 32 տուն՝ 226 հայ բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915		+				I h. պ.	
Հավսիկ Վերին (Ավսիկ Վ.) Гавсик Верин Havsik Verin	Խարքերի մահ-ում, Մեծկերտ գ-ից հս-արմ, Մեծոր գետից աջ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն, որից 25-ը՝ հայ, 15-ը՝ քրդեր: Հայերն ունեին վարժարան:	1915							
Հավրք (Հավրիկ) Гаврк Havrk	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խուլի գվոկ-ի հր մասում: 1914 թ.՝ 25 տուն՝ 120 հայ բնակիչ:	1915							
Հավրթաղ Гавутар Havtagh	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Մոռական գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 10 տուն հայ բնակիչ:	1895, 1915				1895		1915	
Հատկոն Гаткон Hatkon	Բիթլիսի մահ-ի Մոշի գավ-ում, Բու-լանիկում, Նազիկ լճից 20 կմ հս-արմ, Լիզից հր-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 130 տուն՝ հայ, 30 տուն՝ քրդեր:	1915		+					
Հարազդա Гаразда Harazda	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում: Հայա-բնակ:	1894							1894
Հարախոնք Гараконк Harakhonk	Բիթլիսի մահ-ում, Մոշի գավ-ում: 1909 թ.՝ 40 տուն հայ, վարժարան, եկեղեցի:	1915						1915	
Հարբախնա Гарбахна Harbakhna	Դիարքերիքի մահ-ում, Լճնի գվոկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 45 տուն բնակիչ:	1915						1915	1915
Հարբոնց (Հարպոնց) Гарбонц Harbonc	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Վերին Կարկասի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 36 տուն հայ բնակիչ:	1915		1915	1915				
Հարգին Гаргян Hargin	Բիթլիսի մահ-ի Բաղիշ ք-ից 18 կմ արմ, Ազնվացճոր գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ. ունեւ 65 բնակիչ:			+			1915	I h. պ.	
Հարդեն Гарден Harden	Բիթլիսի մահ-ում, Սպարկերտում: Հա-յաբնակ:	1895				1895			
Հարենցոմեր Гаренцгомер Harencgomer	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում:	1894						1894	
Հարթք (Հարք) Гартк Hartk	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Տավոթիկ գվոկ-ում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 60 տուն, վարժարան:	1894		+		1894	+	1894	1894 1895
Հարկին Гаркин Harkin	Վանի մահ-ում, Արծի ք-ից 3 կմ հր: 1915 թ. ունեւ 30 տուն հայ և քուրք բնակիչ:	1915				1895			I h. պ.
Հարհոց Гаргоц Harhoc	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում: 1909 թ. ունեւ 24 տուն բնկ և եկեղեցի: Միջին դարերում եղել է գրչութան կենտրոն:	1915		1915	1915				
Հարնի Гарни Hagni	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում, Հազգո-Խարջոզ գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 10 տուն հայ բնակիչ:	I h. պ.						I h. պ.	

Հարսիսի Гарсах Hargakh	Բիբլիսի մահ-ում Սառամի Խուլի գվոկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 50 տոմ հայ բնակիչ:	I h. պ.						I h. պ.
Հարսինց (Հարրոնց) Гарпенц Hargenc	Բիբլիսի մահ-ի Վերին Կարկառ: Հարս-բնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 52 տոմ բնակիչ:	1895				1895		
Հարսի Гарсин Harsi	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի Բողոմորի գվոկ-ում, Շեքերի գ-ից 5 կմ հս-արլ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 1300 անձ, կեսը՝ հայ, կեսը՝ քուրդ: Հայերն ունեին եկեղեցիներ:	1915			I h. պ.			
Հարսիան Гарсиан Harsian	Վանի մահ-ի Հերյարի գավ-ում, ս. Բար-դաղիմես վանքի մոտ (տե՛ս մաս Հե-րեսան):	1915			I h. պ.			1915
Հարսիկ Гарсиак Harsi	Խարրերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում: 1915 թ. մայիսին՝ 416 հայ և քուրդ խառը բնակիչ:	1895						
Հարսնաքար Гарснакар Harsnakar	Էրզրումի մահ-ում, Հատանկալա գը-ից 20 կմ հր-արլ, Խորասանից 23 կմ հր-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 42 տոմ հայ:	I h. պ.						
Հարտեկ Гартек Hartek	Խարրերդի մահ-ի Խարրերդի գավ-ում: Հայարնակ:	I h. պ.						I h. պ.
Հարտթ Гарут Harut	Բիբլիսի մահ-ի Խիզանի Մամուսանք գվոկ-ում: 1919 թ.՝ 9 տոմ հայ, վանք:	1895				1895		I h. պ.
Հարտրյուն Гарутюн Harutun	Վանի մահ-ում, Արճեշ ք-ից 14 կմ հս-արմ, Մեծուխա վանքին մոտ, նրա հր-արլ կողմում: Առաջին համ. պատ. մայիս-ին՝ 50 տոմ, 250 հայ բնակիչ:	1915						I h. պ.
Հացիկ (գը) Гацик Hacic	Բիբլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից հս-արլ, Մեսրոպ Մաշտոցի Հացեկաց ծննդա-վայրից 7 կմ հեռու: 1886 թ.՝ 50 տոմ, 500 հայ բնկ և 10 տոմ՝ քուրդ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915						1915
Հացիկ լեռ Гацик лер Hacic ler	Բիբլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից հս-արլ: Առաջին համ. պատ. լեռան վրա էին պատասխարվել մի խումբ հայեր:							
Հացկնի Гацкня Hacakni	Խարրերդի մահ-ում, Արարկիլի գվոկ-ում: 1915 թ.՝ 22 տոմ՝ 125 հայ բնկ, դպրոց:	I h. պ.				1895		I h. պ.
Հացո Гацо Haco	Արևանյան Հայաստանում:	1915- 1916						
Հացտուն (Խառուր) Гацтун Hactun	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Ալաշկերտի գվոկ-ում, Ալաշկերտ գը-ից 12 կմ հր, Կարինի ճանապարհին: 1915 թ.՝ 171 տոմ հայ բնկ: Ուներ վարժարան: Եղել է գույություն կենտրոն:	1915	1915					
Հաֆք (Խաֆեկ) Гафьк Hafək	Բիբլիսի մահ-ում, Սղեղի Խզո գվոկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 15 տոմ հայ բնակիչ:	1895				1895		1895
Հեգին Гегтн Hegin	Բիբլիսի մահ-ում, Խիզանի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 21 տոմ հայ բնակիչ:	1915	1915					
Հեղեի (Գալարի գեղ) Гелели Heleli	Էրզրումի մահ-ի Խնուսի գվոկ-ում: Հա-յարնակ. 1915 թ.՝ 30 տոմ:	1915						
Հեղեն Гелен Helen	Դիարբեքի մահ-ի Միլիանի գվոկ-ում: 19-րդ դ. 60-ական թթ. 70 տոմ՝ հայ բնկ, եկեղեցի:	1895				1895		1895
Հեղի Гели Heki	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 26 կմ հս: Հայարնակ, 20-րդ դ. սկզբներին՝ 80 բնա-կիչ:							I h. պ.

Հեկու Геку Heku	Բիթլիսի նահ-ի Խիզանի գվոկ-ում: Հայարմակ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 9 տուն, վանք:	I h. պ.						I h. պ.	I h. պ.
Հեղին (Խեղին) Гегин Heghin	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Խիանք գվոկ-ում, Տալվորիկից հս-արլ:	1915			1915			1915	
Հեմ Гем Hem	Վանի նահ-ի Թիմարի գվոկ-ում, Ուտան գք-ից 18 կմ հս-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1915					1915		
Հեմմեշե Геммеше Henmeshe	Խարբերդի նահ-ի Դերսիմի գավում, Չմշկածազի գվոկ-ում, Ս. Թորոս գյուղայնքում: 1915 թ.՝ 30 տուն:	I h. պ.			+				
Հեր (գավառ) Гер Her	Պարակահայաստանում, Ուրմիա լճի հս-արմ մասում: Խոյ ք-ի և 6 հայարմակ գյուղերի հայերը կոտորվեցին 1918 թ.:	1918							
Հեր Гер Her	Վանի նահ-ում, Սեկսի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 10 տուն հայ բնակիչ:	1915		1915					
Հերեկ (գք) Герек Herek	Սեբաստիայի նահ-ում, Թոկատ ք-ից 44 կմ հս-արլ, Իրիս գետի աջ ափին: 1878 թ.՝ 6580 հայ և թուրք բնիկ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարաններ:	1915		1915					
Հերեկունք Герекунк Herekunk	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Մարաթուկ լեռան շրջ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն հայ բնակիչ:	1915						I h. պ.	
Հերեմեր Геремер Herever	Վանի նահ-ում, Վան ք-ից 20 կմ հր-արլ: Հայարմակ. 1915 թ.՝ 85 բնակիչ:	1915			1915			1915	
Հերեսան (Հերիսան) Гересан Heresan	Վանի նահ-ում, Բաշկազայի գվոկ-ում, Չուխ գ-ից 10 կմ հր-արլ:	I h. պ.					+	I h. պ.	
Հերթ Герт Hert	Երզրումի նահ-ի Խնուսի գվոկ-ում, Խրմուս գք-ից 22 կմ հս-արլ: 1894 թ. ունեւ 25 տուն հայ բնիկ, 1909 թ.՝ 70 տուն յասար բնակիչ:	1915							
Հերտեւ Гертев Hertev	Երզրումի նահ-ում Հասանկալա գք-ից 12 կմ հր: 1909 թ.՝ 150 տուն հայ բնիկ, վարժարան, եկեղեցի: Թուրքերը գյուղի հայերին կոտորել են Կամախի կիրճում:	1915		1915					
Հերտիկ Гертик Hertik	Վանի նահ-ի Հայոց ձոր գվոկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 70 տուն հայ բնիկ, եկեղեցի:	1895			1895				
Հերշտեր Герштер Hershter	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում: Հայարմակ:	1915						1915	
Հերոպիլ (Հոռոպիլ) Геропил Heropil	Երզրումի նահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Կամախ գք-ից 30 կմ հեռու: Հայարմակ, ունեւ 1909 թ. 775 բնիկ, դպրոց:	I h. պ.						I h. պ.	
Հերսոնք Герсонк Hersonk	Բիթլիսի նահ-ում, Խլաք գք-ից 5 կմ հս: 1909 թ.՝ 28 տուն՝ 262 հայ բնակիչ:	1915	1915					1915	
Հեքիմխան Гекимхан Hekimkhan	Խարբերդի նահ-ում, Մալաթիա ք-ից 50 կմ հս-արմ, Արարիկ ք-ից հր-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 500 տուն, որի մեծ մասը՝ հայեր, 3 մախակոթարան, 2 եկեղեցի:	1915						1915	
Հեքմանք Гекманк Hekmanq	Բիթլիսի նահ-ի Տալվորիկի գվոկ-ում: 1890-ական թթ.՝ 40 տուն բնակիչ:	I h. պ.						I h. պ.	
Հեոտան Гьотан Hənotan	Վանի նահ-ի Հայոց ձոր գվոկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 50 տուն հայ:	1895			1895				
Հիպպի Гыппыги Həpəghi	Դիարբեքլի նահ-ում, Բալուի գվոկ-ում, Արածանի գետի ափին: Հայարմակ:	1915						1915	
Հիլի (Իլի) Гьилл Hili	Վանի նահ-ի Ուտան գք-ից 11 կմ հր-արմ, Արտուս լեռան ստորոտին: 1909 թ.՝ 24 տուն՝ 143 հայ բնակիչ:	1915						1915	

Հիննց Гиненц Hinenc	Վանի մահ-ում, Շատախ գվեկ-ում: 1909 թ. 20 տան՝ 178 ընակիչ:	1915	1915	1915				1890, 1915		
Հինձք (Խինձք, Խինձիկ) Гиндзк Hindzk	Երզրամի մահ-ի Հատանկաղայի գվեկ-ում, Կարին ք-ից 18 կմ հս-արլ:	1915	1915							
Հին քաղաք (Եսիչեհիթ) Гти кагах Hin kaghak	Մերաստիայի մահ-ի, Շապին Գարահի-սարի գավ-ում: 1918 թ. մեկը 17 տան հայ ընակիչ, վարժարան:	1915	1915							
Հիշեն Гишен Hishen	Երզրամի մահ-ի Երզրամի գավ-ում, Սպեր ք-ից հս: 19-րդ դ. վերջերին 46 տան, որից 25-ը՝ հայկական: Ոսեինն եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915							
Հիպերի Гипери Hiperi	Մերաստիայի մահ-ի Շապին Գարահի-սարի գավ-ում: Առաջին համ. պատ. նախօրեին 80 տան՝ 650 հայ ընակիչ:	1915	1915	1915						
Հիրանի Гирани Hirani	Երզրամի մահ-ի Մամախաթանի գվեկ-ում: 1909 թ.՝ 23 տան, որից 7-ը՝ հայկական:	1915	1915	1915						
Հիրճ Гирч Hirsch	Վանի մահ-ի Ուտան օր-ից 12 կմ արլ, Շամիրամի ջրանցքի աջ կողմում: 1909 թ.՝ 90 տան խառը ընակիչ: Հայերն ունենն եկեղեցի:	1915						1915	1915	
Հյասի Гйаси Hyasi	Երզրամի մահ-ի Ալաշկերտի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 75 տան ընակիչ:	1915	1915							
Հյասեյնա Гюсейна Hyuseyna	Գիարքերթի մահ-ի Սիլվանի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. 60-ական թթ.՝ 70 տան ընկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915						1895	1915	
Հյասեյնիկ (օր) Гюсейник Hyuseynik	Խարքերթի մահ-ում, Խարքերթ ք-ի մոտ: 1914 թ.՝ 4500 ընկ, դպրոց, եկեղեցի, որը 1895 թ. թուրքերը կողմարտել և ավերել էին: Հայերին տեղահանել և ոչնչացրել են Տեր-Ջորամ:	1915	1915	1915	1895		1895	1895	1915	
Հյասենցիք Гюсенцик Hyusencik	Բիթլիսի մահ-ում, Սասանի Գեղիեզու-զանի գ-ախմբում: Հանդիսանում էր նրա բաղնիքից մեկը: 1909 թ.՝ 15 տան:	1915		1915				1915		
Հյասպ Гюсп Hyusp	Բիթլիսի մահ-ում, Սպարկերտի գվեկ-ում: 1909 թ.՝ 20 տան հայ ընակիչ:	1915	1915					1915		
Հյասյու Гютю Hyutyu	Խարքերթի մահ-ի Չարսանջակի գվեկ-ում: 1915 թ.՝ 15 տան ընակիչ:	1915		+						
Հյարուք Վերին (Հորուկ Վ.) Гюрук Верян Hyuruk Verin	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվեկ-ում, Սպարկերտի շրջ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 40 տան, վարժարան, եկեղեցի: Նդել է գրչության կենտրոն:	1915		1915	1915				I h. ս.	I h. ս.
Հնդի Гнде Hnde	Երզրամի մահ-ում: 1913 թ.՝ 80 տան՝ 1000 ընկ, եկեղեցի, դպրոց:	1915	1915							
Հնդստան Гндстан Hndstan	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գվեկ-ում Նոր-գյուղից արմ: 1909 թ.՝ 41 տան, եկեղեցի:	1915		1915					I h. ս.	
Հնձան Гндзан Hndzan	Վանի մահ-ի Կարնկան գվեկ-ում: 1909 թ.՝ 7 տան հայաբնակ, եկեղեցի:	1915	1915							
Հնձո Гндзо Hndzo	Բիթլիսի մահ-ի Մուղան գվեկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տան:	I h. ս.							I h. ս.	
Հնձոր Гндзор Hndzor	Խարքերթի մահ-ի Խարքերթի դաշտում: Հայաբնակ. 1913 թ.՝ 150 անձ, որից փրկվել են միայն 20 հայ:	1915	1915	1915						

Հնճուց վանք (Աստվածածնի Կարմիր վանք) Гндзудц банк Hndzuc vank	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 18 կմ հս, Հինճք գյուղի մոտ:								I h. պ.
Հնուտ Гнут Hnut	Էրզրումի մահ-ի Սպերի գվոկ-ում: Հա- յարմակ:	I h. պ.							I h. պ.
Հոգյաց (զավատ) Гогяц Hogyac	Վանի մահ-ում, Հոգյաց վանքի մոտ: 1895 թ. կոտորածների ժամանակ թուր- քերը գվոկ-ի կենդանի մնացած թուրք հայերին լռեցի մահմեդականացրել են:	1915		1915					
Հոգյաց (վանք) Гогяц Hogyac	Վանի մահ-ում, Խոշար գվոկ-ում, Արտոս լգ-ից հր, Կանգվար ամրոցի մոտ:								1915
Հոլիոլ Голол Holhol	Էրզրումի մահ-ում, Ջոլի գք-ից 10 կմ հր- արմ, ս. Լույս լեռան ստորոտին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 700 խառը բնկ: Բոլոր հայե- րին կոտորել են:	1915							
Հոդանդ Гоганд Hoghand	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկերտի գվոկ-ում: Ուներ եկեղեցի:	1915		1915					I h. պ.
Հոդաս Гогас Hoghas	Էրզրումի մահ-ում, Ջոլի գք-ից 10 կմ հր- արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 150 տուն՝ 995 հայ և 70 անձ թուրք բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան: Կոտորածներից վերելել է միայն 3 հայ:	1915							1915
Հոդի Гоге Hoghe	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդի դաշտում, Խարբերդ ք-ից հս-արլ: Հայարմակ. 1913 թ.՝ 1800 բնկ, եկեղեցի, դպրոց:	1915	1915	1915					
Հոդունք Гогунк Hoghunk	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդի գավ-ում: Հայարմակ:	I h. պ.							I h. պ.
Հոնի (քր) Гони Honi	Կիլիկիայում, Ջահան գավ-ում, Յարիուզ գ-ից 3 կմ հս-արլ: Այլերվել է օսմանյան սելջուկների շրջանում:								+
Հոշենք Гошенк Hoshenk	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 28 տուն:	1915				1915			
Հոսե Госе Hose	Խարբերդի գավ-ի Դեղսիմի գավ-ում, Բերդի գք-ից 5 կմ արլ, Բերդի գետի երկու ստիերին: Առաջին համ. պատ. մախօրեին հայարմակ էր, ուներ 220 բնակիչ:	1915	1915	1915					I h. պ.
Հոսայան Гостаян Hostayan	Վանի մահ-ում, Շատախ գք-ից հր-արլ: 1909 թ.՝ 10 տուն հայ և 18 տուն քուրդ բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի: Թուրքերը սվերեցին հայկական թաղը:	1915		1915					1915
Հոսնուտ Госнут Hosnut	Բիթլիսի մահ-ում, Տավրիկից 7 կմ արլ: Նրա թաղերից մեկն էր: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 15 տուն հայ բնակիչ:	1915							1915
Հորանց Горанц Horanc	Վանի մահ-ի Արծկեի գվոկ-ում, Արծկե գք-ից 19 կմ արլ, Վանա լճից 2 կմ հեռու: 1909 թ.՝ 40 տուն, 334 հայ բնկ: 1895 թ. ս. Աստվածածին եկեղեցին կոտորվել և սվերվել է:	1915	1915			1895	1895		
Հորկնոց (Օրկնոց) Горкноц Horknoc	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում Մուշ ք-ից 12 կմ արլ Մեղրագետից ճախ:	I h. պ.							I h. պ.
Հորմիզ Гормиз Hormiz	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից հր-արմ, Մղերդի ճամապարհին: 1909 թ.՝ 14 տուն հայ բնակիչ:	1915				1895	1895		

Հորթուրկին (Հյորթուրկին) Горкуркин Horkurkin	Վանի մահ-ի Կարկատի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 18 տուն հայ բնակիչ:	1915						
Հոնկանք Греканк Hrekank	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խարզան գվոկ-ում: 1890-ական թթ.՝ 18 տուն բնակիչ:	I h. պ.					I h. պ.	
Հսեն Гсен Hsen	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանագ-կերտի գվոկ-ում: 1909 թ. ումեր 8 տուն հայ բնակիչ:	I h. պ.					I h. պ.	I h. պ.
Հստուս (Ստուս) Гстус Hstus	Վանի մահ-ում, Կարճկամի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 14 տուն:	1915			1895		1915	1915
Հրդա Грда Hrda	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խիանք գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 7 տուն հայ բնակիչ:	1915						
Հունան Гуная Hunan	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 8 կմ արև, Մեղրագետի ափին:	I h. պ.		I h. պ.			I h. պ.	
Հունուտ (ազարակ) Гунут Hunut	Էրզրումի մահ-ում, Մպեր գ-ից 26 կմ հս-արև, Խուսքրի գ-ախմբում: 1909 թ.՝ 340 խառը բնի: Հայերն ունեին վարժարան:	1915	1915					
Հուշտամ Гуштам Hushtam	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 30 կմ հր-արև, Մեղրագետի աջ ափին: Առաջին համ. պատ մախորհին ումեր 400 հայ բնակիչ:	I h. պ.	I h. պ.					
Հուջուկ Гуджук Hujuk	Բիթլիսի մահ-ում, Խիզան գվոկ-ում:	1895		1895				
Հուսենք Гусенк Husenk	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Մուկան գվոկ-ում:	1915					1915	
Հուսպ Гусп Husp	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Խու-թից 1 կմ հր-արև: 1880-ական թթ.՝ 20 տուն հայ բնակիչ:	1895		1895	1895		1895	
Հուվինտոնց Гувинтонц Huvintoc	Բիթլիսի մահ-ում, Մանուտանքի գվոկ-ում: Հայաբնակ:	1895					1915	
Հուրտուկ Гуртук Hurtuk	Վանի մահ-ի Խոշարի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 40 տուն, դպրոց:	I h. պ.				1915	I h. պ.	
Հուրճուկ Гурчук Hurchuk	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում: 1850-ական թթ.՝ 14 տուն 103 հայ բնի, եկե-ղեցի:						1915	
Հուրտապի Гуртап Hurtap	Բիթլիսի մահ-ի Խլաթի գվոկ-ում: 1882 թ.՝ 58 տուն՝ 534 հայ բնի, վարժարան, եկեղեցի:	1915		1915			1915	
Հուրու Гуру Huru	Բիթլիսի մահ-ում, Տառիկի գվոկ-ում, Տա-տիկ գետից աջ: Ումեր խառը բնակիչ:	1895, 1915						
Հուպուզ Гупуз Hupuz	Էրզրումի մահ-ի Բարերդի գվոկ-ում, Ճորոխ գետի ձախ ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 32 տուն:	1915					1915	
Չազ (Չազ) Дзар Dzag	Խարբերդի մահ-ի Արաբկիրի գվոկ-ում: 1914 թ.՝ 100 տուն հայ բնի, եկեղեցի, դպրոց:	1915			1915		1915	
Չախձոր Дзакхзор Dzakhdzor	Մեղրատիայի մահ-ի Կյոթինի գվոկ-ում: Հայաբնակ: Ումեր եկեղեցի:	1915		1915			1915	
Չախոց Дахор Dzakhogh	Վանի մահ-ի Կարկատի գվոկ-ում: Հա-յաբնակ:	1915		1915	1915	1895		
Չեթ (Չեթ) Дзет Dzet	Դիարբերդի մահ-ում, Բալու ք-ից հս-արև, Արածանի գետի աջ ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 140 տուն հայ բնի, վարժա-րան: Եղև է զրկության կենտրոն:	1915		1915			1915	

Չիրավ (Չիրո) Дзирав Dzirav	Երզրամի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Կարաբիղիսայի գվոկ-ում: Հայարմակ էր, 20-րդ դ. սկզբներին մեծ 50 տոմս բնակիչ:	1915-1916	1915-1916						
Չնձոր ДЗНДЗОР Dzendzor	Խարրերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չնչկաձազի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 400 հայ բնակիչ:	1915	1915	1915				1915	
Չնձոր ДЗНДЗОР Dzendzor	Երզրամի մահ-ի Դեբջանի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 400 հայ և 350 քուրդ:	1915	1915						
Չմն Дэмен Dzmen	Բիբլիսի մահ-ում, Խիզանի գվոկ-ում: 1858 թ.՝ 30 տոմս, 1909 թ.՝ 20 տոմս հայ բնի: Ունեին վանք:	1915		1915		1895		1895	1915
Չոր Дзор Dzor	Դիարրերդի մահ-ում, Դիարրերդի դաշտում: Հայարմակ:	1895				1895		1895	
Չորակ Дзорак Dzorak	Խարրերդի մահ-ի Խարրերդի գավ-ում:	1915	1915						
Չորակ Дзорак Dzorak	Խարրերդի մահ-ի Բերրի գ-ից 8 կմ հս աղ: Առաջին հստ. պատ. մախորին մեծ 220 բնի, որից 160-ը՝ հայեր:	1915		1915					
Չորակ Дзорак Dzorak	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 36 տոմս հայ բնակիչ:	1909	1909						
Չորաղբի Дзорагби Dzoraghibi	Բիբլիսի մահ-ում, Սասունի Հազգո-Խարլոզ գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին մեծ 16 տոմս հայ:	I h. ս.						I h. ս.	I h. ս.
Չորդուր Дзордур Dzordur	Վանի մահ-ի Արճեշ գվոկ-ում, Օրդում գետի ելակում: Հայարմակ:	I h. ս.						I h. ս.	
Չորեր Дзорер Dzorere	Բիբլիսի մահ-ում, Մասունում, Մասունի Տավորիկ գ-ի թաղերից էր: 1880-ական թթ.՝ 25 հայարմակ տոմս:	1894		1894-1895					
Չորի թաղ Дзори тар Dzori tagh	Բիբլիսի մահ-ի Մուշ ք-ի թաղամասերից մեկի էր, նրա աղ կողմում: 1909 թ.՝ 300 տոմս հայ բնակիչ:	1915						1915	
Չորկոնկ Дзорконк Dzorkunk	Բիբլիսի մահ-ի Խյաթի գվոկ-ում, Դաավան գ-ից 3 կմ աղ, Վանա լճի ափին: Հայարմակ. 1909 թ.՝ 84 անձ: Կար եկեղեցի:	1915	1915	1915					
Չորոբերան Дзороберан Dzoroberan	Խարրերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չնչկաձազ գ-ից 12 կմ հս, գետափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1660 հայ և քուրդ բնակիչ:	1915		1915					
Չորովանս Дзорованк Dzorovans	Վանի մահ-ի Տոսպ գավ-ում: 1909 թ.՝ 55 տոմս հայ և քուրդ բնակիչ:	1915		1915		Աղ. Հայ.			
Չորք Дзорк Dzork	Բիբլիսի մահ-ում, Մասունի Հազգո-Խարլոզ գվոկ-ում: Հայարմակ:	I h. ս.		1915				I h. ս.	
Չումա Дзума Dzuma	Երզրամի մահ-ի Երզրամի գավ-ում:	1915							
Չարոսա Кадоса Ghados	Խարրերդի մահ-ի Չարսանջախի գվոկ-ում, Բերրի գ-ից 15 կմ արմ: Հայարմակ, մեծ 2 եկեղեցի:	1915						1915	
Չազաբեր Казабер Ghazaber	Բիբլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում:	1915						1915	
Չազի Казя Ghazi	Երզրամի մահ-ի Զեղի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 272 հայ և քուրդ բնի: Հայերն ունեին 2 եկեղեցի:	1915	1915						

Ղազի գյուղ Казн Ghazi gyugh	Երևանի մահ-ի Մարմազուի գավ-ում, Իզդիր ք-ից հս: 1906 թ. մինը 765 խառը քմակիչ:	1915	1920	1915				
Ղազի քաղ Казн таг Ghazi tagh	Էրզրումի մահ-ի Ալաշկերտի գվոկ-ում: Հայաքմակ:	1915		1915				
Ղազլը Գեոմեդի Казлы Геомеди Ghazly Geomedi	Կեսաբիայի մահ-ի Կեսաբիայի գավ-ում: Առաջին համ. պատ. մախորինն մինը 15 տոն հայ քմակիչ, վարժարան:	1916- 1918	1916- 1918	1895		1895		1916- 1918
Ղազմա Казма Ghazma	Մերաստիայի մահ-ում: 1895 թ. թուրքերը հայկական եկեղեցին դարձրին սգկիթ:	1895				1895		
Ղազմաղարա Казмагара Ghazmaghara	Մերաստիայի մահ-ի Թոնուսի գվոկ-ում: Հայաքմակ. 1914 թ.՝ 1200 քնկ, վարժա- րան, եկեղեցի:	1915	1915					1915
Ղազնի Казни Ghazni	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: Հայա- քմակ:	1915						1915
Ղամբար-շեյխ Камбар-шейх Ghambarsheykh	Դիարբեքի մահ-ի Բալուի գվոկ-ում: Հայաքմակ: Ունեին եկեղեցի:	1915						1915
Ղայմազ Каймаз Ghaymaz	Վանի մահ-ի Բերկրիի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 33 տոն հայ, 28 տոն՝ ալյազգի:	1915		1915		Ար. Հայ.		
Ղանթար-կայա Кантар-кая Ghantar-kaya	Կարսի մարզի Նախիջևան գք-ից 8 կմ հեռու: 1914 թ.՝ 12 տոն հայ քմակիչ:	1915						1915
Ղանղալ (Կանգալ) Кангал Ghanghal	Մերաստիայի մահ-ի Ղ գվոկ-ի կենտ- րոնը: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 3000 քնկ, որոնց մեծ մասը հայեր էին: Ունեին եկեղեցի, քերթ, դպրոց:	1915	1915					
Ղանղալ (գավառակ) Кангал Ghanghal	Մերաստիայի մահ-ի Մերաստիայի գավ- ում: 1913 թ. մինը 132 գյուղ՝ 37.800 քնկ, որից 18.250-ը՝ հայեր: 1915 թ. այստեղից բռնագաղթվել են 3100 հայ տեղաբնակ- ներ, որոնք ունեին 20 դպրոց և քազում եկեղեցիներ:	1915		1915				
Ղաչաղ Վերին Качаг Верин Ghachagh Verin	Էրզրումի մահ-ի Մամախաթունի գվոկ- ում: Առաջին համ. պատ. մախորինն մինը 37 տոն, որից կեսը հայկական՝ 180 քնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վար- ժարան:	1915		1915				
Ղաթալախ Капалах Gharalakh	Տրապիզոնի մահ-ի Գարշամբայի գվոկ- ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տոն հայ քնկ, եկեղեցի:	1915						1915
Ղավրազ (գք) Кавраз Ghavraz	Մերաստիայի մահ-ի Հաֆիքի գվոկ-ում: Առաջին համ. պատ. մախորինն 1650 հայ քնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915	1915				
Ղարաբաղ Карабах Gharabagh	Կարսի մարզի Կաղզվանի օկրուգում, Թագարամից 3 կմ հս-արլ: 1913 թ.՝ 114 տոն՝ 1036 հայ քնկ, եկեղեցի:			1920		ՀՍՍՀ		
Ղարաբաշխեր Карабашхер Gharabashkher	Բիթլիսի մահ-ի Մոշի գավ-ում, Բուլա- նիկում: Հայաքմակ:	1915				1895		1915
Ղարաբուդաղ Карабудаг Gharabudagh	Էրզրումի մահ-ի Խոնուսի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տոն հայ քմակիչ:	1915						
Ղարադեր (վանք) Карадер Gharader	Վանի մահ-ի Շառախ գվոկ-ում: Ղ գյուղում:					1895		1895

Ղարամելիք Карамелик Gharamelik	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում: 1880-ական թթ. ոմեք 412 թնկ, որից 380-ը հայեր:	I հ. ւ.					I հ. ւ.
Ղարամբա յոբեն Каранджа ёоен Gharanja yoben	Կեսարիայի մահ-ում: 20-րդ դ. սկզբնե-րին՝ 100 տուն հայ և հույն:	1915	1915		1915		
Ղարաչին Карачин Gharachin	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդի գավ-ում: 1914 թ.՝ 26 տուն հայ թնկ, եկեղեցի, դպրոց:	1915	1915				
Ղարատիկին Каратякин Gharatikin	Էրզրումի մահ-ում, Երզնկա ք-ի մոտ: 1914 թ.՝ 70 տուն հայ թնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915					
Ղարափունդար Карапунгар Gharapunggar	Խարբերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չարասանջակի գվոկ-ում: 1914 թ.՝ 17 տուն հայ թնակիչ:	1915	1915				
Ղարաքիլիսա Каракилиса Gharakilisa	Կարսի մարզի Կաղզվանի օկրուգում, Կարս-Կաղզվան ճամայարհին: 1913 թ.՝ 692 հայ և հույն թնակիչ:				1918- 1920 Ար. Հայ.		
Ղարաքյոտուկ Каракегук Gharakyotuk	Կիլիկիայում, Ջեյթունի գվոկ-ի Արեզին գ-ախմբում:	1915			1915		
Ղարաքոյ Каракей Gharakoy	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Այնթապ գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 15 տուն հայ, 7 տուն՝ ալյազգի:	1915			1915		
Ղարիբջան Карибджан Gharibjan	Բիթլիսի մահ-ի Մեշի գավ-ում, Սասունում, Գեղիեզում գ-ախմբում: Հայա-թնակ. 1909 թ.՝ 12 տուն:	1894					1894 1894
Ղարըխ (փայր) Карых Gharlakh	Սերասոնիայի մահ-ից 1915 թ. տեղա-հանված հայ տղամարդկանց մի մասին ոչնչացրել են այտուղ:	1915					
Ղզջուղ Кзыджуг Ghzajugh	Խարբերդի մահում, Դերսիմի գավ-ում, Բերդի գ-ից 10 կմ հե-տո: Առաջին համ. պատ. նախօրին 28 տուն հայ, 12 տուն քուրդ:	1915	1915	1915			
Ղզլաջուղ Ккладжуг Ghzljajur	Պարսկահայաստանում, Ուրմիայի գավ-ում:	1914			1914		1914
Ղիդաբադ Кидабад Ghidabad	Պարսկահայաստանում, Ուրմիայի գավ-ում:	1914			1914		1914
Ղոլեմասան Колемасан Gholemasan	Դիարբեքիրի մահ-ում, Դիարբեքիրի դաշտում:	1895			1895		
Ղուզել Кузел Ghuzel	Վանի մահ-ում, Արծկեի գվոկ-ում, Սի-փան լեռան ստորոտում: Մինչև եղեռնը՝ 20 տուն հայ:	1915			1915 Ար. Հայ		
Ղուլիսար (գավառակ) Кулгисар Ghulhisar	Սերասոնիայի մահ-ում: 1895 թ. թուրքերը բռնի մահմեդականացրել են տեղաբնակ հայերին և առևանգել աղջիկներին:	1895			1895		
Ղուրա Курa Ghura	Կիլիկիայում, Ջեյթուն գ-ից հր, Շեմսեթ լեռան ստորոտին:	1915	1915	1915			
Շամուրլի Чамурли Chamurli	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ի Սարաշի գավ-ում:	+					1915
Շանճի գյուղ Чанчя гюг Chanchi gyugh	Սերասոնիայի մահ-ում, Սերասոնիա ք-ի մոտ: 19-րդ դ. վերջերին ունեին 350 թնկ, որի մի մասը հայ: Ունեին եկեղեցի: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915			1915		
Շանճիկ լեռ Чанчик лер Chanchik ler	Հայկական լեռնաշխարհում, Սասունում: 1915 թ. թուրքերին դիմակայելու համար շենիկցիներն այտուղ դիտրեր էին գրա-վել:						1915

Ճապարջուր (փայր) Чапагаджур Chapaghjur	Կիլիկիայում, Չիքոմն գր-ի մոտ, ս. Աստ-վածածին վանքից 3 կմ հեռու:	1895				1895		
Շերմակ Чермак Chermak	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: 1909 թ. ունեին 1050 հայ և 70 այլազգի քնկ: Հայերն ունեին դարոց, եկեղեցի:	1915		1915				
Շիճապաղ Чичапаг Chichapagh	Էրզրումի մահ-ի Խոտորջրի գվոկ-ում, Խոտորջրի մոտ: 1914 թ.՝ 184՝ 1272 հայ քնկ, վարժարան, եկեղեցի, 7 մատուռ:	1915	1915				1915	1915
Շիպին Чипин Chipin	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ի Համկլայի գվոկ-ում, Եփրատ գետից ձախ 1889 թ.՝ 150 տուն հայ և այլազգի: Հայերն ունեին վարժարան: Թուրքերը հայերին քշեցին Համրանի անապատները, որոնք այն-տեղ ստից մահացան:	1915	1915	1915				
Շիպոտ Чипот Chipot	Էրզրումի մահ-ի Սպերի գվոկ-ում, Սպեր գր-ից 16 կմ հր: 1909 թ.՝ 40 տուն հայ քնկ, եկեղեցի, դարոց:	1897, 1915						
Շարքեղ Чырыгег Chpärdegh	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 50 տուն հայ քնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915		1915			1915	1915
Շարան Чпран Chpran	Բիթլիսի մահ-ի Մոշի գավ-ում, Մոշի դաշտում: Թուրքերը կտտարեկ են քազ-մաքիվ ընճաբռններ:	1895				1895		
Շռեզ Чрез Chrez	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գվոկ-ում: 1899 թ.՝ 15 տուն հայ քնակիչ:	1895				1895		
Մաճան Мадан Madan	Բիթլիսի մահ-ի Սղերոյի գավ-ում, Շիր-վան գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 30 տուն:	1915		1915				
Մաղնիկ Магник Maghnik	Բիթլիսի մահ-ի Մոշի գավ-ում: 1909 թ.՝ 15 տուն հայ:	1915		1915				
Մազրա ձոր Мазра джор Mazra dzor	Էրզրումի մահ-ի Խոտորի գվոկ-ում, Խոտու ք-ից 22 կմ հր-արդ, Ասխտոց գյուղի մոտ:				+			
Մալախտա Малахта Malakhta	Դիարբեքրի մահ-ի Լճի գվոկ-ում: 1901 թ.՝ 100 տուն, որից 85-ը՝ հայկական: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1895				1895	1895	1895
Մալա Մստաֆա Мала Мстафа Mala Mstafa	Բիթլիսի մահ-ի Մոշի գավ-ում, Մա-նազկերտի գվոկ-ում: Հայարմակ. 1909 թ.՝ 30 տուն հայ քնակիչ:	1915		1915				
Մալգավա Малгава Malgava	Վանի մահ-ի Աղրակ գվոկ-ում: 1890-ական թթ.՝ 30 տուն՝ հայ, 2 տուն՝ քուրդ:	1895- 1896				1895-1895- 1896 1896		
Մակնի Макни Makni	Վանի մահ-ի Մոկսի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 8 տուն խառը քնակիչ:			1915		Աղ. Հայ.		
Մակու (քաղաք) Маку Maku	Պարսկահայաստանում, Փոքր Մասիս լգ-ից 40 կմ հր: 1909 թ. ունե 700 տուն, որից 60-ը՝ հայկական: Կար հայկական եկեղեցի, դարոց:	1918		1918				
Մաղամ Маглам Mahlam	Պարսկահայաստանում, Սալմաստ ք-ից 7 կմ հր: 1890 թ. ունե 200 տուն՝ 1100 հայ քնկ: Կար դարոց:			+				
Մաղտանք Магтанк Mahmtank	Բիթլիսի մահ-ում, Կիզանի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 30 տուն հայ քնակիչ:	1915		1915				
Մաղմադ Магдад Mahmad	Տրասպիզոնի մահ-ի Տրասպիզոն ք-ից 16 կմ հր-արմ: 1914 թ.՝ 10 տուն հայ քնակիչ:	1915		1915				
Մաղմադ Магдад Mahmad	Սերասոռիայի մահ-ի Նիկսարի գվոկ-ում: 1915 թ.՝ 120 տուն հայ քնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915						

Մահմուդցիք Магмуццик Mahmudcik	Էրզրումի նահ-ի Երզնկա ք-ի մտա: 1914 թ. 1500 հայ ընկ, դպրոց, եկեղեցի, գրադարան:	1915						
Մահվան բլուր Магван блур Mahvan blur	Կիլիկիայում, Մուսա լեռան շրջ-ում: Վկայված է Մուսա լեռան հերոսական պաշտպանության առիթով:							+
Մաղարա (զք) Магара Maghara	Կիլիկիայում, Սիսի գվոկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 1735 ընկ, որի մի մասը՝ հայեր, որոնք ըջվեցին Տեր-Ջոր և ոչնչացվեցին:	1914	1914					
Մաղենք (Օսմկի տուն) Магенок Maghenk	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշի գավ-ում, Ծովասարի շրջ-ում: 1914 թ. ունեւ 15 տուն հայ ընակիչ:	1915	1915					
Մաղթելա Магтела Maghtela	Տրապիզոնի նահ-ում, Համշենում, Սև գետի ձախ կողմում: 1914 թ.՝ 17 տուն հայ ընկ, վարժարան:	1895	1915					1895
Մաճառ Маچارс Machars	Վանի նահ-ի Արճնշի գվոկ-ում: 1858 թ.՝ 33 տուն հայ, 1909 թ.՝ 10 տուն հայ, 35 տուն՝ քուրդ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915						1915
Մամթինց Мамтинц Mamtinc	Բիթլիսի նահ-ի Խիզանի գվոկ-ում:	1895		1895				
Մամալա Мамала Mamala	Դիարբեքլիի նահ-ի Արղանամադին ք-ից 7 կմ հր-արդ:						1895	1895
Մամտանք (գյուղախումբ) Мамртанк Mamrtank	Բիթլիսի նահ-ում, Խիզանի գվոկ-ում: 1909 թ. ունեւ 16 գուտ հայաբնակ գյուղ, 208 տուն՝ 1460 ընկ: 1895 թ. թուրքերն այտուել տարանել են 460 հայի, կողոպտել, սքրասպոծել ու ավերել եկեղեցիներն ու վանքերը:	1895					1895	1895
Մամսա Мамса Mamsa	Խարբերդի նահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկածագ գք-ից 11 կմ արմ: Հայաբնակ. 1914 թ. ունեւ 82 տուն, 2 վարժարան, 2 եկեղեցի:	1895, 1915	1915					
Մայիրա Майра Mayira	Տրապիզոնի նահ-ում, Տրապիզոն ք-ից 35 կմ հր-արմ: Հայաբնակ էր, ունեւ եկեղեցի:	1895						
Մայրագոմ (լեռներ) Майрагом Mayragom	Սեբաստոիայի նահ-ում, Սեբաստոիա ք-ի մտա: 1915 թ. Սեբաստոիայի նահ-ից տեղահանված հայ աղամաբղիկանց մի մասին թուրքերը այտուել կտուրել են:	1915						
Մայրիկ Майрик Mayrik	Բիթլիսի նահ-ում, Սղերդի գավ-ում, Բարվարի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 25 տուն հայ ընակիչ:	1915	1915					
Մանազկերտ (քաղաք) Маназкерт Manazkert	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշ գավ-ում: 1909 թ.՝ 280 տուն, որից 80-ը՝ հայ ընկ, դպրոց, 2 եկեղեցի:	1915	1915					
Մանազկերտ (գաղխասկ) Маназкерт Manazkert	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշի գավ-ի հս-արդ մասում: 1891 թ. ունեւ 21000 ընկ, որից 9000-ը՝ հայ, 1909 թ.՝ 126 գյուղ, որից 40-ը՝ հայաբնակ: Կային նաև խառը բնակչությանը գյուղեր:	1915	1915					
Մանտան (Մանդան) Мантан Mantan	Վանի նահ-ում, Արճնաի գվոկ-ում, Արճակ լճից 15 կմ արդ: 1909 թ.՝ 80 տուն հայ ընակիչ:	1915	1915	1915			1914	1914
Մանզելեր Манзелер Manzeler	Տրապիզոնի նահ-ի Տրապիզոն ք-ից 12 կմ հր: 1914 թ.՝ 10 տուն հայ, դպրոց, եկեղեցի:		1915	1915				

Մանթաշ Манташ Mantash	Կիլիկիայում, Տարսոն ք-ից ոչ հեռու, Հորտուն լեռան ստորոտին:	1915		+				+
Մանկասար Манкасар Mankasar	Էրզրոմի մահ-ի Քայազնուի գավ-ում, Կարաքիլիսա գք-ից 10 կմ հր-արդ, Մ. գետի ձախ ափին: 1909 թ. 60 տուն հայ, նույնքան այլք: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի: Եղել է գոչաթյան կենտրոն: Հայաթափվել է 1915 թվին:	+	1915			+		
Մանկիկ Манкик Mankik	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Հազգո-Խարլուզ գվոկ-ում: 1909 թ. մենք 10 տուն հայ, եկեղեցի:		1915					
Մոնջուսուն (Մանսուն) Мунджусун Munjusun	Կեսարիայի մահ-ում, Կեսարիա ք-ից 21 կմ հս-արդ: 1897 թ. 220 տուն հայ, 100 տուն՝ թուրք: Հայերն ունեին 3 դպրոց: Թուրքերը հայերին քշել են Մեքատիս տանող ճանապարհին գտնվող Կամարակի շրջ-անում Մուդարասան գյուղը և ոչնչացրել:	1915						
Մանսաուտ Мансаут Mansaut	Խարթերոյի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկածազի գվոկ-ում:	1915	1915					
Մանտենց Мантенц Mantenc	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գավ-ում: 1909 թ. 22 տուն հայ բնակիչ:	1915	1915					
Մանտրա լեր Мантра лер Mantra ler	Պոնտական լեռներում, Համշենի շրջ-ում: Լանջերին կային բազմաթիվ հայկական գյուղեր, որի բնկ տնիսված բռնագաղթ-վեց:	1915	1915					
Մանց Манц Manc	Էրզրոմի մահ-ի Դերզան (Մամախաթուն) գվոկ-ում: 1909 թ. 60 տուն հայ, նույնքան թուրք: Հայերն ունեին դպրոց, եկեղեցի: Թուրքերը հայերին ոչնչացրել էին Կամախի կիրճում:	1915	1915					
Մաշկերտ Машкарт Mashkert	Խարթերոյի մահ-ի Ալն գք-ից 25 կմ հեռու, Եփրատ գետի աջ ափին: 1914 թ. 532 հայ բնկ, վարժարան:	1895	1915	1895			1895	
Մաշտակ Маштак Mashtak	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խուլփ գվոկ-ում: 1909 թ. 10 տուն՝ 47 հայ:	1915	1915			1895		
Մաշտակ Маштак Mashtak	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գվոկ-ում, լճափից 3 կմ հեռու: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 110 տուն, վարժարան:	1915	1915					
Մառնիկ Վերին Марник Верин Marnik Verin	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 9 կմ հր-արդ, Մեղրագետի լանջին, որտեղ պատասպարվում էին հայ ֆիրայիմերը: 1880-ական թթ. մենք 80 տուն հայ բնակիչ:	1915	1915					
Մառնկու մզրեն Марнку мзрен Marnku mzren	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գվոկ-ում:	1915	1915					
Մաստան Мастан Mastan	Խարթերոյի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Մեծկերտի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 320 հայ, 200 թուրք բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի, դպրոց:	1915	1915					
Մավենք (Շառուպիսենք) Мавенк Mavenk	Կիլիկիայում, Չեթուն գք-ից 18 կմ հր-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 35 տուն հայ:	1895				1895		
Մատ Мат Mat	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում, Սպարկերտ գ-ախմբում: 1912 թ. ենթարկվել է թուրքական հարձակումներին: 1909 թ. մենք 20 տուն հայ բնկ, եկեղեցի:	1895				1895		

Մատան Матасан Matasin	Կեսարիայի նահ-ի Կեսարիայի գավ-ում:	1915					
Մատին Матин Matin	Բիթլիսի նահ-ի Սղոթի գավ-ում, Երվան գվոկ-ում: 1895 թ. թուրքերը առևանգել են կոտորածներից փրկված կանանց ու աղջիկներին:	1895					
Մատնավանք Матнаванк Matnavank	Բիթլիսի նահ-ում, Էլաթ ք-ից 5 կմ հարավ, Մատնավանք վանքի մոտ: 1909 թ. 12 տոմ 103 հայ բնկ: Եղել է գրչության կենտրոն:	1895	1915			1895	
Մատրակ Матрак Matrak	Բիթլիսի նահ-ի Գենջի գավ-ում, Գենջ գք-ից 15 կմ հս-արևմ, Գյումրեկ գետի ձախ ափին: 19-րդ դ. վերջերին՝ 60 տոմ հայ և թուրք բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1895					
Մատուկա Матурка Maturka	Էրզրումի նահ-ում, Կարին ք-ից 4 կմ հս-արև: 1909 թ. 142 տոմ հայ: Կար վանք: Թուրքերը գյուղի հայերին կոտորել են Կամախի կիրճում:	1915					
Մարալ Марал Maral	Տրապիզոնի նահ-ի Միմոսի գավ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տոմ:	1915					
Մարակ Марак Marak	Բիթլիսի նահ-ում, Գենջի գավ-ում, Ճապարջրում:	1895	1895			1895	1895
Մարականց Мараканц Marakanc	Վանի նահ-ում, Մոկսի գվոկ-ում, Տալանից ձոր գ-ախմբում: 1909 թ. 11 տոմ հայ բնակիչ:		1915				
Մարայա Марая Maraya	Դիարբեքիրի նահ-ում, Դիարբեքիրի դաշտում:	1895				1895	1895
Մարանդ (գավառ) Маранд	Ուրմիա լճի հս-արև կողմում: Առաջին համ. պատ. նախօրեին ուներ 100 գյուղ, որից 85-ը՝ հայաբնակ, 85.000 բնկ, որոնց թուրքերը մահմեդականացրին:				I h. ս.		
Մարաշ (գավառ) Мараш Marash	Կիլիկիայում, Ադանայի նահ-ում: 19-րդ դ. վերջերին ուներ 17800 բնկ, որից 50.000-ը՝ հայ: Նրանց մեծ մասը թուրքերի ձեռքով կոտորվեց, քչերը բռնագաղթվեցին:	+		+			
Մարաշ (քաղաք) Мараш Marash	Կիլիկիայում, Ադանայի նահ-ում: 1915 թ. ուներ 70.000 բնկ, որից 40.000-ը՝ հայ: Հայերն ունեին 12 եկեղեցի, իրենց դպրոցներով, ճեմարան, վարժարաններ:	1915		1915			
Մարգորգ Ներքին Маргорг Неркин Margorg Nerkin	Բիթլիսի նահ-ում, Բաղեշ ք-ից 6 կմ հս-արև: 1909 թ. 25 տոմ, 185 հայ բնկ, եկեղեցի: Եղել է գրչության կենտրոն:	1895, 1915				1895	
Մարգորգ Վերին Маргорг Верин Margorg Verin	Բիթլիսի նահ-ում, Բիթլիսի գավ-ում, Փարխանդ գախմբում: 1909 թ. ուներ 7 տոմ 53 հայ բնակիչ:	1895		1915		1895	
Մարց Марс Margs	Վանի նահ-ի Գավաշ գավ-ում, Անգղ գետակի ափին: 1909 թ. 25 տոմ հայ, 15 տոմ թուրք: Հայերն ունեին եկեղեցի: Այստեղ տեղի է ունեցել կոխվ Անդրամիկի ջոկատի և թուրքական զորքերի միջև:	1915		1915		1895	+
Մարդյն (գավառ) Мардян Margi	Դիարբեքիրի նահ-ի հր մասում: 1890 թ. ուներ 18 գ-ախմբ, որոնցում բնակվում էին 28.607 հայ:	1915	1915	1915	1915		

Մարդին (քաղաք) Мардин Mardin	Դիարբեքի մահ-ի Մարդին գավ-ում: 19-րդ դ. վերջերին ուներ 20.000 բնկ, որից 7250-ը՝ հայեր: 1914 թ. 25.000, որից 1500-ը՝ հայ: Եկեղեցին եպիսկոպոսա-նիստ էր:	1915		1915				
Մարդուրիկ Мардурик Mardurik	Բիթլիսի մահ-ի Գենջի գավ-ում, Մա-պաղցրի գվոկ-ում: Հայաբնակ էր, ուներ եկեղեցի, որը բոլորքերը դարձրին սգկիթ:	1895		1895				
Մարեն Марен Maren	Բիթլիսի մահ-ի Սղերդի գավ-ում:	1895		1895				
Մարեք (Մորիկ) Марек Marek	Էրզրումի մահ-ի Կամախ գ-ից 7 կմ հա-արմ, Աղցք լեռան լանջին: 1909 թ. ուներ 78 տուն՝ հայկական, 30 տուն՝ այլազգի բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժա-րան:	1915						
Մարզեվան Марзеван Marzevan	Մերաստիայի մահ-ի Շապին Գարահի-սարի գավ-ում:	1895			1895			
Մարզպան Марзпан Marzpan	Կիլիկիայում, Մարաշ ք-ից եր-արդ, Սև լեռների ստորոտում: Հայաբնակ էր: Առաջին համ. պատ. նախօրին ուներ ուներ 12.30 բնկ, ուսումնարան, եկեղեցի:	1895, 1909			1915			
Մարզվան (քաղաք) Марзван Marzvan	Մերաստիայի մահ-ի Ամասիայի գավ-ում: 1914 թ. ուներ 35.000 բնկ, որից 1400-ը՝ հայ: Կար եկեղեցի, ազգային ճեմարան: Եղել է գրչության կենտրոն:	1895, 1915		1895, 1915				
Մարիթաղ Маритаг Maritagh	Բիթլիսի մահ-ում, Բիթլիսի գավ-ում:	1895			1895			
Մարկեկ (Մարեկ) Маркек Markek	Խարբերդի մահ-ում, Դերսիմի գավ-ում, Չարսանջակի գվոկ-ում: 1915 թ. 15 տուն՝ հայ, 12 տուն՝ քուրդ:	1915						
Մարմետ Мармет Marmet	Վանի մահ-ի Վան ք-ից 12 կմ հա-արմ, Վանա լճից 3 կմ հեռու Մարմետ գետի ափին: Հայաբնակ. 1850-ական թթ.՝ 82 տուն՝ 510 բնկ, 1909 թ.՝ 687 բնկ: Կար եկեղեցի, դպրոց:	1895		1895	1895	1895	1895	
Մարմուս Мармус Marmus	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանազ-կերտ գ-ից 20 կմ հա-արդ: 1909 թ.՝ 75 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին եկե-ղեցի:	1915	1915					
Մարուֆ Маруф Maruf	Էրզրումի մահ-ում Խնուս գ-ից 10 կմ եր-արդ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 45 տուն:	1915						
Մաքրիկ Мацрик Macrik	Էրզրումի մահ-ի Մպերի գվոկ-ում:	1915		1915				
Մաքոշկ Макошк Makoshk	Վանի մահ-ի Շառախի գվոկ-ում: 1850-ական թթ.՝ 29 տուն, 1909 թ.՝ 8 տուն հայ բնկ, եկեղեցի:	1896		1915			1896	
Մեզիրեն (քաղաք) Мезире Mezire	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 5 կմ եր-արմ: 1914 թ.՝ 16000 բնկ, որի կեսը՝ հայ: Հայերն ունեին 2 եկեղեցի:			1915				
Մեզրե Мезре Mezre	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 2 կմ հա, Մուշ տանող ճանապարհին:	1895			1895			
Մեզրե Мезре Mezre	Բիթլիսի մահ-ում, Սղերդ ք-ից 38 կմ հա-արմ:	1895		1895				
Մեզրե Мезре Mezre	Դիարբեքի մահ-ում, Բալու ք-ից հա-արդ, Արածամի գետի ափին: Հայաբնակ, դպրոց, եկեղեցի:	1915		1915				

Մեզրե Mezpe Mezre	Էրզրումի մահ-ում, Բայազետի գավ-ում, Կարաբիղիսայից 10 կմ արլ, Մանկասար գետի աջ ափին: 1909 թ.՝ 40 տուն հայ:	1915	1915			
Մեզրեն-խիան Mezren-Хиан Mezren-KHian	Բիբրիսի մահ-ի Սասունի խիանք գվե-ում, Տավորիկից հր-արմ: 1895 թ.՝ 17 տուն:	1895				
Մեզրե Վերին Mezpe Верин Mezre Verin	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից քիչ հյուսիս: 1903 թ. 14 տուն՝ 114 հայ բնկ, եկեղեցի:		1915			
Մեզրերեշ Mezperesh Mezreresh	Բիբրիսի մահ-ի Սղերդի գավ-ում:	1915		1915	1915	
Մեթլուի Метлуги Metlughi	Վանի մահ-ի Բերկրի գվե-ում, Բերկրի ք-ից արլ Արաղայի դաշտում: Կոտորածից փրկվել է 2 հայ:	1915				
Մելեզ Мелез Melez	Սեբաստիայի մահ-ի Շապին Գարահի-սարի գավ-ում, Յոզղաթի գվե-ում:	1915				1915
Մելեթոզ (գլուղ) Мелеттоц Meletcoc	Տրապիզոնի մահ-ում, Չարշամբայի գվե-ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 18 տուն:	1915				
Մելիֆան Мелифан Melifan	Դիարբեքրի մահ-ի Դիարբեքրի դաշ-տում, Լճի գ-ից 35 կմ արմ: Հայաբնակ:	1895			1895	1895
Մելիտրողլու օյմաղ Мелитроглу оймаг Melitroghlu oymagh	Տրապիզոնի մահ-ի Չարշամբայի գվե-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 35 տուն հայ, դպրոց, եկեղեցի:		1915			1915
Մելիկան Меликан Melikan	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գ-ից 30 կմ հս-արլ: 1914 թ.՝ 67 տուն՝ 450 հայ բնկ, վարժարան, եկեղեցի: Եղեռնի ժամանակ 409 մարդու թուրքերը սպանել են Կամախի կիրճում, կողոպտել՝ եկեղեցին:	1914- 1915				1895
Մելիք թեփե Мелик тепе Melik tepe	Տրապիզոնի մահ-ի Ունիեի գվե-ում, Յազըթ Բեղնի գ-ախմբում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 25 տուն:	1915				
Մելիքշերիֆ Мелекшериф Meliksherif	Սեբաստիայի մահ-ի Շապին Գարահի-սարի գավ-ում, Չարբախլու լեռան լանջին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն հայ և այլազգիներ: Հայ բնակչությանը թուրքերը կոտորել են Կամախի կիրճում:	1915	1915			
Մելխեն Мелхен Melkhen	Դիարբեքրի մահ-ի Դիարբեքրի դաշ-տում, Լճի գ-ից 28 կմ հս-արմ: Հայաբնակ:	1895			1895	1895
Մելհոտի Мелхоти Melhoti	Բիբրիսի մահ-ի Խիզանի գվե-ում, Մանտուանք գ-ախմբում:	1895		1895		
Մեզ գեղ Мец гег Mec gegh	Խարբերդի մահ-ի Չմշկածազի գվե-ում, ս. Թորոս գ-ախմբում: 1915 թ. ուներ 180 տուն մտնոնդականացված հայ բնակիչ:			+		
Մեզ գլուղ Мец гюг Mec gyugh	Կիլիկիայում, Մարաշ ք-ից 30 կմ արմ, Ջահան և Կապան գետերի միջև: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 400 տուն, դպրոց, եկեղեցի:	1922	1922			
Մեզիկ Мецик Mecik	Բիբրիսի մահ-ի Բիբրիսի գավ-ում, Նազիկ լճից 5 կմ հր: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 185 բնակիչ:	1915	1915			1915
Մեծկերտ (գավառ) Мецкерт Meckert	Խարբերդի մահ-ի Դեբախի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 21 բնակավայր՝ 3150 տուն՝ 18.232 բնակչով:	1915		1915		
Մեծկերտ (գք)	Խարբերդի մահ-ի, Դեբախի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 21 բնակավայր, որից 14-ը՝ հայաբնակ:	1915			1915	

Մեծձոր Мецдзор Mecdzor	Բիբլիսի նահ-ում, Սաառնի Մտուկան գվեկ-ում: 1870-ական թթ. 30 տուն, 1909 թ.՝ 3 տուն հայ բնակիչ:	1895				1895		
Մեղտի (գք) Мегти Meghti	Բիբլիսի նահ-ի Մեշ ք-ից 15 կմ հս-արմ, ս. Կարսպետ վանքից ոչ հեռու: Հայա-բնակ. 1909 թ.՝ 25 տուն:	1915		1915				
Մեղուցիկ Мегуцик Meghucik	Էրզրումի նահ-ում, Երզնկա ք-ից 15 կմ հր-արլ, Արմ. Երիրատ գետից ձախ, Տու-ժիկ լեռան ստորոտում: 1895 թ.՝ 300 տուն հայ, 50 տուն այլազգի: Հայերն ունեին դպրոց, գրադարան: Այստեղի հայերին 1915 թ. Կամախի կիրճում բուրքերը ոչնչացրել են:	1915			1895	1915-1916		
Մեհիտ(ապատ) Меяит(апат) Mechit(apat)	Մերաստիայի նահ-ում, Ամասիայի գավ-ում: Հայաբնակ: Առաջին համ. պատ. նախօրեին՝ 200 տուն՝ 1800 բնկ, վարժա-րան: Թուրքերը հայերին գրեթե ամբող-ջությամբ ոչնչացրել են:	1915		1915	Աղ. Հայ.			
Մեյդանջուղ Мейданџуг Meydanjugh	Վանի նահ-ի Վանի գավ-ում, Արճակ լճիկ 6 կմ հս-արմ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 17 տուն, 20-րդ սկզբներին՝ 11 տուն հայ, 2 տուն՝ քուրդ:						1915	
Մեօրուլուք Меордулук Meorduluk	Էրզրումի նահ-ում, Կարին ք-ից 15 կմ հեռու: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 18 տուն: 1915 թ. բուրքերը հայերին ոչնչացրել են Կա-մախի կիրճում:	1915	1915					
Մեջիթա Меджитау Mejitlu	Բիբլիսի նահ-ում, Մեշի գավ-ում, Մա-նազկերտ գք-ից հր-արմ, Կոխի համող ճանապարհին: 1915 թ.՝ 90 տուն հայ բնկ, եկեղեցի, դպրոց:	1915		1915	Աղ. Հայ.			
Մեջկանց Меджкандц Mejkanc	Վանի նահ-ում, Մոկս գք-ից 25 կմ հս-արմ: Հայտնի է նաև Մաճկանց անվամբ: 1915 թ. բուրքերը երկիզել են գյուղի եկեղեցին:	1895			1895		1915	
Մերբար Мербар Merar	Բիբլիսի նահ-ում, Մեշի գավ-ում, Մա-նազկերտ գք-ից հր-արմ, Մերբար գե-տակի աջ ափին:	1895, 1915		1915				
Մերքյուզան (Միկեմուզան) Меркюзан Mergyuzan	Բիբլիսի նահ-ում, Մեշ ք-ից 20 կմ հր-արմ, Սեմալ գյուղի հս-արլ կողմում, Կոբրտիկ լեռան արմ լանջերին: Այստեղ կայանել էր բուրքական գործերի մի խումբ:							
Մերթալ Меретар Meretag	Բիբլիսի նահ-ի Սաառնի Մտուկան գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 10 տուն:	1915		1915				
Մերենիս Меренис Merenis	Կարսի մարզի Կարսի օկրուգում: 1915 թ. այստեղից գաղթել են 560 հայեր:	1915		1915				
Մերկեր Меркер Merker	Բիբլիսի նահ-ում, Բուն Սաառն գվեկ-ում, Գեղիգուզանի մոտ: 1909 թ.՝ 13 տուն հայ:	1915		1915				
Մերկերխա Меркерху Merkerhu	Արևմտյան Հայաստանում: 1916 թ. հայ քաջերը Անդրամիկի գլխավորությամբ ազատել են գյուղը:	1915					1916	
Մերսին Мерсин Mersin	Կիլիկիայում, Ադանա ք-ից հր-արմ, ծո-վափին: 1914 թ.՝ 12.000 բնկ, որից 2500-ը՝ հայ: Հայերն ունեին եկեղեցի, դպրոց, մանկապարտեզ:	1915		1915				

Մերսին (գավառակ) Мерсин Mersin	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ում: 1910 թ. ուներ 3840 հայ բնկ, որոնցից թուրքերը կոտորեցին 750 հոգու:	1915		1915			
Մերքեզ (գավառակ) Меркез Merkez	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ում: 1915 թ. գվոկ-ից տարագրվել է 14.216 հայ:	1915		1915			
Մեցինան Мединан Mecinan	Դիարբեքլիի մահ-ի Դիարբեքլիի դաշտում:				1895		1895
Մեքիրիկ Мекиряк Mekirik	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդի գավ-ում: 1895 թ. կոտորվել և սպանվել է գյուղի եկեղեցին:			1895		1895	
Մզրա Мэра Mzra	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Փասնը գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 8 տոմ հայ, եկեղեցի:						1915
Մզուք Мзук Mzuk	Բիթլիսի մահ-ում Սասունի Մուկան գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 30 տոմ: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915	1915				
Մեխլար Мехлар Məkhlar	Մերաստիայի մահ-ի Ցոզրասի գավ-ում: Հայաբնակ:	1915	1915				
Մտնի Мтнни Mtnni	Էրզրումի մահ-ում, Երզնկա ք-ից հս-արմ: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 300 տոմ, որոնց թուրքերը կոտորեցին Կամախի կիրճում:	1915					
Մժոկերտ Վերին Мжкерт Верин Mgmkert Verin	Կարսի մարզի Կաղզվանի օկրուգում, Սարիղամիշ գք-ից 22 կմ հր-արմ: Հայաբնակ. 1907 թ.՝ 856 բնկ: Գաղթել են Երևանի մահամզ:		1918-1920		1895		
Միատուն Миатун Miatun	Խարբերդի մահ-ում, Ալմ գք-ից 25 կմ հր-արմ, Անջուղի գյուղի դիմաց: Կար եկեղեցի, վարժարան, սրբավայրեր:	1915		1915			
Միդիադ (գավառակ) Мрдиад Midiad	Դիարբեքլիի մահ-ի Մարդինի գավ-ում: 1890-ական թթ. ուներ 9526 հայ բնկ, որը 1915 թ. գոթեթ կոկնապատվել էր: Հայերը առժեղ են Մեծ եղեռնից:	1915		1915			
Միդիադ (գք) Мидиад Midiad	Դիարբեքլիի մահ-ի Մարդինի գավ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 1500 բնակիչ:	+			+		
Միզիպ Мизип Mizip	Կիլիկիայի և Միքիայի սահմանում: Մեծ եղեռնի ժամանակ թուրքերն այստեղով էին տանում հայ տարագիրներին:	1915					1915
Միլիկան Милякан Milikan	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խարզան գվոկ-ում, Մղերդ ք-ից հս-արմ:	1895			1895		
Միզրիկ Мизрик Mizrik	Էրզրումի մահ-ի Մայերի գվոկ-ում: 1912 թ.՝ 85 տոմ հայ և թուրք բնկ: Հայերը կոտորվել են Կամախի կիրճում:	1915	1915				
Միմերա Мимера Mimera	Տրասպիզոնի մահ-ում, Տրասպիզոն ք-ից 25 կմ հր-արմ, Մերա գետի հովտում: 1915 թ.՝ 43 տոմ հայ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915				
Մինաշատ Минашат Minashat	Վանի մահ-ի Թիմարի գվոկ-ում: Հայաբնակ էր:	1895					1895
ս. Մինաս (վանք) св. Минас s. Minas	Դիարբեքլիի մահ-ում, Չերուշ գյուղաքաղաքում:				1895		1895
Մինասոց գեղ Минасоц gegh Minascoc gegh	Տրասպիզոնի մահ-ում, Տրասպիզոն ք-ից 9 կմ հեռու, Աղճապատի գվոկ-ում: 1915 թ.՝ 12 տոմ հայ, ուսումնարան:	1915		1915			1915
Մինար Минар Minar	Բիթլիսի մահ-ի Մղերդի գավ-ում: Հայաբնակ:	1895			1895		

Միջա Миджа Mija	Բիթլիսի նահ-ի Մանուսանք գ-ախմբում: 1850-ական թթ.՝ 107 հայ քնկ, եկեղեցի:	1915					1915
Միջինգեղ Миджингер Mijingegh	Խարբերդի նահ-ի Ակնի գվոկ-ում, Երզն գյուղի մոտ: Հայաբնակ էր:				+		
Միջին թաղ Миджин таг Mijin tagh	Էրզրումի նահ-ի Կիսկիմի գվոկ-ում, Խարբերդի գ-ախմբում, Խանդավազի մոտ: 1890-ական թթ.՝ 90 տուն, 690 հայ, 2 վարժարան, 2 եկեղեցի, 2 վանք: Թուրքերը ավերել և այրել են 2 եկեղեցին և մեկ վարժարանը:	1915				1915 1980- 1890	1880- 1890
Միջնաձոր Миджнадзор Mijnadzor	Բաթումի մարզի Արդվինի օկրուգում:				+	+	
Միտխոր Ներքին Мисохор Неркин Misokhor Nerkin	Տրասպիզոնի նահ-ում, Տրասպիզոն ք-ից 21 կմ հր-արլ, Յամբուլի գետի ձախ ափին:	1915				1915	
Միտխոր Վերին Мисохор Верин Misokhor Verin	Տրասպիզոնի նահ-ում, Տրասպիզոն ք-ից 23 կմ հր-արլ :	1915				1915	
Միրալյան Миральян Miralyan	Դիարբեքի նահ-ի Միլվանի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն, եկեղեցի:	1895, 1915					1895, 1915
Միրերիկ Мирерик Mirerik	Վանի նահ-ում: Հայաբնակ:	1895				1895	1895
Մլեշա Млеша Mlesha	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունում, Հազր գ-ից 17 կմ արլ:	1895				1895	1895
Միքելանց Микеланц Mikelanc	Էրզրումի նահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Խարբերդի գ-ախմբում:					+	
Միխիտար Мхитар Mkhitar	Բիթլիսի նահ-ում, Բուն Սասունում, Գեղիկազանի թաղերից մեկն էր: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 14 տուն:						1894 1894
Միկներ Мхкнер Mzkner	Վանի նահ-ում, Վան ք-ից 12 կմ հս-արլ, Վանա լճից նույնքան հեռու: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 60 տուն: Ունեին բերդ և եկեղեցի:					1915	1914- 1915
Միջին Мхджин Mkhjin	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանազկերտի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 45 տուն, որից կեսը հայեր էին:	1915	1915				
Մխոր Мхур Mkhur	Դիարբեքի նահ-ում: Հայաբնակ:	1915					1915
Մկրագոն (Մերրագոն) Мкрагом Mkragom	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշ ք-ից 16 կմ արլ, Մերրագետի ձախ ափին: Հայաբնակ. 1880-ական թթ՝ 120 տուն՝ 1000 քնակիչ:	1915				1915	
Մճկանց Мчканц Mchkanc	Վանի նահ-ի Կարկառ գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 15 տուն, եկեղեցի:					1915 Ար. Հայ.	
Մյուլգիջի МЮЛГИДЖИ Myulgiji	Վանի նահ-ում, Մոկս գ-ից 12 կմ արմ, եկեղեցի: Հայաբնակ:	1895				1895	
Մնջաձոր Мнджадзор Mnjadzor	Կիլիկիայում, Մարաշ ք-ից հս-արմ, Մեծ գյուղի մոտ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. առաջին կեսերին՝ 60 տուն:	1915- 1920					
Մշականց Мшакноц Mshaknoc	Մերսատիայի նահ-ի Երային Գարահիսարի գավ-ում, Աշխարհարաշտում: 1910 թ.՝ 300 տուն հայ, վարժարան, 2 եկեղեցի:	1915				1915	
Մշխիձոր Мшхидзор Mshkhidzor	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Խուլի գվոկ-ում: Հայաբնակ:	1895				1895	1915

Մշո ս. Կարապետ (վանք) Мшо св. Карапет Msho s. Karapet	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 35 կմ հս-արմ, Ջարքե լեռան հր-արմ լանջին:						1918	1918
Մոլաբաբ Молабаб Molabab	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մա-նազկեբուի գվեկ-ում: 1909 թ.՝ 40 տոմ հայ և քուրդ:	1915	1915					
Մոլլա Հասան Ներքին Молла Гасан Неркин Molla Hasan Nerkin	Վանի մահ-ի Թիմարի գվեկ-ում, Արճակ լճից 24 կմ արլ: 1915 թ. այտուղ քուրդի դիմ կռվել է զորավար Անդրամիլը:					1915		
Մոլլա Գամար Молла Камар Molla Ghamar	Երևանի մահ-ի Մուրմալուի գավ-ում, Գալլատու լճից 10 կմ հս: 1907 թ.՝ 730 հայ: Հայերը քուրդերի հաղածանքների պատճառով գաղթել են Արարատյան դաշտի գյուղերը:		1918-1920				1918	
Մոլլա Սուլեյման Молла Слейман Molla Suleyman	Էրզրումի մահ-ի Ալաշկերտ գք-ից 7 կմ հր-արմ, Մուկյավետ լեռան ստորոտում: Հայարմակ. 1909 թ.՝ 80 տոմ քնկ, վարժարան, եկեղեցիներ:	1915						
Մոխրաբերդ Мозраберд Mokhraberd	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Վանա լճից հր, Աղթամար վանքի դիմաց: Հայարմակ. 1915 թ.՝ 105 տոմ, 2 եկեղեցի:		1915			1915		
Մոխրաբերդ (վանք) Мохраберд Mokhramerd	Վանի մահ-ի Գառիշ գվեկ-ում: Հուսանա-րար Բեքրամուրի և Ասուխաձաժին վանքն է:	1918			1918		1895	
Մոխրակույտ Ներքին Мохракуйт Неркин Mokhrakuyt Nerkin	Էրզրումի մահ-ում, Կիսկիմ գք-ից 16 կմ արմ, Խոտորում: 1914 թ.՝ 30 տոմ հայ:	1918			1918			
Մոկս (գավառակ) Мокс Moks	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում: 1890-ական թթ. ուներ 12.514 քնկ, որից 8432-ը՝ հայ: Կար գուտ հայարմակ 50 գյուղ: Ուներ քազում եկեղեցիներ և վանքեր:	1895, 1915				1915		
Մոկս (գք) Мокс Mors	Վանի մահ-ում, Վանի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 2000 քնկ, մեծ մասը՝ հայ: Ուներ 2 վանք:	1915	1915					
Մոկունք Мокунк Mokunk	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից արլ: 1914 թ. ապրում էին 600-ից ավելի հայեր: Միջին դարերում եղել է գյուղյան կենտրոն:	1915	1915			+		
Մոկոկ Мок Мок	Ուներ մի քանի եկեղեցի:	1915	1915					
Մոչոնք Мочюнк Mochunk	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվեկ-ում, Խուլ-թիկ գյուղից արլ, Տառիկ գետի աջ ա-փին: Հայարմակ. 1909 թ.՝ 43 տոմ՝ 291 քնկ, եկեղեցի:	1915			1915			
Մոյ Мой Moy	Վանի մահ-ի Արճնշի գվեկ-ում: Հայարմակ. 1915 թ.՝ 15 տոմ:			1915	Ար-Հայ.			
Մոսերիկ Мосерик Moserik	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. Հայարմակ:	1895					1895	
Մորենիկ Мореняк Morenik	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 2 կմ հր: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 820 քնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915			1915		1915	
Մորշխան Моршхан Morshkhan	Խարբերդի մահ-ում, Դեղսիմի Չմշկա-ծաղի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 26 տոմ՝ 100 հայ, 6 տոմ՝ քուրդ: Հայերն ունեին դպրոց, եկեղեցի, վանք:	1915			1915		1915	
Մսիս (Մամետոսիս) (ք) Мсис Msis	Կղզիկայում, Արաբա ք-ից 25 կմ արլ Ջանան գետի ափին: 19-րդ դ. վերջերին ուներ 200 տոմ, որի 1/3-ից ավելին հայեր, 2 եկեղեցի:	1909, 1915-1918						

Մրորս Mrorc Mrors	Վանի նահ-ի Կարճկանի գվեկ-ում, Մը- րորս վանքի մոտ: Հայաքնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տուն, վանք:	1895		1915 Ար. Հայ.		1895		1895, 1915	
Մրջոմ մրզա Мрджом мрза Mrgjom mrgza	Դիարքեքրի նահ-ում, Բաղուի գվեկ-ում: 1870-ական թթ.՝ 27 տուն հայ, եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915		1915	
Մրվանա Мрвана Mrvana	Մերաստիայի նահ-ում, Տերիկի գվեկ- ում: Հայաքնակ. 1914 թ.՝ 40 տուն:	1915	1915						
Մրջանք Мрцанк Mrcank	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունում: 1880-ա- կան թթ.՝ 40 տուն, 1914 թ.՝ 25 տուն:	1895, 1915- 1916				1895, 1915- 1916			
Մուդարասն Мударасн Mudarasn	Կեսարիայի նահ-ում, Կամարակ ալանի մոտ: 1915 թ. թուրքերն այս գյուղի մոտ կոտորեցին Մուհոգյան և այլ գյուղերից տարագրված հայերին:	1915							
Մուզրողլու Музуроглу Muzuroghlu	Խարքերդի նահ-ի Խարքերդի գավ-ում, Արածանի գետից ձախ: Հայաքնակ. 187. թ.՝ 700 հայ քնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915				1915		1915	
Մութ Мут Mut	Բիթլիսի նահ-ի Խիզանի գվեկ-ում, Մա- մրտանք գ-ախմբում: 1915 թ.՝ 10 տուն հայ, եկեղեցի:	1915			1895			1915	
Մուլլա Мулла Mulla	Խարքերդի նահ-ի Խարքերդ ք-ից 14 կմ եր-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 150 տուն հայ և թուրք: Հայերն ունեին վարժարան: Թուրքերն սպանեցին հայկական թաղը:	1915				1915		1915	
Մուշ (գավառ) Муш Mush	Բիթլիսի նահ-ում: Կենտրոնը Մուշ քա- ղաքն էր: Գավառը խիստ էր բնակեց- ված: 1914 թ. ունեւ 123.000 քնկ, որի կեսից ավելին հայեր: Ունեին 10-ից ավելի վանքեր, 100-ից ավելի եկեղեցի- ներ, դպրոցներ, կրթարաններ:	1915- 1916				1915- 1916			
Մուշ (ք.) Муш Mush	Բիթլիսի նահ-ում: 1909 թ. 25000 քնկ, որից 9000 հայ, 8 եկեղեցի, 7 դպրոց:	1915		1915					
Մուշեղկա Мушегка Musheghka	Խարքերդի նահ-ում, Ալն գ-ից 7 կմ ես-արդ, Չորակ գյուղի մոտ, Ալսազումեր լեռան լանջին, ս. Ներսես անսարտոյից ոչ հեռու: 1880 թ.՝ 194 հայ և թուրք քնկ: Հայերն ունեին ուսումնարան:	1915				1915		1915	
Մուշենց Мушенц Mushenc	Մերաստիայի նահ-ի Շապին Գարսիի- տար գավ-ում, Բուրգ ալանի մոտ: Հայա- քնակ: Եկեղեցում պահպանվում էր վի- մագիր արձանագրություն:	1915			1915			1915	
Մուշոկուն Мушогкун Mushoghkun	Խարքերդի նահ-ի Մալաթիայի գավ-ում, ձորամիջում: Հայաքնակ: 19-րդ դ. վեր- ջերին՝ 800 քնկ, կային վանքեր:	1915				1915		1915	
Մուչոնի Мучгони Muchgoni	Բիթլիսի նահ-ում: Հայաքնակ:	1895				1895		1895	
Մուռնայի Мурнайн Murnai	Խարքերդի նահ-ում, Չնչկաձագ գ-ից արմ: Հայաքնակ. 1915 թ.՝ 31 տուն՝ 140 քնկ, դպրոց, եկեղեցի: Գյուղի ս. Աստ- վածածին եկեղեցին թուրքերի կողմից կողոպտվել և ավերվել է:	1915		1915 Ար. Հայ.		1915	1895	1915	
Մուսա լեռ Муса лер Musa ler	Կիլիկիայում, Ամասոսի լեռնաշղթայի եր ճյուղավերջում, Միջերկրական ծովի արդ ստիին: 1915 թ. Մեծ եղեռնի ժամանակ լեռան մուսուլմանների հայաքնակ գյուղերի							1915	

	բնակիչները, թուրքերից փրկվելու համար ըստ ընտանիքի էին Մուսա լեռը: Երանդ Եռայի Յապրեթյանի գլխավորությամբ 40 օր շարունակ հերոսական ամենախուսար կռիվներ մղեցին, մինչև ֆրանսիական ճակերը կենդանի մնացած խայրին տարան Եգիպտոս:						
Մուսակրան Мусакран Musakran	Տրապիզոնի մահ-ի Օրդուի գվոկ-ում: 1915 թ. 27 տոմս հայ, վարժարան:	1915	1915			1915	
Մուսահաճ Мусагачл Musahachl	Կեստրիայի մահ-ում, Կեստրիա ք-ի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տոմս՝ հայ, 40 տոմս՝ հայեր:	1915			1915		1915
Մուտուրկա (վանք) Мутурка Muturka	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 4 կմ հեռավորության վրա, Մուստուկա (Մուտուրկա) գյուղում: Ուներ վարժարան:	1915					1915
Մուրդարեկ Мурдарек Murdarek	Դիարբեքի մահ-ի Դիարբեքի գավ-ում, Բեյլաքի գվոկ-ում: Հայաբնակ:	1895		1895			1895
Մուրի Мурн Muri	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 12 կմ հեռավորության վրա: Հայաբնակ. 1903 թ. 57 տոմս բնիկ, եկեղեցի: 1915 թ. թուրքերը գյուղը լրիվ ավերեցին:	1895, 1915		1915 1895			1895
Յազթեփե Язтепе Yaztepe	Տրապիզոնի մահ-ի Մամուսի գավ-ում, Ֆաթայի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տոմս, խառը բնիկ: 1915 թ. թուրքերը կոտորեցին գյուղի տղամարդկանց:	1915		1915	1918-1920		
Յազիխան (ղաշտ) Язихан Yazikhan	Խարբերդի մահ-ում, Մալաթիայի գավ-ում, Եփրատ գետի աջափնյակում: Երջակա հայկական գյուղերը ասպատակող թուրք հրետակախմբերը ասպատակեցին էին այստեղ:					1915	1894, 1915
Յազլուղ Язлуг Vazlugh	Տրապիզոնի մահ-ում, Օրդուի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 18 տոմս:	1915				1915	1915
Յատմշ Ятмш Yatmsh	Մերսոնիայի մահ-ում, Թուրսուի գավ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ. 374 բնիկ, եկեղեցի:	1915				1915	1915
Յահիա Ягга Yahia	Էրզրումի մահ-ում Խնուսի գվոկ-ում: 1915 թ. 40 տոմս՝ հայ, 10 տոմս՝ թուրք:	1915				1915 1915	1915
Յահյալ Ягялы Yahyalə	Մերսոնիայի մահ-ի Յոզլաքի գավ-ում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 23 տոմս, վարժարան, եկեղեցի:	1915				1915	1915
Յաղան Яган Yaghan	Էրզրումի մահ-ի Խորասանի գվոկ-ում, Արաքս գետի աջ ափին:	1915-1918				1915-1918	1915-1918
Յաղաձ բուրն Ягдә бурн Yaghdə burun	Մերսոնիայի մահ-ում, Թոմարգայի գավ-ում, Ավերակ գ-ից արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 38 տոմս հայ, արժարան: Մինչև 1915 թ. գործում էր գյուղի վարժարանը:	1915				1915	1915
Յալաչուղ Яйлачуг Yaylachugh	Տրապիզոնի մահ-ի Ջանիկի գավ-ում, Չարչանարայի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ. 46 տոմս, եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915	1915
Յանիկ Դեյրմեն Янык Дейрмен Yanək Deyirmen	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ում, Բաղչեի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ. 30 տոմս:	1915-1918				1915-1918	1909
Յանիկ Էյրմեն Янык Ейрмен Yanək Eirmen	Կիլիկիայում, Ամսոնդում, Մուսա լեռան մոտ:	1909					

Յասթը փոմար Ясты пунар Yastə punar	Կիլիկիայում, Ադանայի նահ-ում, Ջնքոմն գր-ից 30 հւ: Հայարնակ. 1912 թ.՝ 27 տուն:	1915- 1918			1915- 1918		1915- 1918		
Յավրեֆենդի Яврузар Yavrefendi	Կիլիկիայում, Ադանայի նահ-ում, Միս քաղաքի մոտ: Հայարնակ:	1909			1909		1909		
Յավրուզար Яврузлар Yavruzlar	Տրասպիզոնի նահ-ի Օրդուի գվեկ-ում, Բերքենքն գր-ից 12 կմ հս-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն հայ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915				1915		
Յարասար (Վերքը փաթթի) Ярасар Yarasar	Մերաստիայի նահ-ի Ղանդալի գվեկ-ում: Հայարնակ: Մինչև 1915 թ.՝ 200 տուն, ուսումնարան, եկեղեցի:	1915					1915		
Յարբաշի Ярбаши Yarbashi	Տրասպիզոնի նահ-ում, Սամսոնի գավ- ում: Հայարնակ. 1915 թ.՝ 50 տուն, որոնց թուրքերը լրիվ կոտորեցին:	1915							
Յարմճա Ярмджа Yarmja	Դիարբեքի նահ-ում, Բալու գր-ից 16 կմ արմ: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբնե- րին՝ 32 տուն:	1895, 1915					1895, 1915		
Յարփուզ (գր) Ярпуз Yarpuz	Կիլիկիայում, Ադանա ք-ից արլ: Առաջին համ. պատ. նախօրեին սպրում էին 2000 հայեր:	1909, 1915							
Յաուզվերան Яузверан Yauzveran	Էրզրումի նահ-ի Բասենի գվեկ-ում: Մին- չև 1915 թ.՝ հայարնակ:			1915 Ար. Հայ.					
Յափալտուն Япалтун Yapaltun	Մերաստիայի նահ-ի Թոնուսի գվեկ-ում, Շարկչլայի գ-ախմբում: Հայարնակ. 20- րդ դ. սկզբներին՝ 1300 բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915		1915			1915		
Յոզերլի (Օզարլի) Ёзерли Yozerli	Կիլիկիայում, Ջերբերեքեքի գվեկ-ում: Մինչև 1915 թ.՝ 250 տուն՝ հայ, 50 տուն՝ թուրք: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915			1915				
Յոզղաթ (գավառակ) Ёзгат Yozghat	Մերաստիայի նահ-ի արմ կողմում: 1915 թ. հայերը 45.000 անձ էին: Ունեին 45 եկեղեցի և դպրոց:	1915- 1916			1915- 1916				
Յոզղաթ (քաղաք) Ёзгат Yozghat	Մերաստիայի նահ-ում: Մինչև 1915 թ.՝ 38.000 բնկ, որից 12.000-ը՝ հայ, վար- ժարան: 1915 թ. փրկված հայերը գաղ- թկ են Լիբանան:	1915		1915	1915				
Յոթնճուր (Յոթնադրյուրներ) Ётнджур Yotnjur	Բիթլիսի նահ-ում, Վերին Բուլանիկում: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 105 տուն բնկ, վարժարան:	1915		1915			1915		1915
Յոփունոլուզ Ёгнолуз Yoghunolug	Կիլիկիայում, Մուսս լեռան ստորոտում: Հայարնակ. 1914 թ.՝ 250 տուն, 2 վար- ժարան: Թուրքերից փրկվելու համար 1915 թ. հայերը բարձրացան Մուսս լեռ:						1915		
Յոլմեջ Ёлмедж Yolmej	Էրզրումի նահ-ում, Ֆոլի գր-ից 2 կմ հս- արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 250 տուն՝ հայ և 160 տուն՝ թուրք: Հայերն ունեին վարժարան: Գրեթե ամբողջովին թուր- քերը ոչնչացրին հայերին:	1915							
Յոմուրա (գավառակ) Ёурма Yomura	Տրասպիզոնի նահ-ի Տրասպիզոնի գավ-ում: 1914 թ. գվեկ-ի 29 գյուղերում կար 590 տուն՝ 4143 հայ բնակիչ:	1915					1915		
Յոկուշդիբի Ёкушдйби Yokushdibi	Տրասպիզոնի նահ-ի Օրդուի գվեկ-ում, Օրդու ք-ից 20 կմ հր: Հայարնակ. 1915 թ.՝ 17 տուն: Այստեղի հայերը բռնազաղթվել են Վրաստան և Կրասնոդարի երկրամաս:	1915		1915	1915				

Յումյուրան Юмюрун Yumyurun	Խարրերդի ցահ-ի Շիրո գվոկ-ում, Խարրերդ ք-ից 45 կմ հր-արմ: Բնակիչները մեծամասամբ հայեր էին:	1915					
Յունիա (Ունիա) քաղաք Юниа Yunia	Տրապիզոնի ցահ-ի Ջամիկի գավ-ում: 1915 թ.՝ 10.000 բնկ, որից 1000-ը՝ հայ: Հայերն ունեին վարժարան: Բոլոր հայ բնակիչները զոհ զնացին թուրք ջարդերին:	1915					
Յուսույունլու Юсуюнлу Yusuyunlu	Կեսասրիայի ցահ-ում: 1915 թ. այտուերով ըշկ են հայ տարագիրների մի մեծ խումբ:			+			
Յուսուֆան Юсуфан Yisufan	Խարրերդի ցահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Մեծկերտի գվոկ-ում: 1915 թ.՝ 350 տուն հայ և քուրդ:	1915				1915	
Յուսուֆար Юсуфлар Yusuflar	Տրապիզոնի ցահ-ի Սամսոնի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ:	1915				1915	
Յուրնեշ Юрнеш Yurnesh	Մերաստիայի ցահ-ի Յոզդաքի գավ-ում: 1873 թ.՝ 120 տուն հայ և թուրք: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915	
Նաբատ Набат Nabat	Վանի ցահ-ի Արճակ գվոկ-ում, Վան ք-ից 15 կմ հս-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 40 տուն հայ:	1915		1915 Արլ. Հայ.			1915
Նազարա Назара Nazara	Վանի ցահ-ում, Արճակ գվոկ-ում, Վան ք-ից հս-արլ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 60 տուն, ուսումնարան:						1915
Նազարավն Назараве Nazarave	Վանի ցահ-ի Բերկրիի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 50 տուն, վարժարան:	1915	1915				
Նազիանզ (քաղաք) Назиани Nazianz	Կեսասրիայի ցահ-ում, Կեսարիա ք-ից հր-արմ, քարձրադիր վայրում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 150 տուն հայ և քիչ թվով այլազգիներ: Հայերն ունեին վարժարան: Արքեպիսկոպոսանիստ էր:	1915					
Նազիկ Назик Nazik	Բիթլիսի ցահ-ում, Խլաք ք-ից 22 կմ հս-արմ, Վանա լճի արմ ափի մոտ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 10 տուն բնակիչ:			1895	1895		1895
Նալգուլագ Нагулаг Nalgulag	Կիլիկիայում, Ադամայի ցահ-ում: Հայաբնակ:	1909					1909
Նահատակ (աղբյուր) Наатак Nahatak	Կիլիկիայում, Ջեյթոն գ-ից արլ: Ունի լուծիչ հատկություն, ամուրը կապված է թուրքերի ձեռքով մահառակված ուն Հակոբի հետ:		I h. սլ.				
Նահատակ (սրբուխար) Наатак Nahatak	Մերաստիայի ցահ-ի Շապին Գարահիսար ք-ի մոտ: Այտուել թաղված է թուրքերի ձեռքով սպանված մի հայ երիտասարդ:					1895	1914- 1898
Նանեն Нанен Nanen	Բիթլիսի ցահ-ում, Սասունում: Մինչև 1915 թ.՝ նայաբնակ:	1894, 1915		1894, 1915			1894, 1915
Նանենց (Նանիկանց) Наненц Nanenc	Վանի ցահ-ի Մուկի գվոկ-ում, Մուկ գ-ից 6 կմ հս-արմ, ս. Մինաս վանքի մոտ: 1909 թ.՝ 40 տուն հայ, եկեղեցի: Եղև է գրչության կենտրոն:	1915				1915	1915
Նապային (Նըբայն) Напайин Napayin	Բիթլիսի ցահ-ի Մղերդի գավ-ում, Շիր-վանի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 50 տուն, վարժարան, եկեղեցի, որը թուրքերը քանդել են:	1915			1894	1915	1915

Նաջարան Наджаран Najaran	Դիարբեքի մահ-ում, Բալու ք-ից 15 կմ հը-արմ, Պաղին գյուղի մոտ: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն:	1915			1915		1915	
Նաջարլու Наджарлу Najarlu	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում, Ջերե-րբերեքի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 80 տուն հայ բնակիչ:	1915			1915		1915	
Նաջիժան Наджижан Najigan	Դիարբեքի մահ-ում, Սիլվանի գվոկ-ում: Հայարմակ:	1895						
Նարգիզլիք Наргизатк Nargizlik	Կիլիկիայում, Ալեքսանդրետ ք-ի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 հայ բնակիչ:	1909, 1915	1909, 1915		1915	1909	1909, 1915	
Նարեկ Нарек Narek	Վանի մահ-ում, Վանա լճից հը: Այստեղ էր Նարեկավանքը: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 120 տուն հայ բնակիչ:	1915		1915	1896	1895-1896	1895, 1896, 1915	
Նարեկավանք Нарекаванк Narekavank	Վանի մահ-ում, Նարեկ գյուղում: 1896 թ. թուրքերը սպանել են վանահորը և 12 վանականի:	1896				1896	1896	
Նարկին Наркин Narkin	Բիթլիսի մահ-ում, Սպարկերտ գվոկ-ում: Հայարմակ:	1895			1895			
Նարվեր Нарвер Narver	Խարբերդի մահ-ում, Այն գը-ից 10 կմ հս-արմ, Հայեկ լեռան վրա, Վանքի քար և Նարվեր քարածայտերի մոտ: 1900-ական թթ.՝ 60 տուն, որից 40-ը՝ հայկա-կան, վարժարան, եկեղեցի:	1895						1915
Նեգ Нер Neg	Էրզրումի մահ-ի Բարեքի գվոկ-ում: Հայարմակ: 1895 թ. եկեղեցին թուրքերը դարձրել էին սկիզբ:				1895		1895 1895	
Նեզին Незин Nezin	Բիթլիսի մահ-ում, Սառամում: Հայարմակ էր:	1894					1894	
Նել Нел Nel	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 15 կմ հս-արլ, Վանա լճից 4 կմ հը, ս. Հովհաննես եկեղեցուց արլ: 1914 թ.՝ 27 տուն՝ 181 բնկ: Եղել է գրչաթյան կենտրոն:	1915				1895	1895	
Նեխրի Нехри Nekhri	Դիարբեքի մահ-ում, Բալուի գվոկ-ում: Հայարմակ: Եղել է գրչաթյան կենտրոն:	1895, 1915					1895, 1915	
Նեվրեկ Неврек Nevrek	Բիթլիսի մահ-ում, Սառամի Խուլի գվոկ-ում: Հայարմակ:	1895				1895		
Ներ Нер Ner	Բիթլիսի մահ-ում, Մղերդի գավ-ում:	1895			1895	1895		
Ներբան Нербан Nerban	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում, ս. Հարաթյան եկեղեցու մոտ: 19-րդ դ. վեր-ջերին՝ 20 տուն հայ:	1895				1895		
Ներոսի ս. Աստվածածին (վանք) Нероси св. Аствадация Nerosi s. Astvatsatsin	Վանի մահ-ի Կարճկանի գվոկ-ում:					1895		
Ներսես Нерсес Nerses	Կիլիկիայում, Այնթապի գվոկ-ում, Այնթապ գը-ից 45 կմ արլ, Եփրատ գետի աջ ափին: Հայարմակ. 1890-ական թթ.՝ 60 տուն՝ 400 բնկ, վարժարան:	1915	1915		1915		1909	
Նիբշի (Նուշի) Нибши Nibshi	Դիարբեքի մահ-ում, Բալու ք-ից 5 կմ հս-արլ, ս. Պողոս վանքի մոտ: 20-րդ դ. սկզբն-երին՝ 32 տուն հայ եկեղեցի, վարժարան:	1915						1915
Նիզիպ Низип Nizip	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում, Այնթապ-Բիթլիսի ճանապարհին: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ յստաղ բնկ: Հայերը 30 տուն էին, ուներին վարժարան:	1915			1915	1915		

Նիլ Нил Nil	Էրզրումի մահ-ի Բարերդի գվոկ-ում: 1909 թ. 250 տուն հայ և թուրք բնակիչ:	1915	1915				1915	
Նիխախ Нихах Nikhakh	Էրզրումի մահ-ի Կիսկիմի գվոկ-ում թուրքում ավանից 10 կմ եր-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն հայ և թուրք: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915	1915					
ս. Նիկողայոս (վանք) св. Никогайос s. Nikoghayos	Էրզրումի մահ-ի Երզնկա ք-ից 10 կմ արդ, Բթառին գյուղի մոտ:						1915	1915
Նիկտե (քաղաք) Никте Nikte	Կիլիկիայում, Կապուսանի մահ-ում, Արս-նա-Կեսարիա ճամուտարին: 1915 թ. 200 տուն հայ, սալբում էին մակ ալյազգիներ: Հայերն ունեին 3 եկեղեցի, վարժարան:	1915					1915	
Նիչ Нич Nich	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Միսկան գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 70 տուն հայ և թուրք: Հայերն ունեին 2 եկեղեցի: Եղև է գրչության կենտրոն: Այստեղ է ծնվել Եսայի Նշեցին:	1915					1915	1915
Նիսիբին (Մծրին) (գավառակ) Нисибия Nisibin	Դիարբեքրի մահ-ի եր մասում, Մծրին ք-ի շրջակայքում : Հայոց Տիգրան Բ թագավորի արտամիտումներից եր : 1890 թ. միայն հայերն այստեղ 5000 անձ էին, որոնք 1914 թ. գրեթե կրկնա-պատկվել էին: Նրանց մեծ մասը կո-տորվեց թուրք կոռուսկների ձեռքով:	1890						
Նիսիբին (գր) Нисибин Nisibin	Դիարբեքրի մահ-ի եր մասում: Հնում՝ Մծրին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 7000 բնկ, որից 1000-ը՝ հայ:	1915	1915					
Նիվ Нив Niv	Էրզրումի մահ-ի Բարերդ ք-ից 15 կմ եր-արդ, Ղարխ գետից ձախ: 1873 թ. 23 տուն՝ հայ, 12 տուն՝ թուրք: Հայերն ունեին վարժարան:	1915		1915				
Նիր Нир Nir	Բիթլիսի մահ-ում, Մղերդի գավ-ում, Մղերդ ք-ի մոտ:	1895					1895	
Նիրզե Нирзе Nirze	Կեսարիայի մահ-ում, Կեսարիա ք-ից 14 կմ եր-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 300 տուն, որից 160-ը՝ հայ: 1915 թ. հայերին թուրքե-րը կոտորել են Ֆորումճուղար վայրում:	1915		1890	ԱՄՆ			
Նիրոսի ս. Թոմաս (վանք) Нироси св. Томас Nirosi s. Tomas	Վանի մահ-ի Կարճկամ գվոկ-ում:						1895	1895
Նիրերիկ Никерик Nikerik	Խարբեքրի մահ-ի Խարբեքրի գավ-ում: Հայաբնակ:	1895					1895	
ս. Նշան (Հովհան Ոսկերեղան) (վանք) св. Ншан s. Nshan	Մեքաստիայի մահ-ում, Թոկատի գավ-ում, Պիզեռի գյուղում, Մարագոն լեռան ստորոտում:						1895	1895
Նոխաճանա Нохадана Nokhasana	Տրապիզոնի մահ-ի Տրապիզոնի գավ-ում, Թամուրայի գ-ավանքում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տուն բնակիչ:	1915	1915					
Նոմբայն Номбайн Nombain	Բիթլիսի մահ-ի Մղերդի գավ-ում:	1895					1895	
Նոյսեզոզ Нойсезоц Noysesoc	Տրապիզոնի մահ-ի Աղճապատի գվոկ-ում:	1915	1915					
Նորագյուղ (Նորգյուղ) Норакюг Noragyugh	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 45 կմ եր-արդ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 90 տուն, եկեղեցի:	1915					1915	

Նորաշեն Норашен Norashen	Բիբլիսի մահ-ում, Վանա լճից արմ: Հայաբնակ. 1880-ական թթ.՝ 200 տուն բնկ, կրթարան, եկեղեցի:	I h. սյ.						I h. սյ.	
Նորասլս Норас Noraps	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Նորդուզի գվոկ-ում: Հայաբնակ:	I h. սյ.						1914- 1918	
Նորատի Норати Norati	Բիբլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանազ-կերտ գը-ից 15 կմ հս-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 145 տուն, որից 115-ը՝ հայ-կական Հայերն ունեին եկեղեցի, վար-ժարան:	1915	1915						
Նորգեղ Норгер Norgegh	Դիարբերքի մահ-ի Բալու ք-ից 12 կմ արմ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն: Ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915						1915	
Նորգեղ Норгер Norgegh	Խարբերքի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Մեծկերտ գը-ից հը-արմ: 1909 թ.՝ 40 տուն:	1915	1915						
Նորգյուղ Норгюг Norgyugh	Վանի մահ-ի Վան ք-ից 20 կմ հը-արլ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տուն բնկ, դպրոց, մանկապարտեզ, եկե-ղեցի:	1915						1915	
Նոր գյուղ վանք Нор гюг банк Nor gyugh vank	Վանի մահ-ում, Գալաշ գվոկ-ում, Նոր գյուղում:						1895	1895	
Նորդուզ (վանք) Нордуз Norduz	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Հոգյաց վանքի մոտ, Կամզվար ամրոցից ոչ հեռու:						1895		
Նորիկ Норик Norik	Բիբլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանազ-կերտի գվոկ-ում:	1895					1895	1895	
Նորշեն Норшен Norshen	Բիբլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում: Հա-յաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 20 տուն հայ:	1895		1895					
Նորշեն Норшен Noeshen	Բիբլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից արլ, Մեղ-րազուտի ժախ ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 500 տուն, եկեղեցի, դպրոց:	1915		1915 Արլ. Հայ.				1915	
Նորշեն Норшен Norshen	Դիարբերքի մահ-ում, Բեշարի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1880-ական թթ.՝ 30 տուն բնակիչ:	1915						1915	
Նորշեն Норшен Norshen	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Թորքում աղամից 12 կմ հս-արմ, Նոր-շեն գետի ափին: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 300 տուն:			1917	1917				
Նորշեն Норшен Norshen	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 20 կմ հս-արմ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 22 տուն, դպրոց, եկեղեցի:	1915						1915	
Նորշեն Норшен Norshen	Վանի մահ-ի Արծկե գը-ից 30 կմ հս-արլ, Վանա լճի հս ափին, Միխան լեռան արլ ստորոտում:	1915		1915 Արլ. Հայ.			1895, 1915		
Նորշեն Норшен Norshen	Վանի մահ-ում, Թիմարի գվոկ-ում, Վան ք-ից 30 կմ հս, Լիմ թերակղզու դիմաց: հայաբնակ: Ունեին վանք:	1915						+	1915
Նորշենջուկ Норшенджук Norshenuk	Վանի մահ-ում, Վանի գավ-ում, Արծկե գը-ից 5 կմ հս, Միխան լեռան հը ստո-րոտում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն: Ունեը եկեղեցի:	1915							1915
Նորովանց Норованц Norovanc	Վանի մահ-ի Վան ք-ից 30 կմ հս, Վանա լճի արլ ափին: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 30 տուն, եկեղեցի:	1915						+	1915

Նջարու Нджарлу Njarlu	Կիլիկիայում, Չոք Մարզվանի շրջ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տուն:	1909					
Նոնա Нрна Nrna	Բիթլիսի մահ-ում, Բուն Սասուն գվոկ- ում: Հայաբնակ:						I h. ս.
Նրխի Нрхи Nrkhi	Դիարբեքրի մահ-ում, Բաղա ք-ից եր- արդ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 31 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	I h. ս.					I h. ս.
Նուխուշեն Нухушен Nukhushen	Էրզրումի մահ-ի Սպերի գվոկ-ում: Հա- յաբնակ:	1915	1915				
Նուշնուր Нушнур Nushnur	Էրզրումի մահ-ում, Սպերի գվոկ-ում: Հայաբնակ:			1915 Ար. Հայ.			
Նուպարաշեն Нупарашен Nuparashen	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում: Գյուղը կիմնել է Պողոս Նուպար փաշան:	I h. ս.					I h. ս.
Շաբադին Шабалин Shabadin	Էրզրումի մահ-ում, Խնուս ք-ից 17 կմ եր- արդ: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 60 տուն, մա- խակրթարան, եկեղեցի: Հայերին կոտո- րել են Խամուրի լեռներում:	1915	1915				1915
Շադոսեն Шадосен Shadosen	Վանի մահ-ում: Հայաբնակ:				1895		
Շալկամլիխ Шалкамлах Shalkamlkh	Տրապիզոնի մահ-ում, Տրապիզոն ք-ից ոչ հեռու: Հայաբնակ. 1873 թ.՝ 52 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	I h. ս.					I h. ս.
Շախ Шах Shakh	Վանի մահ-ի Գավառ գվոկ-ում, Ուրմիա ք-ից 47 կմ հս-արմ:	1895- 1896					
Շախբուզան Шахбузан Shakhbuzan	Երևանի մահ-ի Մոլոմալուի գավ-ում: Հայաբնակ: Հայերը տեղափոխվել էին Երևանի մահանգ:			1915			
Շահբաղ (գավառակ) Шагбар Shahbagh	Վանի մահ-ում, Վան ք-ի մուտակայքում: Վանի ինքնապաշտպանության ընթաց- քում ժամանակավորապես ազատա- գրված փոքր շրջան էր:	1895- 1896	1915	Ար. Հայ.			
Շահկուլան Шагулан Shahkulan	Խարբեղոյի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չարտանջակի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20- րդ դ. սկզբներին՝ 20 տուն բնակիչ:						I h. ս.
Շահնալար Шагналар Shahnalar	Կարսի մարզում, Կարս ք-ից 40 կմ հս- արդ, Կարս-Գյումրի ճանապարհին: Հա- յերը տեղափոխվել են Երևանի մահանգ:			I h. ս.			
Շաղագա (Շաղուկ) Шагагу Shaghagu	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Կոսի գը-ից 4 կմ եր-արդ, Խաչվա լճից հս- արդ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տուն, եկեղեցի, վարժարան:						I h. ս.
Շամբ (լճակ) Шамб Shamb	Բիթլիսի մահ-ում, Նեմրուք լճ-ից արմ: 1915 թ. այստեղ են համարվել շրջակա գյուղերի հայերը և 15 օր կռիվ բուր- քերի դեմ:						+
Շամենց (Հիշատ) Шаменц Shamenc	Վանի մահ-ում, Վանի գավ-ում, Շառտախ գը-ից 44 կմ արդ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 35 տուն, վարժարան, եկեղեցի:			I h. ս. Ար. Հայ.			
Շամիրամ Шамирам Shamiram	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 20 կմ հս- արդ, Նեմրուք լեռան եր ստորոտում: Հայաբնակ. 20-ր դ. սկզբներին՝ 35 տուն: Այստեղ կռվել է զորավար Անդրամիկը:						+
Շամշին Шамшин Shamshin	Դիարբեքրի մահ-ում, Լճի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 150 տուն:	I h. ս.					I h. ս.

Շամո մազրա Шамо мазра Shamo mazra	Վանի նահ-ի Շատախի գվոկ-ում: Հայարմակ. 1909 թ. 12 տուն:	I h. պ.						I h. պ.
Շանգալ Шангал Shangal	Մերաստիայի նահանգում: Հայարմակ:	1895						
Շանգլավա Шанглава Shanglava	Վանի նահ-ի Վանի գավ-ում, Բերկրիի գվոկ-ում:	I h. պ.						I h. պ.
Շաշլեկին (վայր) Шашыкин Shashëkin	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունում, Անդոկ լեռան արմ կողմում:						+	
Շապին Գարահիսար (գավառ) Шاپин Гараясар Sharin Garahisar	Մերաստիայի նահ-ի իս մուտում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ հայարմակ 50 գյուղ և սվան, որտեղ ապրում էին 80.000 անձ, որոնցից 35.000-ը՝ հայ: Նրանք ունեին 3 վանք և 32 եկեղեցի:	1895- 1896, 1915	1915					
Շապին Գարահիսար (քաղաք) Шاپин Гараясар Sharin Garahisar	Մերաստիայի նահ-ում: 20-րդ դ. սկզբներից ուներ 20.000 խառը բնկ: Հայերն ունեին չորս վարժարան, վանքեր, եկեղեցիներ: Միջին դարերում եղել է գրչության կենտրոն:	1915	1915	1915		1915	1915	
Շարկահան Шаркисар Sharikahan	Խարբերդի նահ-ի Խարբերդի գավ-ում, Ծովք լճի մոտ: Գյուղի մոտակայքում թուրքերի ձեռքով նահատակվել են հարյուրավոր հայեր:	1895, 1915						
Շատախ (գավառակ) Шатах Shatakh	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում: Սասունի 8 գվոկ-ներից մեկն է: Խիստ լեռնային է: Հնում կոչվել է Արջոնց կամ Արջոց երկիր: Գվոկ-ի բոլոր գյուղերը հայարմակ էին և ունեին եկեղեցիներ:	1915		+				
Շատախ (գավառակ) Шатах Shatakh	Վանի նահ-ի Վանի գավ-ում: 1890-ական թթ. Նորդուզ գվոկ-ի հետ միասին ուներ 115 գյուղ, որոնք հիմնականում հայարմակ էին և ունեին 26.245 բնկ, 46 եկեղեցի, 7 վարժարան: Մինչև 19-րդ դ. վերջերը պահպանում էր իր ինքնակառույցները:	1896, 1915					1896, 1915	1915
Շատախ (գր) Шатах Shatakh	Վանի նահ-ի Վանի գավ-ում: Առաջին համ. պատ. նախօրեին հայարմակ էր և ուներ 1300 անձ: Ուներ 7 վարժարան, 2 եկեղեցի:	1915		1915	Ար. Հայ.		+	
Շատեվան Шатеван Shatevan	Կարսի մարզի Արդահան ք-ից 18 կմ արմ, Կոթ գետի աջ ափին: 20-րդ դ. վերջերին՝ 73 տուն:	1915						1915
Շատեվան Шатеван Shatevan	Կարսի մարզի Կաղզվան գ-ից 33 կմ արմ: 1913 թ.՝ 68 տուն: Հայարմակ էր և ուներ եկեղեցի, վարժարան:							1915
Շատվան Шатван Shatvan	Վանի նահ-ի Վանա լճի եր կողմում, Ոստան գ-ից 34 կմ հս-արմ ս. Թովմաս վանքի մոտ: Հայարմակ. 1909 թ.՝ 20 տուն, վարժարան, եկեղեցի: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915						1915
Շարաֆ Шараф Sharaf	Կարսի մարզի Արդահան ք-ից 36 կմ եր: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 75 տուն խառը բնակիչ:				I h. պ.			
Շարդերի Шардере Shardere	Կիլիկիայում, Ադանայի նահ-ում, Հանդր-նի գավ-ում: Հայարմակ. 1909 թ.՝ 120 տուն, եկեղեցի: Կիլիկիայի հայ քաղա-	1909					+	

	վորների ամառանցավայրն էր: Տեղաբնակ հայերը կռվել են 6000 թուրքերի դեմ:							
Շարիստանց Шаристанц Sharistanc	Էրզրումի մահ-ում, Էրզրումի գավ-ում, Խոտորջրի գվոկ-ում: Հայաբնակ:	1915		1915				1915
Շաներեմի Шанеремие Shaneremie	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ի Միսի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 130 տուն: Թուրքերն այրել են գյուղի եկեղեցին:	1909						1909 1909
Շարուկ Шарук Sharuk	Էրզրումի մահ-ի Ջոլիի գվոկ-ում: Հայաբնակ էր, ուներ վարժարան:	1915						1915
Շաքարյազի Шакарязи Shakaryazi	Պարսկահայաստանում, Ուրմիայի գավ-ում, Դիվան գ-ից 28 կմ հս-արլ: Առաջին համ. պատ. ընթացքում կարճ ժամանակով գորակար Անդրամիկն իր մարտիկներով քանակ էր դրել այստեղ:						+	
Շեբեկի Шабекели Shebekli	Կիլիկիայում, Չիքումի գվոկ-ում, Շոնուս գյուղից ոչ հեռու: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տուն, վարժարան:	1895						1915 1915
Շելեման Шеламан Sheleman	Դիարբեքրի մահ-ի Դիարբեքրի դաշ-տում: Հայաբնակ:	1895				1895		1895
Շեխագուբ-Մեջերլու Шехаяуб-Меджерлу Shekhagub-Mejerlu	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Բուլանիկում: Հայաբնակ:					1895		
Շեխան Шехан Shekhan	Դիարբեքրի մահ-ում, Դիարբեքր գ-ից 55 կմ հր-արլ: Հայաբնակ:	1895				1895		1895
Շեխեկան Шехыкан Shekhəkan	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խիանք գվոկ-ում: Հայաբնակ:	I h. սլ.						I h. սլ.
Շեխվալի Шехвали Shekhvali	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Կոի գ-ից 26 կմ հր-արմ, Մուշ-Սանազկերտ ճանապարհին: 20-ր դ. սկզբներին ուներ 77 խառը բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի:					19-րդ դարի վերջ		
Շեհիրվերան Шегирверан Shehirveran	Հաղեպ-Մեվերեկ ճանապարհին: 1915 թ. թուրքերը բռնագաղթված հայերին Սիրիայի անապատներն են քշել այս բնակավայրի մոտով:			1915				
Շեղջանց Шегджанц Sheghjanc	Վանի մահ-ի Շառախի գվոկ-ում: Հայաբնակ էր, ուներ եկեղեցի:	1915						1915
Շեյտանդարասի (վայր) Шейтандараси Sheytandarasi	Դիարբեքրի մահ-ի Դիարբեքր գ-ի մոտ: Այստեղ թուրքերը կոտորել են շրջակա գյուղերից և Դիարբեքր գ-ից տարագրված բազմաթիվ հայերի:	1915						
Շեյխալան Шейхалан Sheykhalan	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ գ-ից 17 կմ հս-արմ, Արածանի գետի ձախ ստիին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 80 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915						1915
Շեյխբրիմ Шейхбрим Sheykhbrim	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ գ-ից 14 կմ հս-արլ, Արածանի գետից ձախ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 300 հայ, 9 տուն՝ քուրդ:	1915		1915				
Շեխաջի Шехгаджи Shekhbaji	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդ գ-ի մոտ: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 100 տուն, վարժարան:	I h. սլ.		I h. սլ.				
Շեյխաջի Ներկին Шейхгаджи Неркин Sheykhbaji Nerkin	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդի գավ-ում, Եփրատ գետի ձախ ստիին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն, եկեղեցի:	I h. սլ.						I h. սլ.

Շեյխ Մուրադ Шейх Мурад Sheykh Murad	Կիլիկիայում, Արանա ք-ից 15 կմ հր: Հայաբնակ. 1900-ական թթ.՝ 40 տոմ, վարժարան, եկեղեցի:	1910					1909- 1910	1910
Շեյխյուսուֆ Шейхюсуф Sheykhyusuf	Բիթլիսի մահ-ի Մուշ ք-ից 16 կմ հս: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 40 տոմ, վարժա- րան, եկեղեցի:	1915	1915					
Շեյվանշեյխ Шейваншейх Sheyvansheykh	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլա- նիկում: Հայաբնակ:	I հ. ս.						I հ. ս.
Շեն Шен Shen	Բիթլիսի մահ-ի Բիթլիսի գավ-ում, Խի- զամի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 18 տոմ, եկեղեցի:	I հ. ս.					I հ. ս.	
Շեն Шен Shen	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խոթ-Բոթ- նաշեն գվեկ-ում, Շեն գետի ափին: Հա- յաբնակ. 1909 թ.՝ 400 բնկ, 4 եկեղեցի:	1915	1915					1915
Շեն Шен Shen	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Մտոկան գվեկ-ի հս արլ մասում, Բաղեշ ք-ից 20 կմ հր-արմ: Հայաբնակ. 1860 թ.՝ 200 տոմ: Առաջին համ. պատ. նախօրեին՝ 28 տոմ:	1915	1915					1915
Շեն Шен Shen	Էրզրումի մահ-ում, Ջոի գք-ից 27 կմ հս-արլ, Ջոի գետի ձախափնյակում: Ա- ռաջին համ. պատ. նախօրեին 360 հայ և քուրդ: Հայերն ունեին 2 եկեղեցի:	1915		1915	ԱՄՆ			
Շեն Шен Shen	Վանի մահ-ի Մոկսի գվեկ-ում: Հայա- բնակ. 1909 թ.՝ 20 տոմ:	I հ. ս.						I հ. ս.
Շեն Шен Shen	Վանի մահ-ի Շատախ գվեկ-ում:	I հ. ս.						I հ. ս.
Շենագյուր Шенагюр Shenaghbyur	Բիթլիսի մահ-ի Բիթլիսի գավ-ում, Մա- մրտանք գ-ախմբում, Վանա լճից հր- արլ: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 40 տոմ, եկեղեցի: Միջնադարում եղել է գրչության կենտրոն:	1915	1915					1915
Շենիկ Шентил Shentil	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 10 կմ հր: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 108 տոմ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915					1915
Շենիկ Шеник Shenik	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մասու- նում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 120 տոմ, եկեղեցի: 1915 թ. թուրքերը հայերին քշել են Միդիայի անապատ- ները և ոչնչացրել:	I հ. ս.			1915			I հ. ս.
Շենիձոր (չրջան) Шенидзор Shenidzor	Բիթլիսի մահ-ում, Մասունում:	1895			1895			
Շենձոր Шендзор Shendzor	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Բոլոմեքից 10 կմ արլ, Շենիկ գետա- կի ձախ ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 80 տոմ վարժարան, եկե- ղեցի:	I հ. ս.						I հ. ս.
Շեշմա Шешма Sheshma	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խարզան գվեկ-ում: Հայաբնակ:	1895		1895				
Շետան Шетан Shetan	Վանի մահ-ի Շատախ գք-ից 19 կմ հս, Փնասմարաշտում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 60 տոմ, դպրոց:					+	+	
Շերաշ Шераш Sherash	Դիարբեքրի մահ-ի Դիարբեքրի գավ- ում: Հայաբնակ:	1895						1895
Շերիկ Шерик	Խարբերդի մահ-ի Արաքկեր ք-ից 18 կմ	1915	1915					1915 +

Շեփիկ Shepik	հր-արդ, Ոսկեգետնակի ասիերին: Հայա- րենակ. 1890-ական թթ.՝ 600 թնկ, եկեղեցի, դպրոց, որոնք թուրքերը ավերել էին:					
Շըրշըր Шыршыр Shərsəhər	Կիլիկիայում, Ջեյթումի գվոկ-ում: Այս- տեղ զեյթունեցիների մի փոքրիկ ջոկատ մեծ գոհեր է պատճառել իրենց վրա հարձակված թուրքերին:					+
Շինամազրա Шинамазра Shinamazra	Վանի մահ-ի Շատախի գվոկ-ում: Հա- յարենակ:	1915				
Շինի Шяни Shini	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում: 20- րդ դ. սկզբներին ուներ 85 տուն խառը բնակիչ:	1915	1915			1915
Շինիձորս u. Խաչավանք Шиницдору св. Хачаванк Shinidzoru s. Khachavank	Բիթլիսի մահ-ի Խիզամի գվոկ-ում, Շե- նաձոր գյուղի արդ կողմում:				I հ. պ.	I հ. պ.
Շիվրաշ Վերին Шивраш Верин Shivrash Verin	Վանի մահ-ի Շատախի գվոկ-ում: Հա- յարենակ:					1896
Շիրան (վայր) Ширан Shiran	Տրապիզոնի մահամզում:	1915	1915			
Շիրինից u. Գևորգ (Սիվավառակի u. Գևորգ) (վանք) Шириниц св. Геворг Shirinic s. Gevorg	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկերտի գվոկ-ում, Շիրին գյուղի մոտ, Լրնիս գյուղից արդ:				1895	1895
Շիրո Широ Shiro	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 44 կմ հր-արմ, Շիրո գվոկ-ում:	1895		1895		
Շիրվան (գավառակ) Ширван Shirvan			1915			I հ. պ.
Շիրվանշեյխ Ширваншейх Shirvansheykh	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մա- նազկեբոս գք-ից 26 կմ հս-արմ: Հայա- րենակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տուն, դպրոց, եկեղեցի:	1915	1915			1915
Շիփեկ Шипек Shipek	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Թորթում ավանից 12 կմ հր: 1909 թ. 45 տուն՝ հայ, 15 տուն՝ թուրք: Հայերն ու- նեին դպրոց, եկեղեցի:	1915	1915			
Շխոց Шхоц Shkhnoc	Էրզրումի մահ-ի Կարին ք-ից 5 կմ հս: 1909 թ.՝ 83 տուն՝ 60 տանը՝ հայկական: Հայերն ունեին եկեղեցի, դպրոց:	1915		1915		1915
Շխվիկի Шхвилки Shkhvilki	Կիլիկիայում, Ջեյթումի գվոկ-ում: Հա- յարենակ մեծ գյուղ էր: Ուներ եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915
Շմլակ Шмлак Shmlak	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 14 կմ հր- արդ, Մուշ-Բաղեշ ճամապարհից աջ: Հայարենակ. 20-ր դ. սկզբներին՝ 500 անձ, վարժարան, եկեղեցի:	I հ. պ.				I հ. պ.
Շյուրաշ Шюраш Shyurash	Վանի մահ-ում, Շատախ գք-ից հր-արդ: Հայարենակ: Կար եկեղեցի:	I հ. պ.				I հ. պ.
Շնազ Шназ Shnaz	Դիարբեքրի մահ-ում, Բալուի գվոկ-ում, Արածանի գետի ափին: Հայարենակ. 20- րդ դ. սկզբներին՝ 480 անձ, վարժարան, եկեղեցի:	I հ. պ.				I հ. պ.
Շնիստ Шнист Shnist	Բիթլիսի մահ-ի Սասունի Խոթ-Բոնա- շնի գվոկ-ում: Հայարենակ:	1915				1915

Շնիստ Ներքին Шнист Неркин Shnist Nerkin	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խոր-Բողո- նաշեն գվոկ-ում: Հայարմակ. 1909 թ. 35 տում:	1915	1915				1915
Շնիստ Վերին Шнист Верин Shnist Verin	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խոր-Բոնա- շեն գվոկ-ում, Աղբերիկ վանքից ոչ հեռու:	1915					1915
Շրներեսի Шрнереси Shrneresi	Կիլիկիայում, Աղանայի գավ-ում: Հայա- րմակ. 1909 թ. 130 տում: Այդ թվին հա- յերը հերոսաբար ետ են շարտել թուր- քերին և փրկվել:					+	
Շուղեք Шугек Shughek	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խուլի գվոկ- ում: Հայարմակ. 1914 թ. 120 տում, եկե- ղեցի, վարժարան:	1915		1915			1915
Շուր (Կամուրջ) Шур Shughr	Կիլիկիայում, Ձեյթուն գը-ում, Շուր գե- տակի ափին: 1895 թ. զեյթունցի կամայր այտուղ կտառել են թուրքերին:					+	
Շուշանց Шушанц Shushanc	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 5 կմ արդ, Վարազա լեռան արմ լանջին, Կարմրա- վոր ս. Աստվածածին վանքի մոտ: Հա- յարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 65 տում, վարժարան: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915			+	Ար. Հայ.	1915
Շուշք Шушык Shushək	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խուլի գվոկ- ում: Հայարմակ. 1909 թ. 35 տում:	1915	1915				1915
Շուշնամերկ Шушнамерк Shushnamerk	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Շուտախ գվոկ-ում: Հայարմակ. 1909 թ. 290 քնա- կիչ:	1915	1915				1915
Ոզամ Озам Vozam	Դիարեքի մահ-ի Բալուի գավ-ում: Հա- յարմակ, եկեղեցի, վարժարան:	I					I
Ոզիմ Озим Vozim	Բիթլիսի մահ-ի Միլրի գավ-ում, Բարխարի գվոկ-ում: Հայարմակ. 1909 թ. 150 տում, դպրոց:	1915	1915				1915
Ոզիմ Озим Vozim	Վանի մահ-ի Մոկսի գվոկ-ի արդ սահ- մանի մոտ: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբ- ներին՝ 300 տում, վարժարան:	I		I			I
Ոզնակ Ознак Voznak	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: Հայա- րմակ:	1915				1915	1915
Ողնովիտ Огновит Voghnovit	Մերաստիայի մահ-ում, Մերաստիա ք-ի մոտակայքում: Հայարմակ. 1870-ական թթ. 760 անձ, եկեղեցի:	I					I
Ողորմակ Огормак Voghormak	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի դաշտից հր, Չխուրի գ-ախմբում: Հայարմակ: Ունեին վարժարան, եկեղեցի:	I					I
Ոչխարանց Очхаранц Vochkharanc	Վանի մահ-ում, Հայոց ձոր գվոկ-ում: Հայարմակ. 1913 թ. 14 տում, մատուռ:	1915		1915		1895	1915
Որոնկուս Оронкдус Voronkдus	Վանի մահ-ի Կեցանի գեղեկ-ում, Վանա լճից հր: 1850-ական թթ. 14 տում՝ 126 քնկ, եկեղեցի:	I					I
Ոսկեբակ Оскебах Voskebak	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից ոչ հեռու: Հայարմակ. 1909 թ. 45 տում:						1915
Ոսյին Остин Voctin	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից հս-արդ: Հայարմակ. 1909 թ. 27 տում, եկեղեցի:	1915					1915
Ոտնագործ Отнагыра Votnaghəra	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ի արդ մատում: Հայարմակ:	1915					1915
Ոտնչոր Отнчор Votnchor	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Կոխ գը-ից 10 կմ հս արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տում, մեծամատանք՝ հայեր, վարժա- րան, եկեղեցի:	1915	1915				1915

Որիզ Ориз Voriz	Վանի մահ-ի Կարկասի գվոկ-ում: Հայարմակ. 1909 թ. 33 տում, եկեղեցի:	1895		1915			1895		
Որձենք Орденк Vordzenk	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Մուղան գվոկ-ում:					1895			I h. պ.
Չագղար Чаглар Chagelar	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ի Մարաշի գավ-ում: 1909 թ. 35 տում: Հայարմակ էր:	1909							
Չաթալ Чатаал Chatal	Դիարբեքի մահ-ում, Սիլվանի գվոկ-ում: Մեծամասամբ հայեր:	1895					1895	1895	
Չաթ Чат Chat	Սերաստիայի մահ-ում, Յոզղասի գավ-ում: Հայարմակ. 19-րդ դ. վերջերին 777 բնկ, դպրոց, եկեղեցի:	1915	1915						
Չաթալ բուղար (գլուխախումբ) Чатаал бутар Chatal bughar	Տրասպիզոնի մահ-ի Սամսոնի գավ-ում, Ումիեի գվոկ-ում: 1915 թ. մանր 8 հայարմակ գլուղ, 484 տում 3388 բնկ, ուրոնք գրեթե լրիվ ոչնչացվեցին թուրքերի կողմից:	1915							
Չաթի Чатя Chati	Սերաստիայի մահ-ի Սերաստիայի գավ-ում: Հայարմակ, դպրոց, եկեղեցի:	1915						1915	
Չաթ Մեծ Чат Мец Chat Mec	Սերաստիայի մահ-ում, Յոզղասի գավ-ում, Ալիս գետից աջ: Չաթ Փոքր գլուղի հետ միասին ունեին 4000 անձ: Հայարմակ էր, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915					1915	
Չախմախ Чакмах Chakhmakh	Էրզրումի մահ-ում, Բարեղոյի գվոկ-ում:	1895				1895			
Չախմախ Чакмах Chakhmakh	Վանի մահ-ի Արճակ գվոկ-ում: 1909 թ. մանր 10 տում, որից 8-ը՝ հայկական:	I h. պ.							I h. պ.
Չախմուս Чакмус Chakhmus	Մեծ Հայքի Տայր աշխարհի Բանակ գլուղից 8 կմ հս: Հայարմակ էր: Ումեր եկեղեցի:	I h. պ.							I h. պ.
Չաղլու Чаглы Chaghlu	Էրզրումի մահ-ի Բայազետի գավ-ում, Խումուր գ-ից 9 կմ հր-ար: Հայարմակ. 1909 թ. 35 տում:	1915	1915					1915	
Չայգյուտ Чайгот Chaygyut	Սերաստիայի մահ-ի Սերաստիայի գավ-ում: Հայարմակ, դպրոց, եկեղեցի:	I h. պ.							I h. պ.
Չայիգոմեր Чайгомер Chayigomer	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Սասունում:						1915		
Չայլը Բելենկ Чайлы Беленк Chayə Belenk	Կիլիկիայում, Հանքնի գվոկ-ում: 1920 թ. այստեղ որոշ ժամանակ կայանել էր թուրքական բանակը:								
Չայկուրդ Чайкурд Chaykurd	Սերաստիայի մահ-ի Ջոլիի գվոկ-ում: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 2000 անձ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915						
Չան Чан Chan	Էրզրումի մահ-ի Ջոլիի գվոկ-ում, Ջոլի գ-ից 5 կմ հր-ար: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 130 տում, դպրոց, եկեղեցի:	1915	1915					1915	
Չանաղչի Чанагчи Chanaghchi	Էրզրումի մահ-ի Ջոլիի գվոկ-ում: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 8 տում, եկեղեցի:	1915	1915					1915	
Չանգլի Чангли Changli	Կարսի մարզի Կադզվանի օլբուգում, Կադզվան ք-ից 18 կմ հր-ար: Հայարմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 50 տում:	1915						1915	
Չավլիկ Чавлик Chavlik	Բիթլիսի մահ-ի Մասպուղթի գվոկ-ում: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 65 տում վարժարան: 1895 թ. թուրքերը եկեղեցին դարձրել էին սգկիթ:	1895				1895			I h. պ.

Չավորմա Чавурма Chavurma	Էրզրումի մահ-ում, Խնուս ք-ից 10 կմ հր-արդ: 1915 թ. առաջ ունեւր 180 հայ և 4 տոմս թուրք բնկ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	I h. պ.					I h. պ.	I h. պ.
Չարահան ս. Նշան (վանք) Чараган св. Ншан Charahan s. Nshan	Վանի մահ-ի Գավաշ գվոկ-ում, Արուսու լեռան լանջին: Թուրքերը 1895 թ. կտրուպ-տեղ և սովերեղ են վանքը:					1895		
Չարիբաշ Чарибаш Charibash	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում, Ջոլից 14 կմ հր-արդ, Օրտո գետակի աջ ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 400 բնկ, որոնց գլեթի թուրքին թուրքերը ոչնչացրին 1915 թ.: Կար վարժարան, եկեղեցի:	1915					1915	
Չարշամբա (ալամ) Чаршамба Charshamba	Տրասպիզոնի մահ-ում, Մամտանի ծովա-խորշի արդ կողմում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ կային 5000 հայեր և քիչ բնկ թուրքեր: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915						
Չարշամբա (գավառակ) Чаршамба Charshamba	Տրասպիզոնի մահ-ի Մամտանի (Ջամիկի) գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ունեւր 17 հայաբնակ գյուղ, 10.000 բնկ: 1915 թ. Չարշամբա սովանից և գվոկ-ից թուրքերը տեղահանեղ են 10.650 հայերի: Ջշերին է հաջողվեղ փրկվեղ, որոնք 1923 թ. գնացեղ են Սոչի և Սովխումի:	1915	1915	1915			1895	
Չարշանջակ (գավառակ) Чаршанджак Charshanjak	Խարքերդի մահ-ի Դեթիմի գավ-ում: Կեմարոնը Բերդի ք-ն էր: 20-րդ դ. սկզբներին ունեւր 20.000 հայ բնակիչ:	1915	1915				1895, 1915	
Չաւորմա Чаурма Chaурта	Էրզրումի մահ-ում, Խնուս ք-ից 30 կմ հս: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 250 տոմս, դպրոց, եկեղեցի:	1915	1915					
Չափնոց Чапноц Чаpноц	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում: Հայա-բնակ. 1909 թ.՝ 40 տոմս:	1915	1915				1915	
Չաւլար Чаулар Chaklar	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ում: Հայա-բնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 32 տոմս:	1909				1909		
Չակչոկ Чаклчок Chaklchok	Կիլիկիայում, Անտիոքի գավ-ում: Հա-յաբնակ:	1909					1915	
Չիկլու Чбхлу Chbkhlu	Վանի մահ-ի Բերկրի գր-ից 35 կմ հր-արդ, Սև ջուր գետից ձախ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ հայ և եղի:	1915						
Չեւերի Միրզա Челеби Мирза Chelebi Mirza	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում, Ջոլի գր-ից 20 կմ հր-արդ: 1909 թ. 520 խառը բնակիչ:	1915					1915	
Չեշիտ տոր (լեռ) Чешит тор Cheshit tor	Կիլիկիայում, Մարաշ ք-ից 25 կմ արմ, Ֆրնդընձագ գյուղից հս-արմ:						+	
Չերիկ Черик Cherik	Դիարբեքրի մահ-ում, Սիլվանի գվոկ-ում: Հայաբնակ:	1895					1895	
Չերման Черман Cherman	Էրզրումի մահ-ում, Ջոլի գր-ից 27 կմ հս-արդ, Բյուրակն գետի աջ ափին: Հայա-բնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տոմս:	1915						
Չերջիլ Чержил Cherjil	Դիարբեքրի մահ-ում, Բշերիկի գվոկ-ում: Հայաբնակ, պՄպՖպՓՈ:			1912				
Չեփնի Чепяни Chepni	Մերստոնիայի մահ-ի Թոնուսի գվոկ-ում, Կամարակ սովանի մտո: 1915 թ.՝ 3350 հայ բնկ, դպրոց, պՄպՖպՓՈ:	1915						1915
Չեքե-Մուրատ Чеке-Мурат Cheke-Murat	Կեմարիայի մահ-ում: 1915 թ. թուրքերի կողմից հայերի տաքազրման կարա-վանների հարկաբանական էր:					1915		

Չիբուքլուղ Чибуклуғ Chibuklugh	Տրապիզոնի մահ-ի Սամսոնի գավ-ում, Ճարտայի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 110 բնկ, դպրոց: Փրկվածները գաղթել են Սև ծովի ափերը: Թցված պՍպՃպՓՈ:	I h. պ.		I h. պ. Ար. Հայ.			I h. պ.	
Չիգովիք Чиговик Chigovik	Բիթլիսի մահ-ում, Սառամի կարգան գվոկ-ում:	1895		1895				
Չիզարֆ Чизарф Chizarf	Դիարբեքի մահ-ի Դիարբեքի դաշտում: Հայաբնակ:				1895		1895	
Չիտոց Читог Chitogh	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ի մոտ: Հայաբնակ:	1895					I h. պ.	
Չիհիրկան Чияркан Chihirkan	Կարսի մարզում, Կարս ք-ից 20 կմ արմ: Հայաբնակ. 1907 թ.՝ 375 բնակիչ:			I h.պ. Ար. Հայ.				
Չիմենիչե Чименече Chimeneiche	Սեբաստիայի մահ-ում, Հաֆիքի գվոկ-ում: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ՝ 1680 անձ: Ուներ եկեղեցի:	I h. պ.					I h. պ.	
Չինար Чинар Chinar	Կիլիկիայում, Ջեսապ գ-ից 3 կմ հեռու: Հայաբնակ. 1900-ական թթ.՝ 50 տուն, դպրոց, եկեղեցի:	1909					1909	
Չիչ Чич Chich	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլանիկում: 19-րդ դ. վերջերին հաճախ ենթարկվում էր թուրքերի հարձակմանն ու կողոպուտին:				19-րդ դարի վերջ			
Չիչս Чипс Chips	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 64 տուն՝ 480 բնկ, դրոնցից փրկվեցին միայն 60-ը:	1915						
Չիֆտիլիք Чифтилик Chiftilik	Խարերդի մահ-ի Ալն գ-ի մոտ: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 60 տուն, եկեղեցի:	I h. պ.					I h. պ.	
Չիֆլիկ (գք) Чифлик Chiflik	Բիթլիսի մահ-ում, Գենջի գավ-ում, Մապաղցի գվոկ-ում, Գյումնիկ գետի ձախ ափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 3500 խառը բնկ: Հայերն ունեին վարժարան, 2 եկեղեցի:			1895				
Չիֆտիչի Чифтичи Chiftichi	Տրապիզոնի մահ-ում, Սամսոնի գավ-ի Չարշամբայի գվոկ-ում: Հայաբնակ:	I h. պ.					I h. պ.	
Չիֆտիլիկ Քապա Չեվիզ Чифтилик Капа Чевиз Chiftlik Kara Cheviz	Տրապիզոնի մահ-ի Սամսոնի գավ-ում, Չարշամբայի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 50 տուն, եկեղեցի:	I h. պ.					I h. պ.	
Չխնոց Чхноц Chkhnnoc	Էրզրումի մահ-ում, Սամախասբուն գ-ից 8 կմ հը: Առաջին համ. պատ. ժամանակ կար 2500 հայ բնկ, երկուստ վարժարան:	I h. պ.						
Չհանգչի Чхангчи Chhangchi	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 100 տուն, դպրոց, եկեղեցի:	1915					1915	
Չմշկածագ (գք) Чмшкацаг cgmshkacag	Խարերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում: 1915 թ.՝ 8000 բնկ, որից 6500-ը՝ հայ, վարժարան:	1915					1915	
Չմշկածագ (գավառակ) Чмшкацаг Chmshkacag	Խարերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին գվոկ-ի մոտ 30 գյուղերում ապրում էր 17.000 հայ բնկ: Կար 5 վանք, 90 եկեղեցի:	1915						
Չյութելի Четели Chyuteli	Խարերդի մահ-ում, Խարերդ ք-ից 17 կմ արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն: Հայաբնակ էր:	I h. պ.						

Չյուրուկոզ Чюрукөз Chyurukyoz	Կիլիկիայում, Մարաշ ք-ից 40 կմ հարևան: Հայաստանի 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 սում, վարժարան, եկեղեցի:	I h. պ.				I h. պ.
Չնարի Чнарли Chnarli	Կիլիկիայում, Հաղնախի մահ-ում, Ամուրի գետի մոտ: Հայաստանի Համալսարանի Չնարի:	I h. պ.				I h. պ.
Չնքուշ (գաղխախ) Чнкуш Chnkush	Դիարբեքի մահ-ում, Արամա գ-ից հեռավոր: Առաջին համ. պատ. ժամանակ սպարտ էին 15.000 հայեր:	1915	1915			
Չնքուշ (գր) Чнкуш Chnkush	Դիարբեքի մահ-ում, Երասա գետի ձախափնյակում: Հայաստանի 20-րդ դ. սկզբներին՝ 14.000 բնի, վարժարան: Ուներ եկեղեցի: Բնակիչների կեսից ավելին բարբեր կոտորեցին Ցուսանի ձորում: Ուներ 3 եկեղեցի:	1915	1915			1895, 1915
Չոբանոցլու Чобаноглу Chobanoghlu	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 9 կմ հե: 1909 թ.՝ 20 սում հայ և 15 սում՝ թուրքերը ավերել են հայկական բաղնիքը:	1915		I h.պ. Ար. Հայ.		1915
Չոլախի Чолахи Cholakhli	Էրզրումի մահ-ում, Խորասանի շրջ-ում, Ալաշկերտի ճանապարհին: Ապրում էին մեծամասամբ հայեր: Առաջին համ. պատ. ժամանակ այստեղ ապրողները էին Արմ. Հայաստանի ազգային շրջաններից զայրած հայեր:					
Չոխախ Ներկին Чохах Неркин Chokhakh Nerkin	Կիլիկիայում, Արամախի մահ-ում, Մյուս ք-ից արլ: Հայաստանի 19-րդ դ. վերջերին Չ. Վերին գյուղի հետ ուներ 200 սում:	+				+
Չոխախ Վերին Чохах Верин Chokhakh Verin	Կիլիկիայում, Արամախի մահ-ում, Մյուս ք-ից արլ:	+				+
Չոմախլու Чомахлу Chomakhlu	Կասաբլանկայի մահ-ում, Արզես ք-ից 10 կմ հեռավոր: Հայաստանի 19-րդ դ. վերջերին՝ 375 սում, 3 վարժարան, երեսուց, 2 եկեղեցի:	1915	1915			
Չոմանիկ Чоমানик Chomanik	Դիարբեքի մահ-ի Դիարբեքի գյուղ-ում: Հայաստանի:		1895			1895 1895
Չոմաշ Чомаш Chomash	Տրապիզոնի մահ-ի Օրդու գետի մոտ: Հայաստանի 1914 թ.՝ 80 սում:	1915				1915
Չոմաշ (գյուղախումբ) Чомаш Chomash	Տրապիզոնի մահ-ի Օրդու գետի մոտ: 1915 թ. 8 գյուղական սպարտ էին 288 սում, 1463 հայ բնակիչ:	I h. պ.				
Չոսրուխ Чосурух Tsouruk	Էրզրումի մահ-ի Բասեն գետի մոտ: Հայաստանի:	I h. պ.				I h. պ.
Չոր Чор Chor	Խարբեքի մահ-ում, Խարբեք ք-ից 57 կմ արև: Հայաստանի: Առաջին համ. պատ. ժամանակին՝ 75 սում:	1915	1915			I h. պ.
Չորախ Чорак Chorakh	Մարասիքի մահ-ում, Երզնի Փարս-իկոս ք-ից 52 կմ հե-արև: Հայաստանի 20-րդ դ. սկզբներին՝ 220 սում:	1915	1915			1915
Չորախանյան Чоракханян Chorakhanjaner	Էրզրումի մահ-ի Երզնի ք-ից արլ: Հայաստանի:	1915	1915	1895, 1900		
Չորինգ Чоринг Chorling	Տրապիզոնի մահ-ի Օրդու գետի մոտ: Միջինից գ-ախումբում: 1914 թ.՝ 55 սում: Հայաստանի էր:	I h. պ.				I h. պ.
Չորս-գանկ Чорс-ганк Chors-gank	Էրզրումի մահ-ի Երզնի ք-ից գաղ-ում: Հայաստանի:	I h. պ.				I h. պ.

Չոքրատան Чократан Chokratan	Սերասոխայի մահ-ի Յոզղաթի գավ-ում: Հայաքնակ. 19-րդ դ. վերջերին 45 տուն, եկեղեցի:	1915	1915				1915	
Չոռչաղ (կիրճ) Чручад Chrchsd	Բիթլիսի մահ-ում, Վարդոյի մոտ, Մուշի ճանապարհին: 1915 թ. թուրքերն այս- տեղ ոչնչացրել էին խնուսից տեղահա- նած 10.000 հայի:	1915						
Չվախես Чвахес Chvakesh	Դիարթերիքի մահ-ում, Դիարթերիքի դաշտում: Հայաքնակ:	1895			1895		1895	
Չրտխի Чртхи Chrtkhi	Սերասոխայի մահ-ում, Շապին Գարա- հիսար ք-ից 5 կմ հր-արդ: Հայաքնակ. 20- րդ դ. սկզբներին՝ 80 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915					
Չոխխուր (գավառակ) Чухур Chukhur	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ի այդ մա- սում: 1880-ական թթ. ուներ 23 հայկա- կան գյուղ:	1915		1895				
Չոխխուրբաղ Чухурбаг Chukhurbagh	Էրզրումի մահ-ի Ջղիի գվոկ-ում: Հայա- քնակ:	1915						1915
Չումալի Чмали Chumali	Էրզրումի մահ-ի Ալաշկերտի գվոկ-ում: Հայաքնակ:	I					I	
Չումախ Чмах Chumakh	Էրզրումի մահ-ի Ջղի գք-ից 7 կմ հս- արմ: Առաջին համ. պատ. մախօրեին՝ 30 տուն՝ հայ և 15 տուն քուրդ: Հայերն ունենին եկեղեցի, վարժարան: Կոտորա- ծից փրկվել է 10 հայ:	1915						
Չումբուխ Чумбух Chumbukh	Բիթլիսի մահ-ի Սղեղի գվոկ-ում: Հա- յաքնակ:	1895		1895				
Չուրուք Чурук Churuk	Կարսի մարզի Կարզվան գք-ից 35 կմ հր-արմ: Հայաքնակ. 20-րդ դ. սկզբներին 24 տուն, եկեղեցի:	I					I	
Չուրքուղաջ Чукургадж Chukurghaj	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ում: Շիվղզի գյուղի հետ միասին ուներ 130 տուն: Հայաքնակ:	1909					1915	
Չուրքուրկոզ Чукуркоз Chukurkoz	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ում, Մարաշ ք-ից հս-արմ, Կասարան և Կանջի թերթերի միջև: Հայաքնակ. 1910 թ.՝ 35 տուն:	1909					1909 և 1915	
Պալենց Паленц Palenc	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի Ջեյթունի գվոկ-ում: Հայաքնակ: Ուներ վարժարան:	I					I	
Պալյան Էֆենդի (ազարակ) Чалян Palyan	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Բալա- մի գվոկ-ում: Հայաքնակ:					+		
Պալոնիկ Палоник Palonik	Դիարթերիքի մահ-ի Դիարթերիքի դաշ- տում:	1895			1895		1895	
Պալոնկ Палунк Palonk	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Սա- սունում: Հայաքնակ:	I					I	
Պախուր Пахур Pakhur	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում, Շենճորի շրջ-ում: Հայաքնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տուն, եկեղեցի:	1915					1915	
Պախուր Ներկին Пахур Неркин Pakhur Nerkin	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում, Շեն- ճորի շրջ-ում: Հայաքնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 17 տուն, եկեղեցի:	I					I	
Պահե Паче Pahche	Սերասոխայի մահ-ում, Սերասոխայի գավ-ում: Հայաքնակ. 20-րդ դ. սկզբնե- րին՝ 1600 տուն, ekexeci:	1915	1915					
Պաղլումելիմ Паглумелик Paghlumelim	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում: 1881 թ. ուներ 182 հայ բնակիչ:	1915					1915	

Պաղար Քարսար Paghсар	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում:	1895		1895		
Պանկիս Панкис Pankis	Կարսի մարզի Արդահան ք-ից 12 կմ հր-արդ, Կուր գետից ձախ: 1907 թ.՝ 132 ամն:			+	Արդ. Հայ.	
Պաշագրակ Քաշագրակ Pashagrak	Խարքերդի մահ-ի Չմշկածագի գվոկ-ում: 1915 թ.՝ 150 տուն, եկեղեցի:	1915		+		
Պապշեն Քաշեն Papshen	Բիթլիսի մահ-ում (տե՛ս Բարշեն):					
Պասորգ Քասորգ Pasorg	Դիարբեքի մահ-ի Դիարբեքի դաշ-տում: Հայաբնակ:	I հ. ս.			1895	I հ. ս.
Պավրոզ Քավրոզ Pavroz	Մերաստիայի մահ-ում, Թոնուսի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն:	1915				1915
Պատիճվան Քատիճվան Patichvan	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Հասանկալա գ-ից 6 կմ հս-արդ, Օկոմի գյուղի մոտ: 1870-ական թթ.՝ 50 տուն հայ և թուրք բնկ: Հայերն ունեին դպրոց, եկեղեցի:	I հ. ս.		I հ. ս.		
Պատիշեն (Բադիշեն) Քատիշեն Patishen	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 11 կմ հս-արմ: 1909 թ.՝ 34 տուն՝ 310 բնկ, որից 280-ը՝ հայ: Հայերն ունեին դպրոց, եկեղեցի:	1915- 1918		1915		I հ. ս.
Պատճապատ Քաճարատ Patchapat	Կիլիկիայում, Հաղեսի մահ-ում, Անտիոքի գավ-ում: Հայաբնակ:	1909				1909
Պարզկա (Լեռ) Քարնկա Parznka	Կիլիկիայում, Ջեյթում գ-ի մոտ: Այս-տեղ էր գտնվում Ջեյթումի ս. Աստվա-ծածին վանքը, որը 1915 թ. կոտորածների ժամանակ դարձել էր հայերի ապաս-տարան:	I հ. ս.				I հ. ս.
Պարպարի (Կիրճ) Քարբարի Parpari	Բիթլիսի մահ-ի Շատախի գվոկ-ում, Մաստում, Սեմալ գյուղի մոտ:	I հ. ս.				1904 և 1915
Պարտիզակ Քարտիզակ Partizak	Խարքերդի մահ-ի Ալն գ-ից 6 կմ հս-արդ, Արմ. Եփրատ գետի ձախ կողմում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տուն, վարժա-րան, եկեղեցի:	1915		+		1915
Պարտիզակ Քարտիզակ Partizak	Մերաստիայի մահ-ի Հաֆիքի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915			
Պարքմատեն Քարքմատեն Pakrmaten	Խարքերդի մահ-ում, Խարքերդի գավ-ում, Խարքերդ ք-ից 35 կմ արդ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 3000 բնկ, դպրոց:	1915	1915			
Պեճ օղլի Քեճ օղլի Pec oghli	Տրապիզոնի մահ-ի Լազիստանի գավ-ում, Համշենում:	I հ. ս.		+		
Պեկենդ Քեկենդ Pekend	Դիարբեքի մահ-ի Դիարբեքի դաշ-տում: Հայաբնակ:	1895			1895	1895
Պերոզ Քերոզ Peroz	Բիթլիսի մահ-ի Մղերդի գավ-ում, Մղերդ գ-ից 40 կմ արմ, Ռարանոկից հր-արմ:	1915	1915			
Պիզերի Քիզերի Pizeri	Մերաստիայի մահ-ում, Թոկատ գ-ից 20 կմ հս-արդ, Նիքարի ճանապարհին: Հա-յաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն, դպրոց:	1915	1915		1915	
Պիտշորի Քիտշորի Pitshori	Բիթլիսի մահ-ի Գենջի գավ-ում, Շա-պաղբոլում: Այստեղի եկեղեցին թարբերը դարձրել էին մզկիթ:	1895			1895	

Պիրինճիգոլ (գավառակ) Пиринчигол Pirinchigol	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում: 19-րդ դ. վերջերին ուներ 25.000 բնկ, որի կեսը հայ:	I h. պ.						
Պյունս Пюнс Pyuns	Բիթլիսի նահ-ի Խիզանի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 34 տուն:	I h. պ.					I h. պ.	
Պոզարմուտ Позармут Pozarmut	Սեբաստոպոլսի նահ-ի Սեբաստոպոլսի գավ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն, դպրոց:	1915	1915					
Պոզնակ Познак Pozank	Էրզրումի նահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: Հայաբնակ:	1915						1915
Պոտկի Потки Potki	Բիթլիսի նահ-ի Խիզանի գվոկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 16 տուն:	I h. պ.					I h. պ.	
Պոլիս Полис Polis	Սեբաստոպոլսի նահ-ում, Թոկատ ք-ից հր, Արտավազի դաշտում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 35 տուն հայ բնակիչ:	1915	1915					
Պոլս (քաղաք) Полу Polu	Տրապիզոնի նահ-ի Տրապիզոնի գավ-ում, Ալիս գետի հովտում, Ծովափին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 11.000 բնկ: Հայերն ունեին դպրոց:	1915	1915					
Պոդանց Поганц Poghanc	Վանի նահ-ի Թիմարի գվոկ-ում, Վան ք-ից 15 կմ հս, Սև ջուր գետի հովտում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 50 տուն:	1915	1915			1915		
Պոդոսի գյուղ Погоси гюх Poghosi gyugh	Խարբերդի նահ-ում, Չնշվածագ գվոկ-ի հս-արլ սահմանում:	I h. պ.	I h.պ. Աղ. Հայ.					
Պոս Пос Pos	Բիթլիսի նահ-ի Խաթի գվոկ-ում: Հայաբնակ, դպրոց:	I h. պ.					I h. պ.	
Պոսթան աղա Постан ага Postan agha	Կիլիկիայում, Ադանայի նահ-ի, Բուզանի գվոկ-ում: Հայաբնակ:	1909						
Պոսթան-Չիֆտլիկ Постан-Чифтлик Postan-Chiftlik	Կիլիկիայում, Ադանայի գավ-ում: Հայաբնակ: Կոչվել է նաև Բոստան Չիֆտլիկ:	1915					1915	1915
Պորիշան Порیشان Porishan	Դիարբեքրի նահ-ի Դիարբեքրի դաշտում: Հայաբնակ:	1895, 1915					1895, 1915	1895, 1915
Պրոշենց Прошенц Proshenc	Բիթլիսի նահ-ի Խիզանի գվոկ-ում, Շենձորի շք-ում: 1909 թ.՝ 15 տուն հայ բնակիչ:	1915					1915	1915
Պստիկ գեղ Пстик гег Pstik gegh	Վանի նահ-ի Վանի գավ-ում, Բերկրի գ-ից 3 կմ հր-արլ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 80 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	I h. պ.	1915			1915	I h. պ.	
Պտրաձոր (վանք) Птрадзор Ptradzor	Բիթլիսի նահանգում:				1915			
Պրեխի Прехи Prekhi	Խարբերդի նահ-ում, Չնշվածագ գ-ից 4 կմ հր, գետափին: 1905 թ.՝ 14 տուն հայ, 8 տուն՝ աղազգիներ: Հայերն ունեին դպրոց, եկեղեցի:	1915						
Պուլիս Пулис Pulis	Սեբաստոպոլսի նահ-ի Թոկատի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 300 տուն՝ 2480՝ բնկ, դպրոց, եկեղեցի:	1915	1915					
Պուգուրինկ Пугуринк Pughurink	Կիլիկիայում, Ջեյթան գ-ում, Յոնուզ գ-ից ոչ հեռու: Հայաբնակ:	1909					1909	
Պուշուրենի Пушурени Pushureni	Կիլիկիայում, Ջեյթան գ-ում, Յոնուզ ք-ից ոչ հեռու: Հայաբնակ:	I h. պ.					I h. պ.	
Պուչագոնց-մոտ (ըլտր) Пучагочонц-мот Puchaghonc-mot	Կիլիկիայում, Ջեյթանի ս. Առավածաձորի վանքի մոտ:					+		

Ջազնի Джазни Jazni	Բիբլիսի նահ-ի Խարզանի գվեկ-ի հս մասում: Հայարմակ էր: Առաջին համ. պատ. նախօրեին՝ 100 տուն: Հայկական եկեղեցին թուրքերը վեր էին ածել մզկիթի:	1915				1915		
Ջալալ Джалал Jalal	Կարսի մարզի Կարզվանի օլուղում, Կարս քաղաքից 38 կմ հր-արդ, Նախիջևանի տեղամասում: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 56 տուն:	I h. պ.		I h. պ. Ար. Հայ.			I h. պ.	
Ջալալենք Ներկին Джалаленк Неркин Jalalenk Nerkin	Բիբլիսի նահ-ում, Խարզանի գվեկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 24 տուն հայ և քուրդ բնակիչ:	1915	1915					
Ջալալենք Վերին Джалаленк Верин Jalalenk Verin	Բիբլիսի նահ-ում, Խարզանի գվեկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ 25 տուն հայ և քուրդ բնակիչ:	I h. պ.		I h. պ.				
Ջակուր Джакур Jakur	Բիբլիսի նահ-ում, Մարտնի Հազր-Խարջուզի գվեկ-ում: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 25 տուն:	I h. պ.					I h. պ.	
Ջահալենց Джагаленц Jahalenc	Կիլիկիայում, Ջնյթանի գվեկ-ում: Հայարմակ: 1915 թ. տեղարմակ հայերին բռնագաղթեցնելով, նրանց փոխարեն թուրքեր էին բնակեցրել:	1915	1915					
Ջահան Джаган Jahan	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ում, Ջահան գետի աջ ափին: 1909 թ. ջարդերից առաջ՝ 1000 տուն խառը բնի: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1909						
Ջամալդին Джамалдин Jamaldin	Բիբլիսի նահ-ում, Խլար գ-ից 7 կմ հս-արդ, Վանա լճից հս: Հայարմակ. 1882 թ.՝ 160 բնակիչ, եկեղեցի:	I h. պ.					I h. պ.	
Ջամուստլ (Չիֆրիլ) Джамустул Jamustul	Կիլիկիայում, Մարաշ ք-ից 8 կմ հր-արմ: Հայարմակ. 1912 թ.՝ 20 տուն: Այսօրի հայ բնակիչներին թուրքերը լրիվ ոչնչացրել են:	1909					1909	
Ջամուսույուկ Джамусуцок Jamusoyuk	Կիլիկիայում, Մարաշի Կոկխանի գվեկ-ում, Կոկխան ք-ից 3 կմ հր: Հայարմակ: Առաջին համ. պատ. նախօրեին ուներ 20 տուն:	1909	1915				1909	
Ջանիկ Джанияк Janik	Վանի նահ-ում, Վան ք-ից 37 կմ հս, Վանա լճից 3 կմ հեռու, Լիմ կղզու դի-մաց: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 160 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	I h. պ.				1915	I h. պ.	I h. պ.
Ջանիկ Մադուր Джанияк Мадуր Janik Madur	Վանի նահ-ի Թխնարի գվեկ-ում: Հայարմակ. 1909 թ.՝ 80 տուն:	1915	1915				1915	
Ջավգունդ Джавгунд Javgund	Բիբլիսի նահ-ում, Մաշի գավ-ի Մանազ-կեբանի գվեկ-ում: Հայարմակ:	1895					1895	1895
Ջեբել (գավառակ) Джебел Jebel	Կիլիկիայում, Արճուսի նահ-ի, Ջեբելթեբեթի գվեկ-ում:	1915			1915			
Ջեզիրե (գավառակ) Джезире Jezire	Դիարբեքրի նահ-ի Մարդինի գավ-ում: 1890 թ. ուներ 4750 հայ բնի, որոնք 1915 թ. կրկնապատկել էին: Համո Գօգյուս:	1915	1915					
Ջեզնի Джезри Jezni	Դիարբեքրի նահ-ի Դիարբեքրի դաշ-տում: Հայարմակ:	1895				1895	1895	
Ջեդիկա (Գեդիկա) Джеданка Jeldika	Բիբլիսի նահ-ի Մասունի Խարզան գվեկ-ում, Սրբորի Ռեմբեյան գ-ից 33 կմ հս-արմ:	1895		1895			1895	1895

Ջեյեսկեր Джейескер Jeyesker	Դիարբերքի մահ-ի Դիարբերքի դաշտում: Հայաբնակ:	1895		1895	1895		
Ջեվիզլիկ (գյուղատեղամբ) Джевишлик Jevizlik	Տրասպիզոնի մահ-ի, Տրասպիզոնի գավառում: 1915 թ.՝ ապրիլի 161 հայեր:	1915	1915	1915			
Ջերասուն Джерасун Jerasun	Էրզրումի մահ-ում, Խորասան գր-ից 20 կմ արևմուտք: 1915 թ. մայիսի 120 տոմս հայ բնակիչ, որոնք մահատակվեցին Կամախի կիրճում:	1915					
Ջերմաձոր (գավառ) Джермадзор Jermadzor	Մեծ Հայքի Մոկր աշխարհում: Ջրաղեցնում էր հետագայի Վանի մահ-ի Շատախ գետի տարածքը: Մինչև առաջին համ. պատ. բնակչության մեծ մասը հայեր էին:	1915		1915			
Ջերման Джерман Jerman	Էրզրումի մահ-ի Ջրի գետում, Ջրի գր-ից 50 կմ հս-արևմուտք: 1873 թ.՝ 30 տոմս, որի կեսը՝ հայ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1895		1895	1895		
Ջերմուկ (Դիջա) Джермук Jermuk	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 14 կմ հս-արևմուտք: 1909 թ.՝ 220 տոմս, որից 80-ը՝ հայկական: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի: 1915 թ. թուրքերը հայերին կոտորել են Կամախի կիրճում:	1915		1915			
Ջերմուկ (գր) Джермук Jermuk	Դիարբերքի մահ-ի Դիարբերք ք-ից արևմուտք: 20-րդ դ. սկզբներին՝ ուներ 1500-ից ավելի հայ բնակիչ: Հայերն ունեին 2 վարժարան, 2 եկեղեցի:	1915	1915				
Ջերնոխի Джернохи Jernokhi	Դիարբերքի մահ-ում, Ֆարկին գր-ից 14 կմ հս-արևմուտք, լեռնային վայրում: Հայաբնակ:	1895			1895	1895	
Ջեֆանի Джефани Jefani	Դիարբերքի մահ-ում, Դիարբերքի դաշտում: Հայաբնակ:	1895			1895	1895	
Ջելկանի Джылкани Jelkani	Էրզրումի մահ-ում, Ալաշկերտ գր-ից 10 կմ եր, Բագրևանդ գետի ձախ ափին: Հայաբնակ. 1912 թ.՝ 80 տոմս, վարժարան, եկեղեցի:	I h. պ.		1914- 1918		I h. պ.	
Ջիգարլու Джигарлу Jigarlu	Դիարբերքի մահ-ի Բշերիկի գետում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 150 տոմս, եկեղեցի:	1915		1915		1915	
Ջիլենց Джиленц Jilenc	Տրասպիզոնի մահ-ում, Ջանիկի գավառում, Ֆաթալի գետում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 60 տոմս:	1915					
Ջինազկար Джиназкар Jinazkar	Դիարբերքի մահ-ի Բշերիկի գետում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տոմս:	1895		1895			
Ջինյա Джиняс Jinic	Էրզրումի մահ-ում, Կարին ք-ից 36 կմ արևմուտք, Ջինյա գետին ձախ ափին: 1909 թ.՝ 205 տոմս խառը բնակիչ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915				1918	
Ջիվանոզ Կրոմելա Дживаноз Кромела Jivanoz Kromela	Տրասպիզոնի մահ-ի Տրասպիզոնի գավառում: 1873 թ.՝ 352 խառը բնակիչ: Հայերն ունեին 2 վարժարան, 2 եկեղեցի:	1915			1915		
Ջմալենկ (Դամալենկ) Джмаленк Jmalenk	Բիբլիսի մահ-ի Սասունի Փսանք գետում, Տավրիկից 12 կմ եր-արևմուտք: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 24 տոմս:	1915	1915				
Ջնուկ Джнук Jnuk	Վանի մահ-ում, Շատախ գետում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 21 տոմս, վարժարան, եկեղեցի:	1915		1915, Ար. Հայ.			

Ջրաշեն (Ճիրաշեն) Джрашен Jrashen	Վանի նահ-ի Թիմարի գվեկ-ում: Հայա- րենակ. 1909 թ.՝ 50 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915		1915, Ար. Հայ.		1915	
Ջրքնիկ Джртник Jrtnik	Բիթլիսի նահ-ի Սասանի Փսանք գվեկ- ում, Մարաթակ լեռան արմ ստորոտին: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 390 տուն, եկեղե- ցի:	1915- 1916	+			1915- 1916	
Ջրիկ (Շանկիք) Джрик Jrik	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշ ք-ից 5 կմ հս, Խնուսի ճանապարհին: 1909 թ.՝ 120 տուն հայ և 30 տուն՝ քուրդ:	1915		1915		1915	
Ջրից Չաուրնա (ավերակ ամրոց) Джриц Чаурма Jric Chaurma	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշի Ջրիկ գյուղի մոտ: Թուրքերը այստեղ էին բանտար- կում ու խոշտանգում հայերին:	1915					
Ջրիոր Джрор jrhor	Բիթլիսի նահ-ում, Բաղնշ ք-ից 20 կմ հս-արդ, Գրգուռ լեռան լանջին: Հայա- բնակ. 1909 թ.՝ 316 բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1895				1895	1895
Ջրմխտի Джрмухти Jrnakhti	Խարքերդի նահ-ում, Սալարիա ք-ի մոտ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 500 բնկ, դպրոց, եկեղեցի:	1915					1915
Ջուղա Джуга Jugha	Վանի նահ-ի Արծկեի գվեկ-ում: Հայա- բնակ: 1895 թ. թուրքերը այրել են գյուղի եկեղեցին:	1895					1895
Ջումա Джума Juma	Բիթլիսի նահ-ի Խիզանի գվեկ-ում: Հա- յաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 16 տուն, եկեղեցի:	1895, 1895, 1915	1895, 1915				1895, 1915
Ջումարա Джумара Jumara	Բիթլիսի նահ-ում, Սասանի Խուլի գվեկ- ում: Հայաբնակ էր մինչև 1915 թ.:	1895, 1895, 1915	1895, 1915				1895- 1915
Ջուջան Джуджан Jujan	Էրզրումի նահ-ում, Դիաղին գք-ից 10 կմ արմ, ս. Հովհաննես վանքից հր: Հա- յաբնակ. 1914 թ.՝ 80 տուն, դպրոց, եկե- ղեցի:	1915					
Ջուջան Джуджан Jujan	Կեսարիա նահ-ի, Կեսարիայի գավ-ում, Արգեստ լեռան ստորոտում: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 140 տուն, դպրոց, եկեղեցի: 1915 թ. Մեծ եղեռնի ժամանակ հայ տարագիր- ներին թշնջին Տեր-Ջորի անապատները և բռնորին ոչնչացրին:	1915		1895			1915
Ջուրակենց Джуракенц Jurakenc	Էրզրումի նահ-ում, Սպեր ք-ից 3 կմ-արմ, Ջուրակից գետի ափին: 1909 թ.՝ 35 տանի խառը բնակիչ:	1915	1915				
Ջումավանց Джумаванц Jurmavanc	Էրզրումի նահ-ում, Բարերդ ք-ից 16 կմ հս, Բալխատի դաշտում, Խանջուր գետի ափին: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ:	1915	1915	1918			1915
Ռարաբ Рабат Rabat	Էրզրումի նահ-ում, Թորթում գք-ից 3 կմ եր-արմ, Ռարաբ գետի ափին: Հայա- բնակ. 1909 թ.՝ 95 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915				1915
Ռարանոկ Рабанок Rabanok	Բիթլիսի նահ-ում, Սղերդի գավ-ի Բար- վարի գվեկ-ում, Սղերդ գք-ից 42 կմ եր- արդ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 20 տուն, եկեղեցի:	1915	1915				1915
Ռազի Рази Razi	Պարսկահայաստանում, Կոտուր գք-ից 10 կմ հս-արմ, Կոտուր գետի աջ ափին: 1916 թ. նոյեմբերին Անդրամիկի փոք-	1916					1916

	րաքանակ ջոկատը ճակատամարտ է անել թուրքական հրոսակների դեմ:					
Ռահվա Рахва Rahva	Պարսկահայաստանում, Երզնեի գավառում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 150 տուն՝ 640 հայ բնիկ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի:		1918			
Ռահվա (դաշտ) Рахва Rahva	Բիթլիսի նահ-ում, Վանա լճից հր-արմ, Նեմրոթ լեռից եր, Բաղեշ ք-ից հս-արլ: 1916 թ. Անդրանիկն իր ընթացիկ վարչատարածքային մատնեցին թուրքերին և գրավեցին Բաղեշ քաղաքը:					+
Ռաջարա Радажаба Rajaba	Դիարբեքիի նահ-ում, Ֆարկին գ-ից 33 կմ հր-արլ, Տիգրիս գետից աջ: Հայարնակ էր:	1895		1895	1895	
Ռաս-էլ-այն (քաղաք) Рас-ел-айн Ras-el-ayn	Հայոց Միջագետքում, Երեսիս ք-ից հր-արլ, Խարթըր գետի ափին: 1915 թ. հայերի համակենտրոնացման ճանապարհներից մեկն էր, որտեղ թուրքերը կոտորեցին 100.000 հայ, որոնք իբրև պետք է մասնակցեին Բեռլին-Քաղաք երկաթուղու շինարարությանը:	1915				
Ռեվանդուզ (լեռնանցք) Ревандуз Revanduz	Ուրմիա լճի հր-արմ կողմում: 1916 թ. հայերը մարտի մեջ մտան թուրքերի հետ, որտեղ հերոսաբար գոնվեց խմբի ղեկավար Քեռիմ:					+
Ռընդվան (գ-ր) Рындаван Rəndvan	Բիթլիսի նահ-ում, Սղերդ գ-ից 35 կմ հր-արմ, Խարզան գետի ձախ ափին: 19-րդ դ. վերջերին՝ 800 տուն խառը բնիկ: Հայերն ունեին 2 ուսումնարան, 2 եկեղեցի:	1915		1915		
Ռիզ Риз Riz	Դիարբեքիի նահ-ում, Բեշարի գվոկ-ում: Ունեւ 60 տուն բնիկ: Հայարնակ:	1895		1895	1895	1895
Ռղվան Ргван Rghvan	Էրզրումի նահ-ի Երզնկայի գավ-ում: Հայարնակ:	1895			1895	1895
Ռշտունիք (գավառ) Рштуник Rshtunik	Վանա լճի հր. լճամերձ շրջ-ում, Աղբառնար կղզի:	1915		1915	1915	1915
Ռստան Рстам Rstam	Բիթլիսի նահ-ում, Մանազկերտ գ-ից 23 կմ արմ, Արածանի գետի ձախ ափին: 1909 թ.՝ 210 տուն՝ 1411 բնիկ, ուսումնարան, եկեղեցի:	1915		1915		1915
Ռումտիկին Румтикин Rumtikin	Կեսարիա նահ-ում, Կեսարիա ք-ից 43 կմ հս, Ալիս գետի ափին: Հայարնակ. 1915 թ. ունեւ 700 բնիկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915		1915		1915
Ռուշտի Русшти Rushti	Էրզրումի նահ-ում, Բարեղ ք-ից 32 կմ արմ, Ռուշտի գետի ձախ ափին: 1914 թ.՝ 55 տուն՝ 700 հայ բնիկ, վարժարան:	1915		1915		
Սագ (Սակ) Сар Sag	Բիթլիսի նահ-ի Բիթլիսի գավ-ում, Ազնկացձոր գետից ձախ: Հայարնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 50 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915			1915
Սագաձոր Сагадзор Sagadzor	Բիթլիսի նահ-ում, Ջրիի գետի վերին հոսանքի ձախ կողմում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 80 տուն՝ 640 հայ բնակիչ, եկեղեցի:	1915		1915		1915
Սագդան Сагдан Sagdan	Բիթլիսի նահ-ում, Սառսում, Խալվի գվոկ-ում: Հայարնակ:	1895				1895

Սադու գեղ Sadu ger Sadu gegh	Դիարքեթի մահ-ում, Դիարքեթի ք-ից 10 կմ հր-արդ, Տիգրիս գետից ձախ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1000 հայ բնկ, վարժարան, Թուխ Մանուկ Խաչ վանք:	1915			1915	+	
Սաթարիա Сатариа Sataria	Տրսպիզոնի մահ-ում, Գալանդնա գետի ափին: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 60 տուն, վարժարան, 2 եկեղեցի:	1915	1915				1915
Սալաբոս Салабос Salabos	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խոթ-Բոնաշեն գվեկ-ում, Մուշ ք-ից 25 կմ հր-արդ, Բարնթաղ գետի մոտ: Հայաբնակ. 1914 թ.՝ 32 տուն:	1915			1915		
Սալախանա Салахана Salakhana	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Խոշարի հովտում, մի փոքրիկ լճակի ափին: 19-րդ դ. կեսերին՝ 40 տուն հայ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915-			+	
Սալաս Салас Salas	Դիարքեթի մահ-ում, Դիարքեթի դաշտում: Հայաբնակ:	1895			1895		1895
Սալեկա Салыка Saleka	Դիարքեթի մահ-ում, Միլվանի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1915		1915			1915
Սալը փոմար Салы пунар Sal» punar	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Միս ք-ից ոչ հեռու: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 10 տուն:	1915-			1915-		1915-
Սալեկալվան Салиекалван Saliekalvan	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Անդոկ լեռան ստորոտում: Հայաբնակ:	1915			1915		1915
Սալլար Саллар Sallar	Տրսպիզոնի մահ-ում, Օրդուի գվեկ-ում: Մինչև 1915 թ.՝ հայաբնակ, եկեղեցի:	1915					1915
Սալորջուր Салорджур Salorjur	Էրզրումի մահ-ում, Խոտաջրի գվեկ-ում, Ս. գետի ափին, Սպեր ք-ից 2 կմ հր:	1915		1915			
Սարվորի Сарвори sarvori	Էրզրումի մահ-ի Խնուս գ-ից 37 կմ արդ, Խնուս գետից ձախ: 1914 թ.՝ 30 տուն, 140 հայ և մի քանի տուն՝ քուրդ: Հայերն ունենին վարժարան, եկեղեցի, մատուռ:	1915			1915	+	1915
Սալուտ Салут Salut	Կարսի մարզում, Արդահան ք-ից 33 կմ հր-արդ: Հայաբնակ. 1907 թ.՝ 572 տուն:			1915-			1918
Սակրատ Сакрат Sakrat	Դիարքեթի մահ-ում, Բալու ք-ից 5 կմ հս-արմ, Մակրատ գետի աջ ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 85 տուն՝ 680 բնկ, վարժարան:	1915			1915		1915
Սաղաթենկ Сагагтенк Saghatenk	Կիլիկիայում, Ջեթումի Ավազկալ գյուղի մոտ: Մինչև 1918 թ.՝ հայաբնակ:	1915			1915		1915
Սաղանց Сагагг Saghanc	Բիթլիսի մահ-ում, Սպարկերտի գվեկ-ում: 19-րդ դ. վերջերին՝ հայաբնակ:	1895			1895		
Սաղանկ Сагагк Saghank	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 25 տուն, 200 բնակիչ:	1915					
Սաղե Сагае Saghle	Կեսարիայում, Կեսարիայի գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տուն:	1915			1915		
Սաղմկա Саггма Saghmka	Խարքեթի մահ-ում, Արսիկի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 35 տուն, վարժարան:	1915			1915		
Սաղտուն Саггун Saghtun	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խիանք գվեկ-ում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 100 տուն, վարժարան:	1915			1915		1915
Սամավաթ (Մամուխատ) Самават Samavat	Կարսի մարզում, Կարս ք-ից 12 կմ հս-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 5 տուն հայ բնկ: Եղեկ է գրչության կենտրոն:	1918-	1918-	1918-			1920

Մամարոքսա Самарокса Samaroksa	Տրապիզոնի նահ-ի Տրապիզոն ք-ի մտա: 19-րդ դ. վերջերին՝ 65 տուն հայ, վար- ժարան:	1915		1915	1915
Մամարոքսա Փոքր Самарокса Покр Samaroksa Pokr	Տրապիզոնի նահ-ի Տրապիզոնի գավ- ում:	1915	1915		1915
Մամերա Самера Samera	Տրապիզոն նահ-ի Տրապիզոն ք-ից 16 կմ հր-արդ: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբնե- րին՝ 32 տուն:	1915		1915	1915
Մամտատ Самсат Samsat	Խարբերդի նահ-ի Մալաթիայի գավ-ում, Եփրատ գետի աջ ափին, Մամտատ ք-ի տարածքում: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տուն:	1915		1915	1915
Մամտոն (քաղաք) Самсон Samson	Տրապիզոնի նահ-ում, Սև ծովի ափին: Մինչև եղեռնը ուներ 40.000 խառը բնակիչ:	1915	1915		
Մամտոն (գավառ) Самсон Samson	Տրապիզոնի նահ-ի արմ ծովափնյա շրջ-ում: Մինչև առաջին համ. պատ. ունեւ 30 հայարնակ գյուղ, որոնցում առանց Մամտոն ք-ի, շուրջ 5000 հայեր էին ապրում:	1915		1915	1915
Մայաջի Саяджи Sayaji	Տրապիզոնի նահ-ի Օրդուի գվոկ-ում, Սերբեզի գ-ախմբում: Հայարնակ. 1915 թ.՝ 105 տուն բնակիչ:	1915	1915		1915
Մայբրոնու Сайбурну Sayburnu	Կիլիկիայում, Ջերիքերեքեի գվոկ-ում: 1909 թ. կային 17 տուն հայ:	1909		1909	
Մայկեչ Сайкеч Saykech	Կիլիկիայում, Անարգարա ք-ի մտա: Հա- յարնակ. 1909 թ. գոեվել է 880 հայ:	1909			
Սան Сан San	Բիբլիսի նահանգում: Հայարնակ:	1915		1915	
Սանամեր Санамер Sanamer	Էրզրումի նահ-ում, Խորասան գ-ից 15 կմ հս-արմ, Սանամեր գետակի ափին: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 180 խառը բնակիչ:	1915-1915- 1918	1918		
Սանդուխ Сандух Sandukh	Խարբերդի նահ-ում, Ակն գվոկ-ում, Ակն գ-ից 4 կմ հս-արմ:				+
Սանդուխ (կիրճ) Сандух Sandukh	Կիլիկիայում, Ջեյթուն գ-ից հր-արդ ըն- կած շրջանից հասնում էր մինչև Ջեր- մուկի դաշտը: 1895 թ. այստեղ գեյթունցի 500 հայ քաջեր ջախջախեցին Ռեմզի փաշայի թուրքական 20.000 բանակին:				+
Սանջակ Санджак Sanjak	Էրզրումի նահ-ում, Ջրիի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 2 տուն խառը բնակիչ:	1915	1915	ԱՄՆ	
Սաչագ Сачаг Sachag	Կեսարիայի նահ-ում, Թոմարգայի շրջ- ում: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին ու- ներ 30 տուն, վարժարան:	1915		1915	1915
Սաչլո Сачлы Sachlë	Մեդառոխիայի նահ-ի Յոզղարի գավ- ում: Հայարնակ. 1873 թ.՝ 40 տուն, վար- ժարան:	1915		1915	1915
Սաչկի դուրան (դղճ) Сачки дуран Sachki duran	Բիբլիսի նահ-ում, Մուշ ք-ի տարածքում: 1890-ական թթ. ինքնապաշտպանական կռիվների ժամանակ գոեված հայերից շատերը բաղված են այստեղ:				+
Սարնա Сарна Sarna	Պարսկահայաստանում, Դիլման ք-ից 5 կմ հր: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 90 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին վարժարան:	1918	1918		

Սառնիս Сарнис Sarnis	Դիարքերիի մահ-ում, Լճն գր-ից 4 կմ հր-արդ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 17 տուն:	1895	1895				
Սասիկ Сасик Sasik	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ի մոտ: Հայաբնակ. 1882 թ.՝ 160 բնակիչ:	1895		1895			
Սասնուտ Саснут Sasnut	Բիթլիսի մահանգում: Հայաբնակ:	1895				1895	
Սասուն (գավառակ) Сасун Sasun	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում: Այստեղ էին հայերիս համար նվիրական Անդոկ, Շախատար, Կեպին, Մարաթուկ, Սասուն, Միմ և այլ լեռներ ու լճ-ներ: Արմ. Հայաստանի խիտ բնակեցված շրջաններից էր: Եղեռնի նախօրեին ուներ 540 գյուղ, որի կեսից ավելին՝ հայաբնակ: 1894 թ. բուրքերը կողտպտել և ավերել են 40 գյուղ, սպանել 15.000, իսկ 1915-1916 թթ. 60.000 հայի:	1894, 1915-1916	1915-1916 Ար-Հայ.		1918	1894	1894
Սավրա Савра Savra	Պարսկահայաստանում, Դիլմանի գավ-ում, Դիլման ք-ից 4 կմ հր-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 625՝ մեծամասամբ հայ բնկ, ուսումնարան, դպրոց:	1918	1918				
Սավրուա Савура Savura	Պարսկահայաստանում, Դիլմանի գավ-ում, Դիլման քից 5 կմ հր-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 500 տուն՝ 3500 բնկ, 2 վարժարան:	1918	1918				
Սավր (գավառ) Савур Savur	Վերին Հայոց Միջագետքում: 1890-ական թթ. սպրտմ էր 3000 հայ բնկ, որոնք 1914 թ. կրկնապատկվել էին:	1915	1915		1915		
Սարա Сара sara	Խարքերդի մահ-ի Խարքերդի գավ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տուն:	1915	1915				
Սարաճյուղ Сарачюг Sarachyugh	Էրզրումի մահ-ի Բարերդի գվեկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 85 տուն՝ հայ, 40 տուն՝ բուրք:	1915		1915	1915		
Սարաճուղ Сарачуг Saracgugh	Կեսարիայում, Թոմարզայի գվեկ-ում: Թուրքերը 1915 թ. այտուեղով անց են կացրել հայ տարագիրների մի մեծ խումբ:	1915		+	1915	1915	
Սարամերիկ Сарамерик Saramerik	Պարսկահայաստանում, Դիլման ք-ից 6 կմ հս: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 82 տուն, վարժարան:	1918	1918				
Սարայ Сарай Saray	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Արճակ լճից 50 կմ արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 100 տուն խառը բնկ: 1915 թ այստեղ է եղել գորավար Անդրանիկը իր քաջերով:	1915-1918	1915-1918			+	
Սարայ Сарай Saray	Սեբաստիայի մահ-ի Թողրաթի գավ-ում 20-րդ դ. սկզբներին՝ 172 տուն, որի կեսը հայեր էին: Ունեին վարժարան:	1915		1915	1915		
Սարայներ Сарайнер Sarayner	Տրասիբոնի մահ-ի Տրասիբոնի գավ-ում, Թոմարզայի գվեկ-ում: 1915 թ.՝ 15 տուն հայ:	1915	1915		1915		1915
ս. Սարճիս (վանք) св. Сарис s. Sardis	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գվեկ-ում Խալկաճից գյուղի մոտ:				1895	1915	
Սարճարտ Сардарут Sardarut	Պարսկահայաստանում, Ուրմիա ք-ից հր: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 22 տուն, վարժարան:		1915-1918				
Սարճեշ Сардеш Sardesh	Դիարքերիի մահ-ի Բալուի գվեկ-ում: Հայաբնակ:	1895			1895		

Սարի Cape Sare	Վանի մահ-ի Գավաշի գվոկ-ում: Հայա- րնակ. 1909 թ.՝ 15 տուն:	1915		1915					
Սարեկենդեր (վանք) Сарекендер Sarekender	Վանի մահ-ի Մոկս գր-ից եր, Դաշտակ գյուղի արև կողմում, բլրի վրա: 19-րդ դ. կեսերին այստեղ էին հանգրվանում շրջակա հայկական գյուղերը ասպա- տակող բուրք հրոսակախմբերը:								
Սարեկոլի Сареколе Sarekole	Բիթլիսի մահ-ում, Մոշի գավում: 20-րդ դ. սկզբին ուներ 100 տուն խառը բնկ: հա- յերն ունեին վարժարան:	1915		1915					
Սարենգոլի Саренголе Sarengole	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունի Խուր-Բունա- շեն գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 136 հայ բնակիչ:	1915		1915			1915		
Սարլլար Сарылар Sarəlar	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ում, Սար- վանդիքար քր-ի մոտ: Մինչև եղեռնը հայաբնակ էր:	1909, 1918		1909, 1918			1909, 1918		
Սարկյուզել Сарыкюзел Sarəkyuzel	Կիլիկիայում, Ջեյթուն գր-ից 23 կմ արլ: 19-ր դ. վերջերին՝ 520 խառը բնակիչ:	+		+					
Սարմաղ Сарымаг Sarəmagh	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ի, Ջերերե- րեբքի գավ-ում: Հայաբնակ:	1909	1909					1909	
Սարիբաշ Сарибаш Saribash	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: Հայա- բնակ:	1895		1895			1895		
Սարիբեկ Ներքին Сарибек Неркин Saribek Nerkin	Էրզրումի մահ-ում, Դիադինի գվոկ-ում, Դիադին գր-ից 22 կմ հս, Գայլատտ լճից 6 կմ հր-արլ:	1915							
Սարիխաչ Сарихач Sarikhach	Վանի մահ-ի Գավաշի գվոկ-ում, Վանա լճի հր արի մոտ: 20-ր դ. սկզբներին՝ 10 տուն հայ բնակիչ:	1895, 1915		1895, 1915				1915	
Սարիղամիշ Саригамиш Sarighamish	Դիարբեքրի մահ-ի Բալուի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 1873 թ.՝ 80 տուն բնակիչ:	1915		1915			1895	1895	
Սարիղամիշ (գր) Саригамиш Sarighamish	Կարսի մարզում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 3000 բնկ, որի մեծ մասը հայեր էին: Հայերը գաղթել են Երևանի մա- հանգ:			1918				+	
Սարիղայա Сарыгая Sarighaya	Էրզրումի մահ-ում, Մամախաթուն գր-ից 9 կմ հր-արլ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 100 տուն, վարժարան:	1915		1915	1915		1915		
Սարի ս. Աստվածածին (վանք) Сари св. Аствадацин Sari s. Astvatsatsin	Բիթլիսի մահ-ի Մոկսի գավ-ում:						1895	1895	
Սարլու Сарлу Sarlu	Էրզրումի մահ-ի Խնուս գր-ի հր ար- վարձանն էր: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 45 տուն հայ, 10 տուն՝ քուրդ: Հայերն ունեին վարժարան:	1915		1915			1915		
Սարխասան Саргасан Sarhasan	Մեքաառիայի մահ-ի Մեքաառիայի գավ- ում, Եմիխան գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբնե- րին՝ 450 հայ բնկ, վարժարան:	1915		1915			1915		
Սարմուսագլը (Բյուսյան) Сармусаглы Sarmusaglə	Կեսառիայի մահ-ում, Կեսառիա ք-ից 35 կմ հս-արլ: Մինչև 1915 թ.՝ 600 տուն խառը բնկ, որից 400-ը՝ հայ: Հայերն ունեին վարժարան:	1915		1915			1915		
Սարուս Сарус Sarus	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 30 կմ հր-արլ, Մոկսի գավ-ի Շիբլան գվոկ- ում: Հայաբնակ:	1895		1895				1895	

Մարողան Сароглан Saroghlan	Մերատոխի մահ-ում, Թոմոս զք-ից 25 կմ հր-արմ, Մերատոխա - Կեարիսա ճամապարհին: Հայարմակ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 120 տուն, վարժարան:	1915	1915			1915		1915	
Մափ Сап Sap	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղնջ ք-ից 20 կմ հր հայարմակ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 7 տուն:	1915						1915	
Մափոր Ներքին Сатор Неркин Sator Nerkin	Բաթումի մարզի Արդվինի օկրուգում, Արուստուջ ք-ից 28 կմ հս-արլ: 1907 թ. 330 հայ բնակիչ:					+			
Մափոր Վերին Сатор Верин Sator Verin	Բաթումի մարզի Արդվինի օկրուգում, Արուստուջ ք-ից 27 կմ հս-արլ:					+			
Մերաստիա (նահանգ) Себастиа Sebastia	Պատմական Փոքր Հայքում, մինչև 1914 թ. ուներ 965.000, որից 280.000-ը՝ հայեր: Նահանգում կար 4761 քաղաք և գյուղ:	1915-1918	1915-1918						
Մերաստիա (քաղաք) Себастиа Sebastia	Մերաստիայի մահ-ում: 20-րդ դ. առաջին կեսին՝ 90.000 բնկ, որից 60.000-ը՝ հայ:	1915	1915	1920	Տեղ-Ջոր	Մով. Հայ.			
Սեթրկա Сетрка Setrka	Խարբերդի մահ-ում, Արարկիտ ք-ից 17 կմ արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 35 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին վարժարան:	1915					1915		
Սելիկան (Սլքան) Селикан Selikan	Բիթլիսի մահ-ում, Գենջ զք-ից 50 կմ հս-արլ: Հայարմակ. 1914 թ՝ 500 բնկ, վարժարան:	1915					1915	1915	
Սեղ Сег Segh	Բիթլիսի մահ-ում, Մամուտանք գյուղախմբում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն հայ բնակիչ:	1915				+	1915	1915	
Սեղանք Сеганк Seghank	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 65 տուն՝ հայ, 50 տուն՝ քուրդ: 1915 թ. թուրքերը գ-ի հայերին ոչնչացրին Զուլքանա ձորում:	1915							
Սեմալ Семал Semal	Բիթլիսի մահ-ի Մուշ ք-ից 21 կմ հր-արմ, Անրոկ լեռից հս: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1000 հայ բնկ, վարժարան:	1894, 1915					1894, 1894, 1894, 1915	1915	
Սեյդո Сейдо Seydo	Էրզրումի մահ-ի Դիարիսի գավ-ում: Մինչև եղեռնը՝ հայարմակ:	1915				1915 Արլ. Հայ.			
Սևաղբյուր Севардюр Sevaghbyur	Կիլիկիայում, Ջեսասպ զք-ի արլ կողմում: 1890-ական թթ.՝ 50 տուն, վարժարան:	1915					1915	1915	
Սևան Севан Sevan	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 28 կմ հս-արլ: 1909 թ.՝ 65 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին վարժարան:	1915	1915						
Սեվերեկ (գավառակ) Северек Severek	Դիարբեքի մահ-ում, Դիարբեքի գավ-ում: 1870-ական թթ. հայերը 7250 անձ էին, որոնք 1914 թ. կրկնապատկվել էին: Եղեռնի ժամանակ թուրքերը սպանել են 6235 հոգի:	1915	1915						
Սեվերեկ (քաղաք) Северек Severek	Դիարբեքի մահ-ում, Դիարբեք-Եղեռնի ճամապարհին: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 15.000 բնկ, որի կեսից ավելին հայ: Հայերն ունեին երկսեռ վարժարան: 1915 թ. թուրքերը հայերին քշեցին Միջագետքի ամապատները և ոչնչացրին:	1915	1915						

Սեյիդ Сеид Sevid	Բիբլիսի նահ-ում, Մասունի Խիանք գվոկ-ում, Կեպին լեռան տողրտում, ս. Մամաս վանքի մոտ: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 70 տուն:	1915		1915		1894
Սևինդիկ (Սավենդոկ) Севи́ндик Sevindik	Մեքսատիայի նահ-ում, Շապին Գարս-հիսար ք-ից 22 կմ հր-արդ, Երզնկայի ճանապարհին: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն, վարժարան:	1915	1915			1915
Սևտիկին Севтикин Sevikin	Վանի նահ-ի Շատախ գք-ից 9 կմ հս, Սևտիկին գետի աջ ստին: Հայարնակ. 1909 թ.՝ 50 տուն, վարժարան:	1915	1915			+
Սևուկենց Севкенц Sevukenc	Կիլիկիայում, Ջեյթունի գվոկ-ում: Հայարնակ:	1915-1918			1915-1918	1915-1918
Սեփար Севкар Sevkar	Բիբլիսի նահ-ում, Մոկս գք-ից 20 կմ հս-արմ: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն:	1895, 1915			1895	+ 1895, 1915
Սերկևիկ Серкевил Serkevil	Էրզրումի նահ-ի Ջրի գք-ից 12 կմ հր-արմ: 1909 թ. 644 հայ, 120 թուրք բնկ: Հայերն ունեին վարժարան:	1915	1915		1895	1895
Սերկևիկ Серкевил Serkevil	Խարբերդի նահ-ի Ալնի գվոկ-ում, Եփրատ գետի ձախ կողմում:	+		+		
Սերմետ Сермет Sermet	Բիբլիսի նահ-ում, Խիզան գք-ից 4 կմ հր-արմ: Հայարնակ:	1895	1895			
Սերոկ (լեռներ) Серок Serok	Հայկական լեռնաշխարհում, Արածանի գետի հովտում: 1915 թ. շրջակայքի հայ բնակիչներից շատերը այտուղ մղել են վերջին ինքնապաշտպանական կռիվները:					1915
Սըմբ СѸмб Səmb	Վանի նահ-ի Բերկրի գք-ից հս-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 45 տուն խառը բնակիչ:	1915			1915	1915
Սիդյան Сидян Sidyan	Բիբլիսի նահանգում:	1895			1895	1915
Սիզ Сиз Siz	Բիբլիսի նահ-ում, Մամուտանք գյուղախմբում:	1895			1895	
Սիզակ Сизак Sizak	Բիբլիսի նահ-ի Սղերդի գավ-ում:	1895			1895-1896	
Սիզանկ Сизанк Sizank	Էրզրումի նահ-ի Ջրիի գվոկ-ում: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1100 բնակիչ:	1915		1915	ԱՄՆ	
Սիզի ս. Խաչ (վանք) Сизя св. Хач Sizi s. Khach	Բիբլիսի նահ-ում, Մամուտանք գյուղախմբում, Միս գյուղում: 1895 թ. վանքը թուրքերը դարձրել էին մզկիթ:					
Սիլախար Силахар Silakbar	Բիբլիսի նահ-ում, Մասունի Խարզան գվոկ-ում:	1895			1895	
Սիլվան Сялван Silvan	Մեքսատիայի նահ-ում: Հայարնակ: Կոր վարժարան:	1915			1915	1915
Սիխանոզ Сиханоз Sikhanok	Էրզրումի նահ-ի Ջրիի գվոկ-ում:	1895			1895	
Սիմ Հաչիգեղ СѸм Гачигег Sim Hachigegh	Մեքսատիայի նահ-ի Մարզվանի գվոկ-ում: Հայարնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 3000 բնկ, 2 դպրոց:	1915	1915			
Սիմոն գյուղ Симона гюг Simona gyugh	Տրասպիզոնի նահ-ի Տրասպիզոն ք-ից 25 կմ հր-արդ:	+			+	
Սինակ (գետ) Синак Sinak	Դիարբեքի նահ-ում, Չնքուշի մոտ, Տուսնիի ձորում: Մեծ եղեռնի ժամա-	1915				

	մակ բարձրի կտորած և գետը նետած հայերի արյունից ամիսներ շարունակ ցրեղը ետում էին կարմիր գույնով:						
Մինամուր Синамур Sinamur	Խարբերդի մահանգում:	1895	1895				
Մինան Синан Sinan	Բիթլիսի մահ-ի Խարզան գվոկ-ում: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 70 տուն, վարժարան:	1915			1915		1915
Մինեկ Փյոթիրե (գալառակ) Синек Пётире Sinek Pyotire	Խարբերդի մահ-ի, Խարբերդի գավ-ում:	1915		1915			
Մինջան Синджан Sinjan	Սերատոխայի մահ-ում, Տերիկ ք-ից 25 կմ հս-արլ, Տերիկ - Ջառա ճամապարհին: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 70 տուն:	1915	1915				1915
Մինֆոր Сяифор Sinfor	Բիթլիսի մահ-ի Գենջի գավ-ում, Ճապաղցրի գվոկ-ում: Հայարմակ:	1895			1895		
ս. Միոն (վանք) св. Сион s. Sion	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղնշ ք-ի մոտ:					1895-1896	1895-1896
Միոմեր Сирмет Sirmet	Բիթլիսի մահ-ում, Մղերդի գավ-ում, Շիրվանի գվոկ-ում: Հայարմակ: Թարբերդ 1895 թ. քանդել են գյուղի եկեղեցին:	1895		1915	1915	1895	
Միս Сис Sis	Սերատոխայի մահ-ի Շապին Գարախիսար ք-ից 40 կմ հեռու: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 200 տուն խառը քնկ՝ հայերի ճնշող մեծամասնությամբ, որոնք ունեին 2 եկեղեցի, վարժարան:	1915		1915	1915	1895	
Միս (Ջոզան) (գալառակ) Сис Sis	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ի հս-արլ մասում: 1890-ական թթ.՝ 60.018 քնկ, որից 28.000-ը՝ հայեր:	1915		1915	1915		
Միս (քաղաք) Сис Sis	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ում: 1915 թ. ուներ 10.000 հայ քնկ: Կար 6 եկեղեցի, դպրոց, վարժարան:	1909		1920			
Միսաձոր Сисаձор Sisadzor	Բիթլիսի մահ-ում: Մինչև 1915 թ. հայարմակ:	1895, 1915				1895, 1915	1895-1915
Միսերա Сисер Sisera	Տրապիզոնի մահ-ում, Տրապիզոն ք-ի մոտ:	1915					
Միսերկ Сисерк Siserk	Բիթլիսի մահ-ում, Խիզան գ-ից 7 կմ արմ: Հայարմակ. 19-րդ դ. կեսերին՝ 40 տուն, եկեղեցի:	1915			1915		1915
Միսնա Сисна Sisna	Խարբերդի մահ-ում, Չնչկաձագ գ-ից 10 կմ հս-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 36 տուն հայ և 26 տուն՝ թուրք: Հայերն ունեին դպրոց, վարժարան, եկեղեցի:	1915			1915		
Միսնե Сисне Sisne	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ում, Ջեյթուն գ-ից 32 կմ հեռու: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն:	1915			1915	1915	1915
Միվրի Сиври Sivri	Սերատոխայի մահ-ում, Սերատոխայի գավ-ում: Հայարմակ. 1915 թ.՝ 70 քնակիչ:	1915			1915		
Միր Сир Sir	Պարսկահայաստանում, Ուրմիա ք-ից հյ, Միր լեռան հս կողմում:				I հ. պ.		
Միրեկա ս. Աստվածածին (վանք) Сирека св. Аства- цацин Sireka s. Astvatsatsin	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում:					1895	1895
Միրին Сирин Sirin	Դիարբեքլի մահ-ի Բաղուի գվոկ-ում, Բաղու ք-ից 25 կմ հր-արմ: Հայարմակ.	1915			1915		1915

	19-րդ դ. վերջերին՝ 35 տուն՝ 280 բնկ, եկեղեցի:					
Միփան Ներքին Сипан Неркин Sipan Nerkin	Վանի մահ-ի Արծկեի գվոկ-ում, Արծկե ք-ից հս-արլ: 1896 թ. Միփան Վերին գյուղի հետ մենին 78 տուն խառը բնկ: Հայերն մենին եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915	
Միփան Վերին Сипан Верин Sipan Verin	Վանի մահ-ի Արծկեի գվոկ-ում:	1915			1915	
Միֆթեր Сифтер Sifter	Տրասպիզոնի մահ-ի Յոմուրայի գյուղա-խմբում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 26 տուն, եկեղեցի:	1915			1915	
Միսֆինա Скафина Skafina	Տրասպիզոնի մահ-ի Յոմուրայի գյուղա-խմբում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 23 տուն:	1915				1915
Մղամ Сгам Sgham	Դիարբերդի մահ-ում, Բալա ք-ից 5 կմ հս-արմ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 576 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915	1915
Մղարդ Сгард Sghard	Բիթլիսի մահ-ի Խլաթի գվոկ-ում, Նեմ-րոթ լեռան հս-արլ լանջին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 անձ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915		1915	1915
Մղգա Сгга Sghga	Վանի մահ-ում, Վան ք-ի արլ մասում: 1909 թ.՝ 135 տուն բնակիչ:	1915		1915, 1918 Աղ. Հայ.		1915
Մղերդ (գավառ) Сгера Sgherd	Բիթլիսի մահ-ում: 1890-ական թթ. ունեթ 30.000 հայ բնկ, նույնքան՝ ալյազգի բնկ: Կային աղեղի քան 30 եկեղեցի և վանք՝ իրենց վարժարաններով:	1915		1915 Աղ. Հայ.		
Մղերդ (քաղաք) Сгера Sgherd	Բիթլիսի մահ-ում: 1891 թ.՝ 15.000 խառը բնկ: 1915 թ. 6000 հայ բնակիչ:	1895		1916 1895 Աղ. Հայ.		
Մղճով Сгчов Sghchov	Խարբերդի մահ-ում, Դերսիմի գավ-ում, Բերդակ գյուղից հս-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 46 տուն հայ, 32 տուն՝ քաղդ: Հայերն մենին վարժարան: Հայերը գաղթել են ԱՄՆ, Ֆրանսիա, Սովետական Հայաստան:	1915		1915	1915	1915
Մղրջի Сгрджи Sghrji	Էրզրումի մահ-ի Բարերդի գվոկ-ում, Բարերդ ք-ից 21 կմ հր-արլ, Բարերդ-Կարին ճանապարհին: 1914 թ.՝ 45 տուն, մեծամասամբ՝ հայ բնկ: Հայերն մենին վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915			1915
Մղունդ Сгунд Sghund	Բիթլիսի մահ-ում, Սաաունի Խարզան գվոկ-ում: 1914 թ. 200 տուն, որից 70-ը՝ հայեր: Գյուղում կար 2 եկեղեցի:	1915	1915			
Մմաղ Смаг Smagh	Խարբերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չարասնցակի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին ունեթ 20 տուն բնկ, եկեղեցի:	1915				1915
Մմբատաշենի ս. Աստվածածին (վանք) Смбаташен св. Аствацацин Smbatashen s. Astvatsatsin	Վանի մահ-ի Կարնկան գվոկ-ում, Ուրանց գյուղի մոտ: 1895 թ. թուրքերը կողոպտել են վանքը:				1895	

Մմբոն Смбон Smbon	Վանի նահ-ի Կարճկանի գվոկ-ում: Հայաքնակ. 1900-ական թթ. 30 տուն, վանք:	1895, 1915		1895, 1915	1895, 1915		
Մմերիք Смерик Smerik	Մերաստիայի նահ-ի Մերաստիայի գավ- ում: Մինչև 1915 թ.՝ հայաքնակ, վար- ժարան, եկեղեցի:	1915			1915		1915
Մմրաձոր Смирадзор Smiradzor	Բիթլիսի նահ-ի Բիթլիսի գավ-ում: Հա- յաքնակ. 1882 թ.՝ 242 բնակիչ:	1915			1915		1915
Մյունե Сюне Syune	Կիլիկիայում, Ադանայի նահ-ում, Ջեյ- թանի գվոկ-ում: Հայաքնակ:	1915			1915		1915
Մյորմենն (գավառակ) Сюрмене Syurmene	Տրապիզոնի նահ-ի Տրապիզոնի գավ- ում, Տրապիզոն ք-ից արլ: 1915 թ. ունեթ 12 հայաքնակ գյուղ, եկեղեցիներ, վար- ժարաններ:	1895, 1915			1895, 1915		
Մյորմենն (գր) Сюрмене Syuemene	Տրապիզոնի նահ-ի Տրապիզոնի գավ- ում, Տրապիզոն ք-ից 33 կմ արլ: 1873 թ. հայերը 37 տուն էին, ունեին եկեղեցի: Կային նաև այլազգիներ:	1895, 1915			1895, 1915		
Մնակ Снак Snak	Բիթլիսի նահ-ի Գենջի գավ-ում: Հայա- քնակ:	1895			1895		
Մնկարիճ Снкарич Snkarich	Էրզրումի նահ-ում, Կարին ք-ից 15 կմ եր-արմ: Հայաքնակ, 240 անձ: Ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915			1915		
Մնձնուտ Сндзнут Sndznut	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Մուշ ք- ից արմ: Հայաքնակ. 1909 թ.՝ 120 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915				1915
Սոգյուրիաբադ Согютлиабад Sogyutliabad	Կարսի մարզում, Կարս ք-ից 16 կմ արմ: Հայաքնակ. 1913 թ.՝ 50 տուն:	+		+	1895, 1915		
Սոգյուրի Պրուտ Согютли Прут Sogyutli Prut	Կարսի մարզի Կարս ք-ից 25 կմ ար- արմ: Հայաքնակ. 1913 թ.՝ 432 անձ:	+		+			
Սոգյուրլու Согютлу Sogyutlu	Էրզրումի նահ-ում, Խնուս ք-ից 9 կմ հա- արլ: Հայաքնակ. 1885 թ.՝ 15 տուն, եկեղեցի:	+	+				
Սոխգոմ Сохгом Sokhgom	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշ ք-ից 5 կմ արլ, Մեղրագետի ձախ ափին: 1909 թ.՝ 120 տուն հայ և 10 տուն քուրդ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915		1915
Սոխանլու Соганлу Soghanlu	Դիարբեքի նահ-ի Բաղու ք-ի մոտ: Հա- յաքնակ:	1895, 1915			1895, 1915		
Սողլանք Согланк Soghlanк	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մա- սումում:	1894			1894	1894	1915
Սոսրատ Сосрат Sosrat	Վանի նահ-ում, Վան ք-ից 21 կմ հա, Վանա լճից 3 կմ արլ: 20-րդ դ. սկզբնե- րին՝ 30 տուն հայ և 12 տուն այլազգի: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915			1915		1915
Սոսի Соси Sosi	Բիթլիսի նահ-ի Սպարկիսի գավ-ում:	1895, 1915			1895, 1915		1895, 1915
Սորատեր Соратер Sorater	Վանի նահ-ի Արզակ գվոկ-ում, Բաշ- կալա ք-ից 35 կմ հա-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 70 տուն խառը բնակիչ: Հա- յերն ունեին վանք:	1895, 1915		+	1895, 1915		1895, 1915
Սորդար Сордар Sordar	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մուշ ք-ից 30 կմ հա-արմ, ս. Կարապետ վան- քից եր-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 45 տուն: Հայաքնակ էր, ունեթ եկեղեցի:	1915			1915		1915

Սորի Сори Sori	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկերտի գվեկ-ում: Յուրքերն 1895 թ. կողոպուել և ավիրել են եկեղեցին:	1915	1915	1915				
Սորիի ս. Աստվածածին (վանք) Сория св. Аствацадин Sori s. Astvatsatsin	Բիթլիսի մահ-ում, Սպարկերտի գվեկ-ի Սորի գյուղում: 1895 թ. կողոպուել և ավերվել է թուրքերի կողմից:				1895			1915
Սորիկան Сорикан Sorikan	Դիարքերի դի մահ-ի Դիարքերի դի գավ- ում: Հայաբնակ:	1895, 1915			1895, 1915			
Սորտ Сорт Sort	Բիթլիսի մահ-ի Սպարկերտի գվեկ-ում: Հայաբնակ:	1895, 1915		1895, 1915			1895, 1915	
Սոսգուս Соусу Sougsu	Տրասպիզոնի մահ-ի Տրասպիզոն ք-ից հր- արմ: 20-րդ դ. սկզբներին հայաբնակ էր:	1915			1915			
Սոսղ Соуг Sough	Կիլիկիայում, Ալեքսանդրոսի գավ-ում: Հայաբնակ. 1915 թ.՝ 350 տուն:	1915	1915					1915
Սպանա Срана Spana	Մերաստիայի մահ-ի Շասլին Գարա- հիսարի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. հայա- բնակ էր և ուներ 600 անձ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915		1915			1915
Սպարկերտ (գավառակ) Спаркерт Sparkert	Բիթլիսի մահ-ի Բիթլիսի գավ-ում, Մոկս գետի ստորին հոսանքի շրջ-ում: Մինչև եղեռնը ուներ 30 գյուղ՝ 4000 բնկ, որոնց մեծ մասը հայեր էին:	1915						
Սպեր (գավառակ) Спер Sper	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում: 1909 թ.՝ ուներ 130 գյուղ, որից 20-ը՝ հայաբնակ: Գյուղերում կային եկեղեցիներ և դպրոցներ:	1915		1915	1915			
Սպեր (քաղաք) Спер Sper	Էրզրումի մահ-ի Սպերի գվեկ-ում: 19- րդ դ. վերջերին ուներ 900 տուն խառը բնկ, 20-րդ դ. սկզբներին՝ 340 տուն, որից 50 տունը՝ հայեր:	1915						
Սպերկանց Сперканц Sperkanc	Վանի մահ-ի Մոկսի գվեկ-ում, Տալա- նից ձոր գ-ախմբում: Հայաբնակ. 1909 թ. 16 տուն, եկեղեցի:	1915			1915		1915	
Սպիտակ լեռ Спитак лер Spitak ler	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Տալա- րիկի մոտ: 1915 թ. թուրքերից հալած- ված հայկական գյուղերի շատ բնա- կիչներ ապաստանել էին Սպիտակ լե- ռամ ձորերում ու կիրճերում:						1915	
Սպղանք Спгханк Spghank	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մուշ ք-ից 33 կմ հր-արմ, Տալափրիկից հս- արլ, Մասնո գետի աջ ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 80 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915		1915	
Սվեդիա (գավառակ) Сведиа Svedia	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ի Ալեք- սանդրոսի գավ-ում: Այստեղ մեծ թիվ էին կազմում հայերը:	1915	1915					
Սվեդիա (հեռավ. Սելակիա) (ք) Сведиа Svedia	Կիլիկիայում, Ալեքսանդրոսի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. 1600 հայեր:	1915		1915				
Սվղոն Свгын Svghon	Մերաստիայի մահ-ի Շոմոսի գվեկ- ում, Խճճորի ս. Աստվածածին վանքի ավերակների մոտ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 250 տուն, եկեղեցի, դպրոց:	1915			1915		1915	
ս. Ստեփանոս (վանք) св. Степанос s. Stepanos	Բիթլիսի մահ-ում, Սասունում, Տալափրի- կի մոտ, Փարխ գյուղում:				1915		1915	1915

u. Ստեփանոս (փանք) св. Степанос s. Stepanos	Վանի նահ-ի Վանի գավ-ում, Բերկրի գք-ից 5 կմ հր-արմ:			1915	1915	1915-1918
Մրաստ Срасу Srasu	Բիթլիսի նահ-ում, Սպարկերտի գվեկ-ում: Հայաբնակ:	1895		1895		
Մրբազան Србазан Srbazan	Կարսի մարզի Կաղզվանի օկրուգում, Խորասան գք-ից 28 կմ հս-արլ: Հայաբնակ. 1907 թ.՝ 394 անձ:			1918-1920		
Մրոճ (գավառակ) Сруч Sruch	Հայոց Միջագետքում, Հալեպի այլ քա-ծանձանք Բիթլիսի գավ-ում, Եփրատ գետի ձախ կողմում: Այստեղ ապրում էին քազմաթիվ հայեր:	1915-1918	1915	1915		
Մրոճ (գք) Сруч Sruch	Հայոց Միջագետքում, Եղևնիս ք-ից հր-արմ Բիթլիսի գավ-ում: 19-րդ դ. վերջերին ուներ 250 խառը բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915-1918		1915, 1915, 1918 1918		
Մրոճ (դաշտ) Сруч Sruch	Հայոց Միջագետքում, Մրոճ գք-ի շրջա-կայքում: 1915 թ. թուրքերը տարազրեղ էին ավելի քան 60.000 հայ նահատակ-ների, որոնց բոլորին այստեղ կոտորե-ցին:	1915				
Սուգուրլու Сугурлу Sugurlu	Սերաստիայի նահ-ում, Յոզղաք գավ-ում, Յոզղաք ք-ից 57 կմ հս-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1275 հայ բնկ: Ուներ վար-ժարան:	1915		1915		
Սուլան Ներքին Сулан Неркин Sulan Nerkin	Բիթլիսի նահ-ի Սղերդի գավ-ում: Հայա-բնակ:	1895		1895		
Սուլան Վերին Сулан Верин Sulan Verin	Բիթլիսի նահ-ի Սղերդի գավ-ում: Հայա-բնակ:	1895		1915		
Սուլթանլու Султанлу Sultanlu	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Կռի գք-ից 8 կմ հս-արլ: 1909 թ. ուներ 150 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին վար-ժարան, եկեղեցի:	1915		1915	1915	
Սուլուխ Судух Sulukh	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշ ք-ից 12 կմ հս-արլ, Մուշ-Խնուս ճանապարհին: Հայա-բնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 160 տուն: Այստեղ 1907 թ. մայիսի 27-ին գոեղեց հայ քաջարի մարտիկ՝ Գևորգ Չալոյշը:	+			+	
Սուշեհիր (գավառակ) Сусегир Sushehir	Սերաստիայի նահ-ում, Շապին Գաթա-հիսարի գավ-ում: Բնակիչները մեծա-մասամբ հայեր:	1915	1915	1915		
Սուսանց Суранц Susanc	Բիթլիսի նահ-ի Սպարկերտի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տուն: Ունեին եկեղեցի, ուսումնարան:	1915		1915 1915	1915	
Սուրբ Сурб Surb	Վանի նահ-ի Կարնկան գվեկ-ում, Բա-ղեշ ք-ից 35 կմ հս-արլ, Վանա լճի հր-արմ ափին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբնե-րին՝ 63 տուն:	1895, 1915		1895, 1895, 1915 1915		1895, 1915
Սուրբ Գրիգոր Сурб Гогор Surb Grigor	Էրզրումի նահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Երզնկա ք-ից 17 կմ հր-արլ u. Գրիգոր Լուսավորիչ փանքից հր-արլ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 37 տուն:	1915		1915		1915
Սուրբ Թատոս Сурб Татос Surb Tatos	Վանի նահ-ի Բերկրի գվեկ-ում: Հայ-աբնակ. 1909 թ.՝ 30 տուն, եկեղեցի:	1915		1915		1915

Մտրթ Թորոս Сурб Торос Surb Toros	Էրզրումի մահ-ի Բարերդ ք-ից 20 կմ արև, ճորդի գետի ձախ կողմում: 1914 թ.՝ 100 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին վարժարան, 2 եկեղեցի:	1895, 1915		1895, 1915	1895, 1915		
Մտրթ Խաչ Сурб Хач Surb Khach	Բիթլիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում, Մամուռանք գ-ախմբում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն, վանք:	1895, 1915		1895, 1915	1895, 1915		1895, 1915
Մտրթ Կարսպետ Сурб Карапет Surb Karapet	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշի ս. Կարսպետ վանքի մոտ: Հայաբնակ. 1880 թ.՝ 1200 բնակիչ:	1915		1915			1915
Մտրթ Կիրակի Сурб Киракос Surb Kiraki	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. 30 տուն՝ հայաբնակ:	1915- 1918		1915, 1918			1915, 1918
Մտրթ Հակոբ (լեռ) Сурб Акри Surb Hakob	Կիլիկիայում, Հանն գ-ի դիմաց: 1915 թ. այստեղից է սկսվել քուրդերի կռիվը հայերը հեռ:						1915
Մտրթ Նշան Сурб Ншан Surb Nshan	Էրզրումի մահ-ի Կամախի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն, վարժարան:	1915		1915			1915
Մտրթ Վարդան Сурб Вардан Surb Vardan	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 18 կմ հր-արև, Հայոց ձոր գվոկ-ում, լճափին, ս. Վարդան լեռան մոտ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 305 բնկ, վարժարան:	1915	1915	1895	1915	1895	
Մտրթ Օհան Сурб Оган Surb Ohan	Խարբերդի մահ-ում, Մեծկերտ գ-ից 22 կմ հր-արև: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն՝ հայ, 20 տուն քուրդ:	1915	1915	1915			
Մտրին Сурин Surin	Հայոց Միջագետքում, Երեսիայի գավ-ում: Հայաբնակ, եկեղեցի, վարժարան:	1915		1915			
Մտրմալտ (Մտրթ Մարի) (գավառ) Сурмалу Surmalu	Երևանի մահ-ի հր-արև կողմում: 1912 թ. ունեւ 99.000 խառը բնկ, մեծամասամբ հայեր: Թուրքերի հաղածանքների սրտոճառով հայերը բռնագաղթվել են:			1914, 1920	1915		
Մտրմալտ (Մտրթ Մարի) (ք) Сурмалу Surmalu	Երևանի մահ-ում: 1906 թ. 600 խառը բնակիչ:			+			
Մտրսուրի Сурсури Sursuri	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 6 կմ հր-արև: Հայաբնակ. 1873 թ.՝ 190 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915		1915	1915		1915
Մտրսուրի ս. Գեորգ (վանք) Сурсури св. Геворк Sursuri s, Gevork	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդի գավ-ի Մուրսուր գյուղում:	1895			1895		1895
Մրանչելագորժ ս. Նշան Суканчелаторц св. Ншан Skanchlagorc s. Nshan	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Արծեկի գվոկ-ում, Արծեկ ք-ից եւ:						1895
Վագոֆ Вагыф Vagəf	Կիլիկիայում, Մուսս լեռան լանջերին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 128 տուն, ուսումնարան, եկեղեցի:	+					+
Վազան (Վժան) Вазан Vazan	Էրզրումի մահ-ում, Էրզրումի գավ-ում, Մամախարան գ-ից 23 կմ հր-արև: Հայաբնակ. 1914 թ. 490 հայ բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	+					
Վազեր Взер Vazer	Բիթլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում: Հայաբնակ:	1895		1895			
Վախտիկանս Вахтиканс Vakhtikans	Էրզրումի մահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Թորթում ախանից եւ-արև: 20-րդ դ. առաջին կեսին՝ 80 տուն հայ, 75 տուն այլազգիներ:	1915		1915			

Վախրով Вахров Vakhrov	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Շատախ գը-ից 10 կմ հս-արլ, Տիգրիս գետի ա-փին: 1850-ական թթ. հայաբնակ էր և մներ 32 տուն՝ 209 բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1915	1916	1895, 1915		
Վահանցիք Ваганцик Vahancik	Տրասիզոնի մահ-ում, Տրասիզոնի գավ-ում, Համշենի գվոկ-ում:	1915	1915			
Վահկա (Ֆեքե) (գավառակ) Вагка Vahka	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ում: 19-րդ դ. վերջերին մներ 66 բնակավայր, որ-տեղ ապրում էին 21.000 բնակիչ:	1915	1915			
Վաղշեն Вагшен Vaghshen	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդի գավ-ում, Ալմի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 55 տուն խառը բնկ: Հայերն մնեին վար-ժարան, եկեղեցի:	1895, 1915	1895, 1915		1895, 1915	
Վան (մահանգ) Ван Van	Արևմտյան Հայաստանում, Վանա լճի շրջ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին մներ ալե-լի քան 500 գուտ հայաբնակ և հարյու-րավոր խառը բնակչությանը գյուղեր, 33 վանք և 750 եկեղեցի:	1895, 1915	+		+	
Վան (քաղաք) Ван Van	Վանի մահ-ում, Վանա լճի արլ կողմում: Մինչև եղեռնը մներ շուրջ 50.000 բնկ, որի կեսը հայեր էին:	1895, 1915			1915	
Վանիկ Ваник Vanik	Բիթլիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 20 կմ հը-արլ: Հայաբնակ. 1909 թ. մներ 60 տուն, եկեղեցի:	1895, 1915		1895, 1915		
Վանիկ Ваник Vanik	Վանի մահ-ում, Կարճկան գվոկ-ում, Վա-նա լճի հը ափից 6 կմ արլ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 37 տուն, եկեղեցի:	1895, 1915		1895, 1915	1895, 1915	
Վանիկ Ваник Vanik	Վանի մահ-ում, նրա արլ տանձանի մոտ: Մյուս Վանիկ գյուղից հը-արլ: Հա-յաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տուն:	1915			1915	
Վանք Банк Vank	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդի գավ-ի Արարկիք ք-ից 15 կմ հը-արլ, Շիրառ գետի ձախ կողմում: 1885 թ. մներ 180 տուն հայ և մի քանի տուն թուրք: Հա-յերն մնեին վարժարան:	1915		1915	1915	
Վանք Банк Vank	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ից 30 կմ հը, Մուլք լճից հը-արմ: 1913 թ. մներ 150 հայ բնակիչ:	1915		1915	1915	
Վանենց (Վարեն) Варенц Varenc	Վանի մահ-ի Գավաշի գվոկ-ում, Վանա լճի հը ափամերձ շրջ-ում: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 150 բնկ: Ունեին վարժարան, եկեղեցի:	1915	1915		1915	
Վասիլիսենց ժայր Василискенц жайр Vasiliscenc gayr	Կիլիկիայում, Ադանայի մահ-ի Ջելթում գը-ի մոտ: 1895 թ. թուրք հրոսակա-խմբերը հասել էին մինչև այստեղ:					
Վասիտ Васит Vasit	Բիթլիսի մահ-ում, Սղերդի գավ-ում:	1915- 1916		1915- 1916	1915- 1916	
Վասկավան Васкаван Vaskavan	Խարբերդի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Դնշկաժազի գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն, եկեղեցի:	1915		1915	1915	1915
Վասկերտ Васкерт Vaskert	Խարբերդի մահ-ում, Դերսիմի Բերրի գը-ից 13 կմ արմ: 1914-1915 թթ. մներ 60 տուն հայ, 25 տուն՝ այլազգի բնկ: Հայերն մնեին եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915	1915
Վարագավանք Варагаванк Varagavank	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 10 կմ արլ. Վարագ լեռան արմ լանջին:				1915	1915 1915

Վարազ Вараз Varaz	Սեբաստիայի նահ-ում, Թուկատ ք-ից 10 կմ հս: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 200 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1915			1915 1915	1915	
Վարարշ Варарш Vararsh	Էրզրումի նահ-ի Էրզրումի գավ-ում: Հայաբնակ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 1150 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915 1915	1915	
Վարդաթիլ Вардатил Vardatil	Խարթերոյի նահ-ում, Խարթերոյ ք-ից 10 կմ հր-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 130 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915 1915	1915	
Վարդան Вардан Vardan	Պարսկահայաստանում, Դիլվան ք-ից 8 կմ հս: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 60 տուն բնկ: 1915 թ. այստեղ կանգ է առել գորավար Անդրամիկը իր քաջերով:					1915	
Վարդանա Вардана Vardana	Խարթերոյի նահ-ում, Մալաթիայի գավ-ում, Հասան Մտար գվեկ-ում, Արիյաման ք-ի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տուն խառը բնակիչ:	1915			1915 1915	1915	
Վարդանենք Варданенк Vardanenk	Կիլիկիայում, Ադանայի նահ-ի Ջեթմոն գք-ից հր, Արեզին գյուղի մոտ:	1915			1915	1915	
Վարդենիկ Ներքին Варденик Неркин Vardenik Nerkin	Խարթերոյի նահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկաձագ գք-ից 15 կմ հր-արդ, Եփրատ գետից ձախ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 30 տուն:	1895, 1915	1895, 1915				
Վարդենիկ Վերին Варденик Верин Vardenik Verin	Խարթերոյի նահ-ի Ալն գք-ից 5 կմ հր, Եփրատ գետի ձախարհից: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 65 տուն խառը բնակիչ:	I հ. ս.				+	
Վարդենիս Варденис Vardenis	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Մուշ ք-ից 35 կմ հր-արդ, Մեղրագետի աջ կողմում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 300 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի: Այստեղ 1915 թ. գորավար Անդրամիկը անհավասար կռիվներ է մղել թուրքերի դեմ:	I հ. ս.				1915	
Վարդենիս Варденис Vardenis	Կարսի մարզի Ադանայի օկրուգում: Հայաբնակ:				1915, 1918		
Վարդխաչ Вардхач Vardkhach	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշի գավ-ում, Մուշ ք-ից 26 հր-արդ, Գոմշամետ լեռան հարևանում, Վարդխաչ վանքի մոտ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 168 հայ և գրեթե նույնքան քուրդ բնակիչ:	1915					
Վարդո (գավառակ) Вардо Vardo	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշ գավ-ի հս-արմ կողմում: 1891 թ. ուներ 17.000 բնկ, որից 8000-ը՝ հայ:	1915			1915		
Վարզահան (Վարձախան) Варзеган Varzahan	Էրզրումի նահ-ի Բարերոյի գվեկ-ում, Բարերոյ ք-ից 13 կմ հս-արմ, Բարերոյ Գյումուշխանն ճանապարհից աջ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 700 բնկ, 3 եկեղեցի, վարժարան:	1915				1915	
Վարիզոնց Варризонц Varizonc	Էրզրումի նահ-ում, Մպերի գվեկ-ի Մպեր գք-ից հր: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 16 տուն՝ հայ, 13 տուն՝ այլազգիներ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1915			1915 1915		
Վարուկ Вакук Vakuk	Խարթերոյի նահ-ի Կարկառի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 600 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915			1915	

Վեզիրքոյփրու (ավան) Везиркёпру Vezitkyoprлу	Սեբաստոպոլսի նահ-ի Ամասիայի գավ-ում, Մարզվան ք-ից 27 կմ հս: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 4880 խառը բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի, վարժարան:	1895, 1915		1895			
Վերանա Верана Verana	Տրասպիզոնի նահ-ի Մաչկայի գվոն-ում, Յոնուրայի գ-ախմբում, բարձրադիր վայրում: Հայարնակ. 1870-ական թթ.՝ 84 տուն, 2 եկեղեցի, վարժարան:	1895, 1915	1895, 1915				
Վերդասուտի Вердасуги Verdasuti	Դիարբերքի նահ-ի Դիարբերքի գավ-ում: Հայարնակ:	1915		1915 1915			
Վեց գյուղ (ազարակ) Вец гюг Vec gyugh	Խարբերդի նահ-ի Խարբերդի գավ-ում, Ալնի գվոն-ում, Ալն գ-ի մոտ:	1915		+			
Վերին գավառ Верин Verin	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Սառու-նում: 1915 թ. մենք 13 տուն, որից 9-ը՝ հայարնակ:	1915					
Վերին գյուղ Веерин гюг Verin gyugh	Էրզրումի նահ-ի Էրզրումի գավ-ում, Թորթում ավանից 35 կմ արմ: 1912 թ. 350 մենք խառը բնակիչ:	1915			1915		
Վերին գյուղ Верин гюг Verin gyugh	Էրզրումի նահ-ի Էրզրումի գավ-ում: 1909 թ.՝ 50 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին վարժարան:	1915			1915		
Վերին քաղ Верин таг Verin tagh	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Մուշ ք-ում: Հայարնակ. 1909 թ.՝ 350 տուն:	1915	1915				
Վիզին Визин Vizin	Կարսի մարզում, Կարս ք-ից 12 կմ հր-արդ, ճանապարհների խաչադրում: 1909 թ.՝ 1045 խառը բնակիչ:		+	+	Արդ. Հայ.		
Տալաշ Талаш Talash	Սեբաստոպոլսի նահ-ի Շապին Գարա-հիսար գավ-ում, Կոչու գվոն-ում:	1895- 1915			1895, 1915	1895, 1915	1895, 1915
Տավորիկ Талворик Talvorik	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունում, Մուշ ք-ից 35 կմ հր-արմ, Ֆոֆաքար լեռան արմ ստորոտում, Տավորիկի ձորից արդ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 35 տուն, վարժարան: 20-դ դ. սկզբներին այստեղ կոմիտե է Գևորգ Չալոյչը:	1915	1915			+	1915
Տավորիկ (գյուղախումբ) Талворик Talvorik	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Մասունում, Սասնո գետի հովտում: 20-րդ դ. սկզբներին ունեք 15-ից ավելի հայարնակ գյուղեր՝ 1600 բնկ: 1893 թ. տեղարնակ հայերը 3 ամիս շարունակ դիմադրեցին թշնամուն և հաղթեցին:	1915				1893, 1895	1915
Տաղմարնիկ Тагмарник Taghmarnik	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում: 1882 թ.՝ 248 հայ բնակիչ:	1915			1915		1915
Տաչրակ Тачрак Tachrak	Էրզրումի նահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Երզնկա ք-ից 6 կմ հր: 1915 թ. նախօր-յակին ունեք 100 տուն, մեծամասամբ հայ բնկ, որոնք ունեին դպրոց, եկեղեցի:	1915					1915
Տամլաչեկ Тамлачык Tamlachək	Կիլիկիայում, Մուսս լեռան մոտ, բարձունքի վրա: Հայարնակ: Ունեին եկեղեցի, վարժարան: Մինչև 1939 թ. այստեղ դեռևս ապրում էին հայեր, որոնք հետագայում գաղթեցին:	1915		1918- 1920			1915
Տայք (աշխարհ) Тайк Tayk	Մեծ Հայքի հս-արմ կողմում, Վորդիս գետի միջին հոսանքի շրջ-ում: 1877-1878 թթ. պատերազմից հետո, Տայքի մի մասը մտցվեց Կարսի մարզի Օլթիի օկրուգի մեջ, որտեղ նույնպես եղան	1918- 1920		1918- 1920			

	շատ կոտորածներ, ոմանք գաղթեցին Անդրկովկաս:							
Տանապուռու գեղ Танапуру гег Tanapuru gegh	Էրզրումի նահ-ի Երզնկայի գավ-ում: 19-րդ դ. կեսերին՝ 135 հայ բնակիչ:	1915			1915		1915	
Տանձ Тандз Tandz	Բիթլիսի նահ-ում Սասունի խուլի գվոկ-ում:	1895			1895		I h. պ.	
Տանձիկ Тандзик Tandzik	Երևանի նահ-ի Մուրմաղու գավ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին 65 տուն:			1895, 1895 1915 և 1915				
Տանձիկ Тандзик Tandzik	Էրզրումի նահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Կամախ գ-ից 22 կմ հր-արդ: 20-րդ դ. սկզբներին ոմեր 170 հայ և քուրդ բնակիչ:	1895, 1915						
Տանձիկ Մեծ Тандзик Мец Tandzik Mec	Էրզրումի նահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Կամախ գ-ից 50 կմ արմ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 2000 բնկ, եկեղեցի, վարժարան:	I h. պ.	I h. պ.					
Տանձիս Тандзис Tandzis	Բիթլիսի նահ-ում, Սպարկերտի գվոկ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 10 տուն հայ և 70 շունչ քուրդ:	1895			1895			
Տանձուտ Тандзуте Tandzut	Կարսի մարզի Կարզվանի օկրուգում, ս. Խաչ լեռներից հր-արդ: Հայաբնակ. 1913 թ.՝ 1141 բնկ, եկեղեցի:	I h. պ.						
Տասդեան Тасдедан Tasedelan	Դիարբեքրի նահ-ի Դիարբեքրի գավ-ում: Հայաբնակ:	1895			1895		1895	
Տավուտենկ Тавутенк Tavutenk	Կիլիկիայում, Ջեյթունի գվոկ-ի, Անտրո- նի գյուղախմբում: Հայաբնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 70 տուն:	1915			1915- 1918		1915	
Տատիկ (գավառակ) Татик Tatik	Բիթլիսի նահ-ում, Բաղեշ ք-ից հր-արդ: 1915 թ. հայերն այստեղ 4000 անձ էին:	1915			1915 1915		1915	
Տատրագոմ Татром Tatragom	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Մուշ ք- ից 14 կմ հր-արմ: 1914 թ. ոմեր 165 հայ բնակիչ:	1915			1915 1915		1915	
Տարսոն (քաղաք) Тарсон Tarson	Կիլիկիայում, Ադանայի նահ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին սպյուս էին 4000 հայեր, որոնք ոմեխն դպրոցներ և եկեղեցիներ:	1909, 1915- 1918			+		1909	
Տարի Тар Тар	Վանի նահ-ի Վանի գավ-ում, Նարեկ գ- ից 15 կմ արմ: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ էր, ոմեր եկեղեցի:	1915			1915		1915	
Տարավանկ Тараванк Taravank	Բիթլիսի նահ-ում, Խյաթ ք-ից 20 կմ արմ, Նազիկ լճից հր: 20-րդ դ. սկզբնե- րին ոմեր 893 հայ բնակիչ:	1895, 1915			+	Ար. Հայ.	1915	1895, 1915
Տարիկ Тарик Tarik	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Շառախ գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 244 հայ բնկ: 1904- 1908 թթ. այստեղ էր տեղակայված Սա- սունի 5 գորամիստրոմներից մեկը:	1915			1915		1915	
Տեգո Тего Tego	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի խուլի գվոկ-ում: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ:	1895, 1915			1895, 1915		1895, 1915	
Տելտաֆ Телтаф Teltaf	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի խուլի գվոկ-ում:	1895					1915	
Տենդիլ Тендиль Tendil	Սերաստիայի նահ-ում, Թոնուսի գվոկ-ում, Կամախակ սոխանից 15 կմ հս-արդ: Կար եկեղեցի:	1915			1915		1915	
Տենեքմատեն Тенекматен Tenekmaten	Սերաստիայի նահ-ի Ցոզդարի գավ-ում: 1915 թ.՝ 440 տուն հայ բնկ, վար- ժարան, եկեղեցի:	1915	1915					

Տեչմեն Течмен Temchen	Դիարքերիի մահ-ում, Դիարքերիի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. հայարմակ:	1895, 1915			1895, 1915	
Տեվերլու Теверлу Teverlu	Դիարքերի-ի մահ-ում, Մարդին ք-ի մոտ: Մինչև 1915 թ. հայարմակ:	1915		1915		
Տեփիկ (գավառակ) Теврик Tevrik	Մերաստիայի մահ-ի արվ մասում: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 46.100 քմ, որից 20.000-ը՝ հայեր:	1915		1915	1915	
Տեփիկ (քաղաք) Теврик Tevrik	Մերաստիայի մահ-ի Տեփիկի գվոկ-ում, Տեփիկ գետի ափին: 1915 թ. ուներ 12.000 քմ, որից 4000-ը՝ հայ: Հայերն ունեին 2 վարժարան, 3 եկեղեցի: Եղել է գրչության կենտրոն:	1915		1915		
Տերբես Тербесе Terbese	Բիբլիսի մահ-ում, Սառամի Խարզան գվոկ-ում, Նահիրան գ-ախմբում:	1915		1915		
Տերզանդո Терзандо Terzando	Տրսալիզոնի մահ-ում, Տրսալիզոն ք-ից 32 կմ եր: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 150 տուն հայ:	1915		1915	1915	
Տերկեվանք Теркеванк Terkevank	Բիբլիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մուշ ք-ից 4 կմ եր-արվ: Հայարմակ. 1909 թ.՝ 60 տուն:	1915	1915			
Տրն Тын Тэн	Վանի մահ-ի Մոկսի գվոկ-ում: Հայարմակ:	1895				1895
Տիլիմիլի (Դիլիմիլի) Тилими Тилими Tilimili	Դիարքերիի մահ-ի Բալուի գվոկ-ում: 1915 թ.՝ 36 տուն հայ քմ, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915	1915	1915	
Տինեկ Тинек Tinek	Էրզրումի մահ-ի Ջոլի գվոկ-ում, Ջոլի գր-ից 16 կմ հս-արվ, Բյուրակն գետից ձախ: 1914 թ. ուներ 400 հայ քմ, եկեղեցի, վարժարան:	1895, 1915		1915 ԱՄՆ		1915
Տիրավան Тираван Tiravan	Խարքերիի մահ-ի Դերսիմի գավ-ում, Չմշկածազ գր-ից հս-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 400 անձ հայ և 180 տուն քուրդ:	1915				I h. ս.
Տիրեբոլի (գավառակ) Тиреболн Tireboli	Տրսալիզոնի մահ-ում, Տրսալիզոն ք-ից արմ: Մինչև եղեռնը ուներ խառը բնակիչ:	1915				
Տլաշեն (Տրաշեն) Тялашен Tlashen	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Թիմարի գվոկ-ում, Վան ք-ից 20 կմ հս: Հայարմակ. 1909 թ. ուներ 95 տուն քմ, վարժարան:	1915		+	1915	
Տյոմրեկ Тюмрек Tyomrek	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի Ադամայի գավ-ում:	1909				1909
Տյուրուշկի (վանք) Тюрушка Tyurushki	Բիբլիսի մահ-ի Սամոտասը գվոկ-ում: 1895 թ. թուրքերը վանքը դարձրել էին մզկիթ:				1895	
Տնկենեք Тнкенек Tnkenk	Էրզրումի մահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Երզնկա ք-ից ոչ հեռու: Ուներ խառը բնակիչ:	1915			1915	1915
Տշող (Տաշող) Тшог Tshogh	Վանի մահ-ում, Նարեկա վանքից ոչ հեռու: Հայարմակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 50 տուն, վարժարան, եկեղեցի: Եղել է գրչության կենտրոն: Հայ հայրուկները մասնակցել են Վանի ինքնապաշտպանությանը:	1915			1915	
Տոպ Топ Top	Վանի մահ-ի Կարկասի գվոկ-ում: Հայարմակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 8 տուն քմ: 1895 թ. կոտորածի ժամանակ թուրքերը սպանել են գյուղի եկեղեցին:	1895		1895		1895

Տոսու Tocy Tosu	Բիբրիսի մահ-ի Սայրսկերտի գվոկ-ում, Շիրհինց ս. Սկտվառակ վանքի մոտ: Հայաբնակ. 1880-ական թթ.՝ 18 տուն, 2 եկեղեցի:	1915			1907	1915	1915
Տորոխան Торохан Торокхан	Բիբրիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանազկերտի գվոկ-ում: 1909 թ.՝ 30 տուն հայ, 50 տուն՝ աղազգի:	1915	1915				
Տոփ Топ Top	Բիբրիսի մահ-ում, Բաղեշ ք-ից 16 կմ արլ, Ազնվացձոր գվոկ-ում: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 20 տուն:	1915				1895	
Տվանց Тванц Tvants	Բիբրիսի մահ-ի Խիզանի գվոկ-ում: Հայաբնակ:	1895	1895			1915	
Տրապիզոն (մահանգ) Трапизон Трапизон	Սև ծովի եր ափերին: 1912 թ. մինք 100.000 հայ բնկ: Մեծ եղեռնից փրկվեցին միայն 15.000 հայեր:	1915					
Տրապիզոն (քաղաք) Трапизон Трапизон	Տրապիզոնի մահ-ում: Սև ծովի եր. ափին: Քաղաքում մեծ թիվ էին կազմում հայերը, որոնք 1915 թ. մախսոթեին 15.000 անձ էին և մնեին 3 վարժարան, 3 եկեղեցի:	I h. ս.					
Տրատենկ Трдатенк Trdatenk	Կղզիկիսյում, Արամայի մահ-Ո, Ջեյթումի գվոկ-ում, Կասրան քերդից 20 կմ եր-արլ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 80 տուն հայ բնակիչ:	1909				1909	
Տրիպոլի (քաղաք) Триполи Tripoli	Տրապիզոնի մահ-ում, Սև ծովի եր ափին: 1915 թ. մինք 10.000 խառը բնկ, որի 1500-ը՝ հայ: Հայերն ունեին դպրոց, եկեղեցի:	1915	1915				
Տրեմերտ Тремерт Tremert	Բիբրիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մուշ ք-ից 27 կմ արլ: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 120 տուն վարժարան:	1915	I h. ս.			I h. ս.	
Տուկնուկ Тукнук Tuknuk	Բիբրիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Մանազկերտ ք-ից 16 կմ հս, Արածանի գետի ափին: Ունեին եկեղեցի:	1915	1915				
Տուման Туман Tuman	Էրզրումի մահ-ում, Խնուս ք-ից 6 կմ եր-արլ, Ջեռնակ լեռան հս ստորոտում, Կռի զք տանող ճամապարհին: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին 90 տուն, դպրոց, եկեղեցի:	1915				1915	
Տուտան (անդամո) Тутан Tutan	Դիարբեքի մահ-ի Ջերմիկ և Չերուշ գր-երից 5 կմ հեռու, Եփրատ գետից ձախ: 1915-1916 թթ. բողոքերն այստեղ հայերին ուղ-ուղ մետում էին ձորը:	1915- 1916					
Շանյաղ Цаняг Tsanyagh	Բիբրիսի մահ-ի Մուշի գավ-ում, Բուլանիկում: 19-րդ դ. վերջերին հայաբնակ էր:	I h. ս.	I h. ս.				1915
Շրոնք Цронк Cronk	Բիբրիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 15 կմ հս-արլ, Հացիկ գյուղի մոտ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին մինք 3000 բնկ, 2 եկեղեցի, կրթարան:	1915		1915		1915	
Ուզուց Узуд Uzuc	Վանի մահ-ի Վանի գավ-ում, Կարճկան գվոկ-ում:	1895		1895		1915	
Ուլուբեյ գրան Улубей грян Ulubey ghran	Տրապիզոնի մահ-ի Օրդուի գվոկ-ում:	1915		1915		1894	1915
Ուխտաձոր (Իզդաձոր) Ухтадзор Ukhtadzor	Էրզրումի մահ-ի Կարին ք-ից 20 կմ հս-արմ: 1878 թ. 347 անձ, որից 292-ը՝ հայ: 19-րդ դ. վերջերին՝ 60 տուն հայ, 60	1915			1915		

	տում՝ թուրք: Հայերն ունեին վարժարան և ուխտատեղի:							
Ունիա (քաղաք) Униа Униа	Տրապիզոնի նահանգում (տե՛ս Յունիա):							
Ուր Ур Ur	Կարսի մարզի Արդահան ք-ից հս: Գյու- ղը խիստ սուժել է հայկական կոտո- րածների ժամանակ:	1914- 1915						
Ուռեկ Урек Urek	Էրզրումի նահ-ում, Երզնկա ք-ից 18 կմ եր-արդ: 1873 թ.՝ 10 տուն հայ, 50 տուն՝ թուրք: Հայերն ունեին վանք:	1895, 1915						
Ուռեկ Урек Urek	Խարքերդի նահ-ում, Այն գ-ից եր-արդ, Եփրատ գետի ձախ կողմում, Վազկա- վան գյուղի մոտ: 1879 թ. ուներ 12 տուն հայ բնակիչ:	1915				1915		
Ուրի Ури Uri	Էրզրումի նահ-ի Երզնկայի գավ-ում, Կամախ գ-ից 10 կմ արմ: 1909 թ. ուներ 26 տուն՝ հայ, 5 տուն աղազզի: Հայերն ունեին վարժարան, 2 վանք:	1915	1915					
Ուռուղ Уруг Urugh	Էրզրումի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Արա- ծամի գետի ափին, Կարմիր վանքի մոտ: 1901 թ. ուներ 300 տուն հայ բնկ: Գյու- ղում կար վանք:	1915	1915					
Ուսնուս Уснус Usnus	Բիթլիսի նահ-ում, Ազնվացձոր գվեկ- ում: 1880-ական թթ. 23 տուն հայ և քուրդ բնակիչ:	1896			1896			
Ուրանես ս. Աստվածածին (վանք) Уранес св. Аствацацин Uranes s. Astvatsatsin	Վանի նահ-ի Կարճկան գվեկ-ում, Ու- րանց գյուղի մոտ:	1895			1895	1895		
Ուրանիս Уранис Uranis	Բիթլիսի նահ-ի Խիզանի գվեկ-ում, Շե- նաձորի գվեկ-ում: Հայաբնակ. 1878 թ. 60 տուն, եկեղեցի:	1915	1915				1915	
Ուրանց (Օրանց) Уранц Uranc	Վանի նահ-ի Կարճկանի գվեկ-ում, Սոկս գ-ից 35 կմ հս-արմ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 110 տուն: Ուներ վանք: Հայտնի էր իր հայրուկներով:	1895			1895	1895, 1915		
Փալանգա Паланга Palanga	Էրզրումի նահ-ի Երզնկա ք-ից եր-արդ, Արևմտյան Եփրատ գետից աջ: 20-րդ դ. սկզբներին ուներ 50 տուն հայ, վանք, եկեղեցի:	1915					1915	1915
Փախան Пахан Pahan	Վանի նահ-ի Ջուլամերկ գ-ից հս: 19-րդ վերջերին՝ 80 տուն հայ բնկ: Եղել է գրչության կենտրոն:	I հ. ս.					I հ. ս.	
Փաշա Մեզրի Паша Мезре Pasha Mezre	Խարքերդի նահ-ի Չճկածազ գ-ում, Արածամի գետի աջ ափին: 1915 թ.՝ 10 տուն, կեսը հայ:	1915	1915					
Փառկա Մեծ Парка Мец Parka Mec	Բիթլիսի նահ-ում, Մասամի Խիանք գվեկ-ում: 1894 թ. ուներ 400 տուն հայ, դպրոց:	1894, 1915	1915		1894			
Փարխանդ Парханд Parkhand	Բիթլիսի նահ-ում, Բաղեշ ք-ից 4 կմ եր: 1909 թ. ուներ 331 հայ բնակիչ:	1895	1915		1895			
Փերվանե Перванд Pervane	Տրապիզոնի նահ-ում, Տրապիզոն ք-ից 33 կմ եր-արդ: Հայաբնակ. 1870-ական թթ.՝ 35 տուն:	1895			1895			
Փիշավկանք Пишаванк Pishavkank	Վանի նահ-ի Վանի գավ-ում:	1895			1895			

Փիկանց Пиканд Pikanc	Վանի նահ-ի Կարճկան գվոկ-ում, Վանա լճի ափից 4 կմ հր, Արթամարի վանքից 35 կմ արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 10 տուն հայ բնակիչ:	1895		1895		
Փիրբադալան Пирбадалан Pirbadalan	Վանի նահ-ի Շատախ գ-ից 23 կմ հր-արմ: 1909 թ.՝ 70 տուն հայ և քուրդ բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1896				
Փիրկարիբ Пиркариб Pirkarib	Վանի նահ-ի Վան ք-ից 28 կմ հս, Վանա լճից 6 կմ հեռո: Մինչև եղեռնը ուներ 24 հայ բնկ: Կար դպրոց, եկեղեցի:	1915-1916			1915-1916	
Փխիկուր Пхикур Pkhikur	Բարձրի մարզի Արվինի օկրուգում, Արտամուզ գ-ից 30 կմ հս-արմ: 1909 թ. ուներ 100 հայ բնակիչ:	1918		+		1915
Փշավանք Пшаванк Pshavank	Վանի նահ-ի Վանի գավ-ում, Ոստան գ-ից 14 կմ արմ, Նարեկա վանքի մոտ, Փշավանք գետակի ափին: Հայաբնակ. 1909 թ.՝ 50 տուն:	1918				
Փսանք Псанк Psank	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Փսանք գվոկ-ում, Մարաթուկ լեռից արմ: 1913 թ. ուներ 10 տուն բնկ և եկեղեցի:					1895
Փրխուս Прхус Prkhus	Բիթլիսի նահ-ում, Խլաք գ-ից 12 կմ հս-արմ, Նազիկ լճից հր: Հայաբնակ. 1914 թ. նախօրեին ուներ 140 տուն, եկեղեցի:	1915-1918			1915-1918	1915-1918
Փրկչի թաղ Пркчи таг Prkchi tagh	Էրզրումի նահ-ի Երզնկա ք-ից 24 կմ հս-արմ, ս. Պարոս-Պետրոս վանքի մոտ:			+		
Քաբուսիե Кабусие Kabusie	Կիլիկիայում, Մուսա լեռան հր ստոր-տում, Անտիոք ք-ից 25 կմ արմ: Եղեռնից առաջ հայաբնակ էր և ուներ 250 տուն բնկ, դպրոց, եկեղեցի:			1915		1915
Քաղքիկ Кажик Kaghkik	Էրզրումի նահ-ում, Խնուս գ-ից 13 կմ հր-արմ, Դանիել գետի վտակի ափին: 1909 թ.՝ 110 տուն հայ, 15 տուն քուրդ: Հայերն ունեին վարժարան:	1915		1915		
Քան (կն) Кан Kan	Բիթլիսի նահ-ի Սասունի գավ-ում, Միմ լեռներում: 1915 թ. այստեղ ապստամբել էին քուրդերից հազածված 20.000 հայեր:					
Քարադաշտ (Մանակերո) Карадашт Karadasht	Վանի նահ-ի Վանի գավ-ում, Ոստան գ-ից 4 կմ արմ: 1909 թ. հայաբնակ էր: Ուներ 15 տուն և եկեղեցի:	1915				
Քարատուշ Каратуш Karatush	Խարքերդի նահ-ում, Մեծկերտ գ-ից 28 կմ հս-արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 72 տուն խառը բնկ և եկեղեցի:	1915				1920
Քարաղաճ Карагач Karaghach	Կիլիկիայում, Ջեյթան գ-ից 16 կմ հր-արմ, Ավազկալ գյուղի մոտ: 1912 թ.՝ 43 տուն հայ բնակիչ:	1915	1915			
Քարասար Карасар Karasar	Խարքերդի նահ-ում, Չմչկաձագ գ-ից 15 կմ հր-արմ: 1915 թ. ուներ 34 տուն հայ, 33 տուն այլազգի բնակիչ:	1915		+	ԱՄՆ	
Քարավանց Караванц Karavanc	Վանի նահ-ի Վանի գավ-ում, Վանա լճի ափից 7 կմ արմ: 20-րդ դ. սկզբներին՝ 15 տուն հայ:	1915		+	Ար. Հայ.	1895
Քարավերակ Караверак Karaverak	Էրզրումի նահ-ում, Բարերդ ք-ից 8 կմ հս-արմ, Քարավերակի ս. Նշան վանքից	1895, 1914-				

	3 կմ հս: Հայասրանի. 1914 թ. 2500 բնկ, 1915 մատուռ, եկեղեցի:					
Ջարարիթ Каракит Karakit	Երևանի նահ-ի Ստրմալուի գավ-ում, Մասիս լեռան ստորոտում: Հայասրանի. 1906 թ. ուներ 2400 բնկ, վարժարան:	1920	1920			1920
Ջարբույս Карбуйс Karbuys	Էրզրումի նահ-ում, Ջոլի գ-ից 20 կմ հր-արմ, Բերքի գետից ձախ: Հայասրանի. 1912 թ. ուներ 530 բնկ, վարժարան, եկեղեցի:	1914	1915			
Ջարբնկոց (Գատրնկոց) Карынкоц Karənkoc	Էրզրումի նահ-ի Թորթումի գվոկ-ում, Թորթում սվանից 12 կմ արմ: Հայասրանի. 1912 թ. 60 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1915	1915		1915	
Ջարթոշքոր (վայր) Картошкор Kartoshkor	Կիլիկիայում, Ջեթթունի վանքից հս-արմ, որի պաշտպանական կետերից էր:					1895, 1915
Ջարհատ Карат Karhat	Սեբաստիայի նահ-ի Ջոչկիրի (Ջատա) գվոկ-ում: Հայասրանի. 19-րդ դ. վերջերին՝ 328 տուն: Ուներ բարգամանչաց վարժարան:	1915	1915	1915		
Ջարհար Кархар Karhat	Բիթլիսի նահ-ի Մուշի գավ-ում, Հրեշկերտ գյուղից ոչ հեռու: 1915 թ. բոլորքերն այտուեղ ողջ-ողջ այրել են հարյուր հազարավոր հայերի:	1915				
Ջարվանսարա Карвансара Karvansara	Սեբաստիայի նահ-ում, Թուկատ ք-ից 35 կմ հր: Հայասրանի. 1915 թ. 300 տուն: Ունեին եկեղեցի:	1895,	1915	1915		
Ջաֆերզո Каферзо Kaferzo	Դիարբեքիրի նահ-ում, Բշերիկի գվոկ-ում:	1895			1895	1895
Ջրակ Кдак Kdak	Վանի նահ-ում, Հայոց ձոր գվոկ-ում: 1895 թ. բոլորքերը կողարուել են գյուղի եկեղեցին:				1895	
Ջեզլերեն Кезлерен Kezleren	Կիլիկիայում, Ադանա նահ-ի, Իսլամնի գվոկ-ում: Հայասրանի. 1910 թ. 50 տուն:	1909				1909
Ջեթեր Кетер Keter	Էրզրումի նահ-ում, Կարաքիլիսս գ-ից 10 կմ արլ, Մանկատար գետից աջ:	1915				
Ջեղեֆլի Келефли Keleflı	Կիլիկիայում, Մարաշի գավ-ում: Հայասրանի. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 70 տուն:	1909				1909 1909
Ջեհրիզ Кегриз Kehrız	Սեբաստիայի նահ-ում, Տեֆիկի գվոկ-ում, Ահն գ-ից 17 կմ հս-արմ, Արակա գյուղից 3 կմ հեռու: Մոտակա լեռան վրա տեղի է ունեցել կռիվ Անդրանիկի կամավորական ջոկատի և բուլղարական զինված ուժերի դեմ:					+
Ջեշար Кешар Keshar	Կարսի մարզի Ադանայի օկրուգում:			1915		
Ջեչեյուրդ Кечейурд Kecheyurd	Սեբաստիայի նահ-ի Ջոչկիրի (Ջատա) գվոկ-ում: Մինչև 1915 թ. հայասրանի էր և ուներ 300 տուն, վարժարան, եկեղեցի:	1895,	1915	1895,	1915	
Ջեչին խան Кечин хан Kechin khan	Դիարբեքիրի նահ-ի Ադրամանդեհի գավ-ում, Շուկլ լճի մոտ: 1915 թ. այտուեղ կոտորել են հազարավոր հայերի:	1915				
Ջեչմեզ Кечмез Kechmez	Կիլիկիայում, Ջերեբրեքերի գավ-ում: Հայասրանի. 1910 թ. 40 տուն :	1915- 1916			1915- 1916	1915- 1916
Ջեպլու Кеплу Keplu	Խարբերդի նահ-ի Խարբերդի գավ-ում:	1895		1895		

Ջեսապ (գյուղախումբ) Kesaб Kesap	Կիլիկիայում, Հավսայի նահ-ի Անտիոք գվոկ-ում: 1913 թ. ունեւ 13.450, մեծամասամբ հայ բնկ, 3 եկեղեցի, իրենց դպրոցներով:	1915	1915				1909		
Ջեսապ (գք) Kesaб Kesab	Կիլիկիայում, Անտիոքի գվոկ-ում, Միջերկրական ծովից 10 կմ արդ: 1909 թ. ունեւ 700 տուն հայ, 3 վարժարան, 8 եկեղեցի, դպրոց:	1909, 1915	1915				1909	1909	1909
Ջեսրիկ Кесик Kesrik	Խարբերդի նահ-ում, Խարբերդ ք-ից 3 կմ եր: Մինչև 1915 թ. հայաբնակ եր, ունեւ 401 տուն բնկ, վարժարան, եկեղեցիներ:	1895, 1915							
Ջերիկ Керик Kerik	Դիարբեքի նահ-ում, Բշերիկի գվոկ-ում, Խարզան գետի ափին: 19-րդ դ. վերջերին ունեւ 60 տուն հայ բնակիչ:	1915		1915					1915
Ջերծ Керц Kerc	Վանի նահ-ում, Վանի գավ-ում, Ռառամ գք-ից 7 կմ արդ, Արառա լեռան հս լանջին: 1909 թ. ունեւ 95 տուն հայ, 8 տանքար: Հայերն ունեին դպրոց, եկեղեցի, որը բուրջերը 1895 թ. կողարակ էին:	1895					1895	1895, 1915	
Ջերկլ Керкл Kerkl	Վանի նահ-ի Վանի գավ-ում, Հայոց ձոր գ-ախմբում, Արճակ լճից 27 կմ արդ:	1895					1895		
Ջերքունի Керкуни Kerkuni	Կիլիկիայում, Հավսայի նահ-ում, Անտիոք գավ-ում: 20-րդ դ. սկզբներին հայաբնակ եր:	1910					1910		1910
Ջեքարլու Кекарлу Kekarlu	Բիթլիսի նահ-ում, Մուշի գավ-ում, Խաչլվա լճից հր-արդ: 1909 թ. ունեւ 100 տուն հայ և 35 տանքար բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի, դպրոց:	1915		1915					
Ջիգան Крган Kigan	Բիթլիսի նահ-ում, Սղերդի գավ-ում, Սղերդ ք-ից 20 կմ հս-արմ: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 40 տուն, եկեղեցի:	1915		1915					1915
Ջիլիս (գավառակ) Килис Kilis	Կիլիկիայում, Ադանայի նահ-ում: 1915 թ. ունեւ 12.000 հայ բնկ: Եղեռնից հետո այտուեղ այլևս հայեր չէին սարում:	1915	1915						
Ջիլիս (քաղաք) Килис Kilis	Կիլիկիայում, Ադանայի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. 35.000 բնկ, որից 8000-ը՝ հայեր, որոնք ունեին 3 դպրոց, մշակութի ակումբ:	1915	1915				1915		
Ջիլկեն (գետ) Килкен Kilken	Կիլիկիայում, Ադանայի նահ-ում, Հանն գք-ից ոչ հեռու: 1915 թ. այտուեղով են թշեղ հայերին Հաննից-Միս շարժվելու:	1915		+					
Ջիլվա Килва Kilva	Երզրումի նահ-ում, Խնուսի գվոկ-ում:	19-րդ դարի վերջ							1909
Ջիշնեշ Кишнеш Kishnesh	Կիլիկիայում, Ջերերեքեքի գավ-ում, Բաղչեի գ-ախմբում: 1909 թ. այտուեղ 40 բուրջերը հայկական տուն են այրել:	1909							1909
Ջիրաջ օջախ (վայր) Кирадж оджах Kiraj ojakh	Կիլիկիայում, Մարաշ ք-ի մոտ: 1915 թ. բուրջերը կրի հնոցներում այրել են գնչթանցի հայերին:	1915							
Ջրի (գավառակ) Кги Kghi	Երզրումի նահ-ի Երզրումի գավ-ում: 1909 թ. ունեւ 206 գյուղ, որից 50-ը՝ գետ հայաբնակ: Կային մակ խառը բնկ գյուղեր: Գավառակում կար 27 հայկական դպրոց, 47 եկեղեցի:	1895		1915					1909-1910

Ջրի (գր) Кши Kghi	Էրզրումի մահ-ի Ջրիի գվոկ-ում: Մինչև 1895, եղեմը մեծ 15.000 քնկ, որից 10.000-ը 1915 հայ: Կար 2 մախակոթարան, 4 եկեղեցի: Թուրքերը այտուղ հավաքել էին ավելի քան 500 տարագիր հայերի:	1895, 1915	1915	1915				
Ջյաբաբիկ Кябабик Kyababik	Վանի մահ-ում, Բերկրի գ-ից 24 կմ հր-արմ, Արճակ լճից հս-արլ: 1909 թ. մեծ 35 տուն հայ և 7 տուն քուրդ:	1915		1915			1915	
Ջյոզալ Кёзалд Kyozald	Կիլիկիայում, Տարսոն ք-ից 6 կմ հեռու: Թուրքերն այտուղ սպանել են Տարսոնի և շրջակայքի հայերին:	1915					1910	
Ջյոհնա Кёгна Kuohna	Մերասոխայի մահ-ում, Զոզղաք ք-ից 30 կմ արլ: 1873 թ. կար 140 տուն խառը քնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	1915	1915					1915
Ջյոմեսկուտ Кёмескут Kyomeskut	Կիլիկիայում, Արամայի մահ-ում, Ջեյթան գ-ից 20 կմ հս: Հայաբնակ. 1912 թ. 58 տուն, եկեղեցի:	1915		1915				
Ջյոլու Кёлу Kyoylu	Խարբերդի մահ-ում, Խարբերդ ք-ի շրջ-ում:	1895		1895				
Ջյոյոլու Բոյաջի Кёогу Бояджи Kyoyoghlu Boyaji	Կիլիկիայում, Ջերերերերերի գավ-ում:	1910					1910	
Ջյոշք Кёшк Kyoshk	Վանի մահ-ում, Ուտան գ-ից 8 կմ հս, Արբանար կղզու դիմաց, Վանա լճի հր ափին: Հայաբնակ. 1909 թ. 35 տուն, եկեղեցի:						1918-1920	
Ջյորղայս Кёргадн Kyorghays	Կիլիկիայում, Ջերերերերերի գավ-ում, Բայաս ք-ից 20 կմ հս:	1915				1915		
Ջյոր Кёр Kyor	Մերասոխայի մահ-ում, Մարզվանի գվոկ-ում: Մինչև 1915 թ մեծ 300 տուն, 2500 հայ բնակիչ:	1915	1915					
Ջյոլուք (գյուղախումբ) Кёлуку Kyokluk	Տրասպիզոնի մահ-ի Ջանիկի գավ-ում, Ունիկի գվոկ-ում: 1915 թ. մեծ 2415 բնակիչ:	1915						
Ջյոզալի Кюзали Kyuzali	Կիլիկիայում, Ալեքսանդրոստա ք-ի մոտ:	1909					1909	
Ջյունելներ Кюнеднер Kyunelner	Կիլիկիայում, Ջերերերերերի գավ-ում, Իվանիի գվոկ-ում: Հայաբնակ էր:	1909					1909	
Ջյուր Բաղչե Кюрд Багче Kyurd Baghche	Կիլիկիայում, Ջերերերերերի գավ-ում, Իվանիի գվոկ-ում:	1909					1909	
Ջյուր Դալաղն Кюрд Далагн Kyurd Dalaghn	Կիլիկիայում, Ջերերերերերի գավ-ում, Իվանիի գվոկ-ում:	1909					1909	
Ջոզան (գավառ) Козан Kozan	Կիլիկիայում, Արամա մահ-ում (տե՛ս Միս):	1915		1915				
Ջոզեր (Կոզ) Козер Kozer	Վանի մահ-ի Արճեչի գվոկ-ում:	1915		1915				
Ջորկոկներ Коркокнер Korkokner	Վանի մահ-ի Արաղայի գվոկ-ում: 1915 թ. մեծ 15 տուն:	1915						
Ջորախու Коракху Korakhu	Բիթլիսի մահ-ում, Մասամի Խուլի գվոկ-ում, Մուշ ք-ից 38 կմ հր-արմ:	1894		1915			1915	
Ջորիե Корие Korie	Խարբերդի մահ-ի Խարբերդի դաշտում:	1895		1895				
Ջոի Коп Кор	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից 8 կմ հր-արլ, Սև լեռան հր լանջին: Հայաբնակ. 1907 թ. 70 տուն:	1894					1915	1915

Քոք Kok Kok	Խարքերդի մահ-ի Խարքերդի գավ-ում: 1895 1895 թ. թուրքերը կտրուստել և ավերել են գյուղի եկեղեցին:	1895				
Քրել Krel Krel	Վանի մահ-ի Հայոց ձոր գվոկ-ում, Խոշար գ-ից 10 կմ հր-արմ: Հայաստանի 1909 թ. 60 տուն եկեղեցի, վարժարան:	1915		1915, Արլ Հայ.		1915
Քսանթագ Ksantag Ksantag	Երզրումի մահ-ում, Բարերդ ք-ից 30 կմ հր-արմ, Լոռի գեղատակի ափին: Հայաստանի 1909 թ. 158 բնկ, վարժարան, ս. Աստվածածին եկեղեցի, որը թուրքերը դարձրել էին մզկիթ:	1895, 1915		1915	1895	
Քրագոմ Krdagom Krdagom	Բիթլիսի մահ-ում, Մուշ ք-ից արլ, Մեղրագետի աջ ափին: Հայաստանի 1909 թ. 1500 բնկ, վարժարան:	1915		1915		1915
Քրեոզ Kreoz Kreoz	Երզրումի մահ-ի Սպերի գվոկ-ում: 1909 թ. մենք 38 տուն հայ և այլազգի բնակիչ:	1915			1915	
Քրեք խան Kryk khan Kryk khan	Կիլիկիայում, Ալեքսանդրոստա ք-ի մոտ: Հայաստանի 20-րդ դ. սկզբներին՝ 800 անձ, եկեղեցի, դպրոց:	1909	1909			1909
Քրիստափոր (վանք) Kristapor Kristapor	Երզրումի մահ-ի Բարերդ ք-ից 10 կմ հր-արլ, Խուսի գյուղի մոտ:					1895
Քրիստիան կարասի Kristian karasi Kristian karasi	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի Մերսին ք-ից քիչ հս: Հայաստանի 1910 թ. 70 բնակիչ:	1910				1910 1910
Քուկանա ձոր Kulkana dzor Kulkana dzor	Երզրումի մահ-ի Քոլի գ-ից 20 կմ հր-արլ: 1915 թ. եղեռնի ժամանակ թուրքերը այս ձորում կոտորել են տարագրված հայերին:	1915				
Քուչակ Kuchak Kuchak	Խարքերդի մահ-ի Չմշկածաղի գվոկ-ում:	+				
Քուրդլար Kurdlar Kurdlar	Կիլիկիայում, Ադամայի գավ-ում: Մինչև 1915 թ. հայաստանի 1915 թ. այս գյուղի հայերի հետ, թուրքերը այստեղ կոտորել են մահ տարրեր տեղերից տարագրված 3623 հայերի:	1915				
Քուրուկայա Kurukaya Kurukaya	Մերսատիայի մահ-ի Թոկատի գավ-ում: Հայաստանի:	1915				
Քերզյան Kferzin Kferzin	Դիարբեքի մահ-ի Դիարբեքի դաշտում: Քաֆերզո Ներքին կամ Քաֆերզո Վերին գյուղերից մեկն է, որը հայտնի է մահ Կաֆարզո անվամբ:	1895			1895	1895
Օբրուխ Obrukh Obrukh	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ում, Հանն գ-ից 10 կմ արմ:					1915
Օզնավուտ Oznavut Oznavut	Մերսատիայի մահ-ի Հաֆիքի գվոկ-ում: Մինչև 1915 թ. մենք 3350 հայ բնակիչ:	1915	1915			
Օտենց Otenc Otenc	Վանի մահ-ում, Հայոց ձոր գվոկ-ում: Մինչև եղեռնը հայաստանի էր: 1916 թ. մնացել էր 7 տուն հայ:	1915	1915			1915
Օլասա Olasa Olasa	Տրասպիզոնի մահ-ի Մաչկայի գվոկ-ի Ջևիզի գ-ախմբում: 1915 թ. 10 տուն հայ: Գյուղի եկեղեցին թուրքերը դարձրել էին մզկիթ:	1915			1915	
Օլտի (քաղաք) Olti Olti	Կարսի մարզի Օլթի օկրուգում: 1914 թ. մենք 3258 բնկ, որից 2188-ը՝ հայ: Հայերն ունեին մի քանի դպրոց, վարժարան, 2 եկեղեցի:	1918	1918			

Օչակ Олчак Olchak	Կարսի մարզի Արդահան ք-ից 12 կմ արլ: Հայաբնակ. 1907 թ. 523 բնակիչ:	1914- 1915					
Օլուխի Олухли Olukhli	Կարսի մարզի Կաղզվան գք-ից 24 կմ հս-արմ: Հայաբնակ. 1907 թ. 652 անձ:	1915	Ար. Հայ.				I հ. ս.
Օխնախ Охнах Okhnan	Բիթլիսի նահ-ի Ազնվացճոր գվոկ-ում: Ունեք խառը բնակիչ:	1895					
Օկամ Окам Okam	Կարսի մարզի Արդահան ք-ից 26 կմ հր- արմ: 1907 թ. ունեք 50 տուն խառը բնկ: Հայերն ունեին եկեղեցի:	I հ. ս.	Ար. Հայ.				I հ. ս.
Օհանց Оганц Ohanc	Վանի նահ-ի Արճեշի գվոկ-ում: 1901 թ. 480 տուն, մեծամասամբ հայ բնակիչ:	1895					
Օձնի Одзни Odzni	Էրզրումի նահ-ում, Կարին ք-ից 12 կմ հս- արմ, Արմ. Եփրատ գետից աջ: 1909 թ. ունեք 190 տուն հայ, 35 տուն թուրք, որոնք 1895 թ. կողոպտել և ավերել են եկեղեցին: Հայերն ունեին վարժարան:	1915	1915		1895		1915
Օձտեղ (Ուտեկ) Одзтег Odztegh	Էրզրումի նահ-ում, Բարեղո ք-ից 23 կմ հս-արմ, Բալախտո գետի ակիին: 1909 թ. ունեք 42 հայ, 40 տուն այլազգի բնկ: 1915 թ. գյուղը լրիվ հայաթափվել է:	1895		1895			
Օձտտ Одзут Odzut	Էրզրումի նահ-ում, Սպերի գվոկ-ի Խո- տըջուր գվոկ-ում: 1909 թ. ունեք 15 տուն հայ, 4 տուն այլազգի բնակիչ:	1915			1915		
Օղ Ог Ogh	Տրասիզոնի նահ-ում, Տրասիզոն ք-ից 30 կմ հր-արլ:	I հ. ս.				+	
Օղհան Оган Oghhan	Բիթլիսի նահ-ի Սպարկերտի գվոկ-ում:	1895		1895			
Օղնուտ (Եղնուտ) Огнут Oghnut	Էրզրումի նահ-ում, Քոյի գք-ից 45 կմ արլ: 20-րդ դ. սկզբներին ունեք 40 տուն հայ, 10 տուն քուրդ: Հայերն ունեին դպրոց, եկեղեցի: Միջնադարում եղել է գրչության կենտրոն:	1915	1915				
Օշտտ Ошут Oshut	Բիթլիսի նահ-ում, Սասունի Խոթ-Բոնա- շեն գվոկ-ում, Անդոկ լեռից արլ: Հայա- բնակ. 19-րդ դ. վերջերին՝ 37 տուն: Կար մատուռ:	1915	1915				
Օպիզա Опиза Opiza	Բարումի մարզի Արտանուջ գք-ից 20 կմ հս: Կար հայկական վանք:		1921	1921			
Օջախի Оджахли Ojakhli	Կիլիկիայում, Ադանայի նահ-ում, Բայաս գք-ից 15 կմ հս: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին 400 տուն, եկեղեցի:	1909					1909
Օսմանիե (գավառակ) Османіе Osmanie	Կիլիկիայում, Ադանայի նահ-ում, Ադա- նա ք-ից հս-արլ: Կոտորածից առաջ հայերը 10000 անձ էին, որոնց մեծ մասը կոտորվեց եզեռնի ժամանակ:	1915					
Օսմանիե Османіе Osmanie	Կիլիկիայում, Բայաս ք-ից 35 կմ հս: Հայաբնակ. 1909 թ. 180 տուն: 1915 թ. թուրքերը Ադանա ք-ից այտուղ են քշել 11.000 հայի և ոչնչացրել:	1909- 1910, 1915		1895	1915		1909- 1910
Օվ Ов Ov	Բիթլիսի նահ-ում, Խիզանի Մամուռանք գ-ախմբում: Հայաբնակ. 1909 թ. 30 տուն, եկեղեցի, վարժարան:	1895, 1915					I հ. ս.
Օվա Ова Ova	Խարբերդի նահ-ի Արարիկի գվոկ-ում: Հայաբնակ:	I հ. ս.					
Օրդու (գավառակ) Орду Ordu	Տրասիզոնի նահ-ում, Սև ծովի հր. ափա- մերձ շրջանում:	1915		1915			

Օրդու (քաղաք) Ordu Ordu	Տրապիզոնի մահ-ում, Սև ծովի եր ափին: 1915 թ. նախօրեին ուներ 12.800 խառը քնկ: Հայերն ունեին դպրոց, 2 եկեղեցի:	1915	1915				
Օրոր Oror Oror	Էրզրումի մահ-ում, Ջղի գ-ից 10 կմ եր-արդ, Օրոր գետակից ձախ: 1909 թ. ուներ 630 հայ, 140 այլազգի քնկ: Հայերն ունեին վարժարան, եկեղեցի, որը թուրքերը 1895 թ. կոտորակել և այլերը էին:	1895, 1915	1915		1895		
Օրորան (գետ) Ororan Ororan	Վանա լճի ափազանում, Արճեշ գ-ից 10 կմ եր-արմ: 1915 թ. այս գետի ափին ոչնչացրել են 1200 արճեշցի հայ տղամարդկանց:	1915					
Օրորան Ororan Ororan	Վանի մահ-ում, Արճեշ գ-ից 6 կմ եր-արմ, Օրորան գետի ձախ ափին: 1907 թ. ուներ 17 տուն հայ քնակիչ:	1915-1918				1915-1918	
Օրորագետ Okrobaget Okrobaget	Բաբումի մարզի Արտամոջ գ-ից 36 կմ եր-արդ: Հայաբնակ. 1915 թ. 1240 քնակիչ:	1915-1918					
Օֆ (գավառակ) Of Of	Տրապիզոնի մահ-ի Տրապիզոնի գավ-ում: Բնակիչները մեծ մասամբ մահմեդականացված հայ և եռյներ էին:	I հ. ս.		+			
Ֆատսա (գավառակ) Fatsa Fatsa	Տրապիզոնի մահ-ի Ջամիկի գավ-ում: Մեծ եղեռնի նախօրեին հայերը 5020 անձ էին:	1915	1915				
Ֆատսա (քաղաք) Fatsa Fatsa	Տրապիզոնի մահ-ում, Օրդու ք-ից 32 կմ արմ, Սև ծովի եր ափին:	1915			1915		
Ֆայաթի Fayati Fayati	Դիարբեքլի մահ-ի Դիարբեքլի դաշ-տում: Հայաբնակ:	1895			1895	1895	
Ֆարուղ Farugh Farugh	Վանի մահ-ում, Վան ք-ից 12 կմ եր-արդ, Վարագա լեռան լանջին: 1909 թ. ուներ 35 տուն հայ և 15 տուն այլազգի քնակիչ:	1915	1915				
Ֆակստուն Fakstun Fakstun	Էրզրումի մահ-ի Ջղիի գվոկ-ում:	1915	1915				
Ֆենեսե Fenese Fenese	Կեսարիայի մահ-ում, Դևեյու գվոկ-ում, Ալիբակ գյուղին կից: Հայաբնակ. 20-րդ դ. սկզբներին՝ 800 տուն, 2 վարժարան:	1915	1915				
Ֆերակ Ferak Ferak	Դիարբեքլի մահ-ում, Դիարբեքլի դաշտում:	1895				1895	
Ֆեկե (գավառակ) Feke Feke	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի Միսի գավ-ում: 19-րդ դ. վերջերին ուներ 86 բնակավայր՝ 21.000 հայ քնակչով:	1915	1915				
Ֆեկե (գ-) Feke Feke	Կիլիկիայում, Ադամայի մահ-ի Միսի գվոկ-ում, Վանկա քերոցից 9 կմ հեռու: 19-րդ դ. վերջերին՝ 300 տուն հայ և քուրք: Հայերը մեծամասնապես էին և ունեին եկեղեցի:	1895, 1915			1895 և 1915		
Ֆենդեչագ (գ-) Fendechag Fendechag	Կիլիկիայում, Մարաշ ք-ից 18 կմ եր-արմ: Առաջին համ. պատ. նախօրեին հայաբնակ էր և ուներ 500 տուն՝ 3000 անձ, 3 դպրոց, եկեղեցի: 1915 թ. հայ տեղաբնակներին թուրքերը տաղաճրեցին Միջագետքի անտալատները:	1915, 1920			1915	1895, 1909, 1915, 1920	1915
Ֆոնուս (գ-) Fonus Fonus	Կիլիկիայում, Ջեյրումի գվոկ-ում, Ջեյրում գ-ից 30 կմ եր-արմ: Հայաբնակ. 1915 թ. նախօրեին 13.000 քնկ, որոնք ունեին վանք:	1921				1895 1921 1921	

Ֆոնուսի ս. Կարապետ (վանք) Фруси св. Карапет Frusi s. Karapet	Կիլիկիայում, Ֆոնուս գք-ից 3 կմ հեռու, Հին գեղ, Տարհնց, Գոյող գյուղերի մոտ: 1895 թ. թուրքերը այրել են վանքի ձեռագրերը:										
Ֆրթանլու Фртанлу Frtanlu	Կիլիկիայում, Հաղեսի մահ-ի Բեյլանի գվեկ-ում: Հայաբնակ:	1909								1909	1909
Ֆրնիլեր Фрнчилер Frnchiler	Խաղթերդի մահ-ի Մաղաթիա ք-ից 12 կմ արլ: 1915 թ. թուրքերի կողմից տեղահանված հայ գաղթականների հաղարակայանն էր:	1909									

Ջ. Հ. ԵՍԱՅԱՆ

ՊԱՏՄԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ
ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Дж. Г. ЕСАЯН

ИСТОРИКО-ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ ДАННЫЕ
О ГЕНОЦИДЕ АРМЯН

J. H. YESAYAN

HISTORICO-GEOGRAPHICAL DATAS ON
THE ARMENIAN GENOCIDE

Համակարգչային շարվածքը՝ Թ. Վարդանյանի
ձևավորումը՝ Ա. Աղուզունցյանի

Սրբագրությունը՝ Ջ. Եսայանի

Հանձնված է շարվածքի 01.04.05 թ.: Ստորագրված է տպագրության՝ 22.04.05 թ.:
Չափսը՝ 60x84 1/8: Թուղթ՝ օֆսեթ: Տպագրությունը՝ օֆսեթ:
Տպագր. 10.4 մամուլ: Տպաքանակ՝ 150: Պատվեր՝ 30:

ՆԿԱՏՎԱԾ ՎՐԻՊԱԿՆԵՐ

Տպվել է	Պետք է լինի
էջ 18 Անտիոք (քաղաք) - «1909 թ. գարնանը Անտիոքից և Եւսեակայքից նահատակվել են...»:	«1909 թ. գարնանը Անտիոքից և շրջակայքից նահատակվել են...»:
էջ 27 Արտիսոնք - «Գտնվում է Մուշ ք-ից 140 կմ հր-արմ, Արծնիի ծախս կողմում...»:	«Գտնվում է Մուշ ք-ից 14 կմ հս-արմ, Արածանիլ (Արծնիի) ծախս կողմում...»:
էջ 28 Բագառիճ Վերին - «Երզնկայի նահ-ում, Երզնկա ք-ից արմ, Կամաք գք-ից 25 կմ հս-արմ...»:	«Երզրումի նահ-ում, Երզնկա ք-ից արմ, Կամախ գք-ից 25 կմ հս-արմ...»:
էջ 37 Բուլանիկ Վերին - «19-րդ դ. վերջերին ուներ զուտ հայաբնակ էր: 16 գյուղ միջին հաշվով...»:	«19-րդ դ. վերջերին ուներ զուտ հայաբնակ 16 գյուղ միջին հաշվով...»:
էջ 47 Դարպասան - «... Գենջի գավ-ում, Ճապաղջրի գվոկ-ում»:	«Գենջի գավ-ում, Ճապաղջրի գվոկ-ում»:
էջ 49 Դինարգոմ - «Երզրում ք-ից 16 կմ հր-արլ, Հինձ ք-ից արլ»:	«Երզրում ք-ից 16 կմ հս-արլ, Հինձքից արլ»:
էջ 53 Երկան - «... Խոզաթ գք-ից 8 կմ հր-արլ, Երկան գյուղում: 19-րդ դ. վերջերին ...»:	«... Խոզաթ գք-ից 8 կմ հր-արլ: 19-րդ դ. վերջերին ...»:
էջ 56 Երզրում (նահանգ) - «Արև. Հայաստանում»:	«Արմ. Հայաստանում»:
էջ 77 Կալա - «... Շապին Գարահիսար գ-ից 20 կմ արմ, ...»:	«... Շապին Գարահիսար ք-ից 20 կմ արմ, ...»:
էջ 82 Կամարավոր ս. Աստվածածին (վանք):	«Կարմրավոր ս. Աստվածածին»:
էջ 106 Մարաշ գավառ - «19-րդ դ. վերջերին ուներ 17800 բնկ, որից 50.000-ը հայ»:	«19-րդ դ. վերջերին ուներ 178.000 բնկ., որից 50.000-ը հայ»:
էջ 107 Մարզպան - «... Առաջին համ. պատ-ի նախօրեին ուներ 12.300 բնկ...»:	«Մարզպան (Ղորթյուլ) - Առաջին համ. պատ-ի նախօրեին ուներ 12.300 բնկ...»:
էջ 124 Շիրվան (գավառակ) տպվել է առանց տեքստի:	«Բիթլիսի նահ-ի Սղերդի գավ-ում: 1895 թ. թուրքերը կոտորել են հայ տեղաբնիկներին, փրկվածներին բռնի մահմեդականացրել, 20 գ-երի հայկական վանքերն ու եկեղեցիները կողոպտել, ավերել կամ դարձրել սզկիթ»:
էջ 125 Շուղր (կամուրջ) - «Կիլիկիայում, Չեյթուն գք-ում, Շուղր գետակի ափին»:	«Կիլիկիայում, Չեյթուն գք-ում, Շուղր գետակի վրա»:
էջ 144 Սոգյութլի Պրուտ - «... Կարս ք-ից 25 կմ ար-արմ»:	«... Կարս ք-ից 25 կմ հր-արմ...»:
էջ 150 Վարդենիս - «Կարսի մարզի Ադանայի օկրուգում»:	«Կարսի մարզի Արդահանի օկրուգում»:

Սրբագրությունը Ջ. Եսայանի

Սրբագրությունը Ա. Եսայանի

Տեխնիկական պատճառով երբեմն տպագրվել են օտարալեզու որոշ ոչ ճիշտ անվանումներ, որի համար հայցում ենք ընթերցողների ներողամտությունը:

Ջ. Հ. ԵՍԱՅԱՆ

ՊԱՏՄԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ
ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Дж. Г. ЕСАЯН

ИСТОРИКО-ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ ДАННЫЕ
О ГЕНОЦИДЕ АРМЯН

J. H. YESAYAN

HISTORICO-GEOGRAPHICAL DATAS ON
THE ARMENIAN GENOCIDE

Համակարգչային շարվածքը՝ Ք. Վարդանյանի
ձևավորումը՝ Ա. Աղուզումցյանի

Սրբագրությունը՝ Ջ. Եսայանի

Հանձնված է շարվածքի 01.04.05 թ.: Ստորագրված է տպագրության՝ 22.04.05 թ.:
Չափսը՝ 60x84 1/8: Թուղթ՝ օֆսեթ: Տպագրությունը՝ օֆսեթ:
Տպագր. 10.4 մամուլ: Տպաքանակ՝ 150: Պատվեր՝ 30:

ՆԿԱՏՎԱԾ ՎՐԻՊԱԿՆԵՐ

Տպվել է	Պետք է լինի
Էջ 18 Անտիոք (քաղաք) - «1909 թ. գարնանը Անտիոքից և Եռնակայքից նահատակվել են...»:	«1909 թ. գարնանը Անտիոքից և շրջակայքից նահատակվել են...»:
Էջ 27 Արտիսոնք - «Գտնվում է Մուշ ք-ից 140 կմ հր-արմ, Արծնիի ծախ կողմում...»:	«Գտնվում է Մուշ ք-ից 14 կմ հս-արմ, Արածանիի (Արծնիի) ծախ կողմում...»:
Էջ 28 Բագառիճ Վերին - «Երզնկայի նահ-ում, Երզնկա ք-ից արմ, Կամաք գք-ից 25 կմ հս-արմ...»:	«Էրզրումի նահ-ում, Երզնկա ք-ից արմ, Կամախ գք-ից 25 կմ հս-արմ...»:
Էջ 37 Բուլանիկ Վերին - «19-րդ դ. վերջերին ուներ զուտ հայաբնակ էր: 16 գյուղ միջին հաշվով...»:	«19-րդ դ. վերջերին ուներ զուտ հայաբնակ 16 գյուղ միջին հաշվով...»:
Էջ 47 Դարպասան - «... Գենջի գավ-ում, ճապաղջրի գվոկ-ում»:	«Գենջի գավ-ում, ճապաղջրի գվոկ-ում»:
Էջ 49 Դինարզոմ - «Էրզրում ք-ից 16 կմ հր-արլ, Զինձ ք-ից արլ»:	«Էրզրում ք-ից 16 կմ հս-արլ, Զինձքից արլ»:
Էջ 53 Երկան - «... Խոզաք գք-ից 8 կմ հր-արլ, Երկան գյուղում: 19-րդ դ. վերջերին...»:	«... Խոզաք գք-ից 8 կմ հր-արլ: 19-րդ դ. վերջերին ...»:
Էջ 56 Էրզրում (նահանգ) - «Արև. Զայաստանում»:	«Արմ. Զայաստանում»:
Էջ 77 Կալա - «... Շապին Գարահիսար գ-ից 20 կմ արմ, ...»:	«... Շապին Գարահիսար ք-ից 20 կմ արմ, ...»:
Էջ 82 Կամարավոր ս. Աստվածածին (վանք):	«Կարմրավոր ս. Աստվածածին»:
Էջ 106 Մարաշ գավառ - «19-րդ դ. վերջերին ուներ 17800 բնկ, որից 50.000-ը հայ»:	«19-րդ դ. վերջերին ուներ 178.000 բնկ., որից 50.000-ը հայ»:
Էջ 107 Մարզպան - «... Առաջին համ. պատ-ի նախօրեին ուներ 12.30 բնկ...»:	«Մարզպան (Դորթուլ) - Առաջին համ. պատ-ի նախօրեին ուներ 12.300 բնկ...»:
Էջ 124 Շիրվան (գավառակ) տպվել է առանց տեքստի:	«Բիթլիսի նահ-ի Սդերդի գավ-ում: 1895 թ. թուրքերը կոտորել են հայ տեղաբնիկներին, փրկվածներին բռնի մահմեդականացրել, 20 գ-երի հայկական վանքերն ու եկեղեցիները կողոպտել, ավերել կամ դարձրել մզկիթ»:
Էջ 125 Շուրը (կամուրջ) - «Կիլիկիայում, Ձեյթուն գք ում, Շուրը գետակի ափին»:	«Կիլիկիայում, Ձեյթուն գք-ում, Շուրը գետակի վրա»:
Էջ 144 Սոգյուրի Պրուտ - «... Կարս ք-ից 25 կմ ար-արմ»:	«... Կարս ք-ից 25 կմ հր-արմ...»:
Էջ 150 Վարդենիս - «Կարսի մարզի Աղանայի օկրուգում»:	«Կարսի մարզի Արդահանի օկրուգում»:
Արբագրությունը Ջ. Եսայանի	Արբագրությունը Ա. Եսայանի

Տեխնիկական պատճառով երբեմն տպագրվել են օտարալեզու որոշ ոչ ճիշտ անվանումներ, որի համար հայցում ենք ընթերցողների ներողամտությունը:

